

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร Smart Farmer
เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

The Development Farmer into Smart Farmer for Improving the Sustainable
and Incomes of Sri Prachan District, Suphan Buri

โดย

นายปณณวิชญ์ แสงหล้า

นายเสริมศักดิ์ สุขสุขะโน

มหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุพรรณภูมิ

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610761304

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร Smart Farmer
เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
The Development Farmer into Smart Farmer for Improving the Sustainable
and Incomes of Sri Prachan District, Suphan Buri

โดย

นายปณณวิชญ์ แสงหล้า

นายเสริมศักดิ์ สุขสุขะโน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610761304

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

The Development Farmer into Smart Farmer for Improving the Sustainable
and Incomes of Sri Prachan District, Suphan Buri

By

Pannawich Sanglar

Serm Sak Suksuchano

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Suphanburi Buddhist College

B.E. 2561

Research Project Funded by Mahachulalongkornrajavidyalaya University

MCU RS 610761304

(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่องานวิจัย:	การพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร Smart Farmer เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
ผู้วิจัย:	นายปณณวิชญ์ แสงหล้า, นายเสริมศักดิ์ สุขสุขะโน
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรี ศรีสุพรรณภูมิ
ปีงบประมาณ:	๒๕๖๑
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร Smart Farmer เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการ Smart Farmer ๒) เพื่อพัฒนาระบบการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer นำไปสู่รายได้ที่ยั่งยืนและ ๓) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มเป้าหมายได้แก่ กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ เขตตำบลวังห้วและตำบลบางงาม ที่ดำเนินการวิจัย จำนวน ๒๐ คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและโดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์โดยการสรุปตามสาระสำคัญด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา นำไปสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตรเพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืน

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

การพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร Smart Farmer เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า รูปแบบการจัดการ Smart Farmer ยึดตามเกณฑ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้แก่ ๑)ความรู้ที่ตนมีอยู่ ๒)มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ๓)การบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด ๔)ตระหนักถึงคุณภาพและความปลอดภัยผู้บริโภค ๕)มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ๖)มีความภูมิใจในความเป็นเกษตร ส่วนการพัฒนากระบวนการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer นำไปสู่รายได้ที่ยั่งยืน แบ่งออก ๓ ด้าน

คือ ๑) การจัดการความรู้ ๒) การสื่อสารระหว่างกลุ่ม ๓) การบริหารจัดการ และการพัฒนาเกษตรกรสู่รายได้ที่ยั่งยืน ได้แก่การเสริมสร้างเครือข่าย Smart Farmer ด้านบทบาทของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ และด้านกิจกรรมเสริมสร้างเครือข่าย ได้แก่ ๑) การเตรียมความพร้อม ๒) การสร้างกลุ่มเรียนรู้ ๓) การสร้างกลุ่มกิจกรรม ๔) การขยายผลหรือสร้างกลุ่มเครือข่าย

Research Title: The Development Farmer into Smart Farmer for Improving the Sustainable and Incomes of Sri Prachan District, Suphan Buri

Researchers: Pannawit Sanglar, Sermsak Suksuchano

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Suphan Buri
Sri Suwannabhum Monk College

Fiscal Year: 2561 / 2018

Research Scholarship Sponsor: Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ABSTRACT

The Development Farmer into Smart Farmer for Improving the Sustainable and Incomes of Sri Prachan District, Suphan Buri. The purposes of this study were : 1) to find out the management process of Smart Farmer. 2) to develop the process for being Smart Farmer in order to improve sustainable incomes and promote Smart Farmer network of Sri Prachan district, Suphan Buri. A sample of 20 organic farmers were drawn from organic farmers in Sri Prachan district, Suphan Buri. The data collected was analyzed using in-depth interview technique and content analysis about the process, properties and indicators of organic farmer to be Smart Farmer.

It was found that

1) the management process follows the management approach of the Ministry of Agriculture. 2) the process to be Smart Farmer with sustainable incomes which has 3 aspects -1) the knowledge management, 2) communication between groups, 3) management process . As well as, how to expanding and promoting Smart Farmer network, which related to organic farmer groups and network activities by

- 1) Preparation, 2) Extending learning groups, 3) Creating activities in groups,
- 4) Expanding network groups to magnify an outcome.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร Smart Farmer เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ” ผู้วิจัยได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญหลาย ๆ ท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระสุธีรัตนบัณฑิต รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ผู้ที่คอยให้คำแนะนำพร้อมแนวทางในการแก้ไขด้วยความเมตตาและติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้และผู้ทรงคุณวุฒิ เจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำไม่ว่าจะเป็นการจัดทำรูปแบบในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูวิบูลเจติยานุรักษ์, ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิที่คอยสนับสนุนส่งเสริมให้ได้เข้าร่วมสัมมนาวิชาการในด้านงานวิจัยเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับการทำวิจัย และ ดร.เพ็ญพรรณ เพ็ญพลอย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ที่คอยสนับสนุนส่งเสริมและที่สำคัญประธานกลุ่มเกษตรอินทรีย์และเกษตรกรเกษตรอินทรีย์ทุกท่าน ที่ให้โอกาสเข้าไปสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสละเวลาให้ข้อมูลครบถ้วนในการทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

นายปณณวิชญ์ แสงหล้า และคณะ

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพประกอบ.....	ณ

บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย.....	๔
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย.....	๔
๑.๔ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	๕
๑.๕ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	๗

บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๘
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา.....	๘
๒.๒ แนวคิดการพัฒนาที่เน้นความยั่งยืน.....	๑๒
๒.๓ แนวคิดผู้ประกอบการเกษตรกร.....	๒๕
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับสมาร์ทฟาร์มเมอร์.....	๔๐
๒.๕ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรในอำเภอศรีประจันต์.....	๕๐
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๕๔
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๕๘

บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย.....	๕๙
๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....	๕๙
๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	๖๐
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๖๑
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๖๒

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๖๒
๓.๖ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย.....	๖๓

บทที่ ๔ ผลการศึกษาวิจัย.....๖๔

๔.๑ รูปแบบการจัดการ Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์	๖๔
๔.๒ พัฒนาการกระบวนการผู้ประกอบการเกษตรด้วยหลัก Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นำไปสู่รายได้ที่ยั่งยืน.....	๑๑๐
๔.๓ การเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี.....	๑๒๒
๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย.....	๑๓๑
๔.๕ พังแนความคิดที่ได้จากการวิจัย.....	๑๓๕

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....๑๓๖

๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....	๑๓๖
๕.๒ อภิปรายผล.....	๑๔๙
๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....	๑๕๓

บรรณานุกรม.....๑๕๔

ภาคผนวก.....๑๕๗

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๑๕๘
ภาคผนวก ข ภาพถ่ายกิจกรรมในการดำเนินการวิจัย.....	๑๖๑

ประวัติผู้วิจัย.....๑๖๗

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๒.๑ คุณลักษณะส่วนบุคคล ทักษะคติ ของผู้ประกอบการการเกษตร.....	๒๖
ตารางที่ ๒.๒ หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการประเมินคุณสมบัติบุคลากร ที่เป็นสมาร์ฟฟาร์มเมอร์.....	๔๑
ตารางที่ ๒.๓ ข้อมูลพื้นฐานการเกษตร ประจำปีอำเภอสรีประจันต์ ปี ๒๕๖๐/๒๕๖๑.....	๕๓
ตารางที่ ๒.๔ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจสำคัญ ประจำปีอำเภอสรีประจันต์ ปี ๒๕๖๐/๒๕๖๑.....	๕๓

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๒.๑ การสังเคราะห์แนวคิดผู้ประกอบการเกษตรกร.....	๒๗
ภาพที่ ๒.๒ ทักษะผู้ประกอบการเกษตรกร.....	๓๓
ภาพที่ ๒.๓ รูปแบบของทัศนคติภายในของผู้ประกอบการเกษตร.....	๓๕
ภาพที่ ๒.๔ สภาพแวดล้อมผู้ประกอบการเกษตรกรปราดเปรื่อง.....	๓๘
ภาพที่ ๒.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๕๘
ภาพที่ ๔.๑ ผังแนวคิดที่ได้จากการวิจัย.....	๑๓๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เกษตรกรในประเทศไทยยังขาดประสบการณ์หลายด้าน โดยเฉพาะในมิติของผลิตภาพ (Productivity) ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงและรายได้เกษตรกรมีอัตราเฉลี่ยต่ำ เนื่องจากเกษตรกรไม่มีความรู้เพียงพอ ขาดข้อมูลเชิงลึกด้านการตลาดสำหรับการวางแผนการผลิต รวมทั้งความรู้ในการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพสูงที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประเด็นปัญหาดังกล่าวสะท้อนว่าอาชีพเกษตรกรยังขาดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการสร้างความสามารถให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว ซึ่งจะทำให้ภาครัฐไม่จำเป็นต้องกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและโอ้อุ้มเกษตรกร แนวคิด “สมาร์ทฟาร์มเมอร์” จึงเป็นกลไกสำคัญต่อการตอบโจทย์การพัฒนาเกษตรกร

ในมิติของผลิต “สมาร์ทฟาร์มเมอร์” จะเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพสูง ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในด้านรายได้ การก้าวสู่ “สมาร์ทฟาร์มเมอร์” นั้นเกษตรกรจะมีรายได้อย่างน้อยในระดับเดียวกันหรือมากกว่าค่าแรงขั้นต่ำ หรือเงินเดือนขั้นต่ำของผู้จบปริญญาตรี ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะส่งเสริมให้เกษตรกรที่เป็น “สมาร์ทฟาร์มเมอร์” สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน”^๑

แนวคิด “สมาร์ทฟาร์มเมอร์” ได้รับการบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการเกษตร ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) โดยเป็นการดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๒๒ แผนดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์เมื่อ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔ ซึ่งแนวคิด “สมาร์ทฟาร์มเมอร์” เป็นวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ที่ ๑ จาก ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ของ

^๑ งานพัฒนาองค์ความรู้สำหรับ SME (Knowledge Center) ปีงบประมาณ ๒๕๖๑, Smart Farmers เกษตรกรยุคใหม่ใส่ใจเทคโนโลยีและเมืองอัจฉริยภาพ (สสว), <https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20181005060126.pdf>, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๑.

แผนพัฒนาการเกษตร ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร โดยคาดหวังให้เกษตรกรมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งมีภูมิคุ้มกันพร้อมรับความเสี่ยงในมิติของการผลิตและการตลาด ตลอดจนมีความสามารถในการผลิตและการตลาดในระดับที่พร้อมสำหรับก้าวสู่การเป็น “สมาร์ทฟาร์มเมอร์” หรือผู้จัดการฟาร์มมืออาชีพ ที่สามารถทำการเกษตรได้จนประสบความสำเร็จ รวมถึงการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ทดแทนรุ่นเดิม

เนื่องจากประเทศไทยมีสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก รวมทั้งมีความหลากหลายในเชิงพื้นที่ทำให้สามารถเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจได้หลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็น ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพด และผลไม้ต่างชนิด อาทิ ลำไย ทุเรียน ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรได้ปีละหลายหมื่นล้านบาท

ทว่า เกษตรกรรมในประเทศไทยยังประสบปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะในมิติของการผลิต ระดับผลิตภาพ (Productivity) ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงนักและรายได้เกษตรกรมีอัตราเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ สาเหตุหลักเกิดจากการที่เกษตรกรไม่มีความรู้เพียงพอ ขาดข้อมูลเชิงลึกด้านการตลาด สำหรับวางแผนการผลิต รวมทั้งความรู้ในการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพสูง ที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประเด็นปัญหาดังกล่าวสะท้อนว่าอาชีพเกษตรกรในประเทศไทยยังขาดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เกษตรกรจึงไม่สามารถยึดการเกษตรเป็นแหล่งรายได้ที่มั่นคง ถึงแม้ว่ารายได้สุทธิครัวเรือนของเกษตรกรจะเพิ่มขึ้น ทว่าราคาปัจจัยการผลิตและค่าครองชีพก็ขยับสูงขึ้นตาม นอกจากนั้นราคาผลผลิตที่จำหน่ายยังผันผวน ส่งผลให้หนี้สินเกษตรกรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ความเปราะบางสำคัญที่ทำให้การพัฒนาเกษตรกรขาดความยั่งยืนนั้น ส่วนหนึ่งมีความสัมพันธ์กับนโยบายของภาครัฐที่ถูกออกแบบมาเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร แต่ไม่ได้ตั้งอยู่บนแนวคิดที่จะพัฒนาเกษตรกรให้มีความยั่งยืนในอาชีพเกษตรกรรม ซึ่ง**ต้องเริ่มจากการพัฒนาตัวเกษตรกรเอง** โดยเฉพาะการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว จะทำให้ภาครัฐไม่จำเป็นต้องกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและโอบอุ้มเกษตรกรไว้อยู่ตลอดเวลา แนวคิด “สมาร์ทฟาร์มเมอร์” จึงเป็นกลไกสำคัญในการตอบโจทย์การพัฒนาดังกล่าว และคาดว่าจะสามารถพลิกโฉมการเกษตรไทยในอนาคต^๒

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมีนโยบายปฏิบัติการเกษตรประเทศไทย (ปี ๒๕๕๖-๒๕๖๑) เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ได้กำหนดโครงการที่เป็น Flagship Project จำนวน ๘ โครงการ

^๒ ฤทัยชนก จริ่งจิตร, เจาะลึก “Smart Farmer” แด่แนวคิดใหม่หรือจะพลิกโฉมการเกษตรไทย, <<http://www.tpsoc.moc.th/sites/default/files/1074-img.pdf>>, ๘ กันยายน ๒๕๖๑.

เพื่อดำเนินตามยุทธศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตร การจัดการเกษตรสีเขียว การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน และการเพิ่มศักยภาพด้านสินค้าเกษตรชายแดนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การพัฒนาศูนย์กลางผลิตเมล็ดพันธุ์รองรับประชาคมอาเซียน การส่งเสริมเกษตรกรใช้เครื่องจักรกลทดแทนแรงงานเกษตร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาทั้งประโยชน์ในการบริหารจัดการด้านการเกษตรและประโยชน์เพื่อเกษตรกรที่จะได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการคัดกรองเกษตรกรและแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย Smart Farmer ต้นแบบ Existing Smart Farmer และ Developing Farmer เป็นเครื่องมือในการพิจารณาความเหมาะสมของการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ เพื่อเป็นข้อพิจารณาในการกำหนดปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรชนิดต่าง ๆ^๓

การนำแนวนโยบายพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ตามแนวคิด Thailand ๔.๐ มาสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนในทางเศรษฐกิจฐานราก โดยมุ่งพัฒนาที่ตัวบุคคล คือ “ชาวนา” ให้มีคุณลักษณะความเป็น “ผู้ประกอบการ” มีความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ๆ บนพื้นฐานของทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่ เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ ด้วยการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านเกณฑ์คุณสมบัติที่จะพัฒนารายได้ของ Smart Farmer ๓ ระดับ ซึ่งมีองค์ประกอบหลักเกี่ยวกับคุณสมบัติและตัวบ่งชี้ของ Smart Farmer ตั้งแต่ กำลังพัฒนา เริ่มพัฒนา ไปจนถึงเกษตรกรต้นแบบ

จังหวัดสุพรรณเป็นพื้นที่ราบลุ่มและเป็นจังหวัดด้านเกษตรกรรมเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชผักโดยเฉพาะทั้งจังหวัดมีอาชีพการปลูกข้าวเป็นหลัก มีการปลูกอ้อยเพื่อผลิตน้ำตาล ปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และพืชอื่นๆ ในพื้นที่ตอน ด้านปศุสัตว์มีการเลี้ยงสุกร เป็ดไก่ โคกระบือ เป็นสัตว์เศรษฐกิจที่กระจายอยู่ทุกพื้นที่ของจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านอุตสาหกรรม สุพรรณบุรีมีโรงสีข้าว อบ นึ่ง เป็นต้น และอุตสาหกรรมอาหารได้แก่โรงงานน้ำตาล ผลิตภัณฑ์ผลิตนม และแปรรูปเนื้อสัตว์เนื้อผัก ผลไม้ มีโรงงานน้ำตาลใหญ่ ๓ แห่ง ที่อำเภอด่านช้าง อำเภอสามชุก อำเภอศรีประจันต์ ในอนาคตสุพรรณอาจจะมีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันตกในการแปรรูปอาหารที่อำเภอเมือง สุพรรณบุรี

^๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, คู่มือแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer, ๒๕๕๖, หน้า ๒-๓.

คณะวิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ ๓-Smart เพื่อส่งอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อพัฒนาเกษตรกรในการเป็นผู้ประกอบการจากเกษตรกรที่ขาดคุณสมบัติด้านรายได้ไปจนถึงเกษตรกรต้นแบบที่มีคุณสมบัติด้านรายได้และมีคุณสมบัติพื้นฐานตามเกณฑ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามตัวบ่งชี้ไปสู่การพัฒนาอาชีพเกษตรกรที่มีรายได้ยั่งยืนจากสภาพพื้นที่ในเขตอำเภอศรีประจันต์ มีลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสมจะเป็นต้นแบบในการส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์เนื่องจากการรวมกลุ่มกันอย่างมั่นคงเหนียวแน่นมีการขยายจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้น จึงนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาไปสู่กระบวนการเป็นผู้ประกอบการเกษตรกรอินทรีย์ไปสู่การเพิ่มรายได้ที่ยั่งยืน

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการ Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
- ๒) เพื่อพัฒนากระบวนการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นำไปสู่รายได้ที่ยั่งยืน
- ๓) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาในครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะ

- ๑) กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลบางงาม อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรีที่มีการรวมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

- ๒) ศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์ หมู่ที่ ๒ ต.วังห้ว อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพทั่วไปและการดำเนินงานรวมถึงแนวทางในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อพัฒนาเกษตรกรในการเป็นผู้ประกอบการตามเกณฑ์และตัวบ่งชี้ Smart Farmer เพื่อสร้างเกษตรกรที่มีคุณสมบัติและตัวบ่งชี้ ๖ ด้านของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ ๑. ความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่

๒. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในระบบการผลิตและตลาด ๓.มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด ๔.มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค ๕. มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม/สังคม ๖. มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร นำมาสู่กระบวนการพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรโดยยึดกรอบ ๓ ด้านได้แก่ การจัดการความรู้ การสื่อสารระหว่างกลุ่มการบริหารจัดการ

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ด้านประชากร ๒ แห่ง/ผู้ให้ข้อมูล ๑๐-๒๐ ท่านได้แก่ กลุ่มเกษตรกรตำบลวังหัวและตำบลบางงามและผู้นำชุมชนเกษตรในพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งประชากรที่ศึกษาเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ในพื้นที่กรณีตัวอย่างที่ดี (best practices)

กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งคณะนักวิจัยกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละกลุ่มประมาณ ๑๐ คน รวม ๒ กลุ่ม ๒๐ คน ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละชุมชน

๒) ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (participants) ซึ่งเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) จำนวน ๒ กลุ่ม กลุ่มละ ๑๐ คน ตามแนวคิด List Model

๑.๔ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๔.๑ การพัฒนา หมายถึง แนวทางที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการทำเกษตรของเกษตรกรในการบริหารจัดการ องค์ความรู้ และการนำนวัตกรรมมาใช้ เกิดประโยชน์และสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

๑.๔.๒ ผู้ประกอบการเกษตร หมายถึง การวางแผน การจัดการผลผลิต การควบคุมผลผลิตทางการเกษตรให้มีรายได้สูงกว่าการลงทุน

๑.๔.๓ สมาร์ทฟาร์มเมอร์ หมายถึง แนวทางในการพัฒนาเกษตรโดยยกระดับประสิทธิภาพการผลิตหรือเพิ่มผลผลิต การบริหารจัดการและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีผ่านวิธีการพัฒนาที่มุ่งเน้นไปที่ตัวเกษตรกรในแต่ละสาขาที่มีความโดดเด่นในการทำเกษตรและสามารถเป็นต้นแบบและเป็นบทเรียนเกษตรกรรายอื่นได้

๑.๔.๔ การพัฒนากระบวนการผู้ประกอบการเกษตร หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์พัฒนากระบวนการค้นหาความจริงในสถานะของสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ความต้องการของ

เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นและเป็นประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer

๑.๔.๕ การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการโดยใช้เครื่องมือในการถอดความรู้ได้ ความรู้ที่ถูกต้องนำไปสู่คลังความรู้แล้วนำมาปรับปรุงให้ถูกต้องและดีขึ้น ทั้งการวัดผล การถ่ายทอดระดับบุคคลจากการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของสมาชิกเกษตรอินทรีย์นำไปสู่องค์ความรู้และเกิดนวัตกรรมทั้งตัวบุคคล กระบวนการ และการจัดการความรู้ระดับเครือข่าย

๑.๔.๖ การสื่อสารระหว่างกลุ่ม หมายถึง การทำความเข้าใจร่วมกันในการจัดการความรู้ เพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงปัจจัย ๓ ประการคือ ๑) เนื้อหาสาระ ๒) กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสื่อสาร ๓) ช่องทางการสื่อสาร โดยมีช่องทางที่หลากหลายและควบคู่ไปกับการประสานงานระหว่างเครือข่ายสมาชิกเกษตรอินทรีย์

๑.๔.๗ การบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารจัดการความรู้ในกลุ่มเครือข่ายสมาชิกเกษตรอินทรีย์ เป็นการดำเนินการเพื่อลดผลกระทบในการจัดการความรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนจัดเก็บ และนำมาใช้ให้เกิดการปรับตัวและการยอมรับ พร้อมทั้งสร้างศักยภาพใหม่ ๆ เพื่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงการจัดการความรู้ของกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์

๑.๔.๘ การเสริมสร้างเครือข่ายสมาร์ทฟาร์ม เมอร์ หมายถึง การสร้างเครือข่ายส่งเสริมเกษตรกรและการถ่ายทอดความรู้ตามกรอบคุณสมบัติ Smart Farmer ที่จะนำไปสู่การส่งเสริมเป็นผู้ประกอบการเกษตรเพื่อพัฒนาอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนของเกษตรกรตำบลวังห้ว และตำบลบางงาม อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๔.๙ บทบาทการเสริมสร้างเครือข่าย หมายถึง บทบาทกลุ่มเครือข่ายในการเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ให้มีทักษะความรู้การประสานความร่วมมือระหว่างกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถ่ายทอดเทคนิคต่าง ๆ ในการดำเนินการเกษตรอินทรีย์

๑.๔.๑๐ กิจกรรมส่งเสริมเครือข่าย หมายถึง แนวทางในการเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างกันเพื่อแลกเปลี่ยนรู้ให้เกิดการพัฒนากลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ช่วยผลักดันให้ประสบผลสำเร็จในระยะยาวทั้งการพัฒนาและการบริหารจัดการ

๑.๔.๑๑ ผลของการรวมเครือข่าย หมายถึง เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เกิดประโยชน์กับกลุ่มเกษตรอินทรีย์ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันสร้างความเข้มแข็งและ

เชื่อมโยงเกิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ เครือข่ายเชิงกิจกรรม เกิดผลประโยชน์ร่วม เกิดการมีส่วนร่วม เกิดการร่วมสร้างซึ่งกันและกัน เกิดการพึ่งพาและเกิดปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

๑.๕ ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

๑.๕.๑ ได้พัฒนาอาชีพเกษตรกรให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพให้มีชีวิตที่ดีและสามารถใช้ นวัตกรรมในการเป็นผู้ประกอบการและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

๑.๕.๒ ได้พัฒนากระบวนการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นำไปสู่รายได้ที่ยั่งยืน

๑.๕.๓ ได้เสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร Smart Farmer เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ยั่งยืนในอำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าโดยอาศัยพื้นฐานแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของงานวิจัยมีประเด็นในการนำเสนอ ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา
- ๒.๒ แนวคิดการพัฒนาที่เน้นความยั่งยืน
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการเกษตร
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับสมาร์ฟาร์มเมอร์
- ๒.๕ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรในอำเภอสรีประจันต์
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

แนวคิดการพัฒนา ในที่นี้คือแนวทางในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านทัศนคติและพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนไปถึงระดับองค์กรและระดับสังคม ในลักษณะสังคมที่เป็นอยู่ให้ก้าวสู่สังคมที่เป็นแบบอย่างหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม การพัฒนานั้นถูกกำหนดขึ้นโดยนักวิชาการด้านต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามหลักแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ต่างมีรากฐานพัฒนาการทางความคิดที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นด้านความเชื่อตามพื้นฐานของนักคิดแต่ละยุคแต่ละสมัยที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละยุคที่บริบทการพัฒนาแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มทฤษฎี ทฤษฎีที่สำคัญได้แก่ ทฤษฎีความทันสมัย ทฤษฎีการพัฒนาแบบพึ่งพาและทฤษฎีการพัฒนาทางเลือกอื่น ๆ เช่น ทฤษฎีการพัฒนาที่เน้นความต้องการพื้นฐานและทฤษฎีการพัฒนาแบบยั่งยืน^๔

^๔ เกศินี จุฑาวิจิตร, การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (นครปฐม, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ๒๕๔๘), หน้า ๓๗.

ความหมายของการพัฒนา

คำว่า การพัฒนา ใช้ในภาษาอังกฤษว่า Development นำมาใช้เป็นคำเฉพาะและใช้ประกอบคำอื่นก็ได้ เช่น การพัฒนาประเทศ การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง และการพัฒนาข้าราชการ เป็นต้น การพัฒนาจึงถูกนำมาใช้กันโดยทั่วไปและมีความหมายแตกต่างกันออกไป ดังกล่าวแล้ว เกี่ยวกับความหมายของการพัฒนานั้นผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายทั้งความหมายที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ซึ่งอาจจำแนกออกได้ดังนี้

ความหมายจากรูปศัพท์

โดยรูปศัพท์ การพัฒนา มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Development แปลว่าการเปลี่ยนแปลงทีละเล็กทีละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ^๕ ส่วนความหมายรูปศัพท์ในภาษาไทยนั้น หมายถึง การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี ถ้าเป็นกริยา ใช้คำว่า “พัฒนา” หมายความว่า ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตได้งอกงาม ทำให้งอกงามและมากขึ้น เช่น เจริญทางไมตรี^๖ การพัฒนาความหมายจากรูปศัพท์ คือ การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งการพัฒนามีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไปโดยมุ่งหมายว่า ลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่าแต่โดยธรรมชาติแล้วการเปลี่ยนแปลง ย่อมเกิดปัญหาในตัวเองเพียงแต่ว่าจะมีปัญหามาก หรือปัญหาน้อย ถ้าหากตีความหมายการพัฒนามาจะสามารถตีความหมายได้ ๒ นัย คือ

๑. “การพัฒนา” ในความเข้าใจแบบสมัยใหม่หมายถึง การทำให้เจริญในด้านวัตถุ รูปแบบ และในเชิงปริมาณเช่น ถนนหนทาง ตึกรามบ้านช่อง ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

๒. “การพัฒนา” ในแง่ของพุทธศาสนาหมายถึง การพัฒนาคนทั้งในด้านร่างกายและจิตใจโดยเน้นในด้านคุณภาพชีวิตและหลักของความถูกต้องพอดีซึ่งให้ผลประโยชน์สูงสุด ความกลมกลืน และความเกื้อกูลแก่สรรพชีวิตโดยไม่เบียดเบียน ทำลายธรรมชาติและสภาพแวดล้อม^๗

^๕ ปกรณ์ ปรียากร, *ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา*, (กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์, ๒๕๓๘), หน้า ๕.

^๖ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๓๘, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๘).

^๗ นิพนธ์ ชัยวรมุขกุล, <<https://www.gotoknow.org/posts/๔๘๕๒๙๓>>, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒.

ความหมายทั่วไป

การพัฒนา มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายรูปศัพท์ คือ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่สภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบ^๘ ซึ่งการพัฒนาในความหมายโดยทั่วไปหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้คุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม ความหมายนี้นับว่าเป็นความหมายที่รู้จักกันโดยทั่วไป เพราะนำมาใช้มากกว่าความหมายอื่น ๆ แม้ว่าไม่เป็นที่ยอมรับของนักวิชาการก็ตาม^๙

ความหมายทางพัฒนบริหารศาสตร์

นักพัฒนบริหารศาสตร์ได้ให้ความหมายของการพัฒนา เป็น ๒ ระดับ คือ ความหมายอย่างแคบและความหมายอย่างกว้าง ความหมายอย่างแคบ การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในตัวระบบการกระทำทำให้ได้ดีขึ้นอันเป็นการเปลี่ยนแปลงในตัวระบบการกระทำให้ดีขึ้นอันเป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพเพียงด้านเดียว ส่วนความหมายอย่างกว้างนั้น การพัฒนาเป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงในตัวระบบการกระทำทั้งด้านคุณภาพ ปริมาณและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นไปพร้อมๆ กัน ไม่ใช่ด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว

การพัฒนาในความหมายของนักพัฒนบริหารศาสตร์จะมีขอบข่ายกว้างขวางกว่าความหมายจากรูปศัพท์ ความหมายโดยทั่วไปและรวมถึงการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม ไม่เฉพาะการเปลี่ยนแปลงด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว แต่ต้องควบคู่กันไปทั้งหมด^{๑๐}

ความหมายทางเทคโนโลยี

ในทางเทคโนโลยี การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงระบบอุตสาหกรรมและการผลิต ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้วยนักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์ ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงจากสังคม ประเพณีนิยมเป็นสังคมสมัยใหม่ที่ทันสมัย^{๑๑} หรือการพัฒนาเพื่อการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

จะเห็นได้ว่าการพัฒนา ทางเทคโนโลยีคือการเปลี่ยนแปลงของแต่ละยุคแต่ละสมัยซึ่งแตกต่างจากความหมายของการพัฒนาดังกล่าว ดังนั้นการพัฒนาเทคโนโลยีคือความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาอีกแนวทางหนึ่งจากยุคสู่ยุค

^๘ ยูวพันธ์ วุฒิเมธี, การพัฒนาชุมชน: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ, (กรุงเทพฯ: บากกอกบลิ๊อก, ๒๕๓๔).

^๙ สนธยา พลศรี, ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๗).

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

^{๑๑} นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔). หน่วยที่ ๑-๗ หน้า ๕. (เอกสารการสอน)

ความหมายทางการวางแผน

ในทางการวางแผน การพัฒนา เป็นเรื่องเกี่ยวกับการชักชวนการกระตุ้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้วยการปฏิบัติตามแผนและโครงการอย่างจริงจัง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันเป็นวงจรโดยไม่มีการสิ้นสุด^{๑๒} ซึ่งองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ^{๑๓} สรุปได้ว่า การพัฒนาเป็นหน้าที่ (Function) ของการวางแผนและการจัดการ ดังนั้นสรุปได้ว่าการพัฒนาเป็นหน้าที่ (Function) ของการวางแผนและการจัดการ ดังนี้

$$D = f(P+M)$$

เมื่อ $D =$ Development คือ การพัฒนา

$P =$ Planning คือ การวางแผน

$M =$ Management คือ การบริหารงานหรือการจัดการ

ดังนั้น การพัฒนา จะเกิดขึ้นได้ด้วยการวางแผนที่ดี มีการบริหารงานและการจัดการอย่างเป็นระบบทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ^{๑๔}

การพัฒนา ในความหมายของนักวางแผน จะเป็นไปอีกแนวทางหนึ่ง โดยอาจสรุปได้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเตรียมการของมนุษย์ไว้ล่วงหน้า ในลักษณะของ แผน และโครงการ แล้วบริหารหรือจัดการให้เป็นไปตามแผนและโครงการจนประสบความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ จะเห็นได้ว่าความหมายของการพัฒนาทางการวางแผน กำหนดให้การพัฒนาเป็นกิจกรรมของมนุษย์และเกิดขึ้นจากการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้เกิดจากการวางแผนโดยมนุษย์ ไม่ใช่การพัฒนาในความหมายนี้^{๑๕}

ความหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติ

^{๑๒} นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, **ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท**, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔). หน่วยที่ ๑-๗ หน้า ๙๑. (เอกสารการสอน)

^{๑๓} The United National Educational, Scientific and cultural Organization : UNESCO. ๑๙๘๒, p.๓๐๕,

^{๑๔} อัจฉรา โพธิยานนท์, **การศึกษากับการพัฒนาชุมชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๓๙), หน้า ๑๑.

^{๑๕} สนธยา พลศรี, **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๔.

ในขั้นของการปฏิบัติ การพัฒนา หมายถึง การชักชวนหรือการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการปฏิบัติตามแผนและโครงการอย่างจริงจังและเป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันในลักษณะที่เป็นวงจรไม่มีการสิ้นสุด^{๑๖} การพัฒนา ในความหมายของการปฏิบัติการณ์นี้เป็นความหมายต่อเนื่องจากความหมาย ทางการวางแผนโดยมุ่งเน้นถึงการนำแผนและโครงการไปดำเนินการอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง เพราะถึงจะมีแผนและโครงการแล้วแต่ถ้าหากไม่มีการนำไปปฏิบัติการพัฒนานี้ก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้

ความหมายทางพระพุทธศาสนา

ได้ให้ความหมายและอธิบายไว้ว่าในทางพุทธศาสนา การพัฒนา มาจากคำภาษาบาลีว่า วัฒนะ แปลว่า เจริญ แบ่งออกได้ เป็น ๒ ส่วน คือการพัฒนาคนเรียกว่าภาวนากับพัฒนาสิ่งอื่นๆ ที่ไม่ใช่คน เช่น วัตถุ สิ่งแวดล้อมต่างๆ เรียกว่าพัฒนาหรือวัฒนา เช่น การสร้างถนน บ่อน้ำ อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องของการเพิ่มพูนขยายทำให้มากหรือทำให้เติบโตขึ้นทางวัตถุและได้เสนอข้อคิดไว้ ว่า คำว่า การพัฒนา หรือ คำว่าเจริญ นั้นไม่ได้แปลว่าทำให้มากขึ้น เพิ่มพูนขึ้นอย่างเดียว เท่านั้น แต่มีความหมายว่า ตัดหรือทิ้ง เช่น เจริญพระเกศา คือตัดผม มีความหมายว่า รก เช่น นุสสิ ยา โลกวทมน แปลว่า อย่าเป็นคนรกโลกอีกด้วย ดังนั้น การพัฒนาจึงเป็นสิ่งที่ทำแล้วมีความเจริญจริงๆ คือ ต้องไม่เกิดปัญหาติดตามมาหรือไม่เสื่อมลงกว่าเดิม ถ้าเกิดปัญหาหรือเสื่อมลง ไม่ใช่เป็นการพัฒนาแต่เป็นหายนะ ซึ่งตรงกันข้ามกับการพัฒนา^{๑๗}

กล่าวได้ว่าการพัฒนาทางพระพุทธศาสนาเป็นการพัฒนาแยกออกเป็น ๒ ส่วนที่เป็นการพัฒนาบุคคลและการพัฒนาวัตถุที่เกิดความเจริญงอกงาม เพิ่มพูนและไม่เกิดปัญหาตามมาไม่เสื่อมกว่าเดิม แต่ถ้าหากเกิดปัญหาหรือเสื่อมลงไม่ใช่เป็นการพัฒนา ตรงกันข้ามกับการพัฒนา

๒.๒ แนวคิดการพัฒนาที่เน้นความยั่งยืน (Sustainable Development)

เป็นแนวคิดที่เกิดจากการประชุม Brundthland commission เมื่อปี ๑๙๘๗ ซึ่งมุ่งที่จะแก้ปัญหาการพัฒนาที่ถูกครอบงำด้วยกระบวนทัศน์ที่เน้นเศรษฐกิจเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมา เกิดจากการขยายตัวทางการผลิตอย่างรวดเร็ว มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปัจจัยหลักของการผลิตโดยปราศจากการวางแผนการใช้

^{๑๖} นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, **ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท**, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔). หน่วยที่ ๑-๗ หน้า ๑๓. (เอกสารการสอน)

^{๑๗} พระราชวรมุนี (ประยูร ปยุตโต), **ทางสายกลางของการศึกษาไทย**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๐), หน้า ๑๖-๑๘.

ประโยชน์อย่างรอบคอบและการป้องกันความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการสะสมของ ปัญหา ความเสื่อมโทรมและความร่อยหรอของทรัพยากรธรรมชาติตามระดับของการผลิตโดยรวม ที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งได้นำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมอันเกิดจากการแย่งชิงทรัพยากรและเชื่อมโยงไปถึง ความไม่เท่าเทียมกันในการครอบครองทรัพยากรระหว่างคนกลุ่มต่างๆในสังคม โดยพฤติกรรม การผลิตและการบริโภคที่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสร้างปัญหามลพิษของคนในสังคมทำให้วิถีการ ดำเนินชีวิตขาดความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่า ทั้งทางธรรมชาติ ศิลปกรรมและวัฒนธรรม และที่มากไปกว่านั้น ก็คือ ภาวะตกต่ำและเสื่อมโทรมของธรรมชาติ ทำให้คนจนและผู้ยากไร้ มีความ จำเป็นที่จะต้องบุกรุกเข้าใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นเพียงเพื่อที่จะมีชีวิตอยู่รอดไปเพียงวันหนึ่ง ๆ เป็นผลให้สภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในภาวะเสื่อมโทรมอย่างหนัก ในขณะที่ความเสื่อม โทรมของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก็ยิ่งเร่งให้คนจนและผู้ยากไร้มีความยากลำบากมากขึ้นในการ ดำรงชีวิต ผลสุดท้ายพวกเขาก็ยิ่งยากจนลงกว่าเดิม

แนวความคิดพัฒนาที่เน้นความยั่งยืนจึงเกิดขึ้นเพื่อที่จะพิทักษ์และคุ้มครองธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนยาวนานไปจนถึงอนาคต เพื่อสนองต่อความจำเป็น ในความอยู่รอดของคนรุ่นหลัง หากก็ไม่ละเลยต่อชีวิตความเป็นอยู่ในคนในรุ่นปัจจุบัน ซึ่ง หลักการ พื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาที่เน้นความยั่งยืน มี ๓ ประการ คือ ๑) การให้ความสำคัญสูงสุดแก่ คุณค่าของสิ่งแวดล้อม อันเป็นมิติแห่งความยั่งยืนของระบบนิเวศ ๒) การขยายมิติเวลา ไปสู่ออนาคต ซึ่งเป็นมิติแห่งการมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล และ ๓) ความยุติธรรม อันเป็นมิติแห่งความยั่งยืนทาง เศรษฐกิจและสังคม โดยในการประชุมสุดยอดเพื่อการพัฒนาสังคม (The world summit for social development) เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่กรุงโคเปนเฮเกนได้สรุปว่า การพัฒนาสังคมจะต้อง ยึดคนเป็นศูนย์กลาง จุดมุ่งหมายของการพัฒนา คือ การขจัดความยากจนที่แท้จริง การกระจายความ ยุติธรรมและการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้เรื่องที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนได้แก่ ประชากร สุขภาพอนามัย การศึกษา การจ้างงาน ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติต่างๆ อาชญากรรม และความมั่นคงของชาติ^{๑๘}

การพัฒนาที่ยั่งยืนคืออะไร

การพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาที่เน้นให้มนุษย์คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติ บนโลกและให้มีการดำเนินการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ

^{๑๘} สุภากร จันทวานิช, วิชา ศิลตระกุล, แนวคิดและเครื่องชี้วัดการพัฒนาสังคมและ คุณภาพชีวิต ของประเทศไทย,ใน อนุชาติ พวงสำลี, การพัฒนาแนวคิดและเครื่องชี้วัดทาง สังคมและคุณภาพชีวิตในต่างประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย, ๒๕๓๙).

สิ่งแวดล้อมโดยให้เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนทั้งในยุคปัจจุบันและยุคต่อ ๆ ไป อย่างเท่าเทียมกัน

หลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างสมดุลระหว่าง ๓ มิติของการพัฒนา อันได้แก่

๑) มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน คือการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ กระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อย

๒) มิติการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ มีสมรรถนะและมีผลิต คุณภาพสูงขึ้น ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

๓) มิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการให้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบ นิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสภาพเดิมได้ การปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศ สามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ โดยให้สามารถผลิตมาทดแทนทรัพยากรประเภทที่ใช้แล้วหมด ไปได้

ทั้งนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีระบบสังคมที่เป็นสังคม ธรรมรัฐ มีระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอกมี คุณภาพ สิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า โดยเฉพาะการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นฐานในการผลิต เพื่อนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

การพัฒนาที่ยั่งยืนจะสำเร็จได้จะต้องพัฒนาคนให้มีจริยธรรม สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต) ได้สรุปให้เห็น ปัญหาในการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ไม่ประสบความสำเร็จนั้น เกิดจากกิเลส ๓ อย่าง ที่ขัดขวางจริยธรรม คือ ตัณหา มานู และทิฐิ เราจึงต้องพัฒนาคนและเศรษฐกิจให้คู่ขนานไปกับการพัฒนาจริยธรรม ดังนั้น ระบบการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงขึ้นอยู่กับ ๔ ปัจจัย ได้แก่

๑. มนุษย์ : ต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีสุขภาพดี ขยัน อดทน รับผิดชอบ มีฝีมือ มี ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ พร้อมทั้งจะเป็นกำลังสำคัญในระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ จัดสรรให้เกื้อหนุน และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยให้การศึกษา

๒. สังคม: จัดระบบสังคม ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง การบริหาร ตลอดจนกิจการต่าง ๆ ให้ผสมกลมกลืนสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันบนฐานแห่งความรู้ความเป็นจริง สร้างบรรยากาศ แห่งความไม่เบียดเบียน บรรยากาศแห่งความช่วยเหลือเกื้อกูล พิทักษ์ปกป้องคนที่อยู่ในสถานะต่าง ๆ ซึ่งมีโอกาสและความสามารถต่างกัน

๓. ธรรมชาติ : วิถีชีวิตการพัฒนายึดหลักให้มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและ ดำรงชีวิตให้สอดคล้องและกลมกลืนกับธรรมชาติ

๔. เทคโนโลยี : การพัฒนาเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีที่เกื้อกูล ไม่ทำลายธรรมชาติ นำของเสียมาผลิตเวียโนใช้ประโยชน์ สังคมไทยต้องพัฒนาเทคโนโลยีควบคู่ไปกับการพัฒนาตนเอง ต้องใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนประดิษฐ์เสกสรรของมนุษย์อย่างไม่ประมาทและเพื่อเกื้อหนุนให้ตนเองมีชีวิตดีงามสมบูรณ์ มีอิสรภาพและสันติสุข^{๑๙}

การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนในประเทศไทย

การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production:

SCP) เริ่มเป็นกระแสหลักหลังจากการประชุมสุดยอดของโลก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมกันสร้างกรอบความร่วมมือและข้อตกลงในระดับต่าง ๆ และเริ่มเป็นนโยบายส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม กระแสการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนมีแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นเมื่อที่ประชุมรีโอ+๒๐ ในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ ได้ให้การรับรองกรอบ ๑๐ ปี ว่าด้วยการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (๑๐-Year Framework on Programmes of SCP; ๑๐ YFP) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานระดับโลกในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นการยกระดับเพื่อบูรณาการการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา

ในสมัยก่อนที่จะมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประเทศไทยพึ่งพิงการผลิตในภาคเกษตรกรรมเป็นหลังจากการดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๙) เป็นต้นมา โครงสร้างเศรษฐกิจของไทยเน้นการผลิตในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น จึงทำให้การผลิตภาคเกษตรเปลี่ยนเป็นการเกษตรเชิงเดี่ยวเพื่อการค้า และเน้นการผลิตวัตถุดิบเพื่อการส่งออก โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่าง ๆ ทางเกษตร ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม จึงเริ่มมีแนวคิดในการทำเกษตรอินทรีย์ การใช้ประโยชน์ของเสียในภาคเกษตรกรรมในรูปของพลังงานทดแทนหรือเชื้อเพลิงการนำกลับไปเป็นอาหารสัตว์หรือนำไปทำปุ๋ย เป็นต้น

สำหรับการบริโภคอย่างยั่งยืนในบริบทของประเทศไทย มีพื้นฐานจากการประยุกต์แนวคิดว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไว้ด้วยกัน โดยให้ความสำคัญกับการบริโภคอย่างยั่งยืน ทั้งในระดับภาครัฐ ภาคการผลิตและบริการ ภาคสื่อสารมวลชน และภาคประชาชน โดยมีนโยบายมาตรการและกลไกส่งเสริมการบริโภคอย่างยั่งยืนของทุกภาคส่วน มุ่งพัฒนาการบริโภคอย่างยั่งยืนแบบมีส่วนร่วมและโปร่งใส ดังนั้น การบริโภคอย่างยั่งยืนในบริบทของ

^{๑๙} กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน*, (กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน), ๒๕๕๖), หน้า ๑๒-๑๔.

ประเทศไทยจึงคำนึงถึงปัจจัยที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากภาคการผลิตและการบริโภค อันได้แก่ ความจำเป็นในการบริโภคตามความต้องการพื้นฐาน ความต้องการที่นอกเหนือจากความจำเป็นและความตระหนักกับจิตสำนึกของประชาชน ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนวิถีการบริโภค สามารถส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริโภค ผ่านระบบการให้การศึกษา การเรียนรู้จากประสบการณ์การปรับตัว และการปรับทัศนคติเพื่อลดความต้องการบริโภคให้อยู่ในระดับพอเหมาะ

สำหรับภาคการผลิตและการบริการในบริบทของประเทศไทย มีการเน้นให้คำนึงถึงประสิทธิภาพในการผลิตและการหมุนเวียนทรัพยากร เพื่อให้เกิดความพอเพียงและสามารถตอบสนองคุณภาพชีวิตที่ดีได้ จึงได้มีการจัดทำ “ยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมรูปแบบการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศ” เพื่อเป็นกลยุทธ์สำหรับปรับเปลี่ยนวิถีการบริโภคของทุกภาคีและทุกกลุ่มชนในสังคมไทยไปสู่การบริโภคอย่างยั่งยืน^{๒๐}

ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) นั้นเป็นคำที่ใช้กันมากในการพัฒนาประเทศ มีการให้คำนิยามแตกต่างกันไปตามการแปลความของประเทศต่างๆ และได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายทัศนะ ดังนี้ คำว่ายั่งยืน (Sustainable) เป็นคำที่มาจากภาษาลาติน คือ Sustenere ซึ่งหมายถึงการส่งเสริมหรือสนับสนุน (Uphold) โดย เรดคลิฟท์ กล่าว ว่า ความยั่งยืนนั้นเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือกระบวนการเพื่อสนับสนุน (Uphold) หรือปกป้อง (defended) ความสามารถในการดำรงอยู่^{๒๑}

คณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development [WCED] ^{๒๒}หรือที่เรียกในอีกนามหนึ่งว่าคณะกรรมการแบรนต์แลนด์ (Brundtland Commission) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ “การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่สนองตอบ ต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดความสามารถของเขาในการที่จะสนองตอบความต้องการของตนเอง”

^{๒๐} กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน**, (กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน), ๒๕๕๖), หน้า ๔๑-๔๒.

^{๒๑} Redclift, Micheal, Sustainable Development : Economic and the Environment, In M.Rediclift and C.Sage (eds), **Strategics for Sustainable Development :Local Agenda for the Southern Hemisphere.U.K.:** John Wiley & Sons Ltd.,๑๙๙๔,P.๑๗-๑๘. อ้างถึงใน พระมหาสุพร รุกขิตธมโม ดร. , พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน,พิมพ์ครั้งที่ ๑, นครราชสีมา, หจก.มิตรภาพการพิมพ์, ๒๕๖๑, หน้า ๑๓.

^{๒๒} World Commission on Environment and Development, Our common future, Oxford, (Great Britain: Oxford University Press, ๑๙๘๗), p. ๔๓.

(Sustainable development is development that meets the needs for the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs) ทั้งนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีระบบสังคมที่เป็น สังคมธรรมรัฐ มีระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอกมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีประชาชนรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่าโดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นฐานในการผลิตเพื่อนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือ องค์การยูเนสโก (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนหมายถึง การพัฒนาที่สนองความต้องการของประชาชนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้ประชาชนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดความต้องการของตนเอง” (Sustainable development refers to development that fulfills the current needs of populations without compromising the needs of future generations) และได้ขยายความว่าการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นความเข้าใจกว้างๆ เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ทางธรรมชาติและเศรษฐศาสตร์ ขณะเดียวกันก็เกี่ยวข้องกับหลักฐานทางวัฒนธรรมที่พร้อมด้วยการยึดถือความเป็นมนุษย์ และด้วยวิธีการ อย่่างไรก็ตามแต่ ต้องทำให้เขาตระหนักถึงความสัมพันธ์ของเขากับคนอื่นๆ รวมทั้งเขารับผิดชอบต่อความต้องการจำเป็นตามแนวคิดพื้นฐานใหม่ที่จินตนาการไว้ เพื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนชาวโลกและเพื่อการเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยอันยั่งยืนยาวนานของชีวิตมนุษย์ควรตั้งอยู่บนรากฐานทางวัฒนธรรมที่ยึดถือคุณค่าของความเป็นมนุษย์ด้วย^{๒๓}

เรดคลิฟท์กล่าวว่าการ พัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) มีข้อควรพิจารณา ๒ประเด็น คือ ประเด็นแรก การพัฒนาที่ยั่งยืน ควรได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นแนวคิด(Concept)อย่างหนึ่งที่เป็นประโยชน์ ส่วน ประเด็นที่สอง การพัฒนาที่ยั่งยืนก่อให้เกิดความจำเป็นที่ต้องใช้สติปัญญา มาก พอๆกับความจำเป็นที่จะต้องใช้ความเห็น หรือนโยบายในทางการเมืองเพราะความคิดเรื่องความยั่งยืนสะท้อนถึงความกังวลในเรื่องเงื่อนไข หรือความจำกัดที่เกี่ยวกับมนุษย์อันเนื่องมาจากการใช้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งนำไปสู่ความไม่พอใจของบรรดามวลมนุษย์ทั้งหลาย^{๒๔}

^{๒๓} UNESCO-ACEID, **Educating for a Sustainable Future** : A Trans disciplinary Vision for Concerted Action, Report of the Third UNESCO-ACEID International Conference, Bangkok Thailand, ๑๙๙๗, P. ๖-๒๓. อ้างถึงใน พระมหาสุพร รุกขิตธมโม ดร. , พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (นครราชสีมา, หจก.มิตรภาพการพิมพ์, ๒๕๖๑), หน้า ๑๔.

^{๒๔} Redclift, Micheal. ,อ้างถึงใน พระมหาสุพร รุกขิตธมโม ดร. , พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (นครราชสีมา, หจก.มิตรภาพการพิมพ์, ๒๕๖๑), หน้า ๑๕.

พระธรรมปิฎก กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาที่มีคุณภาพครบทั้งสามด้าน ประกอบด้วย ชีวิตมนุษย์สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักการสำคัญอยู่ที่เพื่อประโยชน์สุขของคนส่วนใหญ่ลดการเบียดเบียนกันและเกื้อกูลต่อกันให้มากขึ้น^{๒๕}

ชัยศ อิมสุวรรณ์ กล่าวว่าแนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนาที่ต้องการการจัดทรัพยากรทั้งธรรมชาติและมนุษย์ รวมทั้งทรัพยากรการเงินและวัสดุทั้งปวงให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่ง และอยู่ดีกินดีโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสงวนไว้สำหรับคนรุ่นหลัง และการที่จะบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะเกิดการสมดุลของการพัฒนา เศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมได้นั้นจะต้องพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถมีศักยภาพในการจัดการการพัฒนา^{๒๖}

นิตยา กมลวาทนนิศา ได้ให้แนวคิดว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ดำเนินไปโดยคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการตอบสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต เป็นการพัฒนาที่คำนึงถึงความเป็น “องค์รวม” คือ การกระทำสิ่งใดต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งอื่น ๆ ซึ่งการพัฒนาตามแนวคิดนี้ยึดหลัก ความรอบคอบ และค่อยเป็นค่อยไป รวมทั้งเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนไม่ได้ปฏิเสธ “ระบบเทคโนโลยี” เพียงแต่ต้องคำนึงว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้นเป็นไปในทาง สร้างสรรค์หรือทำลาย^{๒๗}

ประเทศไทยได้รับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมาปรับใช้ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) รัฐได้เน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเน้นการพัฒนาอย่างองค์รวมโดยใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้ดีขึ้นจนกระทั่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ -๒๕๔๙) ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศที่ได้ัญเชิญและยึดแนวคิด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นปรัชญาทางในการบริหาร ประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลาง มุ่งการพัฒนาที่มีคุณภาพระหว่างมิติทาง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกันสู่การพัฒนา

^{๒๕} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), *การพัฒนาที่ยั่งยืน*, (กรุงเทพมหานคร:มูลนิธิโกลิมลิม ทอง, ๒๕๔๙), หน้า ๑๐๖.อ้างถึงใน พระมหาสุพร รุกขิตธมโม ดร. , พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ ๑. (นครราชสีมา, หจก.มิตรภาพการพิมพ์. ๒๕๖๑). หน้า ๑๕.

^{๒๖} ชัยศ อิมสุวรรณ์, *การพัฒนารูปแบบการศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*, *วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต*, (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๒.

^{๒๗} นิตยา กมลวาทนนิศา, *บริบทไทยว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน*, *วารสารเศรษฐกิจ และสังคม*, ๒๕๔๖, หน้า ๑๔.

อย่างมีคุณภาพ มั่นคงและยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาประเทศอย่างองค์รวม โดยประชาชนที่ส่วนร่วมมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอย่างถาวร^{๒๘}

จากความหมายที่กล่าวมาเบื้องต้นนั้น การพัฒนาที่ยั่งยืนจากการยึดถือความเป็นมนุษย์และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรที่อยู่รอบตัวให้เกิดความสมดุลไม่ว่าจะเป็นสังคม เศรษฐกิจ การเมือง โดยนำองค์ความรู้ที่มีอยู่จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกคนรุ่นหนึ่งที่ไม่ส่งผลกระทบตามมาภายหลัง และคำนึงถึงเทคโนโลยีที่นำมาใช้เป็นไปในทิศทางสร้างสรรค์ โดยพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางแบบองค์รวมยึดหลักทางสายกลางในการดำเนินการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม พัฒนาศักยภาพของคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพในการจัดการพัฒนามีคุณภาพทั้งระหว่างมิติการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลและมีคุณภาพ มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

องค์ประกอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน

มีสถาบันและนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ได้ให้แนวทางในการจัดองค์ประกอบการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน เช่น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า การ พัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ เน้นให้มนุษย์ คำนึงถึงขีด จำกัด ของทรัพยากรธรรมชาติบนโลก และให้มีการดำเนินการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้เป็นการพัฒนาที่ตอบสนอง ความต้องการของคนทั้งในยุคปัจจุบันและยุคต่อไปอย่างเท่าเทียมกัน หลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างสมดุลระหว่าง ๓ มิติของการพัฒนา อันได้แก่ ๑. มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ กระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มียาได้น้อย ๒. มิติการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ มี สมรรถนะและมีผลิตภาพสูงขึ้น ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ และเป็นสังคม แห่งการเรียนรู้ ๓. มิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้การปล่อยมลพิษออกสู่ สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้โดยให้ สามารถผลิตมาทดแทนทรัพยากร ประเภทที่ใช้แล้วหมดไปได้^{๒๙}

^{๒๘} พระมหาสุพร รุกขิตธมโม ดร. , พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (นครราชสีมา : หจก.มิตรภาพการพิมพ์, ๒๕๖๑), หน้า ๑๘.

^{๒๙} กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการ พัฒนาที่ยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๖), หน้า ๑๒.

พระพรหมคุณาภรณ์ ซึ่งกล่าวว่า กระแสในการพัฒนาแบบใหม่มี ๒ กระแส คือ กระแสแรกเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวคิดของคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (CSD) คือมุ่งพัฒนาควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญแก่สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการเพิ่มจำนวนประชากร ส่งผลให้เกิดปัญหาทรัพยากรร่อยหรอและการเกิดมลภาวะกระแที่สองคือ การพัฒนาตามแนวคิดของยูเนสโก (UNESCO) ที่ให้ความสำคัญแก่คุณค่าของมนุษย์และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาสำหรับชาวพุทธแล้วการพัฒนาที่ยั่งยืนควรเป็นการพัฒนาเพื่อสร้างสังคมที่ยั่งยืนควบคู่กับตอบสนองความต้องการของตนได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสัตว์โลก และประชาชนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องเดือดร้อน นั่นหมายความว่าการทำงานกิจกรรมของมนุษย์ต้องสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติต้องบูรณาการทั้งเศรษฐกิจและธรรมชาติเข้าด้วยกัน เพื่อจะพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ และ กำจัดความยากจนออกไป ดังนั้น การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงมีแนวทางสรุปได้ดังนี้

๑. ต้องมีการวางนโยบายประชากรให้เหมาะสม เช่น ควบคุมจำนวน ประชากรด้วยการวางแผนครอบครัว ในการแก้ปัญหาประชากรที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือการแก้ปัญหาทางการศึกษา เพราะจะครอบคลุมไปถึงการแก้ปัญหาด้านอื่นๆทั้งหมด ทั้งปัญหาความยากจน สาธารณสุข ตลอดจนการอนุรักษ์ธรรมชาติ

๒. ต้องอนุรักษ์หรือสงวนทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธีเช่น การประกาศพื้นที่เป็นป่าสงวน วนอุทยาน อุทยานแห่งชาติเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าการฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติที่เสื่อมโทรม การรักษาดิน น้ำและอากาศให้ปลอด สารเคมีและมลภาวะ

๓. การผลิตเทคโนโลยีกักน้ำเสีย ตลอดจนการปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตไม่สุรุ่ยสุร่าย ประหยัดพลังงาน

การพัฒนาที่ยั่งยืนจะสำเร็จได้จะต้องพัฒนาคนให้มีจริยธรรม ปัญหาในการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ไม่ประสบความสำเร็จนั้น เกิดจากกิเลส ๓ อย่าง ที่ขัดขวางจริยธรรม คือ ตัณหา มานะ และทิฐิเรา จึงต้องพัฒนาคนและเศรษฐกิจให้คู่ขนานไปกับการพัฒนา จริยธรรม ดังนั้น ระบบการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงขึ้นกับ ๔ ปัจจัย ได้แก่

๑. มนุษย์: ต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีสุขภาพดีขยัน อดทน รับผิดชอบ มีฝีมือ มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ พร้อมทั้งจะเป็นกำลัง สำคัญในระบบเศรษฐกิจและสังคมที่จัดสรรให้เกื้อหนุน และนำไปสู่การพัฒนาที่ ยั่งยืนโดยให้การศึกษาและจัดสรรปัจจัยเกื้อหนุน

๒. สังคม: จัดระบบสังคม ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง การบริหาร ตลอดจนกิจการต่างๆ ให้ผสมกลมกลืนสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันบน พื้นฐานแห่งความรู้ความเป็นจริง สร้าง

บรรยากาศแห่งความไม่เบียดเบียน บรรยากาศแห่งความช่วยเหลือเกื้อกูล พึงทักษ์ปกป้องคนที่อยู่ในสถานะต่างๆ ซึ่งมี โอกาสและมีความสามารถต่างกัน

๓. ธรรมชาติ: วิธีการพัฒนาต้องยึดหลักให้มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและดำรงชีวิตให้สอดคล้องและกลมกลืนกับธรรมชาติ

๔. เทคโนโลยี: การพัฒนาเทคโนโลยีการใช้เทคโนโลยีที่เกื้อกูล ไม่ทำลายธรรมชาติ นำของเสียมาผลิตเวียโนใช้ประโยชน์ใหม่ สังคมไทยต้องพัฒนา เทคโนโลยีควบคู่ไปกับการพัฒนาตนเอง ต้องใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนประดิษฐ์เสกสรรของมนุษย์อย่างไม่ประมาทและเพื่อเกื้อหนุนให้ตนเองมีชีวิตดีงาม สมบูรณ์ มีอิสรภาพและสันติสุข แนวคิดและองค์ประกอบการพัฒนาที่ยั่งยืนข้างต้น^{๓๐}

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ได้สรุปองค์ประกอบการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า

๑ . เป็นการพัฒนาที่ดำเนินไป โดยคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต

๒. เป็นการพัฒนาที่คำนึงถึงความเป็น “องค์รวม” คือมองว่าการจะทำสิ่งใดต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับสิ่งอื่นๆ ดังนั้น การพัฒนาแนวนั้นจึงยึด หลักความรอบคอบ และค่อยเป็นค่อยไป

๓. การพัฒนาอย่างยั่งยืนไม่ได้ระบุว่าต้องปฏิเสธ “ระบบเทคโนโลยี” เพียงแต่ต้องคำนึงว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้นเป็นไปในทางสร้างสรรค์หรือทำลาย^{๓๑}

วรัญญู เวียงอำพล กล่าวไว้ว่า การพัฒนาแบบยั่งยืนต้องเป็นการสร้างสรรค์ให้ชีวิตและสังคมดีขึ้น โดยต้องมีการพัฒนา ๔ องค์ประกอบ คือ ธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม สังคม จิตใจ/ มนุษย์และเศรษฐกิจ ดังนี้

๑. ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ยังคงสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติให้เหมือนเดิมที่สุดไม่ควรให้ธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปมากนักหรือถ้าจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงต้องชดเชยหรือทดแทนธรรมชาติที่เสียไปมนุษย์ต้องไม่ก่อให้เกิดมลภาวะสู่สิ่งแวดล้อมการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลเอกชนและประชาชนจะต้องได้รับความสนใจทั้งในระดับนโยบายระดับการวางแผนและระดับปฏิบัติ

^{๓๐} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), การพัฒนาที่ยั่งยืน , พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๕๒).

^{๓๑} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, โครงการ พัฒนาด้านชีวิตการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย รายงานการศึกษาดัชนีสมบูรณ, (กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๗), หน้า ๒-๗.

๒. สังคมคือ ประชาชนมีคุณภาพดีกินดีอยู่ดีสังคมปลอดภัยสงบสุขเป็นสังคมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันยังคงมีวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น

๓. จิตใจและมนุษย์ต้องมีการพัฒนาทั้งด้านร่างกายและจิตใจให้เข้มแข็งและสมบูรณ์อยู่เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องของจิตใจ

๔. เศรษฐกิจ ต้องมีการหมุนเวียนของรายได้มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น มีการผลิตที่เหมาะสมกับทรัพยากรและความต้องการของผู้บริโภค โดยที่การผลิตต้องไม่ก่อให้เกิดมลภาวะมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์แบบใหม่ที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วประหยัด และปลอดภัยให้แก่ชุมชนรวมทั้งเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร^{๓๒}

สมพร แสงชัย อธิบายการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้โดยมีองค์ประกอบดังนี้

๑. ระบบการพัฒนามนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการพัฒนา หากต้องการจะแก้ไขปัญหาการพัฒนาอย่างแท้จริงและนำเอามนุษย์ที่พัฒนาแล้วมาเป็นแกนกลางของการพัฒนามนุษย์จึงจะเข้าถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และมีชีวิตที่ดีงามและช่วยให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนได้การพัฒนามนุษย์มี ๓ ระดับคือ

๑.๑ ระดับพฤติกรรม โดยการสร้างพฤติกรรมเคยชินที่ดีพฤติกรรม เคยชินอิทธิพลต่อจิตใจและปัญญา หากพฤติกรรมเคยชินเกื้อกูลต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมเกิดขึ้น จนกลายเป็นวัฒนธรรมและวินัย การบังคับควบคุมหรือการใช้อำนาจก็ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้น

๑.๒ ระดับจิตใจ ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและปัญญา จิตใจ ประสานกับพฤติกรรมและทำให้พฤติกรรมยั่งยืนด้วยการสร้างความรู้สึที่ดีต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้จักสันโดษอย่างฉลาดและมีจุดหมายการมีสติไม่ปล่อยตัวและใจให้ตัวเองขึ้นต่อวัตถุและสิ่งบริโภคมามากเกินไป การมีอุดมคติและปณิธานในหน้าที่การงานและการบรรลุจุดหมายแห่งชีวิตและการมีทางจิตที่คิดให้

๑.๓ ระดับปัญญาซึ่งเป็นตัวแก้ปัญหาและจัดปรับพฤติกรรมและจิตใจให้ลงตัวพอดี เพราะปัญญามองเห็นระบบปัจจัยสัมพันธ์แห่งสรรพสิ่งชักนำให้คิดและพิจารณาถึงเหตุปัจจัย ทำให้เกิดความพอดีเพราะบริโภคด้วยปัญญาตรวจสอบพฤติกรรมโดยไม่ประมาทและขจัดความเชื่อถือ ค่านิยม และแนวคิดที่ผิดๆ พร้อมทั้งส่งเสริมสิ่งที่ดีงามเข้ามาแทนที่

๒. ระบบการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากต้องมีมนุษย์ที่พัฒนาแล้วเป็น แกนกลางของการพัฒนาในฐานะทรัพยากรมนุษย์แล้วยังต้องมีสังคมที่เกิดจากเจตจำนงค์ของมนุษย์และเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์สังคมต้องเกื้อกูลต่อธรรมชาติ ไม่เบียดเบียนมนุษย์แต่ส่งเสริมมนุษย์และธรรมชาติสร้าง

^{๓๒} วรัญญ เวียงอำพล, การจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๒๙-๓๐.

ความสมดุลแห่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจด้วยมัชฌิมาปฏิปทาที่เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ ช่วยเหลือผู้อื่นและสิ่งที่มีชีวิตกับระบบนิเวศลดความต้องการทางวัตถุลง บริโภคเพื่อคุณค่าแท้จริงของชีวิต ทำงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ลดการแข่งขันและเพิ่มความร่วมมือและสร้างระบบเศรษฐกิจที่รู้จักประมาณพอดี ส่วนเทคโนโลยีซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตต้องถูกใช้อย่างมีสติ และเป็นคุณอย่างแท้จริง รู้จักประมาณและมีสัมมาทิฐิ รู้จักพัฒนาและควบคุมตนเองและเน้นการพัฒนาคุณภาพของคนและให้คนเข้าถึงธรรมชาติการศึกษาต้องเน้นการพัฒนามนุษย์โดยบูรณาการจริยธรรมเข้ากับวิชาการและวิทยาการทั้งหมดและการเมืองต้องมาจากประชาชนและเป็นธรรมาธิปไตย

๓. ระบบธรรมชาติ จะถูกอนุรักษ์ได้ ถ้ามนุษย์มีทัศนคติที่ดีต่อธรรมชาติและเห็นว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เพราะมนุษย์ทุกคนอยู่ภายใต้กฎธรรมชาติ มนุษย์ไม่ควรแปลกแยกจากธรรมชาติและมนุษย์ควรทำความดีคืนให้แก่ธรรมชาติด้วยกล่าวโดยสรุปการพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่างๆดังนี้

๑) เศรษฐกิจ เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนทั้งในยุคปัจจุบัน และยุคต่อไป อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต มีการผลิตที่เหมาะสมกับทรัพยากรและความต้องการของผู้บริโภค โดยที่การผลิตต้องไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ รวมถึงเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น และมีการกระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อย

๒) สังคม เป็นการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน พัฒนาคนให้มีความรู้ มีสมรรถนะและมีผลิตภาพสูงขึ้น ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ รวมถึงการจัดระบบสังคมตลอดจนกิจการต่าง ๆ ให้ผสมกลมกลืนสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันบนพื้นฐานแห่งความรู้ความเป็นจริง สร้างบรรยากาศแห่งความไม่เบียดเบียน บรรยากาศแห่งความช่วยเหลือเกื้อกูล พึงทักษ์ปกป้องคนที่อยู่ในสถานะต่าง ๆ ซึ่งมีโอกาสและมีความสามารถต่างกัน คนในสังคมมีคุณภาพดี กินดีอยู่ดี เป็นสังคมปลอดภัยสงบสุข และมีวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น

๓) ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน คือการพัฒนาที่ดำเนินไปโดยคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต คงสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติให้เหมือนเดิมที่สุด ไม่ควรให้ธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปมากนัก หรือถ้าจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง ต้องชดเชยหรือทดแทนธรรมชาติที่เสียไป ต้องอนุรักษ์หรือสงวนทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ โดยให้สามารถผลิตมาทดแทนทรัพยากรประเภทที่ใช้แล้วหมดไปได้ วิธีการพัฒนาต้องยึดหลัก

ให้มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและดำรงชีวิตให้สอดคล้องและกลมกลืนกับธรรมชาติ มนุษย์ต้องไม่ก่อให้เกิดมลภาวะสู่สิ่งแวดล้อม การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลเอกชน และประชาชน จะต้องได้รับความสนใจทั้งในระดับนโยบาย ระดับการวางแผน และระดับปฏิบัติ

๔) มนุษย์ เป็นการพัฒนามนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการพัฒนา ต้องมีการพัฒนามนุษย์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจให้เข้มแข็งและสมบูรณ์อยู่เสมอ ให้มีคุณภาพ มีสุขภาพดี ขยันอดทน รับผิดชอบ มีสติไม่ปล่อยตัวและใจให้ขึ้นต่อวัตถุและสิ่งบริโภคมามากเกินไป มีฝีมือ มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญในระบบเศรษฐกิจและสังคมที่จัดสรรให้เกื้อหนุน และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้การศึกษาและจัดสรรปัจจัยเกื้อหนุน การสร้างพฤติกรรมเคยชินที่ดี หากพฤติกรรมเคยชินเกื้อกูลต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมเกิดขึ้นจนกลายเป็นวัฒนธรรมและวินัย การบังคับควบคุมหรือการใช้อำนาจก็ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้น

๕) เทคโนโลยี เป็นการพัฒนาเทคโนโลยี โดยใช้เทคโนโลยีที่เกื้อกูล ไม่ทำลายธรรมชาติ มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์แบบใหม่ที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องคำนึงว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้น เป็นไปในทางสร้างสรรค์หรือทำลายใช้เทคโนโลยีอย่างมีสติ และเป็นคุณอย่างแท้จริง รู้จักประมาณและมีสัมมาทิฐิ รู้จักพัฒนาและควบคุมตนเองต้องพัฒนาเทคโนโลยีควบคู่ไปกับการพัฒนาตนเอง เพื่อเกื้อหนุนให้ตนเองมีชีวิตดีงามสมบูรณ์ และสันติสุข

เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนมีขอบข่ายและเนื้อหาที่กว้างขวางมากมี ๒ ประการ คือ

๑ ความสมดุล (Equilibrium) นั่นคือ การพัฒนาที่สอดคล้องกว้างขวางและเชื่อมประสานกันอย่างมีดุลยภาพทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ทั้งในลักษณะสัดส่วนปริมาณและการกระจาย

๒. ความเท่าเทียมกัน (Equation) คือ ผลที่ได้จากการพัฒนาจะต้องกระจายไปอย่างเท่าเทียมกันในทุกมิติของพื้นที่ และช่วงเวลา ทั้งมนุษย์และสิ่งแวดล้อม^{๓๓, ๓๔}

^{๓๓} สามชาย ศรีสันต์, สังคมวิทยากับการพัฒนา, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔). หน้า ๕-๑๘, ดลพัฒน์ ยศธร, “การนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธศาสตร์”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๕๒.

^{๓๔} ดลพัฒน์ ยศธร, “การนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธศาสตร์”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๕๒.

กรอบแนวทางการประเมินความยั่งยืนของระบบเกษตรและอาหาร หรือ SAFA (Sustainability Assessment of Food and Agriculture systems) เป็นกรอบแนวทางในการประเมินความยั่งยืนใน ๔ มิติคือ สิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ และการบริหารจัดการในห่วงโซ่อุปทาน ตัวชี้วัดของ SAFA ประกอบด้วย ๒๑ ประเด็นหลัก และ อีก ๕๘ ประเด็นย่อย รวม ๑๑๘ ตัวชี้วัด อย่างไรก็ตามตัวชี้วัดนี้ถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความยั่งยืน ดังนี้

ก. มิติการบริหารจัดการในห่วงโซ่อุปทานประกอบด้วยจริยธรรมในการบริหาร ความรับผิดชอบการมีส่วนร่วม นิติรัฐและการบริหารแบบองค์รวม

ข. มิติสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม น้ำที่ดิน ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรและพลังงานและสวัสดิภาพของสัตว์

ค. มิติเศรษฐกิจ ประกอบด้วยการลงทุนความเปราะบางคุณภาพของผลิตภัณฑ์และเศรษฐกิจ ชุมชน

ง. มิติสังคม ที่มักมองเรื่องคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยวิถีชีวิตที่มีคุณค่าการค่าที่เป็นธรรม สิทธิ แรงงาน ความเท่าเทียมความปลอดภัยของมนุษย์และสุขภาพความหลากหลายทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามในการศึกษาชิ้นนี้จะเลือกเฉพาะประเด็นมิติทางสังคมเป็นหลักและจะเลือกเฉพาะตัวชี้วัดบางตัวมาเลือกใช้เท่านั้น^{๓๕}

๒.๓ แนวคิดผู้ประกอบการเกษตรกร (Agripreneurship)

ผู้ประกอบการเกษตรกรแตกต่างจากผู้ประกอบการทั่วไป เพราะธุรกิจเกษตรเป็นในธุรกิจที่มีความเชื่อมโยงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ดิน น้ำ อากาศ และสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ชุมชนที่ทำการเกษตร ผู้ประกอบการเกษตรกรมีกระบวนการบูรณาการเศรษฐกิจเข้ากับชุมชน มองว่า ฟาร์มเป็นธุรกิจหนึ่งในภาคอุตสาหกรรมเกษตร (Agro-industrial) กิจกรรมหลักของผู้ประกอบการเกษตรกรจะมุ่งเน้นกระบวนการเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หรือสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในอุตสาหกรรมอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นผู้ประกอบการเกษตรกรจะมีทัศนคติ คุณลักษณะ และพฤติกรรมที่เหนือกว่าเกษตรกร กล่าวคือ เกษตรกรคือบุคคลที่ทำหน้าที่ผลิตวัตถุดิบทางการเกษตร มีรายได้จากการขายวัตถุดิบทางการเกษตร แต่ผู้ประกอบการเกษตร คือ บุคคลที่จัดการธุรกิจการเกษตรที่มีความตั้งใจในการขยายธุรกิจและการที่มีภาวะความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการความสามารถเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมผู้ประกอบการจะ

^{๓๕} FAO, SAFA (Sustainability Assessment of Food and Agriculture systems) , (GUIDELINES, Version ๓.๐, ๒๐๑๔), p.๒๐.

เกี่ยวเนื่องกับนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ การสร้างคุณค่าและการแสวงหาโอกาส คุณลักษณะผู้ประกอบการทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ

ดังนั้นความท้าทายสำหรับภาคเกษตรที่จะช่วยให้เกษตรกรประสบความสำเร็จในธุรกิจเกษตรต้องพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรกร พฤติกรรมของผู้ประกอบการเกษตรกรประกอบด้วย ๒ ส่วนที่สำคัญคือ ทักษะการบริหารจัดการที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจฟาร์ม (Farm Management) ให้มีผลกำไร และ จิตวิญญาณผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Spirit) ซึ่งทักษะการบริหารจัดการสามารถสอนให้เกษตรกรเข้าใจได้ แต่จิตวิญญาณผู้ประกอบการไม่สามารถสอนได้ เพราะมาจากจิตใจภายในได้แก่ ทักษะซึ่งเป็นแรงบันดาลใจในการเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้นเพื่อเข้าใจปรากฏการณ์ของผู้ประกอบการเกษตรกรจึงจำเป็นต้องเข้าใจทัศนคติของผู้ประกอบการเกษตรกรเพื่อเป็นต้นทางไปสู่คุณลักษณะผู้ประกอบการเกษตรกร ดังตารางที่ ๒.๑ แสดงให้เห็นคุณลักษณะส่วนบุคคลทัศนคติของผู้ประกอบการการเกษตร

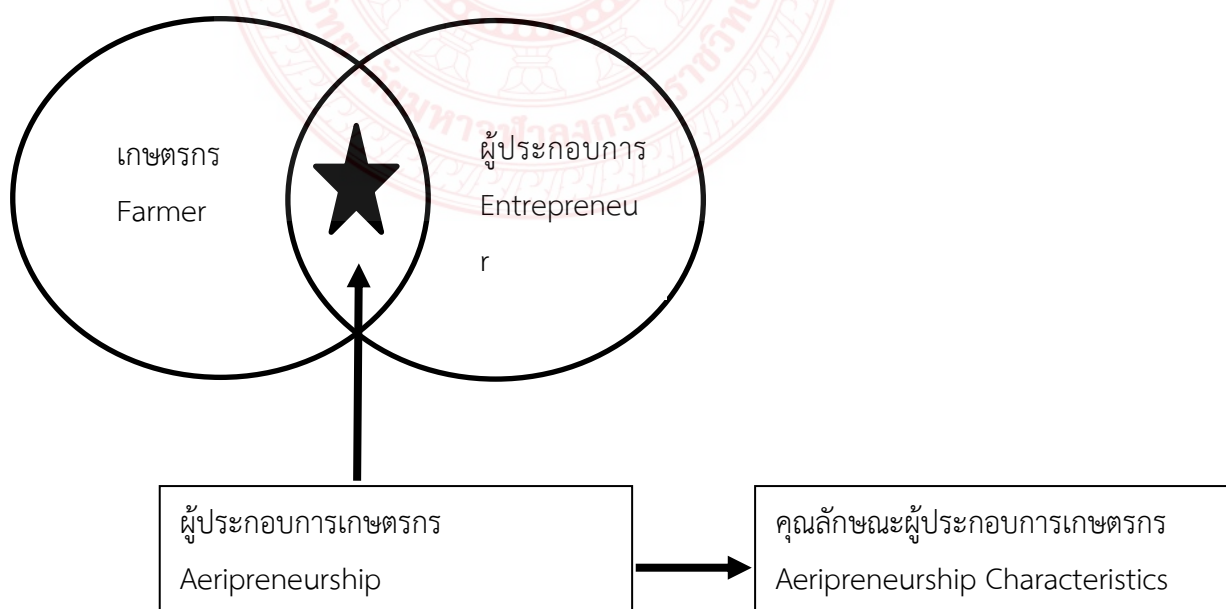
ตารางที่ ๒.๑ คุณลักษณะส่วนบุคคล ทัศนคติ ของผู้ประกอบการการเกษตร

คุณลักษณะส่วนบุคคล Personal characteristics	ทัศนคติ Attitudes	อื่นๆ Other
ความยืดหยุ่นในการจัดการกับความไม่แน่นอน (Flexibility, dealing with uncertainties)	ทัศนคติเชิงบวก (Positive attitude)	การศึกษา (Education)
ความคิดสร้างสรรค์, นวัตกรรม (Creativity, innovatively)	ทัศนคติเชิงรุก (Pro-active attitude)	ประสบการณ์ (Experience)
ความใฝ่ฝันของแรงจูงใจความมุ่งมั่น (Ambition, motivation, Commitment)	เปิดใจ (Open minded)	อายุ (Age)
ความรู้ด้วยตนเอง (Self-knowledge)	เปิดรับสิ่งใหม่ๆ (Open to new things)	เพศ (Gender)
ความรู้สึกที่มีความรับผิดชอบ Feeling responsible	ทัศนคติที่มีต่อข้อเสนอแนะ (Attitude to feedback)	
ความกล้าหาญที่จะทำสิ่งใหม่ๆ (Courage to do new things)	เป็นที่สนใจในงาน (Being interested in the job)	
ความระมัดระวัง (Carefulness)	ทัศนคติความเสี่ยง (Risk-	

	taking attitude)	
ความสุจริต (Honesty)		
ภูมิคุ้มกันต่อความเครียด Immunity to stress)		
การขบพูดสุภาพ (Communicativeness)		
อารมณ์ขัน (Humor)		
แคล่วคล่อง (Dynamism)		

ที่มา: Agripreneurship Characteristics (McElwee, 2006)

แนวคิดผู้ประกอบการเกษตรกรยังมึงานวิจัยไม่มากนัก เพราะระหว่างคำว่า เกษตรกร และผู้ประกอบการเกษตรกรนั้นมีความเกี่ยวเนื่องกัน จึงยากต่อการให้คำนิยาม คำว่า ผู้ประกอบการเกษตรกร มาจากการผสมคำ ๒ คำ คำว่า Agriculture การเกษตรรวมกับคำว่า Entrepreneur ผู้ประกอบการ เมื่อสองคำนี้รวมกันผู้ประกอบการเกษตรกร จึงมีความหมายว่า บุคคลที่เป็นผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจเกษตร ดังภาพที่ ๒.๑ การสังเคราะห์แนวคิดผู้ประกอบการเกษตรกร

ภาพที่ ๒.๑ การสังเคราะห์แนวคิดผู้ประกอบการเกษตรกร

อย่างไรก็ตาม McElwee เสนอว่า ลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการตามทฤษฎีคลาสสิกข้างต้นที่มองผู้ประกอบการในลักษณะของบริษัทนั้น ไม่สามารถใช้ในการอธิบายผู้ประกอบการในภาคเกษตรกรรมอย่างตรงไปตรงมาได้ เนื่องจากว่า ผู้ประกอบการในชนบทไม่ได้มีลักษณะของการระดมทุนผ่านผู้ถือหุ้นหลายราย (Capital raised by share ownership) หรือการแบ่งสัดส่วนของผู้ถือหุ้นกับการอำนาจในการบริหารจัดการ (Separation of ownership and management control) ในลักษณะเดียวกับผู้ประกอบการในฐานะบริษัท นอกจากนั้นความสัมพันธ์ของเกษตรกรกับสังคมผู้ประกอบการก็ยังมีความสลับซับซ้อนที่แตกต่างจากผู้ประกอบการในฐานะบริษัท และ ผู้ประกอบการในเมือง (Urban Entrepreneur) เช่น ความสัมพันธ์ของผู้ประกอบการในชนบทนั้นไม่ได้อยู่ในรูปของผู้ถือหุ้นกับผู้ถือหุ้น แต่สามารถเป็นได้ทั้งความสัมพันธ์ในแบบของเกษตรกรกับเจ้าของธุรกิจเกษตร (Owner) เกษตรกรในฐานะผู้เช่า (Tenant) เกษตรกรในฐานะผู้จัดการฟาร์ม (manager) เกษตรกรในฐานะผู้รับช่วงสัญญา (Subcontractor) และยิ่งรวมไปถึงว่าเกษตรกรผู้ประกอบการยังสามารถที่จะมีบทบาทมากกว่าหนึ่งบทบาท (Combination) ในทุกๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ เช่น เกษตรกรรายหนึ่งอาจเป็นทั้งผู้ให้เช่า และ เป็นผู้รับช่วงสัญญา ในเวลาเดียวกัน จากความสลับซับซ้อนของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจดังกล่าว จึงเสนอการจัดลำดับและประเภท (Taxonomy) ของเกษตรกรในสังคมชนบทเพื่อขีดเส้นแบ่งให้เห็นว่าใครคือ เกษตรกร ใครคือผู้ประกอบการ และรัฐควรที่จะจัดสรรนโยบายให้เหมาะสมกับคนแต่ละกลุ่มในชนบทอย่างไร

๒.๓.๑ การจัดประเภทของเกษตรกรและผู้ประกอบการ (Taxonomy of entrepreneurial farmers) (McElwee)

ประเภทที่ ๑ เกษตรกรในฐานะเกษตรกร (Farmer as farmer)

เกษตรกรในฐานะชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ คือเกษตรกรที่มีพหุกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Pluriactivity) หรือการสร้าง ความหลากหลายทางเศรษฐกิจ (Diversification) ที่จำกัด ทำให้เกษตรกรติดอยู่กับการผลิตเชิงเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม พหุกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการสร้างความหลากหลายทางเศรษฐกิจ หมายถึง การที่เกษตรกรประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มากกว่ากิจกรรมทางการเกษตร (Non-agricultural Activities) เช่นการเปิดที่ดินให้เป็นโฮมสเตย์ หรือ การให้เช่าเครื่องมือทางการเกษตรแก่เกษตรกรรายอื่น จนกิจกรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าว กลายเป็นแหล่งที่มาของรายได้ (Sources of Income) อีกทางหนึ่ง ซึ่งลักษณะของการมีพหุกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะปรากฏอยู่ในผู้ประกอบการในชนบท ไม่ใช่กับเกษตรกร นอกจากนั้นข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการเกษตรกรคือ เกษตรกรจะถูกกระตุ้นด้วยปัจจัยเชิงผลักดัน (Push Factor) เช่น ราคาของสินค้าเกษตรที่ตกต่ำลงเพราะความต้องการในตลาดโลกลดลง หรือราคาสินค้า

เกษตรกรที่สูงขึ้นเพราะได้รับการประกันราคาจากรัฐ จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดการตัดสินใจของเกษตรกร ในการที่จะเลือกปลูกหรือไม่ปลูกสินค้าเกษตรชนิดหนึ่งๆ ในขณะที่การตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการเกษตรกรจะมองไกลไปกว่าเรื่องของราคาลงของราคาและการช่วยเหลือเฉพาะหน้าของรัฐบาล โดยผู้ประกอบการในชนบทนั้นจะมองไปที่โอกาสซึ่งซ่อนอยู่ในอนาคต (Potential) และโอกาสในการสร้างตลาดใหม่ๆ ดังนั้น ผู้ประกอบการเกษตรกรจึงไม่ใช่เกษตรกร เพราะผู้ประกอบการเกษตรกรจะถูกกระตุ้นด้วยปัจจัยเชิงรุก (Pull Factor) ที่ดึงดูดพวกเขาเข้าสู่โอกาสและช่องทางใหม่ๆ ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่กว้างขวางไปกว่า การทำเกษตรกรรมบนที่ดินของตนเองนอกจากนั้นข้อแตกต่างอีกข้อหนึ่งระหว่างการทำเกษตรกรรมกับการเป็นผู้ประกอบการเกษตรกร คือ เกษตรกรจะมีลักษณะของการร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Collaboration) ที่ไม่ได้ก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือนวัตกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ๆ เช่น ลงแขกช่วยกันทำนา ซึ่งแตกต่างไปจากผู้ประกอบการเกษตรกรที่การร่วมมือกันมักก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจอันใหม่ขึ้นมา ยกตัวอย่างเช่นในงานของ มีการกล่าวถึงคนกลุ่มหนึ่งที่มีที่ดินที่สามารถทำเหมืองได้ แต่ไม่มีความสามารถในการทำเหมือง ได้อาศัยชาวบ้านอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่มียุทธศาสตร์และทุนเพียงพอในการทำเหมือง แต่มีทักษะในการทำเหมืองให้มาช่วยในการผลิต จนเกิดอุตสาหกรรมการทำเหมืองขนาดเล็กขึ้นมา ซึ่งการร่วมมือดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจชนิดใหม่ขึ้นมาในชนบท

ประเภทที่ ๒ เกษตรกรในฐานะผู้ประกอบการ (Farmer as entrepreneur) หรือผู้ประกอบการเกษตรกร (Agripreneur)

เกษตรกรในฐานะผู้ประกอบการจะมีลักษณะที่แตกต่างจากเกษตรกร คือ ผู้ประกอบการเกษตรกรอาจมีความได้เปรียบเชิงพื้นที่ (Geographical Region) เช่น มีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว หรือ การเคลื่อนย้ายสินค้า ทำให้สามารถหาประโยชน์จากโอกาสที่นอกเหนือไปจากเรื่องการผลิตโดยพื้นฐานได้ เช่น การท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมความบันเทิงเชิงวัฒนธรรม หรือ โอกาสในการแปรรูปสินค้าเกษตร โดยอาศัยเครือข่ายทางการคมนาคมที่กว้างขวาง ซึ่งอนุญาตให้เกษตรกรผู้ประกอบการ สามารถโยกย้ายสินค้าไปแปรรูปและส่งออกขายสู่ตลาดได้ง่ายกว่า

นอกจากนั้นผู้ประกอบการเกษตรกรยังมีลักษณะสำคัญคือ พวกเขามีฐานของเครือข่ายเชิงเครือญาติ (Family arm) ที่ช่วยให้สามารถหมุนเวียนทรัพยากรได้อย่างยืดหยุ่น และสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างหลากหลายในวงเครือญาติของตนนำมาปรับใช้ในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นมา และจากที่ได้กล่าวไปแล้วในข้างต้น ผู้ประกอบการเกษตรกรจะถูกกระตุ้นด้วยปัจจัยเชิงรุก (Pull Factor) ทำให้พวกเขามีความต้องการที่จะเป็นอิสระ (Freedom) จากการพึ่งพาการสนับสนุน

ด้านราคาและต้นทุนจากรัฐ ซึ่งแตกต่างจากเกษตรกรที่ต้องการให้รัฐเป็นผู้สนับสนุนในด้านราคาอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุข้างต้นผู้ประกอบการเกษตรกรจึงจำเป็นต้องขยายเครือข่าย (Network) และสร้างพันธมิตร (Alliances) เพื่อเป็นฐานในการเดินทางสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ให้กับการผลิต เช่น ตัวอย่างของผู้ประกอบการเกษตรกรในนอร์เวย์ ที่ต้องการจะแปรรูปเบอร์รี่ในสวนของพวกเขาให้เป็นเจลลี่ เกษตรกรกลุ่มนี้ต้องเรียนรู้การเทคโนโลยีการผลิตจากหน่วยงานของรัฐ และก็ต้องหาตลาดที่กว้างขวางกว่าพื้นที่ในชนบทของตัวเองเพื่อขายผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้จากการแปรรูปทรัพยากรที่มีอยู่แต่เดิม นอกจากนั้นการเกิดขึ้นของเกษตรกรผู้ประกอบการจะเป็นตัวช่วยให้เศรษฐกิจชนบทเติบโตผ่านการสร้างงานที่สอดคล้องไปกับการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ทางการผลิตและการขยายตัวของเครือข่ายของผู้ประกอบการเกษตร

ประเภทที่ ๓ เกษตรกรในฐานะผู้รับช่วงสัญญา (Contractor)

เกษตรกรในประเภทที่สามนี้จะแตกต่างกับเกษตรกรกับผู้ประกอบการเกษตรกรตรงที่เกษตรกรในฐานะผู้รับช่วงสัญญาไม่มีนาหรือสวนเป็นของตัวเอง หรือถ้ามีก็อาจจะไม่มากพอที่จะทำการเกษตรกรรมขนาดใหญ่ แต่เกษตรกรในฐานะผู้รับช่วงสัญญา มีทักษะเฉพาะด้านขั้นสูง หรือ เป็นเจ้าของทรัพย์สินเชิงกายภาพ เช่น เครื่องจักรในการทำการเกษตร หรือ เมล็ดพันธุ์ราคาแพงทำให้พวกเขาสามารถที่จะรับสัญญางานมาทำ ในฐานะของผู้จัดการฟาร์ม (Farm Manager) หรือ เป็นแรงงานรับจ้าง เช่น กลุ่มเจ้าของรถเกี่ยวข้าวที่รับจ้างเกี่ยวข้าวในเขตภาคอีสานของประเทศไทย การเป็นเกษตรกรในฐานะผู้รับช่วงสัญญา จึงมุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์บนข้อตกลงระหว่างเจ้าของนา (Landowner) และผู้รับช่วงสัญญา ซึ่งอาจมีมากกว่าสองกลุ่ม เช่น บนที่ดินห้าสิบไร่เจ้าของที่ดินอาจจะจ้างผู้จัดการนาเพื่อรับช่วงสัญญาในการทำนาหนึ่งกลุ่ม และก็จะจ้างกลุ่มเจ้าของรถเกี่ยวข้าวให้เข้ามาเกี่ยวข้าวบนที่นา ดังนั้นการเป็นเกษตรกรในฐานะผู้รับช่วงสัญญา จึงมีความสลับซับซ้อนของเครือข่ายที่มากกว่าการเป็นชาวนาที่ทำเกษตรแบบดั้งเดิม และยังรวมถึงว่าการเป็นเกษตรกรในฐานะผู้รับช่วงสัญญาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการบริหารจัดการความเสี่ยง เช่น การใช้สัญญาที่กำหนดราคาของสินค้าเกษตรที่ตายตัว ซึ่งหมายความว่าเกษตรกรในฐานะผู้รับช่วงสัญญามีลักษณะร่วมกับเกษตรกรในฐานะผู้ประกอบการ ในแง่ของความสามารถที่จะบริหารจัดการความเสี่ยง

ประเภทที่ ๔ ผู้ประกอบการในชนบท (Rural entrepreneur, not farmer)

McElwee ได้แบ่งประเภทผู้ประกอบการในชนบท กับ ผู้ประกอบการเกษตรกรออกจากกัน โดยเส้นแบ่งสำคัญระหว่างสองกลุ่มก็คือ ผู้ประกอบการในชนบท จะเริ่มต้นจากการสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย (Farm-Diversified Business) จนสามารถสร้างแหล่งรายได้ที่สอง (Secondary Income) นอกภาคการเกษตรที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตอาหาร (Food Production) จนในที่สุดแหล่งรายได้นอกภาคการเกษตรจะเข้ามาเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลัก (Core Business)

แทนที่ภาคการเกษตร ซึ่งท้ายที่สุดแล้วภาคการเกษตรก็จะค่อยๆ หมดความหมายลงไป ซึ่งแตกต่างจากผู้ประกอบการเกษตรกร ซึ่งภาคการเกษตรยังคงมีความสำคัญอยู่ แต่จะอยู่ในรูปของพหุกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Pluriactivity) คือ มีรายได้จากการทำการเกษตร ควบคู่ไปกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ ลักษณะสำคัญอีกอย่างหนึ่งของผู้ประกอบการในชนบท ก็คือ พวกเขาจะมีทักษะในการบริหารจัดการ (Management Skills) ที่สูงกว่าเกษตรกรในฐานะผู้ประกอบการ ซึ่งทำให้พวกเขาต้องพึ่งพาความร่วมมือ (Cooperation) อย่างเข้มข้น ซึ่งนั่นทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการในชนบทมีความกว้างขวางและหลากหลายมากกว่าเกษตรกรในฐานะผู้ประกอบการ เช่น การจัดจำหน่ายสินค้าอย่างครบวงจร (Merchandising) ที่ดูแลตั้งแต่การผลิต การทำการตลาด และการจัดจำหน่ายสินค้า เช่น ตัวอย่างของเครือข่าย Pal-System ในญี่ปุ่นที่ผลิตสินค้าเกษตรปลอดสารพิษ ทำการตลาดในระบบ e-commerce และส่งขายผ่านเครือข่ายการขนส่งที่มีอยู่ทั่วประเทศของตนเอง

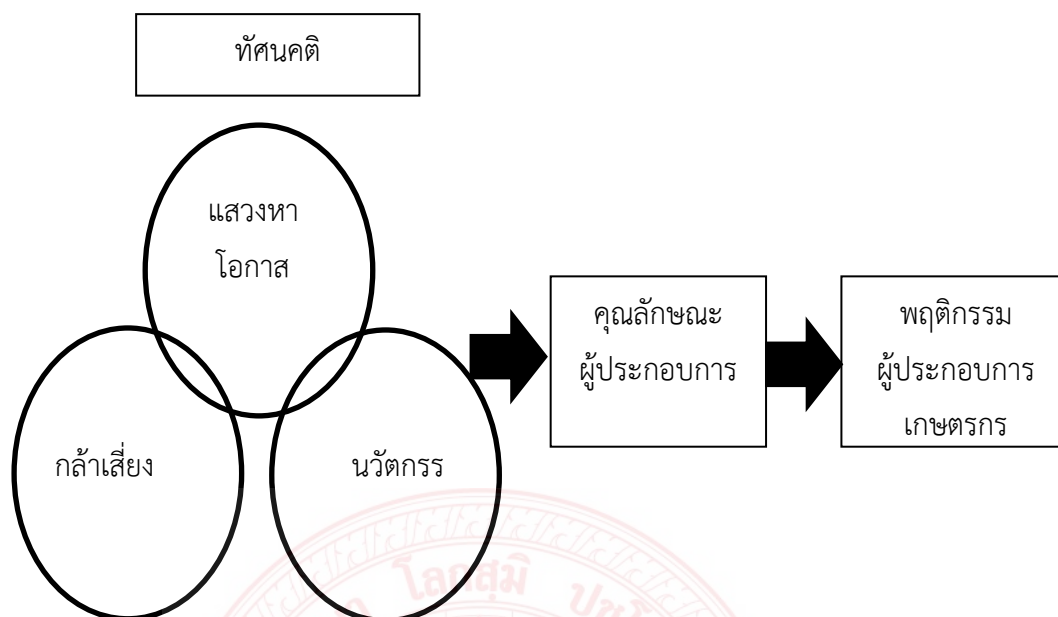
การจัดลำดับแบ่งประเภทเกษตรกรของ McElwee มีข้อดีในแง่ที่ช่วยให้เห็นความหลากหลายและสลับซับซ้อนของผู้คนในชนบท การที่มองเห็นว่าผู้คนในชนบทไม่ได้มีแค่ชาวนา แต่มีทั้งเกษตรกรผู้รับช่วงสัญญาและผู้ประกอบการในชนบทจะช่วยให้สังคมและรัฐเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของชนบทมากขึ้นโดยเฉพาะรัฐซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายที่จะส่งผลโดยตรงกับชนบทยกตัวอย่างเช่น ถ้ารัฐเข้าใจว่าเกษตรกรในชนบทได้เปลี่ยนจากชาวนาไปเป็นผู้ประกอบการแล้ว รัฐก็จะสามารถมองหานโยบายที่เหมาะสมกับสังคมของผู้ประกอบการในชนบท ที่ไม่ได้ติดอยู่แค่การประกันราคา เช่น การสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มระหว่างผู้ประกอบการในชนบท, การสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตสินค้าเกษตรกับผู้แปรรูป, การสนับสนุนเรื่องการลดหย่อนภาษีให้กับผู้ประกอบการในชนบท, การจัดการอบรมเรื่องการเป็นผู้ประกอบการ และการจัดอบรมเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการเกษตร อย่างไรก็ตามกรอบการนำเสนอของ McElwee ยังมีปัญหาในแง่ของการจัดแบ่งลักษณะของเกษตรกรที่ไม่ยืดหยุ่นมากนัก หากจะนำมาปรับใช้กับสังคมของผู้ประกอบการชนบทในประเทศอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น การขีดเส้นแบ่งระหว่างเกษตรกรในฐานะผู้ประกอบการ (Farmer as entrepreneur) กับ ผู้ประกอบการในชนบท (Rural entrepreneur) ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันในหลายประการ และยิ่งรวมไปถึงว่าเกษตรกรในบริบทของสังคมอื่นๆ เช่น สังคมไทย อาจมีลักษณะที่เหลื่อมกันระหว่างการเป็นเกษตรกรผู้รับช่วงสัญญาและการเป็นผู้ประกอบการในสังคมชนบท เช่น พวกเขาอาจมีขนาดใหญ่มากให้ชาวนารายอื่นๆ เช้า แต่กิจกรรมหลักทางเศรษฐกิจของพวกเขากลับเป็นการรับจ้างเกี่ยวข้าวในจังหวัดข้างเคียง เกษตรกรไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงได้เพราะในขณะนี้ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเกษตรกรที่มีทัศนคติแบบผู้ประกอบการจะสามารถปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ดีกว่าเกษตรกรชนบท

๒.๓.๒ ทักษะผู้ประกอบการการเกษตร (Farmer Entrepreneurial Attitude)

ทัศนคติ (Attitude) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดีก็ได้ ทัศนคติมีใช้สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดแต่ก่อตัวมาจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก การศึกษาเล่าเรียน ประสบการณ์ของบุคคลวัฒนธรรมของสังคม เช่น ความเชื่อทางศาสนา แนวคิดการดำรงชีวิตของสังคม ฯลฯ การรับถ่ายทอดจากบุคคลอื่นหรือจากสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก สื่อมวลชน และบุคลิภาพของบุคคล

ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (Attitude towards entrepreneurship) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อการประกอบกิจการของตน งานวิจัยหลายชิ้นระบุว่า หากผู้ใดที่ได้รับการศึกษาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากนั้นการได้รับประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางบวกต่อการรับรู้ความน่าปรารถนาและการรับรู้ความเป็นไปได้ของการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากการได้รับการศึกษาแล้วสภาพแวดล้อมอื่นๆก็มีส่วนเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการด้วย นอกจากนี้แล้วอิทธิพลจากพ่อแม่และประสบการณ์การทำงานมีส่วนสำคัญในการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจและทัศนคติที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการซึ่งจะมีผลต่อเนื่องทำให้เกิดความปรารถนาที่จะเป็นผู้ประกอบการต่อไป (Scott and Twomey, ๑๙๘๘) งานวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับการวิจัยของแบลคเบิร์นและเคอร์แรน (Blackburn and Curran) ที่พบว่าบุคคลที่มีต้องการที่จะประกอบธุรกิจของตนเองมากที่สุด มักจะเป็นผู้ที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีธุรกิจของตนเอง นอกจากนั้นเฮนเดอร์สันและโรเบิร์ตสัน (Henderson and Robertson, ๒๐๐๐) ได้สรุปว่า ถ้าสภาพแวดล้อมของบุคคลมีลักษณะที่ดึงดูดใจให้ประกอบธุรกิจของตนเอง และบุคคลนั้นมีประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับธุรกิจ ก็เป็นไปได้อย่างมากว่าบุคคลนั้นจะประกอบธุรกิจของตนเอง

ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการเกษตรกร (Attitude towards Agripreneurship) หมายถึง ความรู้สึกของผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่มีความเชื่อและค่านิยมต่อการทำธุรกิจเกษตรประกอบไปด้วย ทัศนคติการแสวงหาโอกาส ทัศนคติการสร้างนวัตกรรม และทัศนคติกล้าเสี่ยง ดังภาพที่ ๒.๒ ทักษะผู้ประกอบการเกษตรกร

ภาพที่ ๒.๒ ทัศนคติผู้ประกอบการเกษตรกร

ผู้ประกอบการแต่ละคนจะมีทัศนคติและแรงจูงใจส่วนบุคคลที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ สำหรับทัศนคติผู้ประกอบการเกษตรกรประกอบไปด้วยคุณลักษณะ ๓ ประการ คือ

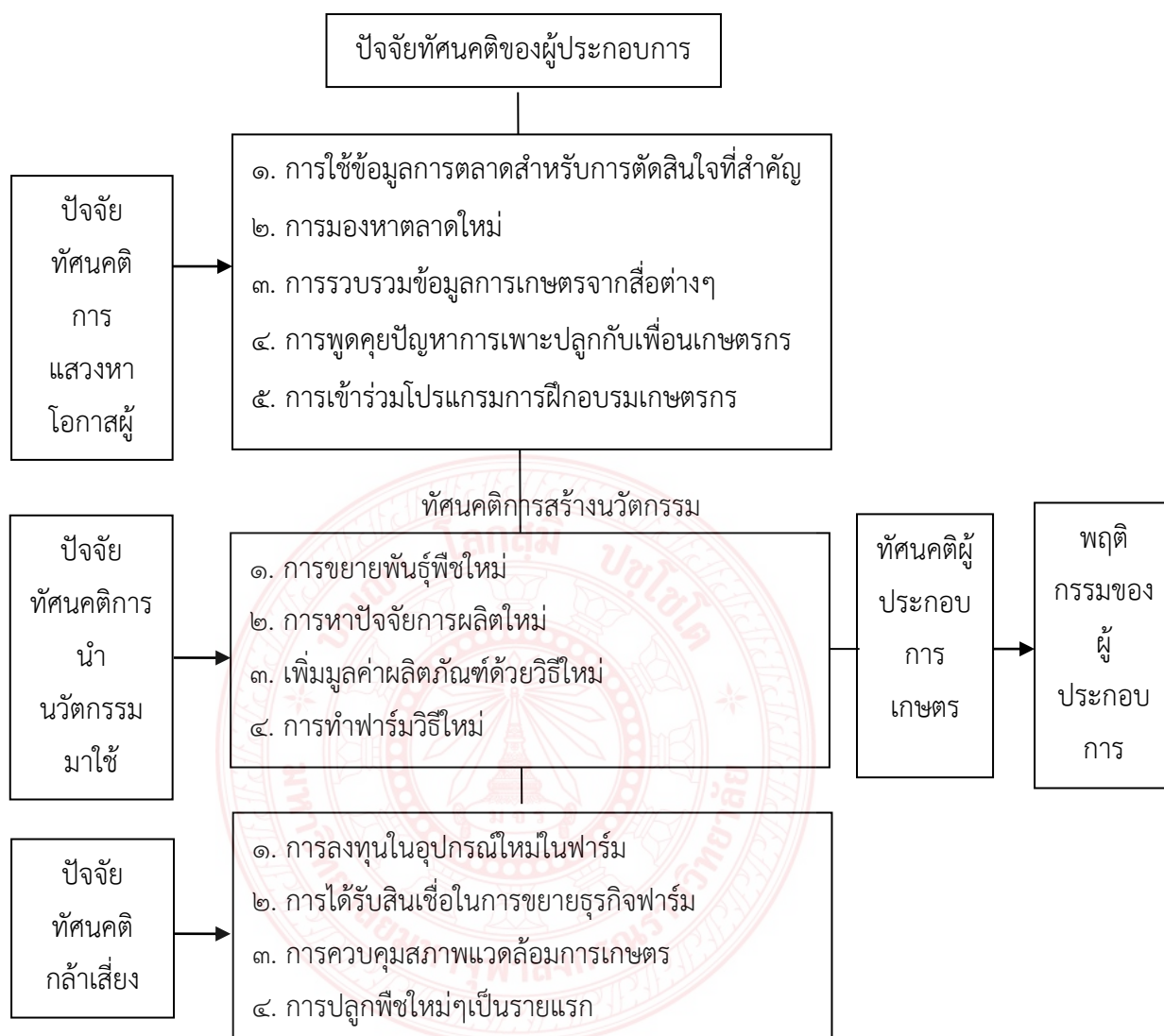
๑. ทัศนคติการแสวงหาโอกาส เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการหลักของการรับรู้โอกาส (ขั้นตอนแรกในกระบวนการของการเป็นผู้ประกอบการ) และการพัฒนาที่นำไปสู่การก่อตัวทางธุรกิจ ได้แก่ ความตื่นตัวของผู้ประกอบการ ความไม่สมดุลข้อมูลและความรู้ที่มีมาก่อน เครือข่ายทางสังคม ลักษณะบุคลิกภาพรวมถึงการมองโลกในแง่ประสิทธิภาพและความคิดสร้างสรรค์ ผู้ประกอบการเกษตรกรให้ความสำคัญต่อข้อมูลทางการตลาด เพื่อใช้ในการตัดสินใจ การมองหาตลาดใหม่ การรวบรวมข้อมูลการเกษตรจากสื่อต่างๆ การพูดคุยปัญหาการเพาะปลูกกับเพื่อนเกษตรกร การเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมเกษตรกร และการใช้โอกาสในการพัฒนาโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

๒. ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม มาจากการเปิดใจรับสิ่งใหม่ ใช้ความคิดสร้างสรรค์สำหรับทุกอย่างโดยเฉพาะอย่างการสร้างความคิดใหม่ในการปรับปรุงธุรกิจเดิมหรือสร้างธุรกิจใหม่ จากความคิดที่แตกต่างกัน ผู้ประกอบการเกษตรกรให้ความสำคัญต่อการขยายพันธุ์พืชใหม่ การหาปัจจัยการผลิตใหม่เพิ่มมูลค่าการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้วยวิธีใหม่ และการทำฟาร์มวิธีใหม่

๓. ทักษะความกล้าเสี่ยง ผู้ประกอบการที่มีทัศนคติที่มีความเสี่ยงต่ำจะเลือกที่มีความเสี่ยงน้อยในโครงการขนาดเล็กผลตอบแทนจะต่ำ ผู้ประกอบการที่มีทัศนคติที่มีความเสี่ยงสูงแทนที่จะเลือกเสี่ยงโครงการขนาดใหญ่ผลตอบแทนจะสูงตามไปด้วย ผู้ประกอบการเกษตรกรให้ความสำคัญต่อการลงทุนในอุปกรณ์ใหม่ในฟาร์ม การขอรับสินเชื่อในการขยายธุรกิจฟาร์ม การพยายามควบคุมสภาพแวดล้อมการเกษตรและการปลูกพืชใหม่ๆ เป็นรายแรก ดังภาพที่ ๒.๓ ที่ได้เสนอรูปแบบของทัศนคติภายในของผู้ประกอบการเกษตร^{๓๖}

^{๓๖} มรกต กำแพงเพชร, การพัฒนารูปแบบการสร้างผู้ประกอบการเกษตรกรปราดเปื่องในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยยุค ๔.๐,ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๖๑), หน้า ๓๐-๓๘.

ภาพที่ ๒.๓ รูปแบบของทัศนคติภายในของผู้ประกอบการเกษตร

ที่มา: A model of intrinsic determinants of farmer entrepreneurial attitudes, H.

S. Rohitha Rosairo David J. Potts. (๒๐๑๖)^{๓๗}

^{๓๗} Rosairo, H.R., & Potts, D.J. “A study on entrepreneurial attitudes of upcountry vegetable farmers in Sri Lanka”, Journal of Agribusiness in Developing and Emerging Economies, ๖(๑), ๓๙-๕๘.

๒.๓.๓. สภาพแวดล้อมผู้ประกอบการเกษตรกร

สภาพแวดล้อมภายนอกมีความสำคัญต่อความสำเร็จของกิจการ การที่กิจการจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถที่จะปรับตัวให้อยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารจะต้องมองหากลยุทธ์ที่เหมาะสมที่จะแข่งขันได้ในสถานการณ์ต่างๆ และต้องมีความสามารถที่จะปรับตัวให้เหมาะสมกับกลยุทธ์เหล่านั้น กลยุทธ์ที่เหมาะสมทั้งต่อสถานการณ์ภายนอก และสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของบริษัทจะถือว่าเป็นกลยุทธ์ที่ดีที่สุด ในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและการอยู่รอดในระยะยาว อย่างไรก็ตามสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมถึงมีความซับซ้อนยากที่จะเข้าใจได้ ต้องอาศัยการวิเคราะห์จากผู้ที่มีประสบการณ์ และมีการตรวจสอบจากปัจจัยแวดล้อมหลายๆ ตัวประกอบกัน เพื่อที่จะทำความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง และถูกต้องถึงระดับของการเปลี่ยนแปลงหรือแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา การที่สภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ถือได้ว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารในการวางแผนกลยุทธ์ เพราะว่าการคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะทำได้ยากขึ้น และถ้าผู้บริหารไม่เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมก็มีแนวโน้มว่า แผนกลยุทธ์ที่วางไว้จะไม่ประสบความสำเร็จอย่างที่ควรจะเป็น การตรวจสอบสภาพแวดล้อม เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ผลประกอบการที่ดี และกำไรของกิจการมักจะเกิดจากการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ และการวางแผนที่ดีนั้น ต้องมีการตรวจสอบสภาพแวดล้อมที่ถูกต้อง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นและเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารกิจการทุกแห่งจะต้องให้ความสนใจกับการประเมิน หรือ ตรวจสอบสภาพแวดล้อมที่จะมีผลกระทบต่อบริษัททั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อมองหาโอกาส หรืออุปสรรคที่จะต้องเผชิญและแก้ไขต่อไปในอนาคต

๑. สภาพแวดล้อมภายนอก

สิ่งแวดล้อมภายนอกที่จะมีผลกระทบต่อบริษัทและสามารถทำให้บริษัทได้โอกาส หรือเกิดอุปสรรคในการบริหารกิจการได้ สำหรับสภาพแวดล้อมภายนอกที่จะนำมาวิเคราะห์ในการปรับตัวเพื่อเปลี่ยนจากเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการนำมาใช้ในเรื่องของการศึกษาครั้งนี้จะมี ๒ ประเภทคือ

๑. สภาพแวดล้อมทางสังคม (Societal Environment)

๒. สภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรม (Task Environment or Industry Environment)

ในการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกตัวแรก หรือ สภาพแวดล้อมทางสังคม มีตัวแปรหลายตัวที่กิจการจะต้องให้ความสำคัญ และตัวแปรเหล่านี้จะมีผลต่อการดำเนินงานในระยะยาว ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรที่สำคัญ ๕ ตัวคือ

๑) สภาพแวดล้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social and Culture)

เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของคนในสังคม ความเชื่อ บรรทัดฐาน ประเพณี และแนวทางในการดำเนินชีวิต ตัวแปรที่จะต้องวิเคราะห์ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ความคาดหวังหรือโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ บทบาทของผู้บริโภค อัตราการตั้งครอบครัวใหม่ อัตราการเพิ่มของประชากร การกระจายของอายุของประชากร การกระจายของถิ่นที่อยู่ของประชากร อายุเฉลี่ยของประชากร อัตราการเกิด

๒) สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี (Technology)

เป็นตัวแปรที่จะช่วยนำเสนอสิ่งใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาของกิจการ ตัวแปรที่จะต้องวิเคราะห์ได้แก่ การใช้จ่ายของภาครัฐเพื่อการวิจัยและพัฒนา การใช้จ่ายของภาคเอกชนเพื่อการวิจัยและพัฒนา การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเทคโนโลยี การให้ความคุ้มครองด้านลิขสิทธิ์ การคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ การพัฒนาเทคโนโลยีจากห้องทดลองสู่ตลาด การปรับปรุงผลผลิตผ่านระบบอัตโนมัติ

๓) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ (Economic)

เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของ การแลกเปลี่ยนวัตถุดิบ เงิน พลังงาน และข้อมูลข่าวสาร ตัวแปรที่จะต้องวิเคราะห์ได้แก่ แนวโน้มของค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ อัตราดอกเบี้ย ปริมาณเงินในประเทศ อัตราเงินเฟ้อ ระดับการว่างงานภายในประเทศ อัตราค่าแรงขั้นต่ำ การปรับลดอัตราแลกเปลี่ยนหรือมูลค่าของเงินบาท / การเพิ่มค่าของอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท ปริมาณพลังงานและต้นทุนของพลังงาน และรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริงเป็นรายได้หลังหักภาษี ซึ่งรายได้ตัวนี้จะแสดงถึงอำนาจซื้อที่แท้จริงของประชาชนและการออมด้วย

๔) สภาพแวดล้อมทางการเมืองและกฎหมาย (Political-Legal)

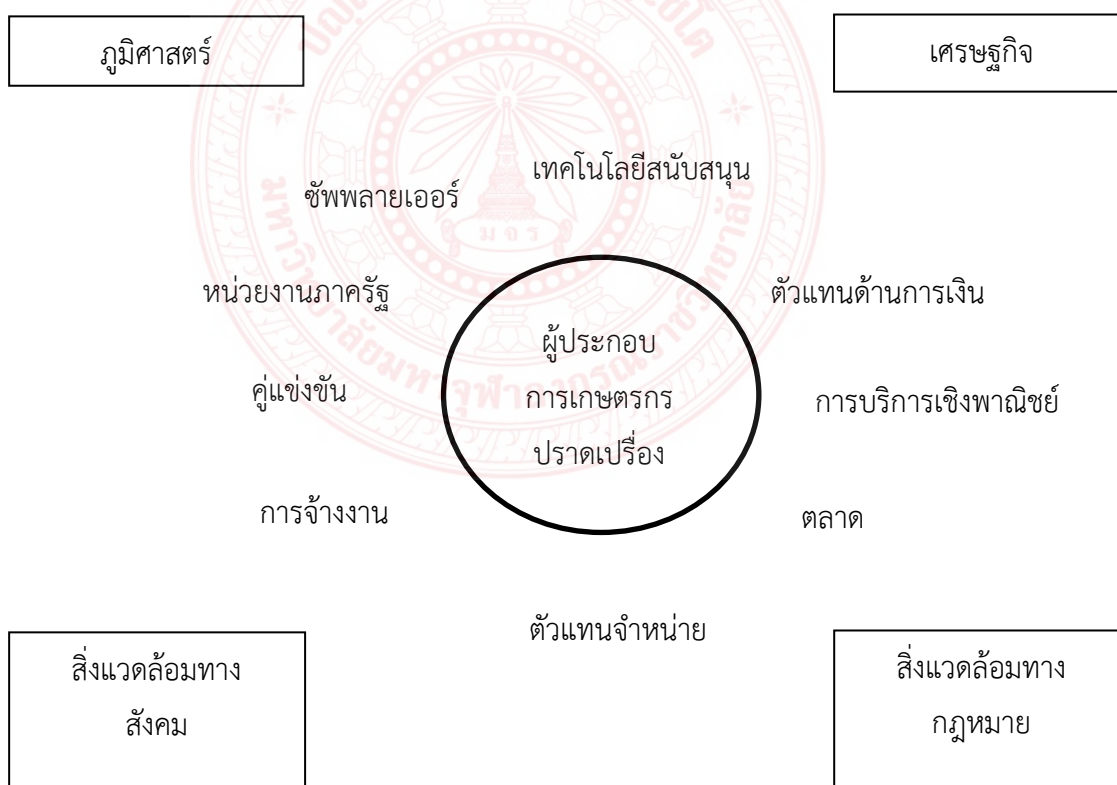
เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจทางการเมือง การออกกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ที่จะเป็นประโยชน์หรือเป็นอุปสรรคต่อการบริหารกิจการ ตัวแปรที่จะต้องวิเคราะห์ได้แก่ กฎหมายป้องกันการผูกขาด กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อม กฎหมายเกี่ยวกับการเสียภาษี สิทธิพิเศษทางกฎหมายอื่นๆ กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ทศนคติต่อบริษัทต่างชาติ กฎหมายการจ้างงาน และการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง และความมีเสถียรภาพของรัฐบาล

สำหรับภาคการเกษตรเกี่ยวข้องกับสภาพภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งปัจจัยหลักสำคัญส่งผลกระทบต่อแหล่งเพาะปลูกที่มีความหลากหลายในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยจึงเป็นแหล่งที่มีพืชที่แตกต่างกัน อีกทั้งปัจจุบันเกิดภาวะโลกร้อน (Climate change) ทำให้ยากลำบากต่อการคาดเดาสภาพอากาศ ผู้ประกอบการเกษตรกรต้องปรับตัวและรับมือต่อสภาพอากาศที่ควบคุมไม่ได้

๕) สภาพแวดล้อมทางด้านภูมิศาสตร์ (Geographic)

เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก สภาพดิน แหล่งน้ำ อากาศ ตัวแปรที่จะต้องวิเคราะห์ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้พื้นที่ในการเพาะปลูก ความอุดมสมบูรณ์ของดิน การมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ภัยธรรมชาติ การรับมือกับโรคและแมลง

สำหรับการประเมินสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรม จะเป็นการวิเคราะห์ถึงกลุ่มที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินการของบริษัท ซึ่งกลุ่มที่ว่่านี จะหมายรวมถึง รัฐบาล ชุมชน ท้องถิ่น ผู้จัดการจำหน่ายวัตถุดิบ คู่แข่งขัน ลูกค้า ผู้ให้สินเชื่อ ลูกจ้างหรือพนักงาน กลุ่มที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องอื่นๆ และสมาคมการค้าที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารกิจการจะต้องให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมภายนอกทั้งสองประเภท คือ ทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรม เพราะว่าสภาพแวดล้อมทั้งสองประเภทนี้จะมีส่วนสำคัญที่จะทำให้กิจการประสบความสำเร็จได้ในอนาคต

ภาพที่ ๒.๔ สภาพแวดล้อมผู้ประกอบการเกษตรกรรมปราชญ์ปราชญ์

ที่มา: ดัดแปลงจาก David Kaha. Entrepreneurship in farm, ๒๐๑๓

๒. สภาพแวดล้อมภายใน

การประเมินสภาพแวดล้อมภายในจะช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า สร้างความได้เปรียบในการดำเนินกิจกรรมและเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นกับลูกค้า (Customer Value) ดังนั้นผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาปัจจัยและทรัพยากรต่างๆ ขององค์กร ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ขององค์กรที่มีประสิทธิภาพ ผลของการค้นคว้าวิจัยได้บ่งชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จในการธุรกิจนั้น ขึ้นอยู่กับตัวแปรซึ่งความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในได้หลักการที่ว่า ปัจจัยในองค์กรมีความสัมพันธ์กันโดยใช้ ๗S Framework of McKinsey รูปแบบนี้มาจากตัวของ ๗ ปัจจัยดังนี้

๑. กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง แผนที่กำหนดขึ้นเพื่อสร้างหรือคงไว้ซึ่งความได้เปรียบในการแข่งขัน หรือหาช่องทางอย่างอื่น

๒. โครงสร้าง (Structure) หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่องค์กรถูกจัดสร้างขึ้น เป็นตัวที่จะบอกว่าใครเป็นหัวหน้าใคร และใครที่จะต้องรายงานใคร

๓. ระบบ (System) หมายถึง กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานประจำวันที่บุคลากรในองค์กรต้องดำเนินการให้

๔. ค่านิยมร่วม (Shared Value) หมายถึง วัฒนธรรมองค์กร หรือทัศนคติ หรือความรู้สึกร่วมกันของบุคลากรที่ไปในทิศทางเดียวกัน

๕. รูปแบบ (Style) หมายถึง รูปแบบของความเป็นภาวะผู้นำที่ผู้บริหารนำมาใช้

๖. บุคลากร (Staff) หมายถึง พนักงานหรือลูกจ้างที่รวมถึงความสามารถหรือสมรรถนะของพวกเขาด้วย

๗. ทักษะ (Skill) หมายถึง ความรู้ ความชำนาญของพนักงาน หรือลูกจ้าง ที่มีต่องานที่ต้องทำให้ลุล่วงตามเป้าหมาย (วิฑูรย์ สิมะโชคดี, ๒๕๕๓)

จากการทบทวนวรรณกรรมในประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดการวิเคราะห์สภาพทางธุรกิจและสภาพแวดล้อมผู้ประกอบการเกษตรกร ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กรธุรกิจ ดังนั้นผู้วิจัยนำการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกคือ การวิเคราะห์ STEP-G การวิเคราะห์ทางสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมืองและภูมิศาสตร์ ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของธุรกิจเกษตรอินทรีย์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดที่ว่าธุรกิจเกษตรต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอก ความสำเร็จในการทำธุรกิจต้องมีความเหมาะสมกับความสามารถและสภาพแวดล้อมนอก ดังนั้นจึงจำเป็นสำหรับธุรกิจเกษตรอินทรีย์ที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงภายนอกจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจ และการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน คือ การวิเคราะห์ ๗S Framework of McKinsey เพื่อ

วิเคราะห์ปัจจัยภายในที่ทำให้ผู้ประกอบการเกษตรกรปราดเปรื่องประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจเกษตรอินทรีย์^{๓๘}

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Smart Farmer)

แนวทางการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer

จากนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่กำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้ “เกษตรกรไทยเป็น Smart Farmer โดยมี Smart Officer เป็นเพื่อนคู่คิด” และกำหนดคุณสมบัติของ Smart Farmer ไว้ดังนี้

คุณสมบัติของ Smart Farmer

- ๑) มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่
- ๒) มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ
- ๓) มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค
- ๔) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม/สังคม
- ๕) มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

ในการแปลงเป้าหมายของนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer ได้หารือร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๖ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๖ โดยพิจารณาในประเด็นการกำหนดคุณสมบัติและตัวบ่งชี้ของ Smart Farmer การคัดกรอง จัดขึ้นและการคัดเลือก Smart Farmer เพื่อจำแนกเกษตรกรในระยะเริ่มต้นออกเป็น ๓ กลุ่มหลัก ประกอบด้วย Smart Farmer ต้นแบบ Existing Smart Farmer และ Developing Smart Farmer การถอดบทเรียนจาก Smart Farmer ต้นแบบ เพื่อเป็นองค์ความรู้และเป็นต้นแบบที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ

๑. การกำหนดคุณสมบัติของ Smart Officer

๑.๑ กำหนดคุณสมบัติพื้นฐาน

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer ได้กำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของ Smart Officer เพื่อเป็นหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการประเมินคุณสมบัติของ

^{๓๘} มรกต กำแพงเพชร, การพัฒนารูปแบบการสร้างผู้ประกอบการเกษตรกรปราดเปรื่องในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยยุค ๔.๐ ,ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๖๑), หน้า ๒๗-๓๐.

บุคลากรที่เป็น Smart Officer ต้องมีคุณสมบัติพื้นฐาน ๖ ข้อ โดยต้องผ่านการพิจารณาตามตัวบ่งชี้อย่างน้อยหนึ่งตัวบ่งชี้ในแต่ละคุณสมบัติ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๒ หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการประเมินคุณสมบัติบุคลากรที่เป็นสมาร์ทฟาร์มเมอร์

คุณสมบัติ	ตัวบ่งชี้	ตัวอย่างพฤติกรรม
๑. มีความรัก เกษตรกรเหมือน ญาติ	๑.๑ มีความมุ่งมั่นและพร้อมจะ ให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรใน ทุก ๆ ด้าน	- มีการปรับปรุงกระบวนการทำงานของตนเองและ หน่วยงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง - แสดงความกระตือรือร้นในการให้บริการช่วยเหลือ เกษตรกรที่มาติดต่อขอใช้บริการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ
๒. มีความรู้ทาง วิชาการนโยบาย และการบริหาร จัดการงาน/ โครงการรวมถึง เทคนิคการ ถ่ายทอด	๒.๑ มีองค์ความรู้พื้นฐานและ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ (Knowledge) ที่สามารถ ถ่ายทอดให้กับเกษตรกรได้	- มีองค์ความรู้พื้นฐานทางวิชาการในระดับที่สามารถ ปฏิบัติงานได้โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติงาน - เคยให้ความรู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำการเกษตร ในสาขาต่างๆ กับเจ้าหน้าที่หรือเกษตรกร
	๒.๒ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์นโยบาย แผนพัฒนา การเกษตร รวมทั้งสามารถจัดทำ แผนทางเลือกให้เกษตรกรและมี กลยุทธ์ในการทำงาน	- สามารถศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย แผนพัฒนาการเกษตร หรือแผนอื่นๆ เพื่อถ่ายทอดไปสู่ การปฏิบัติของหน่วยงานที่สังกัดได้ - เคยให้คำปรึกษา แนะนำ แก่เกษตรกรในการวางแผน การทำการเกษตร - มีการวางแผนก่อนการปฏิบัติงาน
	๒.๓ มีข้อมูลพื้นที่ ชนิดและ ปริมาณผลผลิต เกษตรกร เป้าหมาย และศักยภาพของพื้นที่ ที่ชัดเจน	- รู้แหล่งข้อมูล และสามารถเรียกดูข้อมูลเพื่อ ประกอบการวางแผนการทำงานได้ - มีการสำรวจและปรับปรุงข้อมูลพื้นที่ ชนิดและ ปริมาณผลผลิต เกษตรกรเป้าหมาย และศักยภาพของ พื้นที่อย่างสม่ำเสมอ
	๒.๔ สามารถบริหารจัดการงาน ในพื้นที่ที่จะบูรณาการงานให้ ผู้เกี่ยวข้องมาร่วมทำงาน ช่วยเหลือเกษตรกร	- เคยปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นในฐานะคณะกรรมการ คณะทำงานที่กรมหรือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แต่งตั้งขึ้นเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกัน - เคยเป็นผู้สนับสนุนหรือผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อ ดำเนินการตามนโยบายและโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนา และช่วยเหลือเกษตรกร
	๒.๕ มีความสามารถในการ สื่อสารให้เกษตรกรรู้จักวิเคราะห์ การผลิตและการบริหารจัดการ ผลผลิต	- เคยเป็นวิทยากรให้ความรู้กับเกษตรกรในเวทีต่างๆ - เคยให้คำปรึกษา คำแนะนำกับเกษตรกรเกี่ยวกับการ วิเคราะห์การผลิตและการบริหารจัดการผลผลิต

๓. สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน	๓.๑ สามารถปรับเปลี่ยนการถ่ายทอดเทคโนโลยี วิธีการส่งเสริมการเกษตรให้เข้ากับยุคสมัย	- เคยติดต่อเกษตรกรโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่างๆ เช่น Internet Mobile Phone Smart Phone เป็นต้น - เคยใช้สื่อชนิดต่างๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ Internet ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรให้กับเกษตรกร
	๓.๒ มีการนำเทคโนโลยีทางการสื่อสารและระบบสารสนเทศมาใช้ในการทำงานและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกร	- ใช้งาน Internet ผ่านอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อสืบค้นข้อมูลสำหรับการปฏิบัติงานและเพิ่มพูนความรู้ - เคยติดต่อเกษตรกรเพื่อให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่างๆ เช่น Internet Mobile Phone Smart Phot เป็นต้น
	๓.๓ มีการนำแผนที่ (Map) มาใช้ประโยชน์ในการทำงาน	- เคยนำแผนที่มาใช้ประกอบการวางแผนหรือการปฏิบัติงาน - เคยเรียกดูหรือใช้งานระบบแผนที่ของหน่วยงานต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน
	๓.๔ สามารถประยุกต์ความรู้มาใช้กับเกษตรกรให้เกษตรกรเข้าใจได้ง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	- เคยนำเสนอข้อมูลหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับองค์ความรู้แก่เกษตรกร โดยเกษตรกรแสดงความเข้าใจในสิ่งที่นำเสนอ - เคยติดตามผลจากการส่งเสริมการเกษตรของตนเองจากเกษตรกรที่ได้รับคำแนะนำในการทำการเกษตรจากตนเอง
๔. สร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๔.๑ สามารถทำให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์ และเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย	- เคยเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือมีส่วนให้การสนับสนุนโครงการเกี่ยวกับการรวมกลุ่มของเกษตรกรเป็นกลุ่มเกษตรกรวิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์ต่างๆ - เคยเป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่และมีบทบาทในการส่งเสริมการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์ และเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย
	๔.๒ เป็นเพื่อนคู่คิด ที่ปรึกษา และมีส่วนช่วยในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร	- เคยให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่เกษตรกรผ่านช่องทางต่างๆ - เคยให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่สถาบันเกษตรกรผ่านช่องทางต่างๆ
	๔.๓ ศึกษารูปแบบการทำฟาร์ม และการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อ	- เคยทำการศึกษาเกี่ยวกับการทำการเกษตรในประเด็นต่างๆ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาเกษตรกร

	ใช้เป็นแนวทางสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	- เคยศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูลเกี่ยวกับการทำการเกษตรต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางสนับสนุนการพัฒนาเกษตรกรของหน่วยงาน
	๔.๔ เพิ่ม/สร้าง องค์ความรู้ด้านการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด ของตนเองได้	- เคยนำเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการเกษตรในการประชุมเชิงวิชาการต่างๆ - เคยเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือมีส่วนให้การสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ด้านการเกษตรเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือประโยชน์ต่อเกษตรกร
๕. มุ่งนำเกษตรกรสู่ Green Economy และ Zero Waste agriculture	๕.๑ มีการให้บริการการตรวจวิเคราะห์ดิน ปุ๋ย น้ำ โรคและแมลงศัตรูพืช ศัตรูสัตว์ ฯลฯ แก่เกษตรกร.	- เคยเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือมีส่วนให้การสนับสนุนให้บริการการตรวจวิเคราะห์ดิน ปุ๋ย น้ำ โรคและแมลงศัตรูพืช ศัตรูสัตว์ ฯลฯ แต่เกษตรกร
	๕.๒ สร้างจิตสำนึกให้แก่เกษตรกรในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน	- เคยเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือมีส่วนให้การสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกให้แก่เกษตรกรในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน - เคยให้คำปรึกษา คำแนะนำกับเกษตรกรเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
	๕.๓ สามารถส่งเสริมให้เกษตรกรลดใช้สารเคมี และหากมีการใช้ต้องใช้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม	- เคยเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือมีส่วนให้การสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการลดใช้สารเคมีและการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม - เคยติดตามผลจากการส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีและการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสมจากเกษตรกรที่ได้รับคำแนะนำจากตนเอง
	๕.๔ สามารถส่งเสริมให้เกษตรกรมีการหมุนเวียนนำวัสดุเหลือใช้ในฟาร์มมาใช้ให้เกิดประโยชน์	- เคยเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือมีส่วนให้การสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการหมุนเวียน นำวัสดุเหลือใช้ในฟาร์มมาใช้ให้เกิดประโยชน์ - เคยติดตามผลจากการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการหมุนเวียน นำวัสดุเหลือใช้ในฟาร์มมาใช้ให้เกิดประโยชน์จากเกษตรกรที่ได้รับคำแนะนำจากตนเอง
	๕.๕ ศึกษาวิจัย เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการเกษตร	- เคยทำการศึกษาวิจัยเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเกษตรในประเด็นต่างๆ

	รวมทั้งพัฒนาการให้สามารถประยุกต์ใช้สารสนเทศเศรษฐกิจการเกษตรสู่การเกษตรคาร์บอนต่ำ	- เคยทำการศึกษาวิจัยเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเกษตรกรให้สามารถประยุกต์ใช้สารสนเทศเศรษฐกิจการเกษตรสู่การเกษตรคาร์บอนต่ำ - เคยมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการเกษตรในเวทีต่างๆ
๖. มีความภาคภูมิใจในองค์กรและความเป็นข้าราชการ	๖.๑ สามารถพัฒนาเกษตรกรให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น	- ผลการดำเนินงานของภารกิจที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรของหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้รับการประเมินเป็นไปตามเป้าหมาย - ผลการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
	๖.๒ มีความมุ่งมั่น/รับผิดชอบต่อนหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	- ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นและมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ (จากการสังเกตของผู้ประเมิน) - มีผลการปฏิบัติราชการอยู่ในระดับดีมากขึ้นไปจากผลการประเมินในปีที่ผ่านมา

๒.๔.๑ ประเมินคุณสมบัติของบุคลากรและคัดเลือก Smart Officer ต้นแบบของจังหวัด

มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

๑) ให้คณะทำงานระดับจังหวัดประเมินคุณสมบัติของบุคลากรของหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่อยู่ในจังหวัด โดยพิจารณากำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการประเมินโดยอาจกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดมอบหมายหัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่าย ประเมินคุณสมบัติของบุคลากรในหน่วยงาน โดยใช้แบบฟอร์มประเมินคุณสมบัติของ Smart Officer (ภาคผนวก ข)

๒) ในระหว่างการประเมินคุณสมบัติของบุคลากร ให้ผู้ที่มีผู้รับผิดชอบพิจารณาว่าบุคลากรคนใดที่มีความโดดเด่นน่าจะสามารถเป็นต้นแบบให้กับบุคลากรรายอื่นได้ ให้บันทึกไว้ แล้วรายงานให้คณะทำงานระดับจังหวัดทราบ เพื่อทำการคัดเลือก Smart Officer ต้นแบบในภายหลัง

๓) ให้คณะทำงานระดับจังหวัดกำหนดรูปแบบ วิธีการในการคัดเลือก Smart Officer ต้นแบบของจังหวัดรวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการประเมินคุณสมบัติ Smart Officer ต้นแบบ การถอดบทเรียน และการนำเสนอบทเรียน

๔) ทำการประเมินคุณสมบัติ Smart Officer ต้นแบบของจังหวัด ตามคุณสมบัติและวิธีการที่คณะทำงานระดับจังหวัดกำหนด

๕) ทำการถอดบทเรียน Smart Officer ต้นแบบที่ผ่านการประเมินคุณสมบัติแล้ว โดยสอบถามประเด็นสำคัญในการถอดบทเรียนอย่างน้อย ๕ ประเด็น ดังนี้

(๑) มีวิธีหรือขั้นตอนในการปฏิบัติงานในพื้นที่ หรือการเตรียมการทั้งด้านข้อมูล องค์ความรู้ทีมงาน เครื่องมือต่างๆ ก่อนการปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ อย่างไร

(๒) มีกลวิธีที่ทำให้เกิดผลสำเร็จที่แตกต่างจากการทำโดยทั่วไป ความโดดเด่นของเทคนิคที่ใช้รวมทั้งกลเม็ดเคล็ดลับในการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร

(๓) มีปัจจัยสนับสนุนอะไรบ้าง ที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงานในพื้นที่

(๔) ปัญหาอุปสรรคในการทำงานที่พบบ่อยมีอะไรบ้าง และมีวิธีการแก้ไขปัญหารวมทั้ง ข้อพึงระวังในการทำงานเป็นอย่างไร

(๕) ให้ Smart Officer ต้นแบบอธิบายองค์ความรู้หรือหลักวิชาการ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานในพื้นที่ หรือเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ ที่เกษตรกรควรทราบ หรือเป็นองค์ความรู้ที่เคยนำเสนอ ให้คำปรึกษาคำแนะนำแก่เกษตรกรเป็นประจำ

๖) การบันทึกบทเรียน ให้ผู้ที่รับผิดชอบจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับบันทึกข้อมูลบทเรียนจากการสอบถาม Smart Officer ต้นแบบให้พร้อม เพื่อบันทึกในรูปแบบข้อมูลในเอกสาร ภาพถ่าย และวิดีโอ สำหรับจัดทำเป็นชุดความรู้ โดยรูปแบบการนำเสนอบทเรียนควรมีความน่าสนใจ มีจุดเด่น น่าติดตาม เข้าใจได้ง่ายและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเมื่อได้ชุดความรู้แล้ว สามารถพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบสื่อที่น่าสนใจได้ในระยะต่อไป ทั้งนี้ รูปแบบการนำเสนอบทเรียนที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามที่คณะทำงานระดับจังหวัดกำหนด

๒.๔.๒ นโยบายการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer

การขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer ให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบแนวทางการดำเนินการไว้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศด้านการเกษตรต่างๆ เช่น ตั้งศูนย์ข้อมูลเกษตรที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีข้อมูลทั้งแหล่งผลิต ฤดูกาลที่ผลผลิตออก ปริมาณผลผลิต สภาพภูมิอากาศ ราคาสินค้า การตลาดทั้งในและนอกประเทศ ปัจจัยการผลิต การเตือนภัย ตั้งเป็น War Room เชื่อมข้อมูลลงทุกจังหวัด เพื่อให้ข้าราชการนำไปแนะนำเกษตรกร โดยสร้างเป็นเครือข่ายข้อมูลทุกจังหวัด ให้เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดทำแผนการพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัด โดยมีข้อมูล Zoning สินค้าเกษตรทุกชนิดในจังหวัด มีทะเบียนเกษตรกร ที่ตั้งฟาร์ม แหล่งรวบรวมผลผลิต และกระจายสินค้าการตลาดภายในภายนอกจังหวัด

แหล่งแปรรูป ต้นทุน ราคา การตลาด สภาพดิน แหล่งน้ำ ฤดูกาล ฯลฯ รวมทั้งการปรับปรุงแบบการส่งเสริมการเกษตรใหม่ ทำแผนเชิงรุกเข้าหาเกษตรกร มีข้อมูลด้านการตลาดนำการผลิต เป็นต้น

จากแนวทางการดำเนินการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดนั้น การบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะผลักดันให้การขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer ประสบความสำเร็จ ซึ่งการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวในระยะเริ่มต้นนั้น (ปีแรกของการขับเคลื่อนนโยบาย) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีเป้าหมายการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศไว้ในเบื้องต้นแล้ว

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศให้กับคณะกรรมการและคณะทำงานต่าง ๆ ทั้งระดับกรมและระดับจังหวัด จึงได้นำเสนอเป็นภาพเป้าหมายการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามภาพที่ ๓ และมีกิจกรรมและขั้นตอนหลักๆ ดังนี้

๑. ประสานและดำเนินการถ่ายโอนข้อมูลเกษตรกรนำลงฐานข้อมูลของกรมการปกครอง

จากการจัดทำบันทึกความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสนับสนุน “นโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer” ระหว่าง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้มีการลงนามร่วมกันเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๖ ได้มีข้อตกลงในการถ่ายโอนข้อมูลของเกษตรกรลงในฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนของกรมการปกครอง ภายใต้โครงการ “หนึ่งบัตรประชาชนเพื่อเกษตรกรปราดเปรื่อง: One ID Card for Smart Farmer” ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.กษ. ดำเนินการประสานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีฐานข้อมูลเกษตรกรที่ทำการผลิตสินค้าเกษตรชนิดต่างๆตามภารกิจของกรมโดยบูรณาการข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ และใช้เลขบัตรประจำตัวประชาชนเป็นจุดเชื่อมต่อข้อมูล หลังจากนั้นจึงจัดส่งข้อมูลให้กับกรมการปกครองเพื่อบรรจุข้อมูลเกษตรกรลงฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนต่อไป

ทั้งนี้ ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.กษ. ประสานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวทางการปรับปรุงข้อมูลเกษตรกรเพื่อปรับปรุงข้อมูลดังกล่าวให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งอาจมีการประชุมหารือร่วมกันตามรอบระยะเวลาที่กำหนดต่อไป

๒. ออกแบบและจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย Smart Farmer และ Smart Officer เบื้องต้น

ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.กษ. ประสานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการออกแบบและจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย Smart Farmer และ Smart Officer เบื้องต้น เป็นฐานข้อมูลสำหรับรองรับการสำรวจ คัดกรอง และจัดกลุ่ม Smart Farmer และ Smart Officer ในระยะเริ่มต้น เพื่อให้คณะทำงานระดับกรมและระดับจังหวัดได้บันทึกข้อมูลกลุ่มเป้าหมายลงในฐานข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ ให้พิจารณาออกแบบและจัดทำฐานข้อมูลครอบคลุมไปถึงการพัฒนาเกษตรกรแต่ละรายและการติดตามและประเมินผลการพัฒนาเกษตรกร เพื่อการประเมินคุณสมบัติของเกษตรกรในรอบต่อไป ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการฯ กำหนด

๓. ออกแบบและจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้และบทเรียนของ Smart Farmer ต้นแบบเบื้องต้น

ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.กษ. ประสานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการออกแบบและจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้และบทเรียนของ Smart Farmer ต้นแบบเบื้องต้น เป็นฐานข้อมูลสำหรับรองรับข้อมูลและสื่อชนิดต่างๆ ที่ได้จากการถอดบทเรียนของ Smart Farmer ต้นแบบ เพื่อให้คณะทำงานระดับกรมและระดับจังหวัดได้บันทึกข้อมูลลงในฐานข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ ให้พิจารณาออกแบบและจัดทำฐานข้อมูลครอบคลุมไปถึงการนำเสนอหรือเรียกดูข้อมูลและสื่อชนิดต่างๆ ที่ได้จากการถอดบทเรียนของ Smart Farmer ต้นแบบผ่านทางเว็บไซต์ www.thaismartfarmer.net หรือสามารถดึงข้อมูลดังกล่าวไปนำเสนอผ่านช่องทางอื่นๆ ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และภาคีเครือข่ายจะดำเนินการในระยะต่อไป เช่น ผ่านระบบ Web site ทางโทรทัศน์อินเทอร์เน็ต (IPTV) และ/หรือผ่านเครือข่ายข้อมูลภาครัฐ (Government Information Network: GIN) ไปยังศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชนทั่วประเทศให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงและสามารถเกิดการเรียนรู้ ให้สามารถนำไปถ่ายทอดและใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นต้น

๔. ออกแบบและจัดทำฐานข้อมูลสำคัญด้านการเกษตร

ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.กษ. ประสานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการออกแบบและจัดทำฐานข้อมูลสำคัญด้านการเกษตรที่มีองค์ประกอบของชนิดข้อมูลตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นฐานข้อมูลสำหรับรองรับการสำรวจและบันทึกข้อมูลสำคัญด้านการเกษตรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งนี้ ให้พิจารณาออกแบบและจัดทำฐานข้อมูลครอบคลุมไปถึง

การประมวลผลข้อมูล นำเสนอหรือเรียกดูข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการตามนโยบายต่างๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ผ่านศูนย์ข้อมูลด้านการเกษตร (War room) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด และเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ ต่อไป

๕. วางแผนการพัฒนาศูนย์ข้อมูลการเกษตร (War room)

ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.เกษตรฯ. ประสานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการวางแผนการพัฒนาศูนย์ข้อมูลการเกษตร (War room) ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเป็นศูนย์กลางของข้อมูลด้านการเกษตรทั้งในส่วนกลางและระดับจังหวัด เพื่อการบริหารจัดการและการดำเนินงานด้านอื่นๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป (การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการเกษตร (War room) อยู่ระหว่างเสนอของบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗)

๖. จัดทำเว็บไซต์ [www. thaismartfarmer.net](http://www.thaismartfarmer.net)

ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.เกษตรฯ. ประสานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการออกแบบและจัดทำเว็บไซต์ [www. thaismartfarmer.net](http://www.thaismartfarmer.net) เพื่อเป็นศูนย์กลางการดำเนินงานด้านข้อมูลและสารสนเทศในการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer ได้แก่

๑) การบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการบริการตรวจสอบสถานภาพและสิทธิของเกษตรกร (Smart Farmer Check) เช่น การตรวจสอบสถานภาพการขึ้นทะเบียน การร้องทุกข์และขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

๒) การบริการภาครัฐด้านการเกษตร (MOAC Smart e-Services) เช่น การบริการด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง การขอรับรองมาตรฐานด้านการเกษตรต่าง ๆ เป็นต้น

๓) ฐานความรู้การผลิตเพื่อเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer Knowledge Base) เช่น ข้อมูลเขตเหมาะสมสำหรับการผลิต (Zoning Information) ข้อมูลดิน น้ำ พันธุ์พืชและสัตว์ โรคระบาด ปุ๋ย ราคาผลผลิต ข้อมูลการตลาด เป็นต้น

๔) ข้อมูลองค์ความรู้และบทเรียนของ Smart Farmer ต้นแบบและ Smart Officer ต้นแบบ

๗. พัฒนาระบบบริการ e-services

ระบบบริการ e-services ด้านการเกษตร เป็นระบบบริการเกษตรกรผ่านระบบ Internet เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรสำหรับบริการด้านต่างๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านทางเว็บไซต์ [www. thaismartfarmer.net](http://www.thaismartfarmer.net) โดยในระยะเริ่มต้นมีบริการ e-services ด้านการเกษตรที่อยู่ระหว่างการพัฒนา เช่น การตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ระบบตรวจสอบ

ใบกำกับ การเคลื่อนย้าย ปศุสัตว์/ประมง ระบบขอรับบริการปัจจัยการผลิตต่างๆ และบริการอื่นๆ ตามภาพที่ ๖ การบริการด้าน IT สำหรับ Smart Farmer ทั้งนี้ ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.กษ. ประสานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาเพิ่มเติมบริการต่างๆ ให้มากขึ้นในระยะต่อไป

๘. บันทึกข้อมูลต่างๆ ลงในระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตร

ให้คณะทำงานระดับกรมและระดับจังหวัดมอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการสำรวจและบันทึกข้อมูลด้านการเกษตรตามภารกิจของกรมหรือตามพื้นที่ของจังหวัด บันทึกข้อมูลต่างๆ ลงในระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตร (ในระยะแรกเป็นระบบฐานข้อมูลเบื้องต้น ตามการดำเนินการในข้อ ๒ ๓ และ ๔ ในส่วนที่ ๕) และให้คณะทำงานระดับกรมและระดับจังหวัดกำกับ ติดตามและตรวจสอบข้อมูลที่บันทึกให้มีความถูกต้องเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ต่อไป

๙. ประมวลข้อมูลจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

ให้คณะทำงานระดับจังหวัดประสานคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่กำหนดให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ในการนำข้อมูลสำคัญด้านการเกษตรที่ได้สำรวจรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วไปพิจารณาดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดตามกระบวนการที่ระบุในคู่มือการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด

๑๐. ประสานและดำเนินการนำข้อมูลต่างๆ นำเสนอผ่านศูนย์เรียนรู้ ICT ชุมชน

จากการจัดทำบันทึกความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสนับสนุน “นโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer” กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้การสนับสนุนในการจัดรายการ ชุดองค์ความรู้หรือหลักสูตรจากแหล่งข้อมูลต่างๆ รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านทางโทรทัศน์ Internet (IPTV) ไปยังศูนย์เรียนรู้ ICT ชุมชนทั่วประเทศ (ปัจจุบันมี ๑, ๘๐๐ ศูนย์) รวมทั้งสนับสนุนให้ศูนย์เรียนรู้ ICT ชุมชนเป็นแหล่งให้บริการความรู้สารสนเทศ และเป็นสถานที่ฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.กษ. ประสานกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมพิจารณารูปแบบ แนวทาง และวิธีการนำเสนอ

ข้อมูลต่างๆ ผ่านศูนย์เรียนรู้ ICT ชุมชนให้กับหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เสนอคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาต่อไป

๑๑. ตรวจสอบปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องทันสมัย

เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และการใช้ประโยชน์
จากสารสนเทศด้านการเกษตรจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ให้
คณะทำงานระดับกรมและระดับจังหวัดมอบหมายและกำกับติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานใน
สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบการสำรวจและบันทึกข้อมูลด้านการเกษตรตามภารกิจ
ของกรมหรือตามพื้นที่ของจังหวัดเพื่อปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องทันสมัยอยู่เสมอ โดยอาจกำหนดกรอบ
เวลาสำหรับการสำรวจและปรับปรุงข้อมูลซึ่งควรสอดคล้องกับชนิดของข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน
เช่น ด้านกายภาพ ด้านปกครอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น อาจมีการปรับปรุงทุก ๖ เดือนหรือ ๑
ปี และข้อมูลที่เคลื่อนไหว เช่น ปริมาณผลผลิต ราคาสินค้าเกษตร ความเคลื่อนไหวด้านการตลาด จุด
รับซื้อ เป็นต้น อาจมีการปรับปรุงเป็นรายสัปดาห์ รายเดือนตามความเคลื่อนไหวของข้อมูลแต่ละ
ชนิด^{๓๙}

๒.๕ ข้อมูลทั่วไปของเกษตรในอำเภอศรีประจันต์

ข้อมูลอำเภอศรีประจันต์

อำเภอศรีประจันต์ ปรากฏเป็นหลักฐานแพร่หลายครั้งแรกในหนังสือ การประชุมพุทธ
ศาสนสมามคมแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๑ ณ จังหวัดสุพรรณบุรี วันที่ ๑๔-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ มี
ข้อความตอนหนึ่งว่า “เดิมเขตท้องที่อำเภอศรีประจันต์นี้ขึ้นกับอำเภอท่าพี่เลี้ยง (อำเภอเมือง
สุพรรณบุรี) และของอำเภอนางบวช (อำเภอสามชูก) แต่อำเภอท่าพี่เลี้ยงและอำเภอนางบวชมีอาณา
เขตกว้างใหญ่เกินไป ราษฎรไปมาลำบาก ทางราชการจึงได้แบ่งท้องที่อำเภอท่าพี่เลี้ยงตอนเหนือและ
แบ่งท้องที่อำเภอนางบวชตอนใต้มารวมตั้งอำเภอขึ้นอีกอำเภอหนึ่ง รวมเรียกว่าอำเภอศรีประจันต์
โดยยืมชื่อนางศรีประจัน แม่ยายขุนแผนในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งน่าจะมีภูมิลำเนาในเขต
ท้องที่ที่ตั้งเป็นอำเภอใหม่นี้ อำเภอศรีประจันต์ ได้ตั้งเมื่อ ร.ศ. ๑๒๐ หรือ พ.ศ. ๒๔๔๔

^{๓๙} คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. คู่มือแนวทางการขับเคลื่อน
นโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer ตอนที่ ๑ กรอบแนวทางการดำเนินงานในระยะเริ่มต้น, ๒๕๕๖.
หน้าที่ ๑๖-๔๕.

๑. ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอศรีประจันต์ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดสุพรรณบุรี

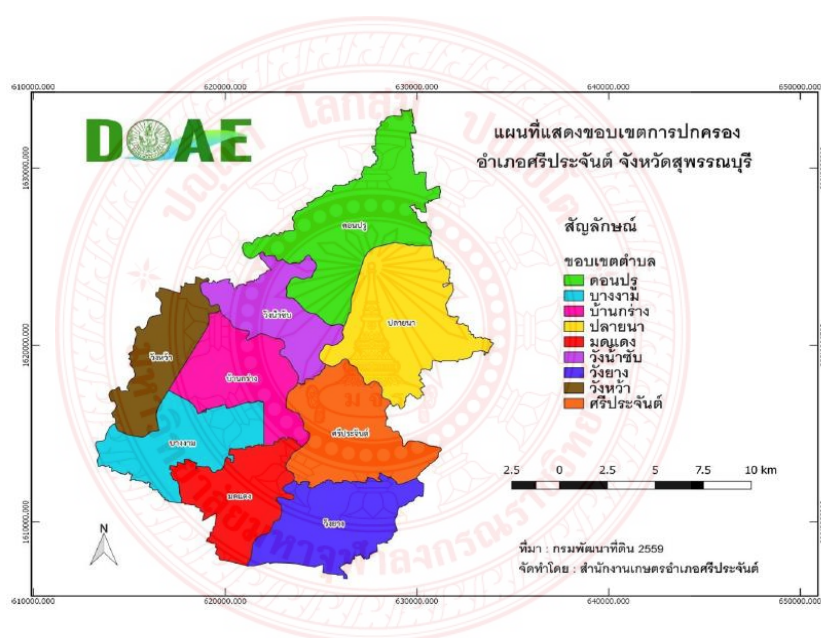
อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอสามชุก อำเภอเดิมบางนางบวช และอำเภอแสวงหา
(จังหวัดอ่างทอง)

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอโพธิ์ทองและอำเภอสามโก้ (จังหวัดอ่างทอง)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอดอนเจดีย์

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่

อำเภอศรีประจันต์ สภาพเป็นที่ราบลุ่มมีน้ำอุดมสมบูรณ์ ทั้งแม่น้ำและบึงเกษตรกร
ใช้สำหรับทำนาข้าวเป็นส่วนใหญ่

๑.๓ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

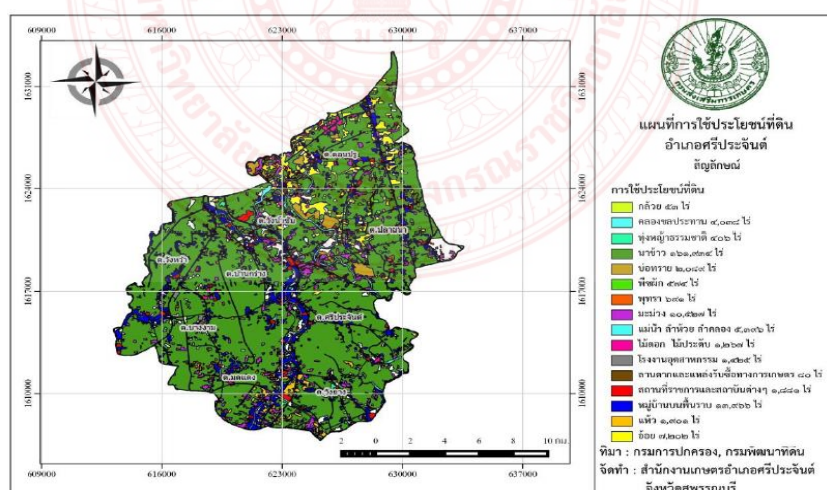
อำเภอศรีประจันต์ มีการทำการเกษตรที่หลากหลาย พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตชลประทาน และมีบ่อน้ำบาดาลอยู่ในแปลงเกือบทุกพื้นที่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ โดยในปี ๒๕๖๐/๖๑ เกษตรกรแจ้งขึ้นทะเบียนการปลูกพืชดังนี้

๑) พื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๘๔,๔๔๘ ไร่ ครอบคลุมตำบลทั้ง ๙ ตำบล ในฤดูกาลผลิต ๒๕๖๐/๖๑ มีเกษตรกรทำนาปี จำนวน ๔,๓๗๓ ครัวเรือน

๒) พื้นที่ปลูกพืชไร่ จำนวน ๖,๙๙๗ ไร่ ครอบคลุมทั้ง ๙ ตำบล ในฤดูกาลผลิต ๒๕๖๐/๖๑ มีเกษตรกรปลูกพืชไร่ จำนวน ๕๓๒ ครัวเรือน

๓) พื้นที่ปลูกไม้ผล จำนวน ๑,๘๕๓ ไร่ ครอบคลุมตำบลทั้ง ๘ ตำบล ส่วนใหญ่เป็นสวนผสม ในฤดูกาลผลิต ๒๕๖๐/๖๑ มีเกษตรกรทำสวนไม้ผล จำนวน ๕๗๖ ครัวเรือน

๔) พื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน ๖๐๒ ไร่ ครอบคลุม ๙ ตำบล ในฤดูกาลผลิต ๒๕๖๐/๖๑ มีเกษตรกรปลูกพืชสวน จำนวน ๒๘๐ ครัวเรือน ^{๔๐}

^{๔๐} เกษตรอำเภอศรีประจันต์, เข้าถึงได้จาก: <http://sriprachan.suphanburi.doe.go.th/download.html>.

๑.๔ ข้อมูลด้านการเกษตรข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ
ข้อมูลพื้นฐานการเกษตร

ตารางที่ ๒.๓ ข้อมูลพื้นฐานการเกษตร ประจำปีอำเภอสรีประจันต์ ปี ๒๕๖๐/๒๕๖๑

ที่	ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ การเกษตร	พื้นที่อยู่ อาศัย	พื้นที่ สาธารณะ
๑	ศรีประจันต์	๑๒,๕๕๗	๑๑,๐๘๘	๑,๐๔๐	๔๒๙
๒	บ้านกร่าง	๑๐,๗๓๑	๘,๘๘๓	๑,๐๐๕	๘๔๓
๓	มดแดง	๙,๘๐๔	๙,๒๐๓	๕๐๐	๑๐๑
๔	บางงาม	๑๒,๐๗๕	๑๐,๖๓๕	๑,๐๒๔	๔๑๖
๕	ดอนปูลู	๑๗,๖๔๙	๑๔,๙๐๘	๑,๖๘๔	๑,๐๕๗
๖	ปลายนา	๑๗,๖๕๗	๑๔,๑๙๐	๑,๒๐๐	๒,๒๖๗
๗	วังหว่า	๙,๒๕๒	๗,๙๑๕	๘๐๐	๕๓๗
๘	วังน้ำซับ	๙,๓๑๑	๖,๒๖๘	๑,๐๐๕	๒,๐๓๘
๙	วังยาง	๑๔,๐๘๐	๑๑,๒๔๗	๑,๖๘๖	๑,๑๔๗
	รวม	๑๑๓,๑๑๖	๙๔,๓๓๗	๙,๙๔๕	๘,๘๓๕

ข้อมูลพืชเศรษฐกิจสำคัญ

ตารางที่ ๒.๔ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจสำคัญ ประจำปีอำเภอสรีประจันต์ ปี ๒๕๖๐/๒๕๖๑

ที่	ตำบล	ชนิดพืช			
		ข้าวนา	พืชไร่	ไม้ผล	พืชผัก
๑	ศรีประจันต์	๑๐,๖๓๕	๓๐๘	๑๐๘	๒๕
๒	บ้านกร่าง	๘๕,๗๙	๑๘๐	๔๖	๔๓
๓	มดแดง	๘,๕๐๑	๓๒๒	๓๑๑	๖๒
๔	บางงาม	๑๐,๓๒๕	๑๗๕	๘๐	๔๗
๕	ดอนปูลู	๑๒,๐๖๐	๒,๔๐๐	๒๐๐	๒๕
๖	ปลายนา	๑๑,๘๒๗	๑,๘๓๓	๓๐๖	๑๒๙
๗	วังหว่า	๗,๗๕๒	๑๔๑	๐	๑๕
๘	วังน้ำซับ	๔,๙๙๐	๕๒๐	๕๒๒	๑๘๖
๙	วังยาง	๙,๗๗๙	๑,๑๑๘	๒๘๐	๖๗
	รวม	๘๔,๔๔๘	๖,๙๙๗	๑,๘๕๓	๖๐๒

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มรกต กำแพงเพชร ได้ทำการวิจัยการพัฒนารูปแบบการสร้างผู้ประกอบการเกษตรปราดเปรื่องในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย ๔.๐ เป็นการวิจัยพัฒนาและการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้ประกอบการเกษตรที่ประสบความสำเร็จจากการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและองค์ประกอบความสำเร็จของผู้ประกอบการเกษตร จากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ทำให้การพัฒนารูปแบบการสร้างผู้ประกอบการเกษตรปราดเปรื่อง มีองค์ประกอบ ๗ ด้าน ได้แก่ จิตวิญญาณผู้ประกอบการ ๒) การแสวงหาโอกาส ๓) การสร้างนวัตกรรม ๔) ความกล้าเสี่ยง ๕) ความพร้อมในการเรียนรู้และการปรับตัว ๖) การจัดการธุรกิจเกษตรที่หลากหลาย ๗) การสร้างความร่วมมือและเครือข่าย มีความเชื่อมโยงในการสร้างเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรปราดเปรื่อง นอกจากนั้นเปลี่ยนความคิดสร้างเครือข่าย แคร่ความรู้ เป็นผู้ให้ จากคู่แข่งเป็นคู่ค้าหรือเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาต่อยอดปรับปรุงกระบวนการเดิมและเทคโนโลยีรวมทั้งจริยธรรมทางธุรกิจ ตระหนักถึงการสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน^{๔๑}

อภิพล ทองคำและคณะ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการเป็น Smart Farmer ของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ๑) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับ Smart Farmer ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภายนอก และปัจจัยด้านการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตร ๒) ความคิดเห็นต่อการเป็น Smart Farmer ๓) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับ Smart Farmer ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภายนอก และปัจจัยด้านการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรกับความคิดเห็นต่อการเป็น Smart Farmer

ผลการศึกษาพบว่า พบว่าในภาพรวมเกษตรกรความรู้ เกี่ยวกับ Smart Farmer อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย .๘๘๑ เนื่องจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้เข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาตนเองสู่การเป็น Smart Farmer อย่าง ต่อเนื่อง ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการ และคุณสมบัติของ Smart Farmer เป็นอย่างดี แต่เกษตรกรขาดแรงจูงใจที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การทำการเกษตรเพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินเป็น Smart Farmer เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าประโยชน์ที่จะได้รับ จากการเป็น Smart Farmer ยังไม่เห็นผลที่ชัดเจน ข้อมูลการสนับสนุนจากภายนอกใน พบว่า เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจาก ภายนอกในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ๒.๓๖ เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐมีค่าเฉลี่ย ๒.๓๗ และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน

^{๔๑} มรกต กำแพงเพชร, การพัฒนารูปแบบการสร้างผู้ประกอบการเกษตรปราดเปรื่องในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยยุค ๔.๐, **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๖๑).

ภาคเอกชนมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๔ โดยเกษตรกรได้รับการสนับสนุนด้านการอบรมให้ความรู้มากที่สุดทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการเกษตรทั้งด้านการผลิตการดูแลรักษา การตลาด ตลอดจนโครงการต่างๆ ทางด้านการเกษตร เนื่องจากโครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer เป็นโครงการใหม่เริ่มดำเนินโครงการในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ทำให้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการยังมีน้อย ไม่แพร่หลาย และขาดความต่อเนื่องในการประชาสัมพันธ์โครงการความคิดเห็นต่อการเป็น Smart Farmer พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการเป็น Smart Farmer ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๒.๒๔ เพราะในการกำหนดคุณสมบัติของ Smart Farmer เป็นการกำหนดโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งคุณสมบัติของ Smart Farmer บางข้อยังไม่สอดคล้องกับสภาพการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตของเกษตรกรด้านการเผยแพร่ความรู้และการเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรอื่นเนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้และสภาพพื้นที่ทำการเกษตรยังไม่มีความพร้อม ที่จะเป็นต้นแบบเผยแพร่ให้กับผู้เข้าชมได้ ด้านการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด และการจัดการของเหลือจากการผลิตที่มีประสิทธิภาพ (Zero waste management) ซึ่งเป็นการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีช่วยการทำการเกษตรและการจัดการ ผลผลิตเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก การปรับตัวเพื่อรับและใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นไปได้ยากและเข้าด้านการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP/GMP เกษตรอินทรีย์หรือมาตรฐานอื่นๆ เนื่องจากเกษตรกรขาดแรงจูงใจ โดยในการผลิตเพื่อให้ผ่าน มาตรฐานดังกล่าวมีขั้นตอนหลายขั้นตอนต้องมีการต่ออายุใบรับรองมาตรฐานอยู่เป็นประจำทุกปีแต่ผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้มีราคาไม่แตกต่างกับผลผลิตของ เกษตรกรรายอื่นที่ไม่ได้ผลิตตามมาตรฐานต่างๆ เหล่านี้^{๔๒}

ทรงเกียรติ อิงคามระธร ได้ทำการวิจัย การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจังหวัดราชบุรีให้เป็น Smart Farmer โดยการเรียนรู้จาก Smart Farmer ต้นแบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) คัดเลือก Smart Farmer ต้นแบบสาขาสับปะรดในพื้นที่ปลูกจังหวัดราชบุรี ตามเกณฑ์ด้านความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดและการเป็นบทเรียนให้เกษตรกรรายอื่น ๒) ถอดบทเรียนจาก Smart Farmer ต้นแบบด้านการปฏิบัติที่ดี ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ๓) ศึกษารูปแบบการเผยแพร่ความรู้ของ Smart Farmer ต้นแบบ ๔) ศึกษาแนวทางการเรียนรู้จาก Smart Farmer ต้นแบบเพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็น Smart Farmer ๕) ศึกษากระบวนการในการพัฒนาเกษตรกรอย่างมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่า ๑) เกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบพืชสับปะรดในจังหวัดราชบุรีมีจำนวน ๒ คน ได้แก่ นายจันทร์ เรืองเรธา และนายเฉลิมชัย ศรีถม ๒) การปฏิบัติที่ดีของนายจันทร์ เรืองเรธา ได้แก่ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การคัดเลือกหน่อพันธุ์เพื่อเพิ่มคุณภาพและ

^{๔๒} อภิพล ทองคำและคณะ, ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการเป็น Smart Farmer ของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ, <<http://ag2.kku.ac.th/kaj>>, ๒๕๖๑.

ปริมาณของผลผลิต การลดต้นทุนด้วยวิธีการปลูกแบบไม่คละขนาดและการวางแผนปลูก การเพิ่มผลผลิตด้วยการเพิ่มจำนวนหน่อพันธุ์ต่อไร่ การปฏิบัติที่ดีของนายเฉลิมชัย ศรีดม ได้แก่ การเตรียมดิน การปลูก การใส่ปุ๋ย การสร้างดอก การบริหารจัดการผลผลิตและการทำการตลาดแบบกลุ่ม ๓) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ Smart Farmer ต้นแบบประสบความสำเร็จได้แก่ ความภาคภูมิใจในอาชีพเป็นเกษตรกร การมีความรู้ในเรื่องที่ทำ การใช้ข้อมูลในการวางแผนการผลิต และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ๔) ความรู้ของ Smart Farmer ต้นแบบมีการเผยแพร่ในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ดิจิทัล ๕) Smart Farmer ต้นแบบช่วยยกระดับเกษตรกรโดยการเป็นต้นแบบ การสร้างแรงจูงใจ การช่วยเหลือด้านความรู้และทรัพยากร การส่งเสริมให้ปฏิบัติด้วยตนเอง การสะท้อนผลและการเสริมแรง ๖) กระบวนการพัฒนาเกษตรกรอย่างมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การวิเคราะห์ตนเองของเกษตรกร การจัดทำแผนพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้^{๔๓}

นิรันดร์ ยิ่งยวด ประสงค์ ตันพิชัย สันติ ศรีสวนแดง และ วีรจักร์ สุปัญญา ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการปรับใช้ความรู้การทำเกษตรผสมผสานของชุมชนและเกษตรกร: กรณีศึกษาบ้านหนองกระโดนมน อ.หนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการปรับใช้ความรู้การทำเกษตรผสมผสานของชุมชนและเกษตรกร โดยผู้วิจัยเลือกกรณีศึกษาในพื้นที่บ้านหนอง กระโดนมน อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในระดับชุมชนจากกลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน ๕ คน และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเฉพาะรายจากเกษตรกรผู้ปฏิบัติจริงโดยการสุ่มจากกรณีศึกษาทั่วไปและสุ่มตัวแบบการทำเกษตรผสมผสาน จำนวน ๗ คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสกัดหน่วยข้อมูลการจัดกลุ่มข้อมูลและการวิเคราะห์เนื้อหาแบบอิงตัวแบบ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการปรับใช้ความรู้ในการทำเกษตรผสมผสานในระดับชุมชนเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและแสวงหาทางออกที่เหมาะสมในการเกษตรผู้นำชุมชนมีบทบาทหลักในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านเวทีประชาคม ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เพื่อพัฒนารูปแบบการเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน ในขณะเดียวกันระดับเกษตรกรอาศัยกระบวนการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริงเพื่อปรับใช้และต่อยอดองค์ความรู้ในการทำเกษตรผสมผสาน กระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกรก่อให้เกิดความรอบรู้และความรอบคอบ ในวิถีปฏิบัติที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และนำไปสู่ความยั่งยืนทางเกษตรกรรม

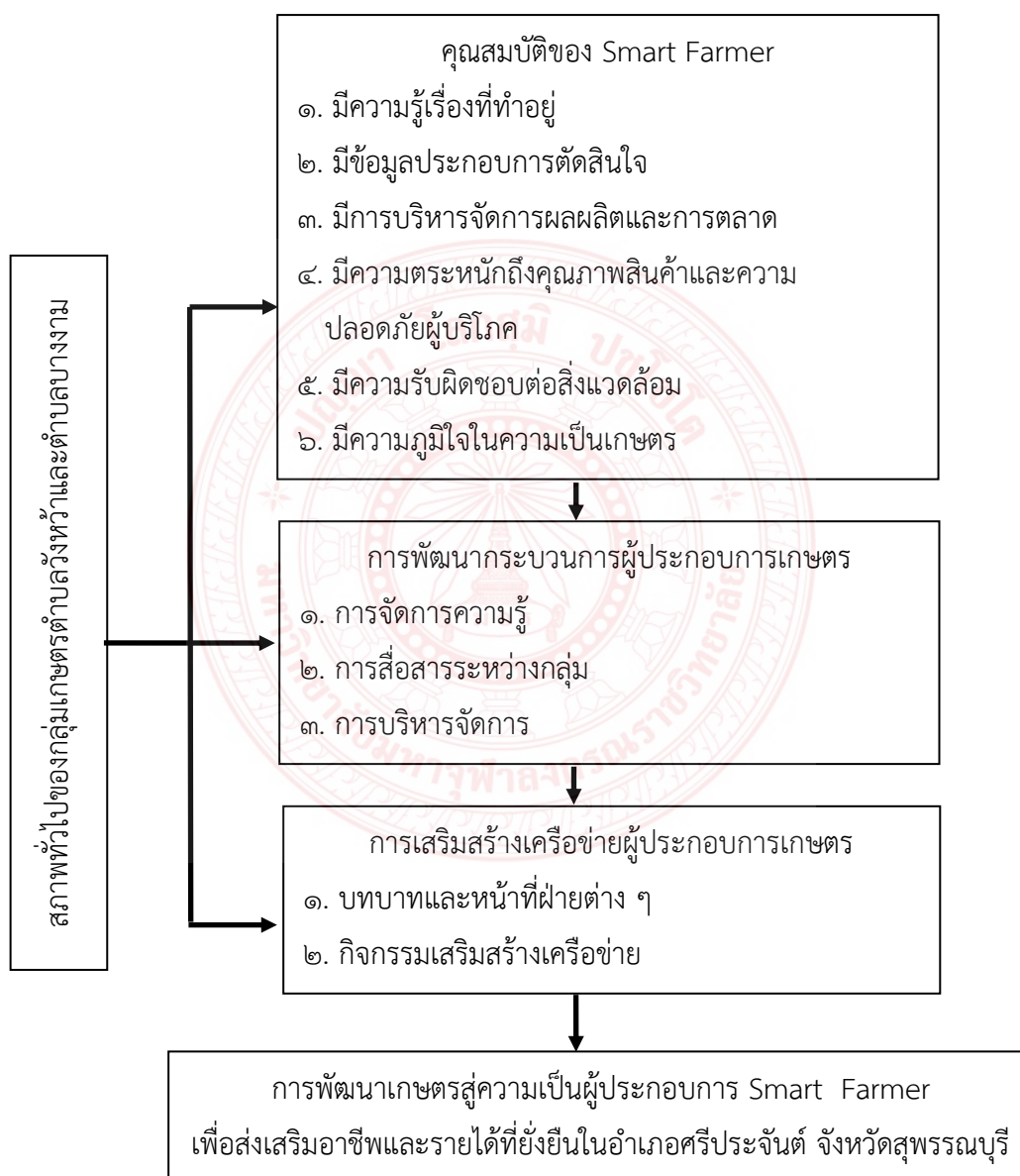
^{๔๓} ทรงเกียรติ อิงคามระธรและคณะ, การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจังหวัดราชบุรีให้เป็น Smart Farmer โดยการเรียนรู้จาก Smart Farmer ต้นแบบ, ชุดโครงการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากจากพืชเศรษฐกิจชุมชนสับปะรดจังหวัดราชบุรี สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๖๑.

วรรณดี สุทธินรากร และคณะ ได้ทำการวิจัย แนวทางในการประสานความร่วมมือเพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกร ในภาคเกษตรกรรมตามโครงการ Smart Officer และ Smart Farmer การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ๑) สภาพจริงในการผลิตและจำหน่ายของเกษตรกร รวมถึง ความสามารถในการอาชีพและทัศนคติที่มีต่ออาชีพ ๒) ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร ๓) ปัญหาและความต้องการของผู้ปฏิบัติงานผู้ทำหน้าที่สนับสนุนเกษตรกร และ ๔) แนวทางในการประสานความร่วมมือเพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกรในภาคเกษตรกรรมตามโครงการ Smart Officer และ Smart Farmer

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรประสบปัญหาการผลิตที่ยังคงด้อยคุณภาพ ไม่สามารถควบคุมราคาผลผลิตได้ มีต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ทั้งเมล็ดพันธุ์ ที่ดิน อุปกรณ์การผลิต ค่าขนส่ง รวมทั้งปัญหาคุณภาพ ดิน น้ำ ขาดความรู้ในการผลิต การตลาด การบริหารจัดการที่ดี การสร้างมูลค่าเพิ่มในผลผลิต นอกจากนี้ยังมี ปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุนในการผลิต สิ่งที่เกษตรกรต้องการการสนับสนุนจากผู้ปฏิบัติงานเกษตรภาครัฐคือ การสนับสนุนความรู้ที่ขาดอย่างถูกที่ถูกเวลา สนับสนุนให้เกษตรกรได้พึ่งตัวเองด้วยการตั้งกลุ่มเกษตรกร สร้างเครือข่ายการตลาด ตั้งศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน และลดนโยบายประชานิยมขององค์กรภาครัฐที่ไม่ส่งผลดีต่อการพึ่งตัวเองของเกษตรกร สำหรับในส่วนของผู้ปฏิบัติงานการเกษตรในองค์กรภาครัฐ พบว่าการปฏิบัติงานยังไม่ได้รับการยอมรับจากเกษตรกรเท่าที่ควร เนื่องจากไม่สามารถสนับสนุนความรู้ที่ตรงกับความต้องการของ เกษตรกร สิ่งที่เป็นความต้องการของผู้ปฏิบัติงานการเกษตรคือ การยกระดับความรู้ความสามารถในการส่งเสริมการเกษตรทั้งทางเทคนิคและการบริหารจัดการได้แก่ เสริมความรู้เรื่องการผลิต การตลาด การบริหารจัดการ ที่ดี เช่น การลดต้นทุนการผลิต การใช้ดิน น้ำ ปุ๋ย การตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าการเกษตรการตั้งกลุ่มและเครือข่ายการเกษตร แนวทางในการส่งเสริมผู้ปฏิบัติงานการเกษตรขององค์กรภาครัฐเพื่อสนับสนุนเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งในอาชีพคือ การยกระดับความรู้ในเรื่องเทคนิคการผลิตในภาคเกษตรกรรม การ สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร รวมถึงการตลาดและการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้สามารถสนับสนุนความรู้ที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร โดยกำหนดเป็นหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกรและผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนเกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับแนวทางสำคัญในการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปฏิบัติงานและเกษตรกรเพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกร คือ การยกระดับความรู้ของผู้ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร จะเป็นแนวทาง

สำคัญในการสนับสนุนปฏิบัติการทางวิชาชีพของเกษตรกรด้วยความรู้สึของการมีเพื่อนคู่คิดและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน^{๔๔}

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ ๒.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^{๔๔} วรณดี สุทธินรากร และคณะ, แนวทางในการประสานความร่วมมือเพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกร ในภาคเกษตรกรรมตามโครงการ Smart Officer และ Smart Farmer, วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑๒ (เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๙)

บทที่ ๓

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ Smart Farmer เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี” มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการ Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ๒) เพื่อพัฒนาระบบการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นำไปสู่รายได้ที่ยั่งยืน ๓) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในภาคสนาม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกหรือสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะ (Focus group) ร่วมกับการสังเกตโดยมีรายละเอียดของการดำเนินงานวิจัยดังนี้

๓.๑.๑ การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ หนังสือรายงานการวิจัย เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบความสัมพันธ์ กระบวนการสร้าง การใช้ตัวชี้วัดและแนวทางการจัดการตัวชี้วัดการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ ดังนี้

๑) ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหนังสือรายงานการวิจัย และเอกสารอื่นๆ โดยอาศัยแนวคิดการจัดการเกษตรและแนวคิดเกษตรมีอาชีพตามตัวชี้วัดของกรมส่งเสริมการเกษตร

๒) ทำการศึกษาวเคราะห์กระบวนการสร้างและการใช้ตัวชี้วัดการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร

๓) ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ กระบวนการและแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตรเพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืน

๓.๑.๒ การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในภาคสนาม (Field Study)

เพื่อทราบถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ ความสัมพันธ์ กระบวนการสร้าง การใช้ตัวชี้วัด การพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตรของเกษตรกรอำเภอศรีประจันต์ในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษา โดยมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

๑) ทำการศึกษาและคัดเลือกกลุ่มที่รวมตัวกันทำเกษตรอินทรีย์ ในเขตอำเภอศรีประจันต์ โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ การใช้ตัวชี้วัดแนวทางการจัดการตัวชี้วัดการขับเคลื่อนนโยบายสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Smart Farmer) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๒ ตำบล ได้แก่

๑. ตำบลวังห้ว

๒. ตำบลบางงาม

๒) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับเกษตรกรที่ดำเนินการทำเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ตำบลวังห้วและตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ กลุ่มละ ๑๐ คนจำนวน ๒๐ ราย

๓) ดำเนินการศึกษาวเคราะห์แนวคิด รูปแบบ การจัดการ และแนวทางการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ Smart Farmer เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืน จัดการเกี่ยวกับตัวชี้วัดในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงลึก โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการศึกษาวจัย

๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

การวิจัยเป็นการศึกษาวจัยในเชิงลึกมุ่งเน้นการสัมภาษณ์และประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับเกษตรกรที่ดำเนินการทำเกษตรอินทรีย์ ตามที่กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นแนวคิด หลักการ รูปแบบ กระบวนการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร Smart Farmer เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ โดยแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มละ ๑๐ คน จำนวน ๒๐ คน จากตำบลวังห้ว และตำบลบางงาม ดังนี้

๑) นางพวงทอง เชื้อนใหญ่

๒) นางจิรนนท์ พงษ์พันธ์

๓) นางบุญมา มะลิวัลย์

๔) นายพงษ์พิชญ์ แสงทองสว่างโชติ

๕) นางสาวอำนาง แก้วประหลาด

๖) นางสรินทร์ สกุลพรหมณ์

- ๗) นายสามารถ หนูทอง
- ๘) นายธนาสินธุ์ ทรงพินิจ
- ๙) นายวิชัย พิกุลขาว
- ๑๐) นายสำราญ พลทอง
- ๑๑) นางสาวสุนัน พละเจริญ
- ๑๒) นายไพโรจน์ ขาวโต
- ๑๓) นางสาวเฉลียว ศรีวิเชียร
- ๑๔) นายสินวน เสงตระกุล
- ๑๕) นายสุชาติ ตรีเข้ม
- ๑๖) นายอนันท์ กรอบรูป(ป.โท)
- ๑๗) นางสมพิศ ขวัญปลอด
- ๑๘) นางอารายา อินสว่าง
- ๑๙) นายอลงกรณ์ ขุนสังข์
- ๒๐) นางสมใจ พรวิศณุกุล (ป.ตรี)

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการตามโครงการวิจัยดังกล่าว เน้นการศึกษาวิเคราะห์และการมีส่วนร่วมทั้ง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย รายงานการประชุมที่เกี่ยวข้อง การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) การจัดประชุม ส่วนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลนั้นเน้นวิธีการแสวงหาความรู้ จากการตั้งประเด็นหลักในการศึกษาการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ โดยดำเนินการ และใช้เครื่องมือที่สำคัญ ได้แก่

๑) การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) กลุ่มเกษตรกร อินทรีย์ในพื้นที่อำเภอศรีประจันต์ โดยพัฒนาแบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาจากเอกสาร รายงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาแนวคิด หลักการ ความเป็นมา กระบวนการสร้าง การใช้ตัวชี้วัดกระบวนการพัฒนาเกษตรกร สู่ความเป็นผู้ประกอบการ

๒) การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ร่วมกับหน่วยงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ และกลุ่มเกษตรกรที่ทำการเกษตรอินทรีย์ตำบลวังหว่า และตำบลบางงาม เพื่อทราบถึงทิศทางการ กระบวนการในการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร Smart Farmer เพื่อส่งเสริม อาชีพและรายได้ที่ยั่งยืน

๓) การสังเกต ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์เพื่อให้สามารถมองเห็นองค์ความรู้รวมถึงกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวชี้วัดการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ

ดังนั้น จึงมีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

๑) แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ (Inter-view Guideline) และแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ตำบลวังห้วและตำบลบางงามในเขตอำเภอศรีประจันต์และผู้ที่เกี่ยวข้อง

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- ๑) การลงพื้นที่ในเขตอำเภอศรีประจันต์ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยลงพื้นที่ด้วยตนเอง
- ๒) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observations Participant) ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของเกษตรกร ที่จะทำควบคู่กับการสัมภาษณ์ และเข้าร่วมกิจกรรมการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่กลุ่มเกษตรกรนำมาจัดจำหน่ายตามสถานที่ราชการและเอกชน
- ๓) การสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) กลุ่มเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์และผู้เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ตำบลวังห้วและตำบลบางงาม
- ๔) การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับการสร้างและการใช้ตัวชี้วัดกระบวนการพัฒนาเกษตรกรที่มีตัวบ่งชี้แต่ละคุณสมบัติ Smart Farmer แต่ละประเภท
- ๕) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญของตำบลวังห้วและตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร คุณสมบัติและตัวบ่งชี้ และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินกระบวนการผู้ประกอบการเกษตรด้วยหลัก Smart Farmer นำไปสู่การสร้างเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer ในจังหวัดสุพรรณบุรี

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาทั้งในเชิงเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลเชิงประจักษ์ จากการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย การแจกแบบสอบถาม เป็นกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

(Qualitative Research) โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์โดยการสรุปตามสาระสำคัญด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ตามประเด็นหัวข้อดังนี้

๑) วิเคราะห์แนวคิด ความหมายของการจัดการเกษตรและแนวคิดเกษตรมืออาชีพ (Smart Farmer) ตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒) ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการคุณสมบัติและตัวชี้วัดของเกษตรมืออาชีพ

๓) การนำเสนอรูปแบบและกระบวนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพเพื่อนำไปสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตรและสร้างกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer

๔) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มาทำการวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานกับระดับการปฏิบัติของเกษตรกรที่ดำเนินการอยู่ปัจจุบันมีความสอดคล้องกับคุณสมบัติและตัวชี้วัดของเกษตรกรมืออาชีพ การนำไปสู่ผู้ประกอบการเกษตร

๕) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยการเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นชุดความรู้ กระบวนการและแนวทางการพัฒนากระบวนการจัด Smart Farmer เกษตรกรที่ทำการเกษตรอินทรีย์ตำบลวังห้วและตำบลบางงามในเขตอำเภอศรีประจันต์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในระดับนโยบายในการส่งเสริมภาคการเกษตรและสร้างกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ตามกระบวนการจัดการ Smart Farmer ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีต่อไป

๓.๖ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

การนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ประกอบภาพถ่ายและการพรรณนาความประกอบการบรรยายเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและการใช้คุณสมบัติและตัวชี้วัดกระบวนการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ Smart Farmer ของตำบลวังห้วและตำบลบางงาม เพื่อให้เห็นรูปแบบ กระบวนการพัฒนาและการใช้ตัวชี้วัดเพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในระดับนโยบาย ของอำเภอและจังหวัดต่อไป

บทที่ ๔

ผลการศึกษาวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ Smart Farmer เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จากการที่ได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกร ตำบลวังห้วและตำบลบางงาม ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกตามวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) ศึกษารูปแบบการจัดการ Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ๒) พัฒนาระบบการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นำไปสู่รายได้ที่ยั่งยืน ๓) เสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า

๔.๑ รูปแบบการจัดการ Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

การจัดการ Smart Farmer กลุ่มเกษตรกรทั้งสองตำบลได้แก่ ตำบลวังห้วและตำบลบางงามของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ อำเภอศรีประจันต์ตามเกณฑ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยวางกรอบคุณสมบัติไว้ ๖ ด้านได้แก่ ๑) มีความรู้เรื่องที่ทำอยู่ ๒) มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ๓) มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด ๔) มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยผู้บริโภค ๕) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ๖) มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร เกณฑ์มาตรฐานทั้ง ๖ ด้านเกษตรกร จากหน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการตรวจประเมินเกษตรกรอินทรีย์โดยมีขั้นตอนและกระบวนการการตรวจสอบของคณะกรรมการในการรับรองการเป็นเกษตรกรอินทรีย์สมาชิกเกษตรกรอินทรีย์ต้องได้รับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกตามเกณฑ์การประเมิน ๖ ด้าน โดยแบ่งออก ๒ กลุ่มได้แก่

๔.๑.๑ กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ตำบลวังห้ว

๑) มีความรู้เรื่องที่ทำอยู่

นางพวงทอง เชื้อนใหญ่ ประธานศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์ หมู่ที่ ๒ ต.วังห้ว อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี ได้รับการรับรอง PGS จากสมาพันธ์เกษตรยั่งยืนจังหวัดสุพรรณบุรี เกียวมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์

ได้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ การทำเกษตรกรอินทรีย์ อันดับแรกต้องมีใจรักและความภาคภูมิใจในการเป็นเกษตรกร นอกจากนั้นจำเป็นจะต้องมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรโดยเฉพาะเกษตร

อินทรีย์ที่มีเกณฑ์มาตรฐานในการตรวจสอบคุณภาพไม่ว่าจะเป็นน้ำ อากาศ ดิน และสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบบริเวณพื้นที่และมีการตรวจประเมินแปลงเกษตรอินทรีย์ที่สมาชิกเข้าร่วมที่จะมาเป็นเกษตรอินทรีย์เต็มตัวโดยจะมีคณะกรรมการตรวจสอบ ดังนั้นการจะลงมือเปลี่ยนพื้นที่เกษตรแบบเคยใช้สารเคมีมาก่อนมาเป็นเกษตรอินทรีย์จำเป็นจะต้องมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจเพราะเกษตรอินทรีย์ใช้ระยะเวลาในการรับรองความอินทรีย์มาตรฐานค่อนข้างสูงแต่จะมีเกณฑ์จัดลำดับมาตรฐานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงได้รับการรับรองว่าเป็นเกษตรอินทรีย์ร้อยละเก้าสิบทั้งในระดับกลุ่มระดับอำเภอ ระดับจังหวัดจนถึงระดับประเทศ ดังนั้นเกษตรกรทุกคนที่เข้าร่วมโครงการจะต้องผ่านการอบรมและการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่ได้รับรองมาตรฐานและการออกไปศึกษาดูงานตามพื้นที่ที่ผ่านการรับรองความเป็นเกษตรอินทรีย์ จึงจะนำความรู้เหล่านั้นมาดำเนินการเปลี่ยนแปลงการทำเกษตร โดยเฉพาะเกษตรอินทรีย์ซึ่งมีมาตรฐานการรับรองค่อนข้างสูงเกษตรกรทุกคนที่เป็นสมาชิกจะต้องอดทน รอคอยและใส่ใจเพราะว่าเกษตรอินทรีย์ต้องใช้ระยะเวลาเนื่องจากจะไม่มีสารเคมีมาเกี่ยวข้องเกษตรกรจะต้องบริหารจัดการผลผลิตให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคคนจากนั้นสมาชิกที่ผ่านการประเมินมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แล้วทางกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอศรีประจันต์ได้มีการจัดหาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ สืบเนื่องจากแนวคิดของผู้อำนวยการโรงพยาบาลอำเภอศรีประจันต์ที่ต้องการให้เกษตรกรหันมาดูแลสุขภาพและความเป็นอยู่ในการบริโภคผักปลอดสารพิษ จึงมีการรณรงค์ให้เกษตรกรหันมาสนใจเกษตรอินทรีย์นอกจากนั้นยังจัดหาพื้นที่จัดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์และประสานงานกับหน่วยงานของภาครัฐในเรื่องสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ ซึ่งทางผู้อำนวยการโรงพยาบาลได้ให้กลุ่มเกษตรอินทรีย์ในอำเภอศรีประจันต์มาใช้สถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ทุก ๆ วันอังคารเป็นการเปิดช่องทางจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรที่มาจัดจำหน่ายจะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานจากกลุ่มเกษตรอินทรีย์ที่มีคณะกรรมการภายในกลุ่มตรวจสอบก่อนและระดับจังหวัดเข้ามาตรวจสอบถึงจะสามารถนำมาจัดจำหน่ายร่วมกับสมาชิกเครือข่ายกลุ่มเกษตรอินทรีย์ที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีประจันต์เป็นผู้รวบรวมกลุ่มจัดตั้งขึ้น เพื่อให้ได้มาตรฐานและความปลอดภัยของผู้บริโภค ส่วนเรื่องสิ่งแวดล้อมก็จะมีการตรวจประเมินพื้นที่ของสมาชิกที่ทำการเกษตรอินทรีย์เพื่อให้รักษามาตรฐานและคุณภาพสินค้าเกษตร นอกจากนั้นสมาชิกที่อยู่กลุ่มจะมีช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามสถานที่เอกชนโดยเฉพาะห้างอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรีและมีบริษัทเอกชนเข้ามาสั่งซื้อไปจัดจำหน่ายและแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่มาจากข้าวที่เป็นอินทรีย์ได้รับความนิยมสูงมากแต่ขั้นตอนการบริหารจัดการพื้นที่การเพาะปลูกจะต้องได้รับการตรวจประเมินจากคณะกรรมการระดับกลุ่มและระดับจังหวัดทุก ๆ ปี เพื่อให้มาตรฐานคงอยู่และปลอดภัยกับผู้บริโภคโดยมี

ใบรับรองมาตรฐานเพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจในความเชื่อถือในผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงทางรายได้ในระยะยาว^{๔๕}

นางจิรนนท์ พงษ์พันธ์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

พบว่า ก่อนที่จะหันมาสนใจเกษตรอินทรีย์เกิดจากการต้องการรักษาสุขภาพและการมีเวลาให้กับครอบครัว เดิมทีเป็นพนักงานประจำอยู่ในห้างสรรพสินค้าหลายสิบปีจนเห็นความเปลี่ยนแปลงของตนเอง โดยเฉพาะด้านสุขภาพมีปัญหาตลอดเวลา สืบเนื่องจากการไม่มีเวลาหรือบริหารเวลาไม่ตรงและสอดคล้องกับสภาพการใช้ชีวิตของตนเองก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพตามมา จึงหันมาสนใจจะศึกษาเกษตรสีเขียวที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในด้านการดูแลสุขภาพ ขณะที่ทำงานประจำอยู่ก็ได้ทำการศึกษาข้อมูลควบคู่ไปในเรื่องการทำการเกษตรอินทรีย์ที่ทำให้มีเวลาและมีสุขภาพตลอดและได้ข้อมูลในการเริ่มต้นของการเข้ามาเป็นเกษตรอินทรีย์จะต้องมีการเตรียมความพร้อมอย่างไร มีผลอย่างไรในอนาคตไม่ว่าจะเป็นด้านการตลาด ด้านสุขภาพ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวได้ทำการศึกษาและทดลองควบคู่กันไปในขณะที่ทำงานประจำอยู่นอกจากนั้น^{๔๖}

นางบุญมา มะลิวัลย์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลในเรื่องการทำการเกษตรอินทรีย์มีผลดีและประโยชน์อย่างไร โดยเน้นไปทางด้านการห่างไกลจากสารพิษที่เป็นอันตรายต่อร่างกายความรู้ที่ทำการเกษตรอินทรีย์เมื่อจะถ่ายทอดให้กับผู้สนใจการทำการเกษตรอินทรีย์ซึ่งผู้ให้ข้อมูลแนะนำให้ไปศึกษาดูงานแปลงตัวอย่างที่เราได้มีการทำเป็นตัวอย่างและได้รับการรับรองมาตรฐานเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับการทำการเกษตรอินทรีย์เนื่องจากการลงไปดูของจริงสภาพจริงจะทำให้เห็นกระบวนการการพัฒนาความเป็นเกษตรอินทรีย์ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการ การบริหารจัดการการลงมือปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ที่เราได้สร้างมาตรฐานไว้จะได้มีองค์ความรู้จากนั้นจำเป็นจะต้องเข้าร่วมอบรมกับกลุ่มเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้จากกลุ่มที่มีความรู้จะได้รู้เทคนิคต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นกรณีมีปัญหาการบริหารจัดการพื้นที่จะได้มีช่องทางในการจัดการกับปัญหาและต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในอนาคตได้^{๔๗}

^{๔๕} สัมภาษณ์ นางพวงทอง เชื้อนใหญ่, เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ โรงพยาบาลศรีประจันต์ อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

^{๔๖} สัมภาษณ์ นางจิรนนท์ พงษ์พันธ์, เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ ศูนย์การค้าโรบินสันสุพรรณบุรี อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

^{๔๗} สัมภาษณ์ นางบุญมา มะลิวัลย์, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอสรีประจันต์ อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

นายพงษ์พิชญ์ แสงทองสว่างโชติ คุณสมบัติของ Smart Farmer

จากการสัมภาษณ์พบว่า การที่จะหันมาทำการเกษตรอินทรีย์นั้นจำเป็นจะต้องมีการเรียนรู้ในเรื่องเกษตรอินทรีย์โดยเข้าไปร่วมศึกษากับกลุ่มเกษตรอินทรีย์นอกจากนั้นต้องเตรียมความพร้อมแปลงที่ดินให้พร้อมในการทำการเกษตรอินทรีย์ ไม่ว่าจะเป็นแนวกันชน แหล่งน้ำ หัวใจสำคัญก็คือ ลดละเลิกการพึ่งพาสารเคมี ไม่ใช่สารเคมี เพิ่มเติมคือองค์ความรู้การทำการเกษตรอินทรีย์จากผู้สำเร็จหรือกลุ่มทำอินทรีย์ที่เป็นต้นแบบอยู่แล้วนำแนวทางไปปฏิบัติและลงมือทำให้เป็นรูปธรรมพร้อมกับการเรียนรู้ควบคู่กันไป เนื่องจากการทำเกษตรอินทรีย์ต้องใช้ระยะเวลานานกว่าเกษตรที่อาศัยเคมีเป็นหลักฉะนั้นสิ่งสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์คือความต่อเนื่องของการปรับเปลี่ยนไม่ว่าจะพฤติกรรมของเกษตรกรจะต้องไม่ยึดติดวิธีการแบบเดิม ๆ ที่ผ่านมาจากการพึ่งพาสารเคมีเป็นหลักต้องเปลี่ยนแปลงตนเองมีความมุ่งมั่น และเห็นความสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพความกินดีอยู่ดีของตน ครอบครัว และสังคมรอบด้าน ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นทำให้สังคมรอบด้านเห็นความสำคัญของเรื่อง เหลือสิ่งอื่นใดถ้าหากขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้แล้วก็จะไม่สามารถประสบผลสำเร็จในการทำการเกษตรอินทรีย์ ฉะนั้นกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จึงเป็นกำลังสำคัญหลักของการถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้รับการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาเป็นแนวทางในการจัดการพื้นที่ลัดระยะเวลาในการดำเนินการได้ ^{๔๘}

นางสาวอำนาจ แก้วประหลาด คุณสมบัติของ Smart Farmer

จากการสัมภาษณ์พบว่า การถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรอินทรีย์มีหลายช่องทางอันดับแรกแนะนำให้มีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นก่อนเกี่ยวกับการทำการเกษตรอินทรีย์ทั้งคำพูดสถานที่ สื่อออนไลน์เพื่อให้เห็นสภาพความเป็นจริงของการทำการเกษตรอินทรีย์และการจัดอบรมแนะนำโดยเฉพาะการเข้าถึงสื่อออนไลน์ช่วยในการดูรูปแบบต่าง ๆ ของการทำการเกษตรอินทรีย์เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสภาพพื้นที่และพาไปดูสถานที่จริงที่ประสบความสำเร็จในการทำการเกษตรอินทรีย์ให้เห็นรูปแบบผลผลิตและช่องทางการตลาดเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการมุ่งมั่นการทำการเกษตรอินทรีย์ต่อไป ^{๔๙}

นางรสรินทร์ สกุลพรหมณ์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

จากการสัมภาษณ์พบว่า การจะทำเกษตรอินทรีย์จะต้องมีข้อมูลประกอบและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการเข้าไปมีส่วนร่วมกับกลุ่มเครือข่ายสมาชิกเพื่อจะได้รับคำแนะนำ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้จำเป็นจะต้องและต้องเข้าไปฝึกอบรมตลอดจนการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เห็นขั้นตอนการทำการเกษตรนอกจากนั้นจำเป็นจะต้องมีความรู้หรือให้คำปรึกษากับเกษตรกรที่สนใจจะเข้าร่วม

^{๔๘} สัมภาษณ์ นายพงษ์พิชญ์ แสงทองสว่างโชติ, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

^{๔๙} สัมภาษณ์ นางสาวอำนาจ แก้วประหลาด, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์โดยชี้ให้เห็นประโยชน์ของการทำเกษตรอินทรีย์ก่อนว่ามีผลดีอย่างไร โดยเฉพาะด้านสุขภาพ รายได้ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจหันมาทำเกษตรอินทรีย์นอกจากประโยชน์แล้วผลที่ตามมาส่วนการแนะนำให้กลุ่มเกษตรกรที่สนใจมีหลายช่องทางโดยเฉพาะทางสารสนเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเอกสาร แผ่นพับหรือสื่อออนไลน์ที่ทางราชการได้จัดทำขึ้นมาประกอบการนำเสนอข้อมูลของเกษตรกรอินทรีย์^{๕๐}

นายสามารถ หนูทอง คุณสมบัติของ Smart Farmer

๑) มีความรู้เรื่องที่ทำอยู่ จากการสัมภาษณ์พบว่า การที่จะทำให้คนเห็นความสำคัญของเกษตรอินทรีย์จำเป็นจะต้องให้ผู้สนใจตระหนักถึงความปลอดภัยของชีวิตโดยเริ่มต้นจากการทำอินทรีย์เพื่อบริโภคในครัวเรือนก่อนเพื่อให้เห็นความเปลี่ยนแปลงภายในครอบครัวจะได้ตระหนักถึงความปลอดภัยในสุขภาพและผลที่เกิดจากการบริโภคเกษตรอินทรีย์แล้วค่อยลงมือปฏิบัติและเรียนรู้อย่างจริงจังจากผู้มีประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จโดยตรงจากการทำเกษตรอินทรีย์และมีความเข้าใจในเกณฑ์ของการทำเกษตรอินทรีย์เมื่อเห็นความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีแล้วค่อยเริ่มจำหน่ายให้กับชุมชนและสู่ตลาดภายนอกและเมื่อมีองค์ความรู้แล้วก็จะสามารถถ่ายทอดประสบการณ์กับคนที่สนใจโดยในเรื่องสุขภาพเพื่อสร้างแรงจูงใจในการหันมาทำเกษตรอินทรีย์ต่อไป^{๕๑}

นายธนาสินธุ์ ทรงพินิจ คุณสมบัติของ Smart Farmer

จากการสัมภาษณ์พบว่า การจะแนะนำให้คนหันมาทำเกษตรอินทรีย์จะต้องให้เขาเรียนรู้ให้ครบองค์ประกอบของการทำ นอกจากนั้นก็ต้องเข้ารับการอบรมศึกษาวิธีการทำเพราะสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกันไม่ว่าจะ ดิน น้ำ อากาศ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้การบริหารจัดการมีปัญหาถ้าหากไม่ได้เข้าศึกษา เรียนรู้จากผู้ประสบผลสำเร็จ การเข้าไปศึกษาจากผู้ประสบความสำเร็จจะทำให้เราเห็นกระบวนการที่ถูกต้องไม่ต้องมาเริ่มหรือลงมือทำผิดวิธีจะทำให้เสียเวลาในการลงมือทำให้เกิดการลองผิดลองถูก สิ่งสำคัญอันดับแรกต้องเลิกใช้สารเคมี ปรับปรุงดิน เตรียมความพร้อมพื้นที่ให้เรียบร้อยแล้วผ่านการเข้าอบรมเรียนรู้แล้วถึงลงมือปฏิบัติ เมื่อมีประสบการณ์แล้วก็จะสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้การทำเกษตรอินทรีย์ได้^{๕๒}

^{๕๐} สัมภาษณ์, นางรสรินทร์ สกุลพรหมณ์, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

^{๕๑} สัมภาษณ์ นายสามารถ หนูทอง, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

^{๕๒} สัมภาษณ์ นายธนาสินธุ์ ทรงพินิจ, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

นายวิชัย พิกุลขาว คุณสมบัติของ Smart Farmer

จากการสัมภาษณ์พบว่า ถ้าหากมีคนสนใจจะหันมาทำเกษตรอินทรีย์จะมีวิธีการแนะนำอย่างไรก่อนอื่นจะต้องให้เขาเห็นความสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์และความมีใจรัก อดทน รอคอยระยะเวลาผลผลิตได้ นอกจากนั้นก็พาเข้าร่วมอบรมความรู้กับกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อที่จะได้เห็นแนวทางในการทำเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้อง สามารถดำเนินการได้ อีกอย่างหนึ่งต้องให้เขาดูการทำเกษตรอินทรีย์จากผู้ประสบความสำเร็จที่เป็นต้นแบบและได้รับการรับรองจากกลุ่มและหน่วยงานของภาครัฐ จากการที่เข้าไปศึกษาดูงานแล้วก็จะลงมาช่วยแนะนำพื้นฐานเบื้องต้นให้เพื่อเป็นการปูพื้นฐานในการทำเกษตรอินทรีย์^{๕๓}

นายสำราญ พลทอง คุณสมบัติของ Smart Farmer

ผู้สัมภาษณ์กล่าวว่า การจะให้ความรู้เกษตรอินทรีย์กับคนที่สนใจจำเป็นจะต้องชี้ให้เห็นความสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์ก่อนว่าประโยชน์จากการทำเกษตรอินทรีย์เป็นอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ ต้นทุน รายจ่าย รายรับ ผลที่จะเกิดตามมาในอนาคต เพื่อให้เขาได้เปิดใจที่จะเข้าร่วมการทำเกษตรอินทรีย์ หลังจากนั้นก็นำข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นของการทำเกษตรอินทรีย์ แนะนำการเข้าอบรม การไปศึกษาดูงาน การไปดูสถานที่จริงของคนสำเร็จจากการทำเกษตรอินทรีย์จะได้เป็นแนวทางในการลงมือปฏิบัติ ทั้งกระบวนการ ทั้งการบริหารจัดการ^{๕๔}

๒) มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

นางพวงทอง เชื้อนใหญ่ ประธานศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ หมู่ที่ ๒ ต.วังหว่า อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี ได้รับการรับรอง PGS จากสมาพันธ์เกษตรยั่งยืนจังหวัดสุพรรณบุรี เกียวมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

แต่ในระยะเริ่มต้นเกษตรกรต้องอดทนรอคอยจำเป็นจะต้องเรียนรู้ให้มากไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการ การเอาใจใส่ การนำเอาความรู้ที่ผ่านการอบรมไปปฏิบัติและมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านข่าวสารทางราชการ กฎระเบียบข้อบังคับ เกณฑ์ต่าง ๆ ที่ออกมารับรองมาตรฐานเพื่อให้การบริหารจัดการผลิตต้องตามมาตรฐานและความต้องการของผู้บริโภคสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวยืนยันความมุ่งมั่นของการเป็นเกษตรอินทรีย์ที่แท้จริงยังสามารถถ่ายทอดความองค์ความรู้ นอกจากนั้นจำเป็นจะต้องรู้จักการบริหารจัดการการปรับเปลี่ยนวิธีการใหม่ ๆ โดยนำนวัตกรรมมาปรับใช้กับการผลิตเพื่อลดต้นทุนและป้องกันผลผลิตเสียหาย เกษตรกรที่เป็นเกษตรอินทรีย์จะต้องแสวงหาโอกาสฝึกฝนใฝ่รู้การเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของผู้บริโภคเพื่อ

^{๕๓} สัมภาษณ์ นายวิชัย พิกุลขาว, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

^{๕๔} สัมภาษณ์ นายสำราญ พลทอง, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลิตสินค้าสอดคล้องกับตลาดความต้องการของผู้บริโภค ถ้าที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองมองเห็นช่องทางที่จะสร้างรายได้ให้มั่นคงโดยเฉพาะวิธีการที่จะนำมาลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการผลิตสินค้าเกษตรไม่ว่าจะเป็นการไปศึกษาดูงาน การฝึกอบรมทักษะและขั้นตอนการปฏิบัติซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีแนวคิดในการต่อยอดผลผลิตให้มีมาตรฐาน มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและต้องการของลูกค้า จากสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีมาตรฐาน มีการบริหารจัดการที่ถูกต้องสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและความต้องการของสังคมผู้โภคตลอดจนเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการเกษตรสีเขียวที่ให้ทุกคนหันมาใส่ใจในด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และความเป็นอยู่ความสุขในการดำเนินชีวิตที่ไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพและรายได้ในระยะยาวต่อไป

นางจิรนนท์ พงษ์พันธ์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ได้จัดสรรเวลาเข้าร่วมอบรมความรู้เกษตรอินทรีย์จนมีพื้นฐานและองค์ความรู้พอที่จะนำไปปฏิบัติได้ตลอดจนการบริหารจัดการต้นทุนจากการเรียนรู้จากผู้ประสบความสำเร็จในการดำเนินการเกษตรอินทรีย์นำมาเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้และนำไปสู่การเข้ามาเป็นเกษตรกรเต็มตัวจึงได้ลาออกจากการประจำและหันมามุ่งมั่นการเป็นเกษตรอินทรีย์โดยเข้าร่วมสมัครเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐาน ในระยะแรกจำเป็นจะต้องมีความกล้าและมองเห็นช่องทางในการจัดจำหน่ายจากการศึกษาข้อมูล หลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมในพื้นที่ สภาพแวดล้อม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณการทำเกษตรของตน และอีกอย่างหนึ่งก็มีใจรักด้านการเกษตรมานานแล้วแต่ยังไม่มีโอกาสที่จะลงมือปฏิบัติเต็มตัวเนื่องจากก่อนหน้านี้ยังไม่ได้ศึกษาข้อมูลอย่างถ่องแท้ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เมื่อถามในประเด็นของการจัดการผลผลิตและการตลาด

นางบุญมา มะลิวัลย์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ผู้ให้สัมภาษณ์ มองด้านสุขภาพเป็นหลักและสังคม เนื่องจากผู้สัมภาษณ์มีจุดมุ่งหมายในเรื่องสุขภาพจึงเป็นแรงจูงใจที่หันมาสนใจเกษตรอินทรีย์เนื่องจากเกษตรอินทรีย์ไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพ ไม่มีสารเคมีเข้ามาเกี่ยวข้องเห็นความสำคัญในอนาคตของสังคมที่จะมีปัญหาตามมา โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพจึงมาประกอบในการตัดสินใจหันมาสนใจเกษตรอินทรีย์เนื่องจากคุณภาพชีวิตของครอบครัวเป็นหลักไม่ต้องการให้ครอบครัวมีปัญหาสุขภาพตนเองก็อยากจะมีสภาพที่ดีได้อาหารที่ดี ได้อากาศที่ดี ได้สภาพแวดล้อมที่ดี นอกจากนั้นตนยังเห็นความสำคัญในอนาคตข้างหน้าว่าคนส่วนใหญ่จะหันมาดูแลสุขภาพมากขึ้นและเห็นผลร้ายจากการได้รับสารเคมี มาก ๆ ก่อให้เกิดผลเสียตามมา

นายพงษ์พิชญ์ แสงทองสว่างโชติ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ผู้ให้สัมภาษณ์ เห็นอันตรายของการใช้สารเคมี เนื่องจากที่ผ่านมาสุขภาพไม่ดีมาตลอดจากการพึ่งพาสารเคมีในการทำการเกษตรจนส่งผลกระทบต่อสุขภาพตนเอง จึงทำการศึกษาค้นคว้า

หาข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจในการเลือกทำการเกษตรอินทรีย์และมีความชอบในด้านนี้อยู่แล้ว เข้าไปศึกษาหาข้อมูลจากเกษตรอำเภอและพัฒนาที่ดินในเรื่องการปรับเปลี่ยนการใช้ปุ๋ยเคมีมาเป็นปุ๋ยอินทรีย์และการนำจุลินทรีย์มาใช้ในการจัดการเกษตรจึงเห็นความสำคัญและความเป็นไปได้ในอนาคตข้างหน้าที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของตนเองจึงทำการตัดสินใจเด็ดขาดไม่หันมาใช้เคมีในการทำเกษตร และขอข้อมูลจากเกษตรอำเภอและพัฒนาที่ดินในการเตรียมความพร้อมการทำเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะในเรื่องการปรับปรุงสภาพดิน เตรียมดินให้พร้อมในการรองรับการทำเกษตรอินทรีย์ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาประกอบวิเคราะห์สภาพพื้นที่บริเวณที่จะดำเนินการจัดทำเกษตรอินทรีย์โดยการบันทึกข้อมูลใช้ข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์วางแผนในการลงมือปฏิบัติแล้วดูช่องทางการตลาดว่ามีตลาดรองรับหรือความต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้นแล้วพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการ สิ่งสำคัญที่สุดคือ องค์กรความรู้และการติดตามข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทิศทางการเกษตรอินทรีย์ในอนาคตซึ่งจะทำให้เราสามารถวางแผนได้เหมาะสมกับสภาพต้นทุนที่เรามีอยู่ไม่ว่าความรู้ ทักษะ พื้นที่ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มาเป็นองค์ประกอบในการขับเคลื่อนการผลิตเกษตรอินทรีย์ต่อไป

นางสาวอำนาจ แก้วประหลาด คุณสมบัติของ Smart Farmer

ผู้ให้สัมภาษณ์ มองอันดับแรกศึกษาข้อมูลและหาความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์หลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากสถานที่จริงและสื่อออนไลน์ จากเกษตรกรตัวจริงที่เขาลงมือปฏิบัติประสบผลสำเร็จนำมาเป็นแบบอย่างหรือต้นแบบในการทำเกษตรอินทรีย์ตลอดจนศึกษาช่องทางการตลาดความเป็นไปได้ในอนาคตเกี่ยวกับความต้องการทางตลาดของผู้บริโภคด้านเกษตรอินทรีย์มีความต้องการสูงมากน้อยแค่ไหน และความเป็นไปได้ของสภาพพื้นที่ที่จะทำการเกษตรอินทรีย์ต้องใช้ระยะเวลาหรือต้องบริหารจัดการอะไรก่อนเป็นอันดับแรกเพื่อให้การดำเนินการไม่มีผลกระทบอุปสรรคที่จะเข้ามาหาทางแก้ไขให้ถูกจุดลดระยะเวลาในการทำงาน สิ่งเหล่านี้นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผน วางแผนนำไปสู่กระบวนการดำเนินงานก่อนที่จะลงมือทำการเกษตรอินทรีย์เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ นอกจากนั้นก็ศึกษาด้านทุนในการทำเกษตรไม่ว่าจะเป็นทางด้านการปรับปรุงดิน การปรับระบบนิเวศน์ เช่นคุณภาพน้ำ ดิน การควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่จะเข้ามากระทบกับบริเวณพื้นที่ที่จะส่งผลกระทบต่อปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์ จะทำอย่างไรเพื่อให้เกิดการลงทุนต่ำมีช่องทางอะไรบ้างที่ใช้ทุนน้อยที่สุดและได้ผลมากคือลงทุนน้อยได้ผลประกอบการสูง ไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งจะทำให้ผู้ดำเนินการมีการบริหารจัดการที่ดี

นางสรินทร์ สกฤพรหมณ์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ผู้ให้สัมภาษณ์ มองเรื่องความพร้อมของพื้นที่โดยการศึกษาหาข้อมูลประกอบกับสภาพพื้นที่ที่เป็นอยู่และศึกษาว่าพื้นที่จำเป็นต้องมากหรือน้อยว่าจะสามารถดำเนินการจัดการได้หรือไม่และหาข้อมูลกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อเข้าไปร่วมศึกษาข้อมูลว่ามีกระบวนการอย่างไรในการ

ดำเนินการจัดทำเกษตรอินทรีย์จากผู้มีประสบการณ์มาก่อนแล้วนำมาวิเคราะห์วางแผนการตัดสินใจลงมือปฏิบัติ นอกจากนั้นก็มีการไปศึกษาดูงานจذبบันทึกข้อมูลประกอบกับสภาพพื้นที่แล้วนำมาวิเคราะห์ความเป็นไปได้และผลกระทบรอบด้านของพื้นที่ที่จะส่งผลต่อการทำเกษตรอินทรีย์หรือไม่ และชักจูงคนในครอบครัวให้มีแนวทางไปในทิศทางเดียวกันโดยเฉพาะเรื่องสุขภาพเพื่อให้เกิดความร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกันในการดำเนินการทำเกษตรอินทรีย์และศึกษาประเภทพืชที่จะนำมาเพาะปลูกมีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือไม่ มีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ผลผลิตมีความพร้อมในการส่งมอบให้กับผู้บริโภคได้ตลอดเวลา โดยการศึกษาขั้นตอนและกฎระเบียบข้อบังคับของการทำเกษตรอินทรีย์ที่หน่วยงานได้รับรองมาตรฐานจากกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ที่มีประสบการณ์ผ่านการประเมินจากคณะกรรมการหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เข้ามามีส่วนสนับสนุนในการจัดการช่องทางการตลาด

นายสามารถ หนูทอง คุณสมบัติของ Smart Farmer

จุดเริ่มต้นเริ่มจากการปรับพื้นที่แยกโซนอินทรีย์และเคมีออกจากกันจากการที่ได้ไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลผู้ที่ดำเนินการทำเกษตรอินทรีย์และข้อมูลหลาย ๆ ทางนำมาประกอบการพิจารณาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของพื้นที่ที่เราจะเริ่มดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นเกษตรอินทรีย์และต้องมีการบันทึกการเปลี่ยนแปลงระหว่างโซนอินทรีย์และโซนเคมีเพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์วางแผนก่อนเริ่มดำเนินการบริหารจัดการผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของตนเองและผู้บริโภคเมื่อนำไปจัดจำหน่าย นอกจากนั้นก็ศึกษาหาความรู้จากการไปดูงานพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีการดำเนินการจัดการเกษตรอินทรีย์ที่ประสบผลสำเร็จเพื่อนำมาทดลองปรับแก้ไขให้มีความถูกต้องในการลงมือปฏิบัติและต่อยอดการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของตนเอง

นายธนาสินธุ์ ทรงพินิจ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ก่อนที่จะมาลงมือทำเกษตรอินทรีย์ตนได้มาศึกษาดูงาน เรียนรู้ วิธีการ บันทึกข้อมูลจากคำแนะนำและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่อสารสนเทศที่หน่วยงานของภาครัฐได้มีการจัดทำข้อมูลให้ความรู้ตลอดจนช่องทางการตลาดที่สามารถจัดจำหน่ายสินค้า เพื่อนำมาประกอบในการบริหารจัดการการทำเกษตรอินทรีย์ว่าจะลงมือผลิตประเภทสินค้าเกษตรอะไรที่ตลาดมีความต้องการและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่เพื่อไม่ให้เกิดการผิดพลาดในการบริหารจัดการนอกจากนั้นก็มีการสอบถามกับผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรงถึงความสำเร็จและประโยชน์ของการทำเกษตรอินทรีย์เพื่อที่จะได้มีความรู้หลายๆ ด้านนำมาประกอบในการวางแผนดำเนินการ ซึ่งที่ผ่านมาตนเองก็ได้ใช้ข้อมูลเหล่านี้ประกอบการทำงานเกษตรอินทรีย์เพื่อให้มีทิศทางที่ถูกต้องสามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้จนไปถึงกระบวนการนำนวัตกรรมมาใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์ต่อไป

นายวิชัย พิกุลขาว คุณสมบัติของ Smart Farmer

ก่อนที่จะหันมาทำเกษตรอินทรีย์นั้นตนได้มีการศึกษาความเป็นไปได้ไม่ว่าจะเป็นทางเอกสารข้อมูลประกอบจากสื่อต่าง ๆ เปิดใจรับมุ่งมั่นต้องการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นการจดบันทึก รายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ ในการเตรียมพื้นที่ การปรับปรุงพื้นที่ การศึกษาพืชที่เป็นที่ต้องการของตลาด ทิศทางของตลาด เพื่อให้ความชัดเจนในการลงมือทำเกษตรอินทรีย์ นอกจากนั้นก็เข้าไปอบรมทักษะการปลูกพืชที่เป็นเกษตรอินทรีย์ ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมพื้นที่การวางแผน การบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาอาชีพของตนเองให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งแต่ก่อนเคยพึ่งพาแต่สารเคมี ไม่ได้มาศึกษาวิธีการทางธรรมชาติมากเท่าไรพอหันมาสนใจการเกษตรแบบใช้ธรรมชาติบำบัดจึงจำเป็นต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมตลอดทั้งเทคนิคต่าง ๆ จากผู้ที่ประสบความสำเร็จนำมาประกอบการศึกษาเพื่อจะได้ทำถูกทิศทางการทำเกษตรอินทรีย์

นายสำราญ พลทอง คุณสมบัติของ Smart Farmer

ไปศึกษาดูงานจากตัวอย่างของคนที่ทำสำเร็จและจดบันทึกข้อมูลนำมาประกอบในการศึกษาพื้นที่ของเรา ไม่ว่าจะเป็นบริเวณพื้นที่ที่เคยใช้สารเคมีซึ่งมีอยู่เดิมแล้วจะอย่างไรที่จะฟื้นฟูไม่ให้มีการปนเปื้อน ต้องมีวิธีการแบบไหน ใช้ระยะเวลานานแค่ไหน นอกจากนั้นก็เข้าร่วมอบรมขั้นตอนกระบวนการทำเกษตรอินทรีย์เพื่อที่จะได้มีองค์ความรู้พอในการลงมือปฏิบัติ นอกจากนั้นก็ยังไปดูสวนเกษตรกรที่เขาทำอยู่ให้เขาแนะนำวิธีการให้ สิ่งที่กำลังมาทั้งหมดนี้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่จะลงมือปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นทิศทางการตลาด ช่องทางการตลาด การศึกษาความต้องการของตลาดผู้บริโภค เพื่อให้สอดคล้องกับการผลิตสินค้าเกษตร นอกจากนั้นก็ยังนำข้อมูลพื้นที่มาให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์แนวทางในการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาอาชีพของตนเองมุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จ แต่เกษตรอินทรีย์ต้องมีความอดทนสูง ต้องเรียนรู้ให้มาก ต้องลงมือทำ ถึงจะมีทักษะและประสบการณ์ในการบริหารจัดการเกษตร แม้จะไปดูงานมาแล้วก็ตามบริบทของแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกันจำเป็นจะต้องมีการประยุกต์ใช้บางอย่างที่มีความใกล้เคียงกัน แต่ก็ต้องยึดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไว้เป็นหลัก

๓) มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด

นางพวงทอง เชื้อนใหญ่ ประธานศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ หมู่ที่ ๒ ต.วังห้ว อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี ได้รับการรับรอง PGS จากสมาพันธ์เกษตรยั่งยืนจังหวัดสุพรรณบุรี เกียวมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

ทางศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ หมู่ ๒ ตำบลวังห้วของเราจะเน้นด้านการผลิตข้าวอินทรีย์ จะเน้นการปลูกข้าวที่มีมาตรฐานตามเกณฑ์การประเมิน จะมีคณะกรรมการมาประเมินทุกปี หรือ ทุก ๆ ๖ เดือนในแต่ละปี ไม่ว่าจะเป็นการบรรจุภัณฑ์ โดยทางศูนย์มีการนำสื่อออนไลน์มาเป็นช่องทางการจัดจำหน่ายไม่ว่าจะเป็นทางด้าน Facebook Line และทางที่หน่วยงานราชการจัดทำขึ้น

เป็นการเชื่อมต่อกับผู้บริโภคภายนอกโดยตรงได้รับรู้ขั้นตอนการผลิตตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อให้เห็นถึงความเอาใจใส่ มาตรฐานการผลิตที่เน้นความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นหลัก ทั้งการคัดสรรเมล็ดพันธุ์ที่ดีในการนำมาปลูก การบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูกให้มีความสมบูรณ์ปลอดภัย สารการปนเปื้อนสารเคมี ต่าง ๆ และการจัดการสภาพแวดล้อมในบริเวณเพาะปลูกให้ตรงกับ มาตรฐานการรับรองความปลอดภัยของเกษตรอินทรีย์

นางจิรนนท์ พงษ์พันธ์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวเกี่ยวกับมีการเข้าร่วมกับบริษัทเอกชนที่เป็นผู้รับซื้อและตรวจสอบ คุณภาพสินค้าเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมในโครงการฯของบริษัทที่ได้ดำเนินการรับรอง และบริหารจัดการจำหน่ายทางการตลาดให้กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ การจัดการผลผลิตก็มีในเรื่องการ บรรจุกัญชี การตรวจสอบการปนเปื้อน การรับรองพื้นที่โดยทางบริษัทจะส่งผู้เชี่ยวชาญมาตรวจ ประเมินตลอดและทางกลุ่มเครือข่ายก็จะเข้าตรวจสอบระหว่างกลุ่มทั้ง ๒ ตำบลที่ได้รับการแต่งตั้ง มาตรฐานการตรวจสอบซึ่งจะให้แต่ละกลุ่มตรวจสอบซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดมาตรฐานนอกจากนั้น กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จะได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการเพาะปลูกและผลผลิตทางการเกษตร ประเภทไหนที่ได้รับความนิยมของผู้บริโภคโดยจะแยกกันผลิตตามพื้นที่ประเภทสินค้าเกษตรเพื่อไม่ให้ เกิดการล้นตลาดดังนั้นกลุ่มเครือข่ายที่ร่วมกับบริษัทรับซื้อผลิตภัณฑ์อินทรีย์ทางการเกษตรก็จะมี ตลาดรองรับตามจำนวนที่ทางบริษัทต้องการประเภทสินค้าเกษตรในแต่ละวัน และมีการแบ่งโซนกลุ่ม เกษตรที่ทำการผลิตเพื่อให้เกษตรกรทำการเกษตรตรงตามความต้องการของตลาดและมีการจัด จำหน่ายอย่างต่อเนื่อง

นางบุญมา มะลิวัลย์คุณสมบัติของ Smart Farmer

ก็มีการวางแผนการปลูกให้สอดคล้องกับกับความต้องการของตลาดโดยการศึกษาข้อมูล ตลาดในปัจจุบันว่ามีความต้องการผลผลิตอะไรมากที่สุดและประเภทผลผลิตอะไรที่ตลาดต้องการ อย่างต่อเนื่องจากการวางแผนและการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายที่เข้าร่วมก็จะมีการจัดนัดประชุม กันทุกเดือนเพื่อวางแผนในการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้บริโภคนอกจากนั้นก็จะมีการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตโดยเฉพาะวัสดุเหลือใช้จากผลผลิตทาง การเกษตรก็นำมาประยุกต์ใช้หรือปรับเปลี่ยนให้เป็นปุ๋ยหรือเอาไวป้องกันศัตรูพืช โดยผ่านจากการ เรียนรู้ที่เข้าไปฝึกอบรมแล้วนำมาใช้ประโยชน์ ส่วนช่องทางการจัดจำหน่ายตอนนี้ก็มีทั้งส่งตรงกับ ผู้บริโภคและเข้าร่วมกับบริษัทรับซื้อและออกไปจัดจำหน่ายตามกลุ่มเครือข่ายที่ได้รับการประสานงาน ให้จัดจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ

นายพงษ์พิชญ์ แสงทองสว่างโชติ คุณสมบัติของ Smart Farmer

เข้าร่วมกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์อำเภอศรีประจันต์ ลงพื้นที่จำหน่ายเองตลาดหลัก ที่โรงพยาบาลศรีประจันต์ ที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลให้การส่งเสริมและจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จาก

การดำริในเรื่องความปลอดภัยสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ และส่งต่อไปกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ที่มีการรวมกลุ่มกันในต่างอำเภอโดยเฉพาะกลุ่มจัดจำหน่ายผักอินทรีย์ที่มีการจัดกิจกรรมออกตลาด และนอกจากยกระดับร้านค้าปลีกและส่งอยู่ในห้างใหญ่ในจังหวัดและสถานที่ราชการ เช่นศูนย์ราชการของจังหวัดเป็นต้น นอกจากจัดจำหน่ายผลผลิตส่งตามเครือข่ายแล้วก็มีการบริหารจัดการผลผลิตที่เหลือโดยการนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์น้ำหมักเพื่อลดต้นทุนในการบริหารจัดการผลผลิตและสามารถใช้ผลผลิตที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดไม่ให้เกิดการสูญเสีย

นางสาวอำนาจ แก้วประหลาด คุณสมบัติของ Smart Farmer

อันดับแรกศึกษาตลาด หาดตลาดที่เป็นตลาดใหญ่และช่องทางการตลาดไหนบ้างที่จะนำผลผลิตออกไปจัดจำหน่ายไม่ว่าจะเป็นการแปรรูปหรือการจัดจำหน่ายโดยตรงถึงมือผู้บริโภค โดยคำนึงถึงต้นทุนไม่ว่าจะเป็นการจัดจำหน่ายผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ออนไลน์ หรือลงพื้นที่จำหน่ายด้วยตนเอง เพื่อนำมาศึกษาก่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคและมีความต่อเนื่องในการผลิตจัดส่งไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคตได้ สิ่งที่กำลังทำมาเป็นการเตรียมความพร้อมและวางแผนไว้ล่วงหน้าที่จะดำเนินการตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการบริหารจัดการผลผลิตที่จะออกมาสู่ตลาดตอบรับกับความต้องการของกลุ่มและผู้ผลิตจะได้วางแผนการผลิตได้อย่างต่อเนื่องมั่นคง

นางรสรินทร์ สกุลพรหมณ์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ปัจจุบันที่ดำเนินการอยู่ทำการทดลองปลูกเพื่อนำมาบริโภคยังไม่ถึงขั้นนำมาจัดจำหน่ายอย่างเป็นทางการก็บ้างเป็นบางครั้ง ซึ่งยังอยู่ระหว่างการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในการทำการเกษตรอินทรีย์ ฟังเริ่มดำเนินการค่อยเป็นค่อยไป

นายสามารถ หนูทอง คุณสมบัติของ Smart Farmer

มีการจัดการประเภทผลผลิตเกษตรว่าประเภทไหนบ้างที่ตลาดกำลังมีความต้องการโดยในเรื่องสุขภาพล่อม ที่ผ่านมาจะเน้นการผลิตข้าวเป็นหลักโดยมุ่งไปที่การบรรจุภัณฑ์และความสะอาดการจัดการขนส่งไปยังลูกค้าที่มีการสั่งซื้อข้าวโดยเฉพาะข้าวกล้องที่ดำเนินการผลิตอยู่ ณ ปัจจุบันส่วนมากจะส่งผ่าน Facebook ที่ได้ลงรูปขั้นตอนการปลูกข้าวตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เพื่อให้ลูกค้าได้มีความเชื่อมั่นในผลผลิตที่ทำอยู่ แต่ก็จะมีรอบการจัดส่งตามกำลังที่เราสามารถผลิตได้ เพื่อสอดคล้องกับต้นทุนและความต้องการของตลาด ลูกค้าส่วนใหญ่จะรู้ว่าเราสามารถผลิตได้ประมาณเท่าไรในช่วงไหน ระหว่างเดือนอะไร เพราะข้าวจะมีช่วงระยะเวลาโดยเฉพาะข้าวอินทรีย์ซึ่งจะไม่มีเหมือนข้าวที่มีการผสมผสานระหว่างเคมีกับอินทรีย์จะใช้ระยะเวลาสั้น แต่ถ้าเป็นอินทรีย์จะใช้ระยะเวลารอคอยจะนาน ดังนั้นจำเป็นจะต้องชี้แจงให้ผู้บริโภคทราบเพื่อจะได้เตรียมการสั่งจองผลผลิตไว้ล่วงหน้า เพื่อที่จะไม่พลาดการบริโภค เพราะที่ผ่านมาจะมีการนำภาพมาประกอบให้เห็นการผลิตและได้รับทราบข้อมูลอย่างละเอียด นอกนั้นผลผลิตที่เป็นเศษวัสดุคงค้างก็จะดำเนินการย่อย

สลายจากการใช้ธรรมชาติจัดการโดยการปลูกพืชบำรุงดินเพื่อให้ดินได้พักแล้วกลับนำปลูกใหม่อีกครั้ง เป็นกระบวนการปรับวิธีการรักษาสภาพดินไว้ให้มีความสมบูรณ์และได้มาตรการทำเกษตรอินทรีย์

นายธนาสินธุ์ ทรงพินิจ คุณสมบัติของ Smart Farmer

เริ่มต้นจากกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในอำเภอศรีประจันต์รวมกลุ่มกันจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามสถานที่ราชการและให้ทางราชการประชาสัมพันธ์ กำหนดราคาให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจฐานรากสามารถเข้าถึงได้ เป็นการส่งเสริมให้คนหันมารักสุขภาพอีกทางหนึ่งและเห็นความสำคัญของเกษตรอินทรีย์ด้วย นอกจากนั้นก็นำผลผลิตไปจำหน่ายในตลาดชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงโดยจะจัดการจำหน่ายให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง โดยการติดป้ายประกาศและการบรรจุหีบห่อให้มีความเด่นของการเป็นเกษตรอินทรีย์ ส่วนเรื่องผลผลิตก็จะมีคณะกรรมการในกลุ่มเกษตรอินทรีย์ที่เป็นกลุ่มเครือข่ายอำเภอศรีประจันต์ที่มีผ่านการอบรมและรับรองเรื่องการตรวจสอบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากหน่วยงานราชการมาเป็นคณะกรรมการตรวจสอบผลผลิตเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ซึ่งจะสร้างความน่าเชื่อถือกับผู้บริโภคและนอกจากนั้นยังหน่วยงานของภาครัฐเข้าร่วมตรวจสอบด้วย และการบริหารต้นทุนการผลิตไม่ว่าจะเป็นแรงงานเพื่อสามารถบริหารต้นทุนและราคาสินค้าเกษตรได้ ที่ผ่านมามีต้นทุนต่ำมากเพราะไม่ได้มีสารเคมีเข้ามาเกี่ยวข้องส่วนใหญ่จะใช้วัสดุทางธรรมชาติที่อยู่รอบบริเวณพื้นที่โดยใช้จุลินทรีย์เป็นตัวย่อยสลายและการบำรุงดิน เช่น การทำปุ๋ยหมัก การทำน้ำหมักกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

นายวิชัย พิกุลขาว คุณสมบัติของ Smart Farmer

อันดับแรกประสานกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ให้ทราบว่าเรามีผลผลิตอะไรบ้างและตลาดต้องการอะไรเพื่อเชื่อมโยงกับกลุ่มนำผลผลิตไปจัดจำหน่าย และความต้องการของตลาดด้วย จากผลสะท้อนที่กลุ่มเครือข่ายได้ลงพื้นที่จัดจำหน่ายมาประกอบการบริหารจัดการการผลิตเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค นอกจากสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคแล้วยังต้องศึกษาต้นทุน แรงงาน ในการผลิตสินค้าเกษตรประเภทที่ตลาดต้องการว่าค่าใช้จ่ายต้นทุนการผลิตกับราคาที่จัดจำหน่ายมีความเหมาะสมอย่างไรและสามารถกำหนดราคาเองได้ตอบรับกับกลุ่มผู้บริโภคทั่วไปทั้งที่มีกำลังซื้อและมีกำลังซื้อน้อยก็ตาม ฉะนั้นต้นทุนมีความสำคัญมากเพราะเกษตรอินทรีย์ผลผลิตที่ออกมาจะน้อยกว่าเกษตรที่พึ่งพาสารเคมี จำเป็นจะต้องสร้างทางเลือกให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์มากที่สุดและคุ้มค่ากับการจ่าย นอกจากนั้นก็ดูตลาดทั่วไปเช่น ตลาดชุมชนที่เราสามารถจัดส่งได้ไม่ใช้ระยะทางมากเกินไปในการขนส่งและต้นทุนค่าดำเนินการ

นายสำราญ พลทอง คุณสมบัติของ Smart Farmer

อันดับแรกก็คือต้นทุนในการผลิตและการรองรับของตลาดว่าจะไปได้ต่อเนื่องหรือไม่สำคัญที่สุด ปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลต่อการกำหนดราคา ถ้าราคาสูงมากความต้องการอาจจะน้อยลงหรือถ้าผลผลิตน้อยความต้องการอาจจะสูงขึ้น ก็ขึ้นอยู่กับประโยชน์ของผลผลิตการเกษตรนั้นว่านำไปบริโภค

หรือได้รับความนิยมมากแค่ไหน แต่ที่เห็นอันดับแรกก็คือตลาดจำเป็นจะต้องอาศัยกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ เพราะกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์เขาจะมีการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการเปิดตลาดสินค้าเกษตรโดยมีข้อมูลประกอบการผลิตเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาด นอกจากตลาดของกลุ่มเครือข่ายแล้ว ตนเองยังมองช่องทางของตลาดชุมชนที่มีระยะการขนส่งไม่มากและไม่ยุ่งยากกับการบรรจุ สามารถจำหน่ายได้ทุกวัน ถ้าหากเรามีผลผลิตที่หลากหลายหมุนเวียนตลอดเวลา

๔) มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยผู้บริโภค

นางพวงทอง เชื้อนใหญ่ ประธานศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์ หมู่ที่ ๒ ต.วังห้ว อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี ได้รับการรับรอง PGS จากสมาพันธ์เกษตรยั่งยืนจังหวัดสุพรรณบุรี เกียวมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

ที่ผ่านมาทางศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์ หมู่ ๒ ตำบลวังห้วของเราจะเน้นด้านการผลิตข้าวอินทรีย์ โดยยึดตามกรอบการอบรมเกี่ยวกับมาตรฐาน GAP GMP และกระบวนการที่สอดคล้องกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และเมื่อผ่านมาตรฐานของการตรวจสอบครบเกณฑ์ที่กำหนดก็จะมีใบรับรองมาตรฐานเป็นตัวการันตีว่าผ่านเกณฑ์ที่เขากำหนด ใบรับรองนี้จะเป็นสิ่งยืนยันได้ว่าคุณภาพสินค้าเกษตรที่ผลิตจากศูนย์มีความน่าเชื่อถือและเป็นสิ่งยืนยันได้ว่าผู้บริโภคมีความมั่นใจในผลิตภัณฑ์เกษตรความปลอดภัยจากทางศูนย์ฯ ซึ่งสิ่งที่จะตามมาคือจะมีผู้บริโภคสั่งซื้อและนำไปจำหน่ายต่อไป เพราะมีใบรับรองมาตรฐานเป็นการยืนยันความเป็นเกษตรอินทรีย์

นางจิรนนท์ พงษ์พันธ์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ส่วนมาตรฐานก็ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์และกฎระเบียบของคณะกรรมการประเมินโดยแบ่งออกเป็นระดับ เมื่อพัฒนาถึงระดับดีก็จะมีใบรับรองมาตรฐานความเป็นเกษตรอินทรีย์ร้อยละ ๗๕ ซึ่งจะไปถึงเป้าหมายจุดนั้นจำเป็นต้องมีความพยายามรักษามาตรฐานของการทำเกษตรอินทรีย์โดยสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ทำการเกษตรจำเป็นจะต้องมีการควบคุมและดูแลเป็นอย่างดี เป้าหมายเพื่อให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและตนเองด้วย แต่ก็ยากที่จะควบคุมไม่ให้เกิดการแทรกซึมของสารเคมีก็มีความพยายามเรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ จากการเข้าไปฝึกอบรมของสมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ เพราะว่าถ้าหากปัจจัยรอบข้างไม่สามารถควบคุมปริมาณการปนเปื้อนของสารเคมีได้ก็จะมีปัญหาตามมาในการรับรองความเป็นเกษตรอินทรีย์ที่สมบูรณ์ จำเป็นจะต้องมีมาตรการในการป้องกัน

นางบุญมา มะลิวัลย์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

อันดับแรกต้องมีความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภคโดยเฉพาะการทำเกษตรที่เน้นความเป็นอินทรีย์มุ่งมั่นที่จะทำและมีความตั้งใจอย่างจริงจังคำนึงถึงผลกระทบและความพึงพอใจของผู้บริโภคเป็นหลักถ้าหากผู้บริโภคเห็นความเป็นมาตรฐานของเราแล้วความน่าเชื่อถือก็จะตามมาโดยเฉพาะ

กระบวนการตรวจสอบมาตรฐานมีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้เรามุ่งมั่นไปสู่เกณฑ์นั้นให้ได้ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการบริหารจัดการ การผลิต ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์เพื่อนำมาประกอบในการดำเนินการผลิต ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพการผลิตปลอดภัยต่อผู้บริโภค เนื่องจากทุกวันนี้การที่จะเป็นเกษตรกรอินทรีย์ได้จะต้องเรียนรู้กระบวนการและเกณฑ์การประเมินระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้เข้าใจซึ่งจะทำให้การทำการเกษตรอินทรีย์ถูกทิศทางและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหน่วยงานที่รับรองมาตรฐานการผลิตและการบริหารจัดการพื้นที่ทำการเกษตร เป้าหมายสำคัญที่สุดคือผู้บริโภคจะต้องไม่ได้รับผลกระทบจากมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ยังต้องสัมพันธ์กับมาตรฐานอื่น ๆ ของหน่วยงานทางภาครัฐที่ได้รับการยอมรับ

นายพงษ์พิชญ์ แสงทองสว่างโชติ คุณสมบัติของ Smart Farmer

จำเป็นจะต้องเข้าใจมาตรฐานของการตรวจสอบคุณภาพโดยความปลอดภัยต่อร่างกาย มาตรฐานการผลิตที่สอดคล้องกับมาตรฐานที่มีการรับรอง GAP GMP ที่อยู่ในเงื่อนไข เช่น แหล่งผลิต มีแนวกันชน แหล่งน้ำปลอดภัย มีการจดบันทึกนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขการผลิตและคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลักซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความน่าเชื่อถือตลอดจนมีหน่วยงานเข้ามาตรวจสอบเป็นระยะเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการรักษามาตรฐานและคุณภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้ทำการเกษตรอินทรีย์จะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ โดยเฉพาะกระบวนการบริหารจัดการพื้นที่บริเวณเพาะปลูกต้องปฏิบัติตามเกณฑ์และกฎระเบียบที่หน่วยงานได้วางไว้เพื่อให้ตระหนักถึงคุณภาพของสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภคอีกอย่างหนึ่งจะเป็นการการันตีรับรองประเมินการตรวจมาตรฐานไปจนถึงได้รับรับรองประกาศมาตรฐานคุณภาพในการประกอบการเกษตรอินทรีย์ต่อไป เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือกับผู้บริโภคและผู้นำไปจัดจำหน่ายตามท้องตลาดต่อไป

นางสาวอำนาจ แก้วประหลาด คุณสมบัติของ Smart Farmer

มาตรฐานต้องมาก่อนโดยเฉพาะใน ๓ เรื่อง คือ ๑. คุณภาพต้องเป็นอินทรีย์จริง ๆ และความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าไม่เอาเปรียบและยึดมาตรฐานของการตรวจสอบสินค้ามีการรับรองผ่านการตรวจสอบจากกลุ่มคณะกรรมการทั้งระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ไปจนถึงระดับชาติ ๒. เรื่องปริมาณต้องเป็นที่ต้องการของตลาดจริง ๆ กระบวนการผลิตต้องตอบสนองความต้องการของตลาดอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐานตามกรอบของการรับรองโดยเฉพาะคุณภาพ ๓. ความปลอดภัยของผู้บริโภค ทั้งสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญความปลอดภัยต่อตัวเราด้วย จึงจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความน่าเชื่อถือในคุณภาพความปลอดภัยจากผลิตผลที่เราดำเนินการผลิตอยู่ นอกจากนั้นยังส่งผลต่อความเป็นอยู่ของครอบครัวด้วยที่เป็นผลสะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นทางด้านรายได้และสุขภาพที่ตามมามีความความมั่นคงยั่งยืน

นางรสรินทร์ สกุลพรหมณ์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

จริง ๆ แล้วตามความคิดเห็นในประเด็นคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยผู้บริโภคจำเป็นจะต้องมีความซื่อสัตย์ ต่อผู้บริโภคมาตรฐานตามเกณฑ์และกฎระเบียบข้อบังคับในการดำเนินการเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนกระบวนการและขั้นตอนการผลิตจะต้องอยู่ในกรอบของระเบียบข้อบังคับที่วางมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์เนื่องจากผลผลิตของเกษตรอินทรีย์ต้องใช้ระยะเวลาซ้ากว่าการใช้สารเคมี ผู้ผลิตจำเป็นต้องเอาใจใส่ในกระบวนการผลิตที่สอดคล้องกับระเบียบข้อบังคับ นอกจากนั้นจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีความมุ่งมั่นเพียงพอและอดทนตั้งใจเชื่อมั่นว่าเกษตรอินทรีย์นั้นดีจริง ๆ และผลผลิตก็ต้องเป็นไปตามระยะเวลาของการใช้อินทรีย์เข้ามาจัดการ

นายสามารถ หนูทอง คุณสมบัติของ Smart Farmer

ในส่วนนี้ก็จะมียุทธศาสตร์การตรวจสอบเป็นระยะเพื่อรักษาคุณภาพของการทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งที่ผ่านมาจะเน้นเรื่องความปลอดภัยเป็นหลักโดยเฉพาะผู้ได้รับผลผลิตที่เคยจัดส่งจะสะท้อนกลับมาให้เห็นการเปลี่ยนแปลงและการยอมรับในคุณภาพ รู้ได้จากการบอกต่อปากต่อปากที่เขาได้บริโภคเกิดความต้องการเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นมาตรฐานการรับรองก็มีส่วนสำคัญที่จะเป็นตัวยืนยันอีกทางหนึ่ง นอกจากนั้นต้องจัดการพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ อากาศ สิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ยืนยันความเป็นอินทรีย์ เป้าหมายสูงสุดต้องปลอดภัยกับผู้บริโภค

นายธนาสินธุ์ ทรงพินิจ คุณสมบัติของ Smart Farmer

เรื่องความปลอดภัยและคุณภาพสินค้ากลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ต้องได้รับการอบรมส่งเสริมด้านคุณภาพผลผลิตที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยจะมีการอบรมเป็นประจำทุกเดือนจากผู้ที่สามารถคิดค้นวิธีแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ เกิดจากการผลผลิตเข้ามาให้ความรู้และทักษะ นอกจากการให้ความรู้แล้ว ยังมีการอบรมมาตรฐาน GAP GMP แก่สมาชิกด้วย โดยเกณฑ์ของเกษตรอินทรีย์เพื่อให้สมาชิกได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและปฏิบัติตามมาตรฐานทั้งมาตรฐานความปลอดภัยของผู้บริโภค ด้วย เนื่องจากเกษตรอินทรีย์เป็นที่ต้องการของตลาดสูง ถ้าเกิดความผิดพลาดแล้วจะทำเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ขาดความน่าเชื่อถือตามมา ตรงนี้ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญมากต้องการจะให้เกษตรกรยึดมั่นความถูกต้อง ซื่อสัตย์กับผู้บริโภคและรักษามาตรฐานเอาไว้จะทำให้การจัดจำหน่ายผลผลิตได้อย่างต่อเนื่องเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่ต่อไป

นายวิชัย พิกุลขาว คุณสมบัติของ Smart Farmer

การทำเกษตรอินทรีย์ต้องให้ความสำคัญกับผู้บริโภคซึ่งมีเกณฑ์มาตรฐานการทำเกษตรอินทรีย์จากกลุ่มสมาชิกอยู่แล้วโดยเฉพาะการบริหารจัดการพื้นที่ต้องผ่านการประเมินถึงจะได้รับรองว่าเป็นเกษตรอินทรีย์ ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ สารเคมีปนเปื้อน แนวป้องกันพื้นที่ตามกรอบมาตรฐานของระเบียบทางราชการกำหนดความเป็นเกษตรอินทรีย์นอกจากนั้นเกษตรกรต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การบรรจุ การจัดส่ง ในกลุ่มสมาชิกก็จะมีการจัดอบรม

ถ่ายทอดความรู้เป็นช่วง ๆ โดยในเรื่องความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภคด้วย เนื่องจากจะเป็น การสร้างความน่าเชื่อถือแล้วยังเป็นการกระตุ้นคุณภาพสินค้าเกษตรที่มาจากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์อีก ด้วย อันจะส่งผลต่อปัจจัยการบริโภคของลูกค้าที่มีความต้องการบริโภคผัก พืชผลทางการเกษตรที่ ปลอดภัยด้วย ตรงนี้เป็นผลดีที่จะตามมากับกลุ่มเกษตรกรที่มีมาตรฐานการผลิตจะทำให้ช่องทาง การจำหน่ายมีความหลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแปรรูป หรือการส่งวัตถุดิบแก่ผู้ผลิตอาหาร เพื่อสุขภาพต่อไป

นายสำราญ พลทอง คุณสมบัติของ Smart Farmer

อันดับแรกเราต้องรู้จักมาตรฐานของคุณภาพสินค้าเกษตรอินทรีย์ก่อน โดยเฉพาะเรื่อง ความปลอดภัยต้องมาเป็นอันดับต้น ๆ เกษตรอินทรีย์จะมีการอบรมเรื่องมาตรฐานความปลอดภัยอยู่ ตลอดเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือมีกฎระเบียบใหม่ๆ ที่นำมาตรวจสอบคุณภาพของผลผลิต หรือ มาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปนเปื้อนสารเคมีในสินค้าเกษตร ซึ่งมีบางบริษัทได้เข้ามาสั่งซื้อ ผลผลิตจากกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ โดยได้นำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ตามที่ตลาดต้องการ จะต้องมีการมีเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยของสิ่งปนเปื้อน โดยเฉพาะมาตรฐานด้าน GAP และ GMP ตั้งแต่กระบวนการผลิตที่สอดคล้องกับมาตรฐานไม่มีผลกระทบต่อผู้บริโภคทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ ว่าจะเป็นพื้นดิน น้ำ ต้องไม่มีสิ่งปนเปื้อนโดยเฉพาะสารเคมีจนถึงขั้นตอนการเก็บเกี่ยวและการ บรรจุผลผลิตที่นำออกไปสู่ให้ผู้บริโภคได้รับประทาน

๕) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

นางพวงทอง เชื้ออินใหญ่ ประธานศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ หมู่ที่ ๒ ต.วังห้ว อ.ศรี ประจันต์ จ.สุพรรณบุรี ได้รับการรับรอง PGS จากสมาพันธ์เกษตรยั่งยืนจังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยว มาตรฐานเกษตรอินทรีย์

ทางศูนย์ของเราทำตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตรวจสอบความเป็นเกษตรอินทรีย์ ไม่ ว่าจะเป็นการจัดการวัชพืชหรือการกำจัดศัตรูพืชที่ไม่ก่อมลภาวะหรือกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แม้กระทั่ง การนำน้ำมาใช้ก็จะต้องมีการตรวจสอบความปนเปื้อนของสารเคมี และมีการบริหารจัดการพื้นที่ เพาะปลูกโดยการพาดินหลังเพาะปลูกตามกำหนดระยะเวลามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การทำคันกั้น น้ำป้องกันการปนเปื้อนของน้ำที่ไหลผ่านพื้นที่ การกำจัดวัชพืชใช้การไถกลบก่อนจะไถกลบก็นำน้ำ หมักจุลินทรีย์ไปเทหรือพ่นในบริเวณพื้นที่เพาะปลูกเพื่อเกิดการย่อยสลายของวัชพืชแล้วทิ้งไว้ตามช่วง ระยะเวลาถึงลงมือปรับสภาพดินต่อไป เพื่อให้ดินเกิดความสมบูรณ์มากที่และให้ดินได้มีเวลาฟื้นตัว ทุกกระบวนการบริหารจัดการต้องใช้ธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นพืชสมุนไพรที่นำมาเป็นส่วนหนึ่งในการ ป้องกันศัตรูพืชที่มีสรรพคุณช่วยในการกำจัดและป้องกันได้ ส่วนมากก็จะมีอยู่เองตามธรรมชาติ จากที่ เราได้เข้าศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมแลกเปลี่ยนกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์กลุ่มอื่นแล้วนำมา ประยุกต์ใช้กับพื้นที่ นอกจากนั้นก็ได้เป็นวิทยากรแนะนำการจัดการพื้นที่เพาะปลูก การฟื้นฟูสภาพ

ดิน การป้องกันวัชพืช การกำจัดศัตรูพืช ถ่ายทอดให้กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ด้วยกันเพื่อนำไปใช้กับพื้นที่ของตนเอง โดยมีเทคนิคและวิธีการจัดการกับส่วนผสมที่มีอยู่ตามธรรมชาติให้มีความเป็นอินทรีย์มากที่สุดถึงไม่ส่งผลกระทบต่อความเกษตรอินทรีย์และมาตรฐาน ดังนั้นตนในฐานะประธานศูนย์ก็จะมีการรณรงค์ให้ชาวบ้านหันมาใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักในการบำรุงดินและป้องกันศัตรูพืชเพื่อเป็นการลดต้นทุนในการทำเกษตรได้ อีกประการหนึ่งจะทำให้เกษตรกรมีทักษะในการต่อยอดการทำเกษตรที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของตนเอง

นางจිරินทร์ พงษ์พันธ์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

เนื่องจากสภาพแวดล้อม ลม ดิน น้ำ แม้กระทั่งความเข้าใจของกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นเกษตรกรอินทรีย์ที่อยู่รอบข้างจำเป็นจะต้องระมัดระวังคอยประสานงานและสลับปรับเปลี่ยนการบำรุงดินพื้นฟูรักษาสภาพดินให้คงอยู่ไม่ให้สารเคมีเข้ามาปนเปื้อน บางพื้นที่มีการปลูกปอเทืองเพื่อบำรุงดินและดูดซับสารเคมีที่มีการปนเปื้อนมาในแหล่งน้ำหรือซึมเข้าผ่านรอยคันกันน้ำ ดังนั้นเกษตรกรที่จะทำเกษตรอินทรีย์จะต้องมีความอดทนสูงมากเพราะผลผลิตที่ออกมาต้องใช้ระยะเวลาแต่การรองรับทางตลาดค่อนข้างสูงและไม่พอต่อการบริโภค ซึ่งตอนนี้ตนก็พยายามจะรักษามาตรฐานและคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นหลักโดยให้คณะกรรมการเข้ามาประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดอยู่ตลอดเวลา ผลกระทบที่มีต่อการคุณภาพชีวิตก็รู้สึกว่าคุณภาพดีขึ้น รู้จักประมาณในการใช้จ่ายและมีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น ไม่ต้องลงทุนสูง ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่นำมาประยุกต์ใช้ไม่ว่าจะเรื่องการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมักต่าง ๆ ตามสูตรที่ได้ผ่านการเข้าร่วมอบรมมาและทุกวันนี้ก็ได้รับหน้าที่ประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายในการจัดอบรมให้ความรู้กับกลุ่มเกษตรกรที่หันมาสนใจเกษตรอินทรีย์แต่ก็ยังไม่ได้รับความนิยมนักขึ้นเท่าไร อาจเป็นเพราะว่าผลผลิตระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวอาจจะใช้เวลานานกว่ากลุ่มเกษตรกรเคมีจึงทำให้คนส่วนมากคิดว่าเสียเวลาในการทำเกษตรและรายได้ไม่มากพอกับการทำการเกษตรเคมี ดังนั้นคนที่จะมาทำการเกษตรอินทรีย์จะต้องมีความอดทนกล้าเสี่ยง และเรียนรู้เข้าใจในความเป็นเกษตรอินทรีย์ รอคอยผลผลิตและศึกษาเข้าร่วมอบรมให้มาก นำวิธีการที่ได้จากการอบรมมาประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของตนเองและสอบถามผู้มีความรู้ในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง มีข้อมูลเพียงพอในการลงมือทำการเกษตรอินทรีย์จำเป็นจะต้องฝึกฝนทักษะเพื่อให้เกิดความชำนาญรู้จักประเภทพืชที่เป็นพืชเศรษฐกิจสอดคล้องกับความต้องการของตลาดนอกจากนั้นจะต้องมีองค์ความรู้ในการถ่ายทอดวิธีการที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ให้กับผู้มีความสนใจ ซึ่งสิ่งที่ตนเองคิดว่าจะถ่ายทอดให้เขาเข้าใจอันดับแรกเรื่องความปลอดภัย โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพ ลงทุนต่ำลดค่าใช้จ่ายและเรียนรู้วิธีการให้มาก นำนวัตกรรมที่ได้จากการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาพื้นที่ที่ตนเองทำการเกษตรนอกจากนั้นจำเป็นจะต้องรู้จักการบริหารจัดการผลผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดปลูกให้พอดีกับกำลังที่ตนสามารถดูแลรักษาได้และมีการจัดจำหน่ายอย่างต่อเนื่องนอกจากนั้นก็ต้องมองหาตลาดใหม่ ๆ ซึ่งที่ตนและกลุ่มดำเนินการอยู่ส่วนใหญ่ก็จะนำไป

จำหน่ายตามห้าง สถานที่ราชการที่เขาอนุญาตให้ใช้พื้นที่และก็จัดส่งให้กับบริษัทที่ทำสัญญาซื้อขายด้วย ซึ่งตอนนี้เป็นที่ต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการปลูกพืชตามฤดูกาล

นางบุญมา มะลิวัลย์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

จุดนี้มีความสำคัญมากที่บ่งบอกถึงความน่าเชื่อถือของผู้ผลิตต่อผู้บริโภคสิ่งแวดล้อมต้องมาอันดับหนึ่งถึงจะทำให้ผู้บริโภคยอมรับได้ว่าการทำเกษตรอินทรีย์ทำให้สิ่งแวดล้อมและผลผลิตมีความน่าเชื่อถือปลอดภัยกับผู้บริโภคได้ ที่ผ่านมาก็จะมีการอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ไม่ว่าจะเป็นการไปศึกษาดูงานจากที่อื่นที่เป็นต้นแบบของการจัดการสิ่งแวดล้อมจากการทำเกษตรอินทรีย์สิ่งสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อมก็คือ ความตั้งใจของผู้ผลิตสำคัญที่สุด ถ้าหากผู้ผลิตขาดความตั้งใจที่จะบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแล้วผลกระทบก็จะตามมาไม่ว่าจะเป็นผลผลิตเองไม่ได้มาตรฐานหรือไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภคจะส่งผลทำให้การทำเกษตรอินทรีย์ไม่ต่อเนื่องขาดแรงจูงใจเกิดผลเสียตามมาหรืออาจจะหลุดจากการทำเกษตรอินทรีย์แล้วหันมาพึ่งพาสารเคมีเหมือนเดิม เพราะขาดความมุ่งมั่นและเป้าหมายนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะชี้ให้กลุ่มคนรอบด้านเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่นำสารเคมีมาใช้ในการเกษตรซึ่งที่ผ่านมากลุ่มเครือข่ายก็มีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการทำการเกษตรที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมลงทุนต่ำได้ผลตอบแทนสูง

นายพงษ์พิชญ์ แสงทองสว่างโชติ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ตรงนี้มีความสำคัญมากสำหรับการเกษตรอินทรีย์สิ่งสำคัญต้องไม่ก่อกมลภาวะตามมาหรือผลกระทบรอบข้างเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้คุณภาพสินค้ามีคุณค่าและความต้องการของตลาดนอกจากไม่กระทบแล้วจะต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมด้วยไม่ว่าจะเป็นสัตว์ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ น้ำ อากาศ ดิน และปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งที่ผ่านมาสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ก็ได้มีการไปศึกษาดูงานพื้นที่ที่เป็นต้นแบบของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและได้นำความรู้มาประชาสัมพันธ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยเฉพาะในเรื่องการบริหารจัดการน้ำให้กับกลุ่มเกษตรกรที่เริ่มสนใจศึกษาเกษตรสีเขียวหรือเกษตรอินทรีย์เพื่อให้เห็นทางออกที่ดีจากการนำธรรมชาติหรือวัสดุที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้แก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมโดยไม่พึ่งพาสารเคมีโดยใช้ธรรมชาติบำบัด ซึ่งสามารถต่อยอดองค์ความรู้เหล่านี้ได้โดยการประยุกต์ผสมผสานวัตถุดิบที่มีคุณสมบัติสามารถนำมาแก้ไขปัญหาในเรื่องสิ่งแวดล้อมได้

นางสาวอานาจ แก้วประหลาด คุณสมบัติของ Smart Farmer

สิ่งแวดล้อมถือเป็นหัวใจสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นการบ่งบอกถึงมาตรฐานการทำเกษตรอินทรีย์ที่ส่งผลสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมนำมาสู่พื้นที่เกิดการฟื้นฟูที่ดีขึ้น จำเป็นจะต้องให้กลุ่มเกษตรกรที่อยู่รอบข้างเห็นการเปลี่ยนแปลงของเราและให้เขานำไปเป็นต้นแบบในการคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตถ้าไม่คำนึงถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ซึ่งกิจกรรม

กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ได้มีการรณรงค์ในเรื่องนี้ตลอดไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมแสดงผลงานการจัดนิทรรศการเกษตรอินทรีย์ให้ประชาชนภายนอกและพื้นที่ได้เห็นความสำคัญของการทำการเกษตรอินทรีย์ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและรายได้ที่จะตามมาในอนาคตนอกจากนั้นยังสร้างมูลค่าเพิ่มตามมาได้ด้วย

นายสรินทร์ สกุลพรหมณ์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ตรงนี้สำคัญมากเพราะสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวชีวิตคุณภาพของการผลิตสินค้าเกษตรที่มาจากการทำเกษตรอินทรีย์จริง ๆ กระบวนการดำเนินการจำเป็นจะต้องไม่มีสารเคมีมาเกี่ยวข้องทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการปรับสภาพพื้นที่หรือการเตรียมความพร้อมในการเพาะปลูกทั้งการเผาหรือการทำลายเศษวัสดุพืชต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ จะต้องมีการบวนการในการจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อพื้นที่เพาะปลูกให้มากที่สุด กระบวนการเหล่านี้จำเป็นจะต้องเรียนรู้จากผู้ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการพื้นที่เนื่องจากผู้ที่มีประสบการณ์จะมีแนวทางและวิธีการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อมองค์ความรู้เหล่านี้สามารถนำมาถ่ายทอดกับกลุ่มเกษตรกรที่มีความสนใจจะปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแนวใหม่จากการไม่พึ่งพาสารเคมี

นายสามารถ หนูทอง คุณสมบัติของ Smart Farmer

ก็อย่างที่ได้อธิบายมาข้อ ๓ ว่าการผลิตกระบวนการผลิต ต้องมีการเตรียมความพร้อมของพื้นที่ วัสดุพืชต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปลูกข้าวจะต้องบริหารจัดการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นการเผาหรือทำลาย จะต้องไม่ส่งผลต่อการทำลายดิน และไม่ก่อให้เกิดมลภาวะทำลายสิ่งแวดล้อมรอบข้างซึ่งที่ผ่านมาจะดำเนินการปรับปรุงดินหรือพักฟื้นดินเตรียมการเพาะปลูก ถ้าเป็นช่วงข้าวก็จะไถกลบแล้วนำน้ำเข้ากักเพื่อให้เกิดการย่อยสลายโดยการใช้หมักจุลินทรีย์เข้ามาช่วยสลายโดยมีกระบวนการต่าง ๆ ตามที่ได้ผ่านการอบรมและฝึกมาช่วยปรับเปลี่ยนบำรุงดินให้คงสภาพความสมบูรณ์ตามธรรมชาติให้ได้มากที่สุด จากประสบการณ์ที่ทำมาก็ได้มีหน่วยงานเข้าศึกษาดูงานไม่ว่าจะเป็นชุมชนสถานศึกษาที่ได้เข้ามาทำกิจกรรมต่าง ๆ และได้บรรยายให้ความรู้กระบวนการบริหารจัดการการผลิตที่นำไปสู่การเป็นเกษตรอินทรีย์อย่างแท้จริง

นายชนาสินธุ์ ทรงพินิจ คุณสมบัติของ Smart Farmer

การทำเกษตรอินทรีย์อันดับแรกที่จะเป็นอินทรีย์ทำให้คนยอมรับต้องเรื่องสิ่งแวดล้อมสำคัญที่สุด ต้องไม่ทำให้เกิดมลภาวะไม่ว่าจะเป็นการกำจัดวัชพืชหรือการบำรุงดิน การปรับปรุงดินต้องใช้วิธีการทางธรรมชาติมาเป็นหลักต้องไม่มีสารเคมีเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนพื้นที่ก็ตาม เช่น ใช้วิธีการไถกลบแทนการเผา การพักดินหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต การบำรุงดินจากปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยอินทรีย์ นอกจากนี้แล้วการบริหารจัดการน้ำ การป้องกันการแทรกซึมของสารเคมีต่าง ๆ ก็ต้องทำตามเกณฑ์กรอบมาตรฐานการรับรองเกษตรอินทรีย์เป็นหลัก การกำจัดแมลงที่เป็นตัวทำลายพืชผลก็จะใช้วิธีทางธรรมชาติ เช่น การหมักน้ำผลไม้ลูกสะเดา และสมุนไพรต่าง ๆ ที่สามารถนำมา

กำจัดศัตรูพืชได้ เพื่อเป็นการยับยั้งและลดต้นทุนการเพาะปลูกส่งผลต่อสุขภาพของเกษตรกรด้วย เพราะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี อากาศดี ดินดี น้ำดี สิ่งเหล่านี้ถ้าเราลงมือทำก็จะเห็นการเปลี่ยนแปลงไม่จะเป็นบุคคลรอบข้างหรือชุมชนบริเวณใกล้เคียง ความรู้ที่เราได้ลงมือทำสามารถนำไปแนะนำหรือถ่ายทอดให้กับคนที่สนใจหันมาทำเกษตรอินทรีย์ได้ เพราะเรามีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา การบริหารจัดการ

นายวิชัย พิกุลขาว คุณสมบัติของ Smart Farmer

ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมถือเป็นปัจจัยสำคัญในการวัดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะการจัดการป้องกันต่าง ๆ ของพื้นที่เกษตรที่ทำเกษตรอินทรีย์ ไม่ว่าจะเป็นการบำรุงดิน การรักษาความสมบูรณ์ของดินไว้ให้คงสภาพ เช่นการฟื้นฟูดินหลักเก็บเกี่ยวก็จะมีปลูกพืชหมุนเวียนที่เป็นพืชบำรุงดิน เช่น ถั่ว ปอเทือง เพื่อให้ดินสามารถฟื้นตัวและมีการจัดทำปุ๋ยหมักจากเศษวัชพืชที่มีอยู่ การไถกลบ ทิ้งไว้และปล่อยน้ำเข้าไปท่วมขังพร้อมทั้งใช้จุลินทรีย์น้ำหมักช่วยย่อยสลายวัชพืชด้วย บางครั้งก็มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการบริหารจัดการกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์กลุ่มอื่นเพื่อได้แนวทางใหม่ๆ มาดำเนินการแก้ไขปัญหาที่มีกระบวนการถูกต้องไม่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ บางครั้งก็เข้าร่วมกับกลุ่มช่วยเหลือชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง แนะนำเทคนิคการบริหารจัดการวัชพืชให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์ในการนำมาใช้ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การทำน้ำหมักกำจัดกลิ่นบ้าง เป็นต้น

นายสำราญ พลทอง คุณสมบัติของ Smart Farmer

การบริหารจัดการพื้นที่ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้นโดยเฉพาะการจัดการกับวัสดุ ไม่ว่าจะเป็นดิน หญ้า และแมลงจะต้องไม่ไปทำลายสิ่งแวดล้อม ต้องใช้ธรรมชาติจัดการ เช่น สมุนไพรที่มีสรรพคุณขับไล่แมลงหรือศัตรูพืชต่าง ๆ ที่ทำการเพาะปลูกและการกำจัดเศษหญ้า เศษผลผลิตเกษตรกรจะต้องมีการนำกลับมาใช้ใหม่ได้โดยเฉพาะการทำปุ๋ย จุลินทรีย์ น้ำหมักต่าง ๆ ที่นำมาลดและบำรุงดินให้มีความสมบูรณ์ การรักษาหน้าดินและฟื้นฟูสภาพดินหลังการเก็บเกี่ยว ส่วนมากที่ตนเคยทำก็คือการนำพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณมาใช้ในการกำจัดและปราบศัตรูพืช ซึ่งได้อาศัยความรู้ที่จากการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่แล้วลงมาปฏิบัติและถ่ายทอดกับสมาชิกหรือเกษตรกรที่มีความสนใจทั่วไปนำไปประกอบทดลองใช้เพื่อจะเห็นคุณค่าของสมุนไพรพื้นบ้านเหล่านี้

๖) มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

นางพวงทอง เชื้อนใหญ่ ประธานศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ หมู่ที่ ๒ ต.วังห้ว อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี ได้รับการรับรอง PGS จากสมาพันธ์เกษตรยั่งยืนจังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวข้องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

การเป็นเกษตรกรมีความเป็นอิสระที่จะคิดหรือทำอะไรได้ตลอดเวลาแม้กระทั่งการบริหารจัดการด้วยตนเอง การลงมือปฏิบัติทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลง ตนเองภูมิใจและมีความสุขกับการทำ

เกษตรกรอินทรีย์ มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายไม่ต้องเร่งรีบ มีเวลาในการคิด มีสุขภาพดี มีอาหารที่รับประทาน มีสภาพแวดล้อมดีและสุขภาพจิตดีและได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่เราได้ลงมือทำด้วยตนเอง เห็นคุณค่าของการลงมือทำทั้งเพื่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งความสุขเหล่านี้หาได้ยากมากในวิถีชีวิตปัจจุบัน เพราะสภาพสังคมปัจจุบันมีความเร่งรีบ เคร่งเครียดกับงานเพราะรายได้และสภาพเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักของการเลี้ยงชีพทำให้ใช้เวลาไปกับการทำงานมากกว่าการดูแลตนเอง ไม่ได้คำนึงถึงสุขภาพร่างกายไม่ว่าจะเป็นอาหารการกิน การบริโภคต่าง ๆ ล้วนแล้วมีแต่ปัญหาทำให้สุขภาพไม่ดี เพราะมีการปนเปื้อนของสารเคมี ต้องหาเงินมารักษาดูแลตนเองมากกว่าการป้องกัน นี่เป็นเหตุผลที่ตนเองมีความภาคภูมิใจในการทำเกษตรอินทรีย์เพราะคำนึงถึงสุขภาพ ครอบครัว เวลา และการใช้วิถีชีวิตที่ตนเองต้องการ ทำพอดี อยู่ได้ พอเพียง ไม่กระทบต่อรายได้ ไม่ส่งผลต่อรายจ่าย มีความมั่นคงด้านสุขภาพทั้งกาย ใจ สามารถกำหนดรายได้ด้วยตนเองนี้แหละคือความสุขที่แท้จริงจากการทำเกษตรอินทรีย์

นางจิรนนท์ พงษ์พันธ์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

แต่เหนือสิ่งอื่นใดเกษตรกรต้องมีใจรักในความเป็นเกษตรจะทำให้เข้าใจและมีความมุ่งมั่นภาคภูมิใจในการเป็นเกษตรมองเห็นความสำคัญของสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในอนาคตได้มีเวลาอยู่กับครอบครัวเป็นนายของตัวเองแต่ก็ต้องหมั่นแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนามาตรฐานของตนเองให้เป็นที่ยอมรับและได้รับการรับรองเพื่อเป็นการการันตีความเป็นมืออาชีพทางด้านการเกษตรที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่อไป ทุกวันนี้ตนเองมีความภาคภูมิใจความเป็นเกษตรโดยเฉพาะเกษตรอินทรีย์เพราะได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มตลอดเวลาได้พบกับสิ่งดี ๆ ที่แต่ละคนมีความมุ่งมั่นจะรักษาไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ดี คำนึงถึงผู้บริโภคตั้งใจที่จะผลิตสินค้าเกษตรให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์และมีสุขภาพดีส่งผลให้เกิดการตื่นตัวเรื่องสุขภาพแล้วหันมาองการทำเกษตรสีเขียวที่ไม่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม

นางบุญมา มะลิวัลย์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

เห็นความสำคัญของสุขภาพและมีต้นแบบของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นแบบอย่างและความภูมิใจที่จะตามรอยพระองค์ท่าน เห็นถึงความยั่งยืนของครอบครัวและชุมชนอยากสืบทอดและหวงแหนความเป็นเกษตรกรเพื่อให้ลูกหลานรุ่นต่อไปได้ดำเนินรอยตาม เพราะทุกวันนี้เกษตรกรถูกคนรุ่นใหม่มองข้ามไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควรเพราะยังไม่เห็นผลพลอยได้ที่ทำได้ทันทีการทำเกษตรจะได้ผลต้องรอระยะเวลาและการเรียนรู้ให้มากพอพอไปถึงจุดที่เหมาะสมเกษตรจะทำให้เรามีเวลาและมีความสุขมีภูมิคุ้มกันทางสังคมไม่ว่าจะเป็นทางด้านการครองชีพ ค่าใช้จ่าย คุณภาพชีวิต ครอบครัว และสังคมรอบด้านสามารถจะประครองตนเองให้ผ่านพ้นวิกฤต ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะเรามีฐานรองรับความเสี่ยงจากการที่เราได้เตรียมความพร้อมไว้ล่วงหน้า ความสุขจากการทำการเกษตรก็คือเวลา เราสามารถบริหาร

จัดการเวลาของตนเองได้โดยไม่ใครมาบังคับหรือให้ดำเนินการตามระเบียบแต่เราสามารถจะกำหนดเป้าหมายและผลิตด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติและควบคู่กับการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค สังคม เศรษฐกิจ ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดตามความต้องการของการบริโภค ปัจจุบันผลิตทางการเกษตรเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตอาหารให้มนุษย์ในการบริโภคแต่ละวัน ดังนั้นสิ่งที่ตนหันมาองและมีความภาคภูมิใจในการทำเกษตรก็เพราะว่าการทำเกษตรที่เป็นเกษตรปลอดภัยทำให้ได้รับสุขภาพดี มีความรักหวงแหนพื้นที่อยากให้พื้นที่ปลอดจากเคมีให้เป็นพื้นที่สีเขียว สิ่งแวดล้อมดี อากาศดี อาหารดี วิถีชีวิตดี นำไปสู่การพัฒนาได้อย่างยั่งยืนแท้จริง

นายพงษ์พิชญ์ แสงทองสว่างโชติ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ทำให้คนมีสุขภาพดี มุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้เป็นเกษตรต้นแบบในการไม่พึ่งพาสารเคมี และวางแผนทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่รอบด้านนับวันจะสูญหายไป ขาดการฟื้นฟูเนื่องจากการใช้สารเคมีเป็นจำนวนมากจึงทำให้เห็นความสำคัญของการทำการเกษตรอินทรีย์และอีกอย่างหนึ่งมีความภาคภูมิใจที่ผลิตสินค้าเกษตรทำให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยบริโภคสิ่งที่ดีและมีคุณภาพ อีกประการหนึ่งเพื่อรณรงค์ให้คนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการผลกระทบที่เกิดจากการใช้สารเคมีให้หันมาพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลักลดปัญหาสุขภาพและค่าใช้จ่ายที่จะตามมาในอนาคต อีกประการหนึ่งเพื่อยกระดับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่หันมาสนใจการทำเกษตรอินทรีย์ที่สามารถเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย เปลี่ยนทัศนคติให้คนหันมาพึ่งพาธรรมชาติมากขึ้น

นางสาวอำนาจ แก้วประหลาด คุณสมบัติของ Smart Farmer

อันดับแรกที่เราเห็นก็คือความต้องการสุขภาพที่ดีเพราะอยากจะทำเกษตรอินทรีย์ ผักที่มีคุณภาพปลอดภัยปลอดสารปนเปื้อนและเป็นธรรมชาติร้อยเปอร์เซ็นต์ เกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีองค์ความรู้ในการทำเกษตรที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยคิดว่าเกษตรทำให้เสียเวลาทำให้เกิดการเปลี่ยนวิธีคิดใหม่เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่ปัจจุบันกำลังอยู่ในขั้นวิกฤตจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของดินฟ้าอากาศ และความเป็นอยู่ของครอบครัวในอนาคตข้างหน้านอกจากนั้นได้รับแรงบันดาลใจจากในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ท่านเป็นแบบอย่าง เป็นต้นแบบในการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรม ยั่งยืน มั่นคง มีภูมิคุ้มกันทางสังคม ไม่ว่าจะเกิดวิกฤตอะไรก็ตามจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ก็สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้ไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและครอบครัว เนื่องจากการเตรียมความพร้อมเป็นฐานในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพและสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจในอนาคตได้

นางรสรินทร์ สกฤตพรหมณ์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรเหตุผลอันดับแรกก็คือต้องการมีสุขภาพที่ดีทั้งตนเองและครอบครัวและมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเกษตรปลอดภัยอยากได้สิ่งแวดล้อมที่ดีในบริเวณที่อยู่

อาศัยของดนตรีและวางแผนพื้นที่เพื่อให้คนรุ่นหลังได้สานต่อและได้เห็นสภาพแวดล้อมที่ดียังคงอยู่คู่กับสังคมชุมชนเหมือนกับสมัยก่อนที่ผ่านมาและควรส่งเสริมสนับสนุนเข้าไปสู่สถานศึกษาของสังคมเพื่อปลูกฝังการรักษาสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความสำคัญของสุขภาพตลอดจนผลกระทบด้านมลพิษที่จะตามมาในอนาคตเพื่อให้ลูกหลานได้วางรากฐาน ปรับทัศนคติให้เห็นถึงความสำคัญของการทำการเกษตรอินทรีย์ที่เป็นกับสิ่งแวดล้อมและจำเป็นจะต้องมีการถ่ายทอดความรู้เหล่านี้ให้ตั้งแต่เด็ก ๆ เพื่อปูพื้นฐานในการเรียนรู้การจัดการเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้องต่อไปในอนาคต

นายสามารถ หนูทอง คุณสมบัติของ Smart Farmer

เห็นความสำคัญของสุขภาพและตนเองก็ทานมังสวิรัตอีกประการหนึ่งก็มีใจรักความเป็นเกษตรกรอดีตเคยรับราชการครูและได้สัมผัสกับการทำเกษตรตลอดเวลาจากนั้นได้เห็นกระบวนการทำเกษตรของชาวบ้านที่พึ่งพาสารเคมีเป็นหลักจึงเล็งเห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดโดยเฉพาะเรื่องสุขภาพที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตนในฐานะผู้บริโภคเห็นความเสี่ยงของการบริโภคผักที่มีสารปนเปื้อนซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพในอนาคตของตนเอง จึงมีความสนใจจะศึกษาการทำเกษตรปลอดสารพิษที่ไม่ต้องลงทุนสูงแต่สามารถมีผลผลิตที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพตนเองด้วย จึงทำให้มีความภาคภูมิใจเห็นคุณค่าของการทำเกษตรโดยเฉพาะเกษตรอินทรีย์ที่ทำแล้วสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ทำแล้วมีความสุขมากขึ้น ทำแล้วสุขภาพดีขึ้น ทำแล้วมีเวลามากขึ้น และอีกอย่างตามรอยในหลวงรัชกาลที่ ๙ ยึดเป็นแบบอย่างการพออยู่ พอกิน พอเพียงกับการดำเนินชีวิตทั้งสุขภาพ ครอบครัว และสังคมรอบด้านด้วย

นายธนาสินธุ์ ทรงพินิจ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ทำให้มีความสุข มีเวลามากขึ้นและมีสุขภาพโดยเฉพาะสุขภาพจิตทำให้เราเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะเกษตรอินทรีย์ที่ทำให้เราสามารถเลือกในสิ่งที่ดีกับตนเองโดยอาหารการกิน การบริโภค อากาศ น้ำ ดิน ในสภาพแวดล้อมที่เราพักอาศัยอยู่ปลอดภัยถึงแม้จะไม่สามารถป้องกันได้ร้อยเปอร์เซ็นต์จากบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงก็ตาม แต่เรายังรักษาความเป็นธรรมชาติได้มากที่สุด เกษตรกรมีความสำคัญต่อปากท้องของคนส่วนใหญ่ระบบสาธารณสุขด้วยถ้าหากผลผลิตเกษตรมีผลกระทบต่อสุขภาพแล้วปัญหาสาธารณสุขก็จะเพิ่มตามตัวไม่สามารถที่จะแก้ได้ในระยะเวลานั้นสั้น แต่ถ้าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้เห็นความสำคัญของสุขภาพและสิ่งแวดล้อมแล้วหันมาเข้าหาธรรมชาติปัญหาสาธารณสุขอาจจะหมดไปในระยะเวลาที่สั้นก็ได้

นายวิชัย พิกุลขาว คุณสมบัติของ Smart Farmer

เหตุผลก็คือมีใจรักด้านการเกษตรอยู่แล้วและอีกประการหนึ่งก็คือเรื่องสุขภาพและสิ่งแวดล้อม อยากให้เป็นแบบอย่างแก่คนรุ่นหลังได้เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและสุขภาพด้วย โดยเฉพาะอยากให้พื้นที่มีการฟื้นฟูธรรมชาติที่เคยขาดหายไปกลับมาเหมือนเดิม เพราะเล็งเห็นความสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์อยู่แล้วว่าจะสามารถเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมดี เป็น

ต้นแบบของการอนุรักษ์ไม่ว่าจะเป็นพืช สัตว์ น้ำ ดิน ให้มีความสมบูรณ์ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมี นอกจากนั้นยังทำให้สภาพแวดล้อมที่แย่ลงกลับฟื้นตัวขึ้นได้จากการทำเกษตรอินทรีย์แต่ก็ต้องมีความอดทน รอคอย เพราะเกษตรอินทรีย์ต้องใช้ระยะเวลา ทุกสิ่งมาจากธรรมชาติจึงทำให้ระยะเวลาของการผลิตยาวนาน แต่เมื่อระบบมีการฟื้นตัวแล้วมีความสมบูรณ์แล้วสิ่งที่จะตามมาทีหลังก็คือ สุขภาพ ครอบครัว การกินดีอยู่ดี สิ่งแวดล้อมดี ความสมบูรณ์ก็จะกลับคืนมาเป็นปกติ

นายสำราญ พลทอง คุณสมบัติของ Smart Farmer

ในฐานะตนเป็นลูกชานาอยู่แล้วและได้เป็นเกษตรกรเต็มตัวมีความภาคภูมิใจอย่างมากที่ได้หันมาทำเกษตรอินทรีย์เพราะเห็นความสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์ ทำให้ต้นทุนไม่สูง ลดค่าใช้จ่ายไม่พึ่งประสงค์ออกได้ เพิ่มรายได้มากกว่ารายจ่าย มีสุขอนามัยสมบูรณ์ ไม่มีสารเคมีปนเปื้อนในร่างกาย ได้รับอาหารที่ดีมีประโยชน์ มีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น เพราะไม่ต้องกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายในการลงทุนด้านเกษตร อีกประการหนึ่งสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราดีขึ้น ทำให้สุขภาพจิตสุขภาพกายดี เมื่อทำนานเข้าก็รู้สึกหวงแห่นสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพราะสิ่งแวดล้อมจะบ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์และส่งผลกระทบต่อสภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นตามลำดับ จึงอยากจะให้คนรุ่นหลังได้เจริญรอยตามและเห็นความสำคัญของรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม

๔.๑.๒ เครือข่ายกลุ่มเกษตรอินทรีย์ตำบลบางงาม อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

๑) มีความรู้เรื่องที่ทำอยู่

นางสาวสุนัน พลเจริญ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวในประเด็นนี้ว่า การจะถ่ายทอดความรู้เกษตรอินทรีย์กับผู้ที่มีความสนใจจำเป็นจะต้องเปิดใจให้เขารับทราบประโยชน์ของการทำเกษตรอินทรีย์กระบวนการทำเกษตรอินทรีย์ ทำแล้วจะได้อะไร มีผลอะไรตามมาสามารถศึกษาค้นคว้าจากช่องทางไหนได้บ้าง ตรงสำคัญที่สุดจะทำให้ผู้ที่มีความสนใจได้มีข้อมูลประกอบในการศึกษา ตนเองในฐานะที่เข้าร่วมกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เต็มตัวก็จะให้เขาได้เข้ามาสัมผัสพื้นที่เกษตรของตนก่อนจะได้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง สิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองหลังที่หันมาทำเกษตรอินทรีย์แล้วเกิดการเปลี่ยนชีวิตอย่างไร เพื่อจะได้ให้เขาเห็นเป้าหมายของการทำเกษตรอินทรีย์ นอกจากนั้นก็จะแนะนำให้เขาเข้าร่วมอบรมหาความรู้เพิ่มเติม ศึกษาดูงานจากสถานที่จริงที่เขาทำแล้วประสบความสำเร็จจะได้เป็นแนวทางในการดำเนินการทำเกษตรได้อย่างถูกต้องและสามารถ

แก้ไขปัญหารายได้ สุขภาพ ต้นทุนในการทำเกษตรของตนเองได้ หรือต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้รับมานำมาพัฒนาในพื้นที่ของตนเองให้เป็นแบบอย่างกับเกษตรกรอื่น ๆ ได้^{๕๕}

นายไพโรจน์ ชาวโต คุณสมบัติของ Smart Farmer

ถ้าหากมีคนใจจะเรียนรู้เกษตรอินทรีย์เราควรจะพูดคุยให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของการทำเกษตรอินทรีย์ให้เขารับทราบก่อน โดยเฉพาะประโยชน์ที่เกิดกับสุขภาพของผู้ทำเกษตรอินทรีย์ เพราะเกษตรอินทรีย์จะไม่ข้องเกี่ยวกับสารเคมี ตรงนี้เป็นจุดทำให้เขาคิดถึงอนาคตด้านสุขภาพของตนเองว่าถ้าหากยังคงใช้สารเคมีทำเกษตรอยู่ก็จะมีปัญหาสุขภาพตามมาแน่นอนส่วนกระบวนการเรียนรู้จะแนะนำให้เขาเข้าร่วมกับสมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่เพื่อจะได้รับการถ่ายทอดและอบรมการตารางของกลุ่มสมาชิกในการศึกษาเรียนรู้กระบวนการทำเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้องอย่างที่ได้ผ่านการเรียนรู้แบบนี้มา นอกจากนั้นก็เข้าไปศึกษาดูงานผู้ที่ทำเกษตรอินทรีย์ประสบความสำเร็จแล้ว สอบถามขอคำแนะนำจากเขาแล้วนำมาวิเคราะห์สภาพพื้นที่ของเราว่าสามารถดำเนินการได้หรือไม่หรือต้องใช้ระยะเวลาเท่าไรที่แก้ไขปัญหาคความปนเปื้อนของสารเคมีในพื้นที่เพื่อที่จะรองรับการเป็นเกษตรอินทรีย์ได้ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาตนได้เข้าไปเรียนรู้กับกลุ่มสมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ไปดูงานตามต่างจังหวัดหรือบริเวณใกล้เคียงได้เห็นวิธีการกระบวนการการดำเนินการทำเกษตรอินทรีย์ที่หลากหลายจากผู้มีประสบการณ์ตลอดจนช่องทางการตลาดโดยพืชเศรษฐกิจที่เป็นที่ต้องการของตลาดและสิ่งที่จะตามมาจากการทำเกษตรอินทรีย์คือวิถีชีวิตที่ดีไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ เวลา ครอบครัว สังคมและสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่เพาะปลูกมีการเปลี่ยนแปลง^{๕๖}

นางสาวเฉลียว ศรีวิเชียร คุณสมบัติของ Smart Farmer

ถ้าหากมีคนสนใจจะศึกษาหรือต้องการจะหันมาทำเกษตรอินทรีย์อันดับแรกที่ตนคิดว่าน่าจะเป็นการพูดถึงเรื่องสุขภาพก่อนว่าการที่จะมาทำเกษตรอินทรีย์นั้นมีผลดีต่อสุขภาพ การได้รับอาหารปลอดภัย การห่างไกลจากสารเคมี เพื่อให้คนจะได้เห็นเป้าหมายของการทำการเกษตรแต่จะยังไม่พูดถึงรายได้ต้องเปิดใจเรื่องสุขภาพก่อน ส่วนกระบวนการทำนั้นแนะนำให้ไปศึกษาเข้าร่วมกลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์ไปเรียนรู้อบรมเกี่ยวกับการทำเกษตรจะได้มีข้อมูลที่แน่นพอจะเข้าใจกระบวนการทำเกษตรอินทรีย์ได้ถูกทางนอกจากนั้นก็ให้ไปศึกษาดูงานกับสถานที่จริงที่เขาได้มีการทำอยู่แล้วและเป็นต้นแบบของการทำเกษตรอินทรีย์ ดังนั้นจะต้องมีองค์ความรู้ให้แน่นก่อนถึงจะลง

^{๕๕} สัมภาษณ์ นางสาวสุนัน พลเจริญ, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

^{๕๖} สัมภาษณ์ นายไพโรจน์ ชาวโต, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

เมื่อทำ วิธีการและรายได้ที่จะตามมาหลังจากที่ได้ลงมือปฏิบัติตลอดจนช่องทางการตลาดปัจจุบันทำให้เขาเห็นเป้าหมายในการผลิตสินค้าเกษตร^{๕๗}

นายสินวน เสงตระกูล คุณสมบัติของ Smart Farmer

การจะเริ่มต้นทำเกษตรอินทรีย์หรือการจะให้ความรู้แก่คนที่สนใจจะต้องเปิดใจให้เขา รับสภาพของการเป็นเกษตรอินทรีย์ก่อนว่า เกษตรอินทรีย์มีประโยชน์อย่างไรกับชีวิตโดยเฉพาะเรื่องสุขภาพมาเป็นอันดับต้น ๆ เมื่อเปิดใจให้เขา รับฟังและยอมรับแล้วก็จะแนะนำให้เขาไปศึกษาข้อมูล แล้วเข้าร่วมฝึกอบรมกับสมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์และศึกษาดูงานสถานที่ที่เขาเป็นต้นแบบ การทำเกษตรอินทรีย์จะได้เห็นสภาพความเป็นจริงแล้วนำมาเป็นต้นแบบการลงมือทำปฏิบัติตาม ขั้นตอนของการทำเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะความรู้เบื้องต้นการเริ่มต้นของเกษตรอินทรีย์เพราะเกษตรอินทรีย์ต้องละทิ้งสารเคมีทั้งหมด ความเคยชินที่ผ่านมาต้องแก้ไขปรับปรุงตนเองให้เห็นคุณค่าของการใช้ธรรมชาติมากที่สุดเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลง อดทน รอคอย ต้องทำตามขั้นตอน^{๕๘}

นายสุชาติ ตรีเข้ม คุณสมบัติของ Smart Farmer

การจะแนะนำให้คนหันมาสนใจเกษตรอินทรีย์นั้นจะต้องให้เขา รู้ความเป็นเกษตรอินทรีย์ เป็นอย่างไรก่อนจะได้ทำความเข้าใจให้ถูกต้อง เพราะการทำเกษตรอินทรีย์ต้องใช้ความอดทนสูงและต้องทำเป็นตัวอย่างให้เขาเห็นก่อนว่าทำได้จริงได้เป็นต้นแบบการทำเกษตรที่ถูกต้องนอกจากนั้น ประโยชน์ที่เกิดจากการทำเกษตรอินทรีย์ส่งผลอย่างไรในอนาคต ส่วนใหญ่จะชี้ให้เห็นเรื่องสุขภาพเป็นหลัก เพราะสุขภาพมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของคน เมื่อสุขภาพดีอะไรต่าง ๆ ก็จะได้ตาม ดังนั้นจะทำให้เขาเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของการทำเกษตรอินทรีย์ได้อย่างถูกต้องโดยเฉพาะเรื่อง การจัดการความรู้ก่อนลงมือปฏิบัติจำเป็นจะต้องเข้าร่วมฝึกอบรมการเตรียมความพร้อมการทำเกษตรอินทรีย์กฎระเบียบข้อบังคับ มาตรฐานการรับรองความเป็นเกษตรอินทรีย์เพื่อจะดำเนินการตามกรอบมาตรฐานได้อย่างถูกต้อง เพราะว่าเกษตรอินทรีย์มีขั้นตอนมากมายในการวางแผนบริหารจัดการตามมาตรฐานไม่ว่าจะเป็นกันชนป้องกันการแทรกซึมของน้ำที่มีการปนเปื้อนสารเคมี การจัดการแมลงรบกวนพืชผล ทั้งอากาศ ดิน จำเป็นจะต้องศึกษาในเรื่องนี้ให้มาก^{๕๙}

นายอนันท์ กรอบรูป(ป.โท) คุณสมบัติของ Smart Farmer

^{๕๗} สัมภาษณ์ นางสาวเฉลียว ศรีวิเชียร, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

^{๕๘} สัมภาษณ์ นายสินวน เสงตระกูล, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

^{๕๙} สัมภาษณ์ นายสุชาติ ตรีเข้ม, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

การจะถ่ายทอดองค์ความรู้การทำการเกษตรอินทรีย์นั้นจำเป็นจะต้องอาศัยประสบการณ์ในการเรียนรู้ การลงมือทำให้มาก ถึงจะสามารถถ่ายทอดเทคนิคและวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมกับความสามารถของคนนั้นด้วย สิ่งแรกที่จะแนะนำถ้าหากมีคนสนใจ คือ เรื่องความอดทนอย่างมาก เนื่องจากต้องหมั่นคอยดูแลเอาใจใส่ให้ดีในระยะแรกของการทำ เพราะว่าการทำเกษตรอินทรีย์นั้นจะไม่สามารถใช้สารเคมีได้เลยไม่ว่าจะมีแมลงมารบกวนก็ตาม ผลผลิตเริ่มแรกอาจจะได้ผลผลิตน้อยไม่ทันใจเมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรที่พึ่งพาสารเคมีและอีกอย่างหนึ่งผักปลอดสารจะมีราคาค่อนข้างสูงกว่าพืชผักทั่วไปตามท้องตลาดที่มีสารเคมีส่วนช่วยในการเพิ่มผลผลิตดังนั้นจะต้องศึกษาต้นทุนและราคาตามท้องตลาดเพื่อจะได้แข่งขันกับเขาได้ นอกจากนั้นความรู้ในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องเข้าใจในบริบทของเกษตรอินทรีย์ที่จะดำเนินการผลิตได้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้ เมื่อเรามีประสบการณ์แล้วสามารถถ่ายทอดให้กับคนที่หันมาสนใจเกษตรอินทรีย์ได้อย่างถูกต้อง^{๖๐}

นางสมพิศ ขวัญปลอด คุณสมบัติของ Smart Farmer

การจะแนะนำให้คนหันมาสนใจเกษตรอินทรีย์นั้นจะต้อง ส่วนใหญ่จะชี้ให้เห็นเรื่องสุขภาพเป็นหลัก เพราะสุขภาพมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของคนร่างกายได้รับสารอาหารที่เป็นประโยชน์ อาหารปลอดภัยชี้ให้เห็นความสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์ส่วนเรื่องแนะนำก็จะให้ไปอบรมกับกลุ่มเกษตรอินทรีย์ก่อนเพื่อที่จะได้รู้แนวทางการทำเกษตรที่ถูกต้องและไปศึกษาดูงานจากคนที่สำเร็จแล้วนำมาทดลองปฏิบัติหรือขอคำแนะนำจากหน่วยงานราชการในการให้ข้อมูลเริ่มต้นการทำเกษตรอินทรีย์^{๖๑}

นางอารายา อินสว่าง คุณสมบัติของ Smart Farmer

การจะเป็นแบบอย่างการทำเกษตรอินทรีย์ให้กับคนอื่นนั้นจะต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจ มีความซื่อสัตย์และอดทนเรียนรู้ให้มากจากผู้ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์นอกจากนั้นต้องเข้าไปอบรมทักษะการทำเกษตรอินทรีย์ให้มีความเข้าใจศึกษาลักษณะการทำเกษตรอินทรีย์มีกระบวนการบริหารจัดการอย่างไรทั้งศึกษาทำเลที่ตั้งที่สามารถดำเนินการได้ เข้าใจหลักการขั้นตอนการการทำ มาตรฐานกฎระเบียบที่มีการประเมินความเป็นเกษตรอินทรีย์แล้วลงมือปฏิบัติจะเห็นปัญหาของการทำเกษตรอินทรีย์ เมื่อเราลงมือแล้วมีทักษะความชำนาญเห็นเป็นรูปธรรมสามารถถ่ายทอดให้บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจจะหันมาทำเกษตรอินทรีย์ในการแนะนำเบื้องต้นให้เขารู้

^{๖๐} สัมภาษณ์ นายอนันท์ กรอบรูป, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

^{๖๑} สัมภาษณ์ นางสมพิศ ขวัญปลอด, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

รายละเอียดแล้วพาไปศึกษาอบรมเพิ่มเติมจากกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์และดูงานนอกพื้นที่ที่เขาประสบความสำเร็จในการดำเนินการทางด้านนี้^{๖๒}

นายอลงกรณ์ ขุนสังข์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

การจะเป็นแบบอย่างการทำเกษตรอินทรีย์ให้กับคนอื่นนั้นจะต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจ มีความซื่อสัตย์และอดทนเรียนรู้ให้มากจากผู้ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ และทำเกษตรอินทรีย์^{๖๓}

นางสมใจ พรวิศนุกุล (ป.ตรี) คุณสมบัติของ Smart Farmer

การทำเกษตรอินทรีย์อย่างน้อยต้องมีใจรักและอดทนเห็นความสำคัญของสุขภาพ เรียนรู้ให้มากลงมือทำให้ต่อเนื่อง อดทนติดตามอย่างสม่ำเสมอกับผลผลิต เหนือสิ่งอื่นใดต้องเข้าศึกษาอบรมทักษะขั้นตอนกระบวนการให้เข้าใจความเป็นเกษตรอินทรีย์ไม่ว่าจะเป็นกฎระเบียบ มาตรฐานการรับรองต่าง ๆ ที่เป็นการประเมินผลผลิตของเราว่าเป็นอินทรีย์แท้ร้อยเปอร์เซ็นต์ตรงนี้เป็นหัวใจสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้อง กระบวนการหรือการบริหารจัดการผลผลิตต้องเข้าไปเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์มีความเข้าใจที่เขาประสบความสำเร็จในด้านนี้จะทำให้เราเห็นแนวทาง วิธีการช่องทางต่าง ๆ ในการลงมือทำการเกษตรแบบอินทรีย์ จะไม่ต้องมาลองผิดลองถูกทำให้เสียเวลาในการทำเกษตรอินทรีย์^{๖๔}

๒) ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

นางสาวสุนัน พละเจริญ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ตนเองได้รับการชักชวนจากเพื่อนสมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ก็เลยลองศึกษาข้อมูลหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการสอบถามจากผู้ประสบความสำเร็จ หน่วยงานราชการและการศึกษาตลาดรองรับผลผลิตจนได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มคนที่เขาได้เข้าร่วมโครงการเกษตรอินทรีย์ได้พิจารณาหลาย ๆ ด้านจึงเห็นความเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นด้านทุน รายได้ ความยั่งยืน สุขภาพ จึงได้ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นเกษตรอินทรีย์ นอกจากนั้นก็ได้สอบถามและเข้าร่วมฝึกอบรมกับกลุ่มสมาชิกในการเรียนรู้ช่องทางการเพาะปลูกพื้นที่ตลาดต้องการพร้อมกับการเข้าร่วมกับกลุ่มสมาชิกในการจัดจำหน่ายผลผลิตเกษตรอินทรีย์ไปตามแหล่งต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มได้ประสานงานเพื่อจะได้นำสินค้าเกษตรไปจัดจำหน่าย นอกจากนั้นตนยังหาตลาดใกล้เคียงพื้นที่เพาะปลูกนำสินค้าเกษตรไปจัดจำหน่ายโดย

^{๖๒} สัมภาษณ์ นางอารายา อินสว่าง, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

^{๖๓} สัมภาษณ์ นายอลงกรณ์ ขุนสังข์, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

^{๖๔} สัมภาษณ์ นางสมใจ พรวิศนุกุล, เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑, ณ สำนักงานเกษตรอำเภอศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

จะแยกให้ผู้ซื้อได้เห็นว่าคุณค่าเราเป็นเกษตรอินทรีย์จะไม่จำหน่ายใกล้เคียงกับเกษตรที่อาศัยเคมีในการเพาะปลูก เพื่อให้ลูกค้าได้เห็นความแตกต่างระหว่างเกษตรที่ใช้เคมีมีส่วนผสมในการเพาะปลูก

นายไพโรจน์ ชาวโต คุณสมบัติของ Smart Farmer

อย่างที่ได้อธิบายมาเบื้องต้น ตนได้ศึกษาข้อมูลก่อนและปรึกษากับครอบครัวว่าเราจะหันมาทำเกษตรอินทรีย์โดยมีเป้าหมายเดียวกันก็คือเรื่องสุขภาพและรายได้ ถึงแม้รายได้ระยะแรกจะยังไม่เทียบเท่ากับการทำเกษตรที่อาศัยเคมีก็ตาม แต่สิ่งที่ตามมาคือการลงทุนค่าใช้จ่ายเห็นได้ชัดว่าต้นทุนต่ำ รายได้มาก แต่ต้องอดทนรอคอยในระยะแรก ข้อมูลที่นำมาประกอบอีกด้านหนึ่งคือ เห็นความสำเร็จของคนที่เราหันมาทำเกษตรอินทรีย์ร้อยเปอร์เซ็นต์ เขามีกระบวนการวิธีการทำงานจากการเรียนรู้และลงมือทำ การสร้างเครือข่ายการรวมกลุ่มสมาชิกทำให้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการเกษตรอินทรีย์ที่หลากหลายสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานของตนได้ ไม่ต้องมานั่งนึกเองคิดเองเพียงแต่ไปต่อยอดจากความรู้ที่เขาได้ผ่านประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาการทำเกษตรอินทรีย์จนประสบความสำเร็จมาพัฒนาตนเองให้มีความมั่นคงในการทำเกษตรอินทรีย์ ปัจจุบันต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของกลุ่มสมาชิกเพื่อหาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร

นางสาวเฉลียว ศรีวิเชียร คุณสมบัติของ Smart Farmer

ก่อนที่จะตัดสินใจมาทำเกษตรอินทรีย์นั้นได้เข้าศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์มาระยะหนึ่งแล้วและเตรียมใจที่จะให้ผู้รอบข้างที่มีความเชื่อว่าเกษตรอินทรีย์ทำแล้วผลผลิตไม่แน่นอน ทำแล้วไม่ประสบความสำเร็จ ทำแล้วใช้ระยะเวลายาวนานทำให้เสียเวลา รายได้น้อยไม่ทันเวลา โดยเฉพาะคนใกล้ตัวและเพื่อนบ้านที่เราเห็นว่าเกษตรอินทรีย์ใช้ระยะเวลาในการได้รับผลผลิต จึงทำให้ตนต้องศึกษาเรียนรู้ให้มากเพื่อจะได้มีความรู้ที่ถูกต้องมาทำเกษตรอินทรีย์และจะได้ทำให้เห็นเป็นตัวอย่างว่าเกษตรอินทรีย์มีความมั่นคง ทั้งรายได้และสุขภาพผลผลิตมีความแน่นอนถ้าหากเราเรียนรู้วิธีการที่ถูกต้อง ตรงนี้เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้เขาเห็นว่ามันเป็นไปได้ สร้างความมั่นคงทางรายได้ในอนาคต เนื่องจากเราได้ไปดูงานนอกพื้นที่และได้รับข้อมูลจากทางราชการหน่วยงานเอกชนทิศทางการทำเกษตรอินทรีย์ปลอดภัยปลอดภัยมีทิศทางที่สดใสในตลาดโลกและภายในประเทศ จึงเป็นเหตุผลที่ตนเองกล้าตัดสินใจและมุ่งมั่นจะทำตรงนี้ให้ดีที่สุด

นายสินวน เสงตระกุล คุณสมบัติของ Smart Farmer

ก่อนจะหันมาทำเกษตรอินทรีย์มีคนมาแนะนำโดยเฉพาะการทำนาแบบอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเล็งเห็นปัญหาที่เคยทำนาพึ่งพาสารเคมีมาก่อนจึงตัดสินใจลงมือทำการเกษตรอินทรีย์ เริ่มต้นจากการทดลองปลูกก่อนเพื่อเปรียบเทียบระหว่างเกษตรที่พึ่งพาสารเคมีกับเกษตรที่ไม่พึ่งพาสารเคมีมีความแตกต่างกันอย่างไรจึงเห็นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น พบว่าต้นทุนและการดูแลผลผลิตมีความแตกต่างกันมากโดยเฉพาะนาที่พึ่งพาเคมีได้รับผลผลิตมากก็จริงแต่ต้นทุนสูงกว่านาที่ไม่ต้อง

ฟังพาสารเคมีส่วนต่างทางรายได้พบว่า นาที่ฟังพามีรายได้น้อยกว่านาที่ไม่ได้ฟังเคมีเพราะต้นทุนต่ำกว่ากันผลต่างได้มากกว่ากันแม้จะผลผลิตได้น้อยก็ตาม

นายสุชาติ ตริรัมย์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

จากการศึกษาดูงานในการทำเกษตรอินทรีย์ในสถานที่ต่างๆได้รับรู้ข้อมูลความรู้จากการบรรยายได้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงการทำเกษตรอินทรีย์อย่างมากแต่ก่อนคิดว่าเกษตรอินทรีย์ทำให้เสียเวลาในการดำเนินการเพราะเนื่องจากต้องแข่งกับเวลาในการจัดจำหน่าย พอมาได้เห็นข้อมูลจากผู้บรรยายแล้วเห็นข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น นอกจากนั้นก็ได้เข้าไปศึกษาสถานที่จริงที่เขาประสบความสำเร็จจากการทำเกษตรอินทรีย์แล้วมีตลาดรองรับหลายช่องทางและมีความต้องการผลผลิตเกษตรอินทรีย์สูงมากในตลาดปัจจุบัน ผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดเนื่องจากมีจำนวนน้อยมาก เพราะมีส่วนน้อยที่หันมาทำเกษตรอินทรีย์จึงทำให้เห็นข้อมูลและช่องทางการตลาดที่จะเติบโตในอนาคต จึงมีแนวทางที่จะทำเกษตรอินทรีย์ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและผู้บริโภค ทำให้มีเวลาในการวางแผนทางการแก้ไขปัญหาจากการศึกษาดูงานตามที่ต่าง ๆ ในการทำเกษตรอินทรีย์

นายอนันท์ กรอบรูป(ป.โท) คุณสมบัติของ Smart Farmer

ก่อนที่จะหันมาสนใจเกษตรอินทรีย์นั้นได้ทำการศึกษาข้อมูลมานานพอสมควร โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจช่องทางการตลาดที่รองรับผลผลิตในอนาคต นอกจากนั้นก็ได้ไปศึกษาดูงานตามที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการประสบความสำเร็จมีตลาดรองรับการเพาะปลูกหรือหน่วยงานราชการที่ทำเป็นต้นแบบแปลงทดลอง การเข้าร่วมอบรมความรู้และทักษะต่าง ๆ จนมีความรู้พอสมควรก็เลยลงมือทำการทดลองแปลงเล็ก ๆ ก่อนว่าสามารถจะต่อยอดหรือขยายฐานการผลิตได้หรือไม่ การทดลองเป็นการศึกษาเบื้องต้นให้เห็นความเปลี่ยนแปลงเห็นความมุ่งมั่นของเราในการเอาใจใส่ดูแล เพราะเกษตรอินทรีย์จะไม่มีสารเคมีเข้ามาเกี่ยวข้อง ต้องเป็นธรรมชาติทั้งหมดไม่ว่าจะน้ำหรือปุ๋ยบำรุงดิน การป้องกันศัตรูพืช ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรถึงจะเห็นปัญหาและกระบวนการในการดูแลรักษา

นางสมพิศ ขวัญปลอด คุณสมบัติของ Smart Farmer

ตนเองได้ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มเพื่อนที่ทำเกษตรอินทรีย์ว่ามีการเปลี่ยนไปในทิศทางใดบ้างไม่ว่าจะเป็นด้านรายได้ ช่องทางการขายหรือการตลาดเป็นแบบไหนนำข้อมูลเหล่านี้มาประกอบการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของพื้นที่ที่ตนทำอยู่ว่าจะสามารถเปลี่ยนแปลงเป็นเกษตรอินทรีย์ได้หรือไม่อย่างไรและไปศึกษาดูงานกับกลุ่มเกษตรอินทรีย์ตามที่ต่าง ๆ จึงตัดสินใจที่จะเปลี่ยนการทำเกษตรแบบฟังพาสารเคมีหันมาการทำเกษตรแบบอาศัยวิธีการทางธรรมชาติคืออินทรีย์

นางอารายา อินสว่าง คุณสมบัติของ Smart Farmer

ก่อนหน้านั้นตนเองทำเกษตรโดยอาศัยสารเคมีเข้ามาช่วยเป็นหลักจนพบว่าตนเองมีปัญหาเจ็บป่วยอยู่ตลอดเวลาจากการที่ได้รับสารเคมีในการทำเกษตรรู้สึกถึงความไม่ปลอดภัย ยิ่งทำมากยิ่งสุขภาพมีปัญหาตามมาไม่เป็นผลดีต่อตัวเอง จึงลองไปศึกษาดูงานเกษตรอินทรีย์หลาย ๆ ที่ที่เขามีกิจกรรมอบรมและให้ความรู้ในด้านนี้ แต่ที่เกิดความประทับใจและตัดสินใจตัดสินใจที่จะมาทำเกษตรอินทรีย์ได้ไปศึกษาดูงานที่ไร่ระพีพันธุ์อณานิคม เกิดความประทับใจโดยเฉพาะเรื่องสุขภาพที่ได้รับจากการทำเกษตรปลอดสารทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของคนที่ทำเกษตรปลอดภัยมีความสุขไม่มีปัญหาสุขภาพตามมาอีกทั้งยังทำให้สภาพแวดล้อมรอบด้านเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ธรรมชาติเกิดการฟื้นตัวและผักออแกนิกเป็นธรรมชาติมากเป็นผักอินทรีย์จริง ๆ เหมือนเกิดจากธรรมชาติ เพียงแต่การเพาะปลูกจะต้องมีการดัดแปลงสภาพต่าง ๆ เพื่อเลียนแบบธรรมชาติ เช่น ปุ๋ยในดิน การบำรุงดิน อากาศ ความชื้น น้ำ ฯลฯ เพื่อให้พืชผักสามารถเจริญเติบโตได้ด้วยวิธีแบบธรรมชาติโดยอาหารจากธรรมชาติ จึงทำให้ตนเองหันมามองด้านสุขภาพและเกิดความประทับใจประกอบกับปัจจุบันตลาดเกษตรปลอดสารมีความต้องการสูงมากไม่เพียงพอต่อผู้บริโภค เห็นความเป็นไปได้ในการตลาดและการเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ด้วยกันในการจัดจำหน่ายผลผลิตไปยังผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นโอกาสทางเลือกในการสร้างรายได้โดยไม่เพิ่มรายจ่ายและไม่กระทบต่อสุขภาพ

นายอลงกรณ์ ขุนสังข์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

เริ่มแรกเกิดจากการที่ตนเองทำนาที่อาศัยสารเคมีมาช่วยในการทำนาทำให้ต้นทุนสูงทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ปัญหาที่ตามมาก็เรื่องสุขภาพหนี้สิน จึงไปศึกษาข้อมูลการทำเกษตรอินทรีย์กับกลุ่มเครือข่ายและได้ไปอบรมหลาย ๆ แห่งที่เขามีการจัดให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ นอกจากนั้นก็ไปเรียนรู้สถานที่จริงกับเกษตรกรที่ทำอินทรีย์ประสบความสำเร็จนำมาประกอบข้อมูลกับลักษณะพื้นที่ที่เราทำการเพาะปลูกแล้วขอคำแนะนำจึงตัดสินใจหันมาทำเกษตรอินทรีย์

นางสมใจ พรวิศนุกุล (ป.ตรี) คุณสมบัติของ Smart Farmer

ตนมีความสนใจตั้งแต่แรกอยู่แล้วแต่ยังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะลงมือทำจึงสอบถามไปกลุ่มสมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ว่ามีข้อมูลอะไรบ้างที่พอจะสามารถเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ เมื่อได้เข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์จากทางกลุ่มและการไปศึกษาดูงานในที่ต่าง ๆ ตลอดจนเข้าร่วมรับฟังคำแนะนำจากหน่วยงานราชการที่เขาได้จัดให้ความรู้ แล้วนำมาประกอบวิเคราะห์ความสอดคล้องและความเป็นไปได้ของพื้นที่ที่เราต้องการเปลี่ยนแปลงเป็นเกษตรอินทรีย์ นอกจากนั้นก็ยังเข้าไปหาคนที่เขาทำด้านนี้ประสบความสำเร็จขอคำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อจะได้มีความมั่นใจในการลงมือทำว่ามีทางออกที่ดี มีช่องทางการตลาดแน่นอนอด จึงทำการทดลองจากเล็ก ๆ ไปหาจนเพิ่มขนาดพื้นที่ตามทักษะความชำนาญเรา ส่วนเรื่องการถ่ายทอดความรู้ตนพอสามารถแนะนำได้ตามหลักวิชาการที่

ได้ผ่านการอบรมมา พร้อมทั้งวิธีการปฏิบัติเบื้องต้น แต่ถ้าหากเชิงลึกกว่านั้นก็จะให้เข้าไปอบรมและศึกษาดูงานให้เห็นสภาพความเป็นจริงจะได้รู้วิธีการปฏิบัติได้ถูกต้อง

๓) มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด

นางสาวสุนัน พละเจริญ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ส่วนใหญ่จะไปขอคำแนะนำจากผู้มีประสบการณ์การทำเกษตรอินทรีย์ทำมานานมีความเชี่ยวชาญทั้งการผลิตและจัดจำหน่ายเพื่อให้เขาแนะนำช่องทางเนื่องจากตนเองไม่ใช่พ่อค้าไม่มีประสบการณ์ค้าขายโดยตรง จำเป็นจะต้องเรียนรู้เพิ่มเติมจากกลุ่มเครือข่ายและผู้ประสบการณ์ สิ่งแรกที่ได้รับความรู้ก็คือ การลดต้นทุน การศึกษาข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดปัจจุบันว่าราคากับต้นทุนมีความสัมพันธ์กันหรือไม่และกำลังของตนเองด้วยความสามารถที่จะส่งผลผลิตได้มากเท่าไรทั้งในแต่ละวันหรือทั้งเดือน ปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อการลงทุน เริ่มแรกก็จะทำทีละน้อยก่อนแล้วค่อยขยายเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาและความต้องการของตลาดที่มีความต่อเนื่อง ปัจจุบันตลาดผักผลไม้สุภาพมีความต้องการสูงของผู้บริโภคที่ต้องการได้รับผักปลอดสารพิษมีหลายกลุ่มที่จัดตั้งบริการจัดส่งผักปลอดสารพิษให้กับลูกค้าที่อยู่ในเมืองหรือพื้นที่บริเวณใกล้เคียงโดยการจัดส่งผักสดไปตามจำนวนกลุ่มสมาชิกที่เข้ามาเป็นผู้สั่งซื้อ ซึ่งตรงนี้เป็นประสบการณ์ที่เราได้ลงมือและเรียนรู้ทำให้เห็นช่องทางและการวางแผนการเพาะปลูกให้เหมาะสมสอดคล้องกับตลาด สามารถจะนำความรู้เหล่านี้ถ่ายทอดกับผู้ที่สนใจหันมาปลูกพืชอินทรีย์ในการเพิ่มรายได้ของตนเองจากที่เคยลงทุนสูงรายได้ต่ำให้หันมาลงทุนต่ำรายได้สูง แต่ต้องอดทนขยันเรียนรู้ ศึกษาหาข้อมูลประกอบการทำงาน ติดตามสถานการณ์ของตลาดอยู่ตลอดเวลา

นายไพโรจน์ ขาวโต คุณสมบัติของ Smart Farmer

อันดับแรกก็จะดูว่าจะผลิตสินค้าเกษตรอะไรก่อนที่มีตลาดรองรับการซื้อขายมีความต่อเนื่องจากการสอบถามกลุ่มเครือข่ายและเกษตรกรอำเภอที่มีการจัดประชุมเกษตรกรในพื้นที่ นำมาประกอบการตัดสินใจปลูกพืชที่เป็นที่ต้องการของตลาด นอกจากนั้นสินค้าเกษตรจะต้องมีมาตรฐานการตรวจสอบประเมินด้วยโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นหลัก เพราะถ้าหากมีมาตรฐานและปลอดภัยแล้วความน่าเชื่อถือความต่อเนื่องในการส่งสินค้าเกษตรก็จะตามมา สามารถจะวางเป้าหมายในการผลิตสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคได้ แต่ก็ศึกษาทางเลือกหลายทางเช่น ตลาดชุมชนก็มีการจัดไปจำหน่ายให้กับคนในพื้นที่ได้รับการบริโภคด้วย เป็นการส่งเสริมให้คนหันมาบริโภคผักปลอดสารพิษ ทุกวันนี้กระแสความนิยมเรื่องการบริโภคผักปลอดสารมีการตื่นตัวมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นทางด้านสื่อสารมวลชน ออนไลน์และสื่อของภาครัฐ แม้กระทั่งรัฐบาลก็มีการสนับสนุนโครงการเหล่านี้ตลอดเวลา

นางสาวเฉลียว ศรีวิเชียร คุณสมบัติของ Smart Farmer

การบริหารจัดการตลาดก็ศึกษาหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเครือข่าย ผลผลิตที่ตลาดต้องการ ซึ่งในปัจจุบันตลาดมีความต้องการสูงเพราะผล ผลิตที่ออกไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากเกษตรกรอินทรีย์ต้องใช้ระยะเวลายาวกว่าเกษตรที่พึ่งพาสารเคมี จึงจำเป็นจะต้องมีการบริหารจัดการผลผลิตโดยมีวิธีสลับกันปลูกให้มีความต่อเนื่องของผลผลิต เพราะผลผลิตบางประเภทมีผู้นิยมบริโภคมากไม่ว่าจะเป็นผักผลไม้หรือข้าวที่เป็นปัจจัยหลักในการกิน ดื่ม ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากคนส่วนมากเริ่มเห็นความสำคัญต่อสุขภาพของตนเองมากขึ้น ตลาดที่จัดส่งในปัจจุบันก็จะเป็นกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ที่มีการประสานงานกับเอกชนที่เข้ามารับซื้อผลผลิตทั้งนำไปจำหน่ายและแปรรูปมีความต้องการมากขึ้น นอกจากนั้นตนยังมองช่องทางการตลาดกลุ่มเครือข่ายออนไลน์เช่น กลุ่มเพื่อนในไลน์ Facebook ที่มีความสนใจแต่ก็จะติดปัญหาการขนส่ง บางครั้งก็จะรับจำนวนจำกัดตามกำลังความสามารถของตนเอง ปัจจุบันนี้ผลผลิตทางการเกษตรยังไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย จะเห็นได้ว่าตลาดเกษตรอินทรีย์ยังมีทิศทางที่โตขึ้นตามกระแสความนิยมการดูแลสุขภาพ

นายสินวน เสงตระกุล คุณสมบัติของ Smart Farmer

ส่วนมากจะส่งกลุ่มเครือข่ายให้รู้ว่ามีผลผลิตอะไรบ้างที่จะนำไปส่ง แล้วจะทำการสอบถามว่าตลาดเกษตรอินทรีย์ต้องการอะไรเพื่อนำมาเตรียมความพร้อมในการจัดการเพาะปลูกในระยะเวลาที่เป็นช่วงตลาดมีความต้องการนอกจากนั้นก็จะนำไปขายตามตลาดชุมชนใกล้เคียงที่ตนทำการเกษตรอยู่ เพราะประสบการณ์ในด้านนี้ยังไม่มีมากเท่าที่ควรแต่จะอิงกลุ่มเครือข่ายเป็นหลักในการจัดจำหน่ายสินค้าเพราะกลุ่มเครือข่ายจะมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและเอกชนที่เข้ามารับซื้อ ตรงนี้เป็นการยึดเป็นหลักในการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร

นายสุชาติ ตรีเข้ม คุณสมบัติของ Smart Farmer

จากการรวมกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ของอำเภอศรีประจันต์ที่มีการบริหารจัดการประสานงานกับตลาดภายนอกและภายในจังหวัดเป็นที่รองรับการจัดส่งผลผลิตตามจำนวนที่เราสามารถจัดส่งให้เขาได้เป็นตลาดหลัก นอกจากนั้นก็จะพิจารณาว่าสามารถผลิตได้ทันกับความต้องการของตลาดอื่นหรือไม่จึงจะเชื่อมโยงกับตลาดภายนอกเพื่อจะได้รองรับความต้องการของผู้ซื้อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการบริหารจัดการผลผลิตที่ตนสามารถนำมาออกจำหน่ายตามความต้องการของตลาดได้ การวางแผนจะพิจารณาถ้าเป็นพืชผลตามฤดูกาลหรือพืชผลที่ไม่มีในฤดูกาลที่มีความต้องการสูงก็จะคำนึงถึงต้นทุนและสภาพแวดล้อมที่สามารถื้ออานวยต่อการเพาะปลูกได้หรือไม่ ดังนั้นจึงจะต้องศึกษาข้อมูลเชิงพื้นที่ที่เรามีประสบการณ์ในการเพาะปลูกพืชนอกฤดูกาลว่ามีรูปแบบบริหารจัดการอย่างไรที่ไม่ส่งผลเสียต่อการลงทุนและรองรับการความต้องการของตลาดได้ นอกจาก

การตลาดและผลผลิตแล้วจำเป็นจะต้องคำนึงถึงต้นทุนแรงงาน ราคา ในการเชื่อมโยงการกำหนดราคาผลผลิตเกษตรกรซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากจำเป็นต้องพิจารณาให้ละเอียด

นายอนันท์ กรอบรูป(ป.โท) คุณสมบัติของ Smart Farmer

อันดับแรกจะดูผลผลิตมาเป็นอันดับแรกก่อนว่าผลผลิตเพียงพอต่อการจัดส่งให้ลูกค้าหรือไม่ หรือส่งให้กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ได้มากน้อยแค่ไหน เพื่อประมาณการดำเนินการผลิตครั้งต่อไปในการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าเพื่อรองรับความต้องการของลูกค้า โดยการศึกษาข้อมูลภาพรวมของการบริโภคสินค้าเกษตรในแต่ละช่วงฤดู เช่นถ้าเป็นฤดูแล้งพืชผลประเภทไหนเป็นที่ต้องการของตลาดมากที่สุดและมีความต่อเนื่องในการบริโภคก็จะมีวางแผนจัดการพื้นที่เพาะปลูกรองรับความต้องการ โดยบริหารจัดการพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นน้ำ การบำรุงรักษาพื้นที่ การจัดการกับศัตรูพืช ส่วนในเรื่องการตลาดอย่างที่กล่าวมาแล้วนั้นต้องศึกษาความต้องการของผู้บริโภคแต่ละฤดูกาลก่อนแล้วหาแหล่งความเชื่อมโยงทางการตลาดกับลูกค้าไม่ว่าจะผ่านทางออนไลน์หรือเครือข่ายสมาชิกกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ตลาดหลักที่มีการรองรับตลอดเวลาก็จากกลุ่มเครือข่ายสมาชิกเกษตรกรอินทรีย์ที่รวบรวมแล้วนำไปจัดส่งกับกลุ่มทุนที่รับซื้อแล้วนำไปจัดจำหน่ายกับลูกค้าไม่ว่าจะเป็นส่วนของทางราชการที่เปิดพื้นที่ให้นำสินค้ามาเสนอขายของกลุ่มสมาชิก ปัจจุบันตลาดมีการเปิดกว้างมากขึ้นมีหลายช่องทางที่เราสามารถนำเสนอสินค้าไปยังลูกค้าโดยตรงระหว่างผู้ผลิตกับผู้ซื้อจะทำให้ได้รับสินค้าที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน สดใหม่ตลอดตามความต้องการของผู้บริโภคโดยตรง

นางสมพิศ ขวัญปลอด คุณสมบัติของ Smart Farmer

จะดูจากคนที่เขาประสบความสำเร็จว่าเขาบริหารจัดการผลผลิตอย่างไร ทิศทางการผลิตสินค้าเกษตรมีกลยุทธ์อะไรบ้างและดูความต้องการของตลาดเป็นหลัก โดยผ่านกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ที่อยู่ในพื้นที่เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจเพาะปลูกพืชที่มีความต้องการของตลาด ส่วนการซื้อขายอันดับแรกก็อิงกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ จะได้มีความต่อเนื่องในการจัดส่งผลผลิต

นางอารายา อินสว่าง คุณสมบัติของ Smart Farmer

จากการที่ได้ไปศึกษาดูงานไร่ระพีพันธุ์วิทยากรที่ท่านเป็นอาจารย์บรรยายและประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ได้วางกรอบแนวทางในการบริหารจัดการผลผลิตให้แก่ผู้สนใจที่จะทำเกษตรอินทรีย์และได้รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ด้วยจึงมีช่องทางการตลาดที่จะจัดส่งให้ท่านตามความสามารถและกำลังที่เราส่งได้ นอกจากนั้นก็ เข้าร่วมกับกลุ่มสมาชิกเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์อำเภอศรีประจันต์นำไปจัดจำหน่ายที่โรงพยาบาลศรีประจันต์ทุกวันอังคารในแต่ละสัปดาห์ ช่องทางการตลาดอื่นก็จะมีตลาดสินค้าชุมชนที่อยู่ใกล้พื้นที่เพาะปลูกอีกทางหนึ่ง

นายอลงกรณ์ ขุนสังข์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

เกิดจากที่ตนได้ไปศึกษาดูงานในที่ต่าง ๆ และจากวิทยากรที่มาให้ความรู้ในเรื่องการจัดการผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์มีตลาดเข้ามารองรับ ทิศทางไปด้วยดีจึงทำให้เห็นเป้าหมายใน

การบริหารผลผลิตเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาดเริ่มแรกจากการเข้าร่วมกับกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์อำเภอศรีประจันต์ก่อนเพื่อเป็นช่องทางในการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรให้กลุ่มในการรองรับความต้องการผู้บริโภคที่ทางกลุ่มได้มีการเชื่อมโยงไปยังตลาดภายในและตลาดภายนอก อีกอย่างหนึ่งก็มีการนำส่งตลาดชุมชนที่มีผู้บริโภคต้องการอาหารปลอดภัยรับประทานโดยได้ไปนำเสนอและจัดส่งให้ตามจำนวนที่เราสามารถจัดส่งได้ เพราะเนื่องจากสินค้าเกษตรอินทรีย์ต้องใช้ระยะเวลาในการเติบโตของผลผลิต

นางสมใจ พรวิศนกุล (ป.ตรี) คุณสมบัติของ Smart Farmer

เริ่มต้นทดลองปลูกรับประทานเองก่อนเพื่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเราก่อนที่จะได้บอกต่อกับคนที่เขามีความสนใจหันมารับประทานผักปลอดสารพิษว่ามีสรรพคุณอย่างไรต่อสุขภาพ จึงทำให้เราสามารถบริหารจัดการกับผลผลิตที่จะนำออกสู่ตลาดไปยังผู้บริโภคได้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและให้เกิดความประทับใจ เมื่อเกิดความประทับใจแล้วตลาดก็จะมีความต้องการต่อเนื่อง ส่วนการเชื่อมกับตลาดอื่นนั้น ตนจะดูผลผลิตทางการเกษตรก่อนว่าเพียงพอต่อความต้องการหรือปริมาณที่เขาร้องขอมาหรือไม่ถ้าเพียงพอก็จะดำเนินการประสานงานไปยังกลุ่มเครือข่ายให้รับทราบเราสามารถจัดส่งผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนที่เขากำหนดมาได้ ตรงนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารจัดการผลผลิต เมื่อเรามีทักษะพอหรือความสามารถที่เราจะส่งผลผลิตเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคก็จะเริ่มเปิดตลาดใหม่รองรับกับผลผลิตที่เราที่กำลังในการผลิตเพียงพอตลอดความต้องการของผู้บริโภค

๔) มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยผู้บริโภค

นางสาวสุนัน พลเจริญ คุณสมบัติของ Smart Farmer

เมื่อเข้ามาสู่การเป็นเกษตรกรอินทรีย์แล้วก็จะมีกลุ่มเครือข่ายที่เราได้เข้าร่วมเขาจะมีการจัดอบรมมาตรฐานการทำเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยในการทำเกษตรและผู้บริโภค รวมถึงกระบวนการขั้นตอนการเพาะปลูก การผลิต การจัดส่ง การบรรจุจำเป็นจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัย เนื่องจากทางกลุ่มเครือข่ายจะมีคณะกรรมการภายในกลุ่มที่ผ่านการอบรมประเมินเป็นระยะตามเกณฑ์ของการตรวจสอบเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มสมาชิก ส่วนมาตรฐานที่เขากำหนดก็มีรายละเอียดที่เขาตั้งไว้แต่ละข้อสมาชิกกลุ่มเครือข่ายจะต้องศึกษาข้อมูลเพื่อรองรับการรับรองมาตรฐานของคณะกรรมการและหน่วยงานภาครัฐที่เขาประเมินถ้าหากประเมินไม่ผ่านก็ต้องปรับปรุงแก้ไขและสินค้าเกษตรจะต้องอยู่อีกระดับหนึ่งรองจากการรับรองเกษตรอินทรีย์

นายไพโรจน์ ขาวโต คุณสมบัติของ Smart Farmer

สิ่งที่ตนเห็นถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภคนั้นอันแรกคือ ความซื่อสัตย์ของผู้ผลิตคือเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ ความมุ่งมั่นตั้งใจแต่ทั้งสองประการนี้ก็ยังไม่ครอบคลุมประกอบจำเป็นจะต้องมีการเรียนรู้เกณฑ์มาตรฐานการรับรองโดยเฉพาะคุณภาพสินค้า การขนส่ง

การบรรจุและความสะอาดถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะรับรองมาตรฐานคุณภาพของการเกษตรอินทรีย์ ที่ผ่านมาจากกลุ่มเครือข่ายก็มีการจัดอบรมข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบมาตรฐานการรับรองผลผลิตเกษตร ตรงนี้จะเป็นการการันตีถึงคุณภาพของกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์สร้างความน่าเชื่อถือกับผู้บริโภคและชื่อเสียงที่จะตามมาสิ่งสำคัญที่สุดก็คือการรู้กรอบของมาตรฐานคุณภาพสินค้าเกษตรของกลุ่มสมาชิกเพื่อให้การผลิตสินค้าเกษตรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

นางสาวเฉลียว ศรีวิเชียร คุณสมบัติของ Smart Farmer

นอกจากกระแสความนิยมสินค้าเกษตรอินทรีย์แล้วยังจะต้องคำนึงถึงคุณภาพสินค้าด้วย โดยเฉพาะความซื่อสัตย์ของผู้ผลิตที่จะส่งมอบผลผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคฉะนั้นเกษตรกรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยสินค้าเกษตรเพราะกระบวนการหรือเกณฑ์การควบคุมคุณภาพจะทำให้เกษตรกรดำเนินตามวิธีการได้อย่างถูกต้องในการผลิตสินค้าเกษตร ไม่ว่าจะเป็นด้านความสะอาด การบรรจุภัณฑ์ การขนส่งจะต้องมีความปลอดภัยมากที่สุดก่อนที่จะไปถึงมือผู้บริโภค สิ่งทีกล่าวนี้นั้นเกษตรกรจะต้องผ่านการอบรมและเรียนรู้มาตรฐานเนื่องจากมีคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพทั้งภายในกลุ่มกันเองและราชการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินเป็นการสร้างมาตรฐานการทำเกษตรอินทรีย์เกิดความเชื่อมั่นกับผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคยอมรับเชื่อถือในคุณภาพสินค้าที่มาจากกลุ่มเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านการประเมินรับรอง การประเมินรับรองไม่ใช่เฉพาะเวลาใดเวลาหนึ่งแต่มีการประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกษตรกรเตรียมความพร้อมและรักษามาตรฐานอยู่ตลอด

นายสินวน เสงตระกุล คุณสมบัติของ Smart Farmer

ก่อนจะทำการเกษตรอินทรีย์ประธานกลุ่มก็จะมีงานชี้แจงเรื่องมาตรฐานการตรวจสอบและมีการจัดอบรมให้ความรู้เพื่อให้เกษตรกรตระหนักถึงคุณภาพของผลิตและความปลอดภัยของผู้บริโภค เพื่อให้เกษตรกรมีวิธีการที่ถูกต้องจะได้มีมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร และเกณฑ์ที่ทางกลุ่มรับรองสินค้าด้วย เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะส่งผลต่อการรับรองของตลาดและผู้บริโภคด้วย ทั้งหมดนี้จะมีคณะกรรมการตรวจสอบทั้งส่วนของทางราชการและกลุ่มเครือข่ายกันเองเข้ามามีส่วนในการวางกรอบมาตรฐานความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตร ตรงนี้เป็นการรับรองคุณภาพและความน่าเชื่อถือของผู้บริโภค

นายสุชาติ ตรีเข้ม คุณสมบัติของ Smart Farmer

ตรงนี้มีเกณฑ์การประเมินมาตรฐานอยู่แล้วโดยตรง เพราะต้องคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นหลัก ไม่มีสารปนเปื้อนที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีเด็ดขาด เนื่องจากจะมีคณะกรรมการตรวจประเมินทั้งภายในกลุ่มกันเองและภายนอกกลุ่มจากหน่วยงานราชการเข้ามาตรวจสอบในการทำเกษตรอินทรีย์จะต้องได้มาตรฐาน GAP ผ่านการตรวจสอบแปลงเกษตร ถึงจะมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ฉะนั้นเกษตรกรจะต้องรับรู้มาตรฐานนี้ด้วยเพื่อนำไปประกอบการบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูกให้ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด เกษตรกรจะต้องผ่านการอบรมความรู้ในเรื่องนี้ เพราะถ้าหากไม่ผ่านการอบรมในเรื่องนี้แล้วก็

จะไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่เขากำหนดไว้ ตรงนี้ถือว่าสำคัญมากสำหรับเกษตรกรที่เกษตรกรอินทรีย์ ถ้าหากผ่านการอบรมและมีความรู้ในเรื่องนี้แล้วการต่อยอดการพัฒนาก็จะได้รับมาตรฐานเป็นลำดับขั้นตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดอันจะส่งผลดีต่อตัวเกษตรกรเองในการรักษามาตรฐานส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้บริโภคในระยะยาวต่อไป

นายอนันท์ กรอบรูป(ป.โท) คุณสมบัติของ Smart Farmer

มาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าเกษตรอินทรีย์จะมาจากการตรวจประเมินของคณะกรรมการไม่ว่าจะเป็นภายในกลุ่มและหน่วยงานราชการจะเข้ามาตรวจเป็นระยะตามเวลาที่กำหนดมีความต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นเกษตรกรเองก็ต้องมีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องมาตรฐานการรักษาความเป็นเกษตรอินทรีย์เพื่อรองรับการตรวจสอบคุณภาพ โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นหลักเพราะการประเมินความพร้อมตามมาตรฐานจะเป็นการตรวจสอบความปลอดภัยเป็นการยืนยันมาตรฐานของการรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรอินทรีย์ไว้เพื่อให้ผู้บริโภคได้เกิดความสบายใจในการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ อีกทั้งขั้นตอนการจดทะเบียนการให้ความรู้จะมีเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพของสินค้าเกษตรอินทรีย์ด้วยจึงทำให้เกษตรกรที่ทำอาชีพนี้จำเป็นต้องผ่านการอบรมกระบวนการรับรองด้วย โดยเฉพาะมาตรฐาน GAP เป็นการวางกรอบคุณภาพสินค้า

นางสมพิศ ขวัญปลอด คุณสมบัติของ Smart Farmer

เนื่องจากจะมีคณะกรรมการตรวจประเมินทั้งภายในกลุ่มกันเองและภายนอกกลุ่มจากหน่วยงานราชการเข้ามาตรวจสอบในการทำเกษตรอินทรีย์จะต้องได้มาตรฐาน GEP ผ่านการตรวจสอบแปลงเกษตร เป็นระยะจึงทำให้จะต้องรักษามาตรฐานที่เขา กำหนดไว้และเข้าร่วมฝึกอบรมการจัดการมาตรฐานความปลอดภัยสินค้าเกษตร เพราะต้องเข้าใจถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค มีความรับผิดชอบต่อสังคม จะทำให้ผู้บริโภคเกิดความน่าเชื่อถือในการรับสินค้าเกษตรไปบริโภค

นางอารายา อินสว่าง คุณสมบัติของ Smart Farmer

การทำเกษตรอินทรีย์จะมีกฎระเบียบมาตรฐานข้อบังคับในการตรวจสอบคุณภาพผลผลิตเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคจากการนำผลผลิตไปจัดจำหน่าย โดยมีเกณฑ์ในการประเมินไม่ว่าจะเป็นเรื่องดิน น้ำ อากาศ และการป้องกันพื้นที่ที่ต้องอยู่ในมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด คณะกรรมการก็จะมีทั้งกลุ่มสมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ด้วยกันที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานราชการเป็นตัวแทนเบื้องต้นในการตรวจประเมินและคณะกรรมการที่มาจากหน่วยงานของรัฐเข้ามาตรวจซ้ำอีกครั้งเพื่อให้มีความละเอียดมากขึ้นก็就会有การแบ่งเป็นช่วงระยะในแต่ละปี จึงทำให้เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ต้องมีทักษะและความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อสร้างความเชื่อมั่นกับผู้บริโภคผลผลิตเกษตรจากกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ฉะนั้นเกษตรกรต้องมีความ

ข้อสัต์ย์กับตนเอง มุ่งมั่นที่จะพัฒนาเกษตรและองค์ความรู้ให้มีความยั่งยืนและต่อเนื่องผลที่จะเกิดตามมาในระยะยาวก็คือสุขภาพ รายได้ สิ่งแวดล้อม อาหารการกินที่ปลอดภัย

นายอลงกรณ์ ขุนสังข์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

เรื่องมาตรฐานการประกันคุณภาพสินค้าเกษตรอินทรีย์จะเกณฑ์การประเมินจากคณะกรรมการทั้งภายในกลุ่มกันเองและภายนอกกลุ่มได้แก่หน่วยงานราชการเข้ามาดำเนินการตรวจสอบ แต่เกษตรกรเองต้องเข้าอบรมความรู้ในเรื่องนี้ด้วยเพื่อจะได้ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ การประเมินได้อย่างถูกต้อง เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค โดยจะมีการรับรองระดับความเป็นอินทรีย์ตามลำดับที่มีเกณฑ์ จะเห็นได้ว่าความสำคัญของผู้บริโภคและมาตรฐานต้องควบคู่กันไปเพื่อจะได้เกิดความเชื่อมั่นและทำให้ทิศทางการตลาดเกษตรอินทรีย์ไปได้ดีในการแข่งขันทางการตลาด ผลผลิตทางการเกษตรต่อไป

นางสมใจ พรวิศนกุล (ป.ตรี) คุณสมบัติของ Smart Farmer

มาตรฐานถือเป็นหัวใจหลักของการรับรองคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค ก่อนที่เกษตรกรจะดำเนินการปรับเปลี่ยนพื้นที่นั้นให้เป็นเกษตรอินทรีย์จะต้องเข้าใจเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพเสียก่อน เพื่อให้ตระหนักถึงความปลอดภัยกับผู้บริโภคมีความภาคภูมิใจในความเป็นมาตรฐานที่ตนเองได้ลงมือทำจากการผ่านเกณฑ์การประเมินของคณะกรรมการ ไม่ว่าจะเป็นกรรมการภายในกลุ่มเกษตรกรกันเองหรือคณะกรรมการที่มาจากหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เข้ามาตรวจสอบ โดยมาตรฐานทั้ง GAP GMP ที่เขาได้วางกรอบการประเมินไว้ ฉะนั้นเกษตรกรอินทรีย์ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ด้วย

๕) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

นางสาวสุนัน พลเจริญ คุณสมบัติของ Smart Farmer

การบริหารจัดการพื้นที่โดยเฉพาะการกำจัดวัชพืชหรือการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ทั้งดิน น้ำ อากาศ จำเป็นจะต้องไม่มีสารเคมีเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งตนได้ใช้วิธีที่ผ่านการอบรมจากสมาชิกกลุ่มก็คือ การปรับสภาพดินโดยการปลูกพืชหมุนเวียนที่เป็นพืชบำรุงดิน การพักฟื้นดิน การนำเศษวัชพืชมาบริหารจัดการไม่ว่าจะเป็นนำมาทำปุ๋ย การย่อยสลายจะต้องเป็นธรรมชาติมากที่สุด เช่น การทำน้ำหมักเพื่อย่อยสลายเศษพืช ผลผลิตทางการเกษตรเพื่อนำมาใช้บำรุงดินและป้องกันศัตรูพืช ที่ผ่านมามันก็ได้ไปศึกษาเรียนรู้จากศูนย์พัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรทฤษฎีใหม่ ของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ท่านได้วางรากฐานไว้นำมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง ประสบการณ์ที่ตนเองได้เรียนรู้และลงมือทำได้เห็นการเปลี่ยนแปลงหลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านต้นทุน ด้านรายได้ ด้านการบริหารจัดการพื้นที่ที่สามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขได้ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้เราสามารถเอาประสบการณ์ไปถ่ายทอดกับคนที่สนใจได้

นายไพโรจน์ ขาวโต คุณสมบัติของ Smart Farmer

การจัดการพื้นที่เพาะปลูกของตนที่ผ่านมาจะเน้นการปรับปรุงดิน การฟื้นฟูดิน การพักฟื้นดินให้คงสภาพความสมบูรณ์ในการเพาะปลูกจะคอยปลูกพืชหมุนเวียนสลับกับพืชบำรุงดินเพื่อให้ดินมีแร่ธาตุเพียงพอต่อการปลูกพืชครั้งต่อไป และคงมาตรฐานการรักษาสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่ว่าจะเป็นการจัดวัชพืชโดยอาศัยวัตถุดิบจากธรรมชาติ เช่นการทำน้ำหมัก จุลินทรีย์ การทำปุ๋ยอินทรีย์ การทำปุ๋ยหมัก นำมาจากเศษพืชและเศษวัชพืชนำมาใช้ประโยชน์ในการบำรุงดิน จากการที่เข้าร่วมอบรมกับกลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมักและการกำจัดวัชพืชนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการกับสภาพดิน แม้กระทั่งการรักษาหน้าดินก็อาศัยวัชพืชที่เรากำจัดมาทำให้เกิดประโยชน์มากที่สุด นอกจากนั้นก็ได้ถ่ายทอดความรู้เบื้องต้นที่ตนได้ไปศึกษามาให้กับเพื่อนเกษตรกรด้วย เช่นอัตราส่วนการผสมน้ำหมัก มีวัตถุดิบอะไรบ้างที่สามารถนำมาใช้เป็นส่วนผสมทำให้เศษวัชพืชหรือเศษวัตถุดิบที่เหลือใช้จากการเก็บเกี่ยวนำมาใช้ แม้กระทั่งพืชสมุนไพรหรือพืชบางตัวที่มีสรรพคุณทางการป้องกันศัตรูพืชการนำมาประกอบใช้แก้ไขปัญหการป้องกันพืชที่เราเพาะปลูกโดยไม่ต้องพึ่งพาสารเคมีเป็นต้น

นางสาวเฉลียว ศรีวิเชียร คุณสมบัติของ Smart Farmer

สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ทำเกษตรถือเป็นตัววัดความเป็นเกษตรอินทรีย์จะต้องมีการบริหารจัดการไม่ว่าจะเป็นการจัด ปักกัน การบำรุงรักษาต้องมีความสัมพันธ์กันกับพื้นที่ไม่ส่งผลกระทบต่อ เช่น การจัดการดิน น้ำ เศษวัสดุเหลือใช้จากผลผลิตทางการเกษตรนำมาบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้ได้มากที่สุด เช่น การทำปุ๋ย การทำน้ำหมักจุลินทรีย์ในการป้องกันศัตรูพืช การกำจัดของเสียโดยใช้จุลินทรีย์ย่อยสลาย การนำสมุนไพรมาใช้ในการป้องกันศัตรูพืชเป็นต้น ตนในฐานะผู้ทำเกษตรอินทรีย์ก็จะวิธีการเหล่านี้มาใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่จากการที่เราได้ไปศึกษาจากสถานที่จริงที่เขาประสบความสำเร็จในการใช้ธรรมชาติบำบัด เพราะสิ่งที่เราได้มาเรียนรู้แล้วลงมือปฏิบัตินั้นเราจะพบปัญหาที่เกิดขึ้นขณะลงมือปฏิบัติหรือเหตุปัจจัยบางอย่างที่ไม่อาจสามารถแก้ไขได้ทันทีที่จะต้องอาศัยระยะเวลา เช่นการย่อยสลายพืชในพื้นที่หรือเศษผลผลิตทางการเกษตร การฟื้นฟูดิน การพักฟื้นดิน จะต้องจดบันทึกเก็บไว้เป็นข้อมูลประกอบการจัดการปัญหาครั้งต่อไปในอนาคตได้

นายสินวน เสงตระกุล คุณสมบัติของ Smart Farmer

การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ทำแล้วไม่ส่งผลกระทบต่อได้ใช้วิธีการบริหารจัดการโดยนำเศษวัสดุที่เหลือใช้จากการเกษตรโดยใช้ธรรมชาติเป็นกระบวนการในการจัดการ เช่น การทำน้ำหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยหมัก โดยแยกประเภทเศษวัสดุที่เหลือใช้ว่าประเภทไหนใช้ทำอะไรได้บ้าง ประเภทไหนเหมาะสำหรับการนำมาทำปุ๋ย ประเภทไหนที่เหมาะสมกับการไถกลบเพื่อบำรุงดิน และการบริหารจัดการดินจะอย่างไรไม่ให้เกิดการสูญเสียหน้าดิน แต่จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น เกิดความเน่าเสียของน้ำเป็นต้น ฉะนั้นจำเป็นจะต้องมีการศึกษาหาข้อมูลจากผู้มีความรู้และประสบการณ์ที่เขาได้ดำเนินการในเรื่องนี้ จะได้เห็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ถูกต้องหรือ

บางครั้งจากการลองผิดลองถูกอาจจะได้วิธีการใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้ได้เหมือนกัน เมื่อได้องค์ความรู้ส่วนมากก็จะบอกต่อเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่มต่อไป

นายสุชาติ ตรีเข้ม คุณสมบัติของ Smart Farmer

สิ่งแวดล้อมเป็นตัววัดความเป็นเกษตรอินทรีย์อีกทางหนึ่งนอกจากมาตรฐานที่ดำเนินการตามเกณฑ์ที่กำหนด ตนในฐานะทำการเกษตรอินทรีย์จะคำนึงถึงเรื่องมาก ก็จะมีการบริหารจัดการโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของแต่ละประเภทก่อนว่าสามารถนำมาใช้กับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมได้อย่างไร เช่น การกำจัดศัตรูพืช มีวิธีการอย่างไร จากการที่เราได้ไปศึกษาดูงานตามที่ต่าง ๆ ของผู้สำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์เขาจะมีกระบวนการ นำพืชที่มีสรรพคุณในการป้องกันศัตรูพืชมาใช้ในการป้องกัน นอกจากนั้นการปรับปรุงสภาพดิน น้ำ ใช้วิธีการทำปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพน้ำหมักมาช่วยในการย่อยสลายวัชพืชที่อยู่ในบริเวณพื้นที่เพาะปลูกโดยวิธีการและขั้นตอนที่เขาทำแล้วประสบความสำเร็จเรานำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินการและต่อยอดเพื่อให้วิธีการใหม่ๆ เข้ามาช่วยในการพัฒนาพื้นที่เกษตรอีกทางหนึ่ง ฉะนั้นปัจจัยและองค์ความรู้เหล่านี้เราจะต้องมีการศึกษาเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาคอยติดตามข้อมูลข่าวสารการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ที่เขามีแนวทางวิธีการต่าง ๆ ในการป้องกันหรือการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ของพื้นที่เกษตร เมื่อเรามีประสบการณ์ตรงนี้มากขึ้นก็จะสามารถถ่ายทอดให้กลุ่มเกษตรกรที่เริ่มต้นหันมาทำเกษตรอินทรีย์ได้นำไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการผลผลิตและรักษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ได้อย่างถูกต้องไม่ส่งผลกระทบต่อตามมา

นายอนันท์ กรอบรูป(ป.โท) คุณสมบัติของ Smart Farmer

ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นการบริหารจัดการของเกษตรกรเอง ตนในฐานะเป็นเกษตรกรที่ทำการเกษตรอินทรีย์มีหลักการจัดการคือ การป้องกันหรือการรักษาจะต้องมีความเป็นธรรมชาติมากที่สุดใช้วิธีการปรับเปลี่ยนหน้าดินหรือการบำรุงดินจากการได้ผ่านการอบรมมาก็นำมาใช้เพื่อให้ดินฟื้นตัวและปรับสภาพให้เกิดความสมบูรณ์ เช่นการใช้น้ำหมักจุลินทรีย์หรือชีวภาพที่เราสามารถหาได้จากพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นเศษอาหารหรือเศษพืชที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวมาแปรรูปปรับเปลี่ยนเป็นปุ๋ยแร่ธาตุบำรุงดิน ปรับสภาพดินให้มีความสมบูรณ์แม้กระทั่งการกำจัดศัตรูพืชก็เหมือนกันก็อาศัยหลักการเดียวกันคือ ถ้ามีพืชประเภทไหนสามารถกำจัดศัตรูพืชได้ก็จะนำมาประยุกต์ใช้หรือมาเป็นส่วนผสมของการทำน้ำหมักชีวภาพในการป้องกันแมลงอันเป็นศัตรูพืชได้ ความรู้จากประสบการณ์เหล่านี้เกิดจากที่เราได้ไปศึกษาดูงานตามที่ต่าง ๆ หรือตามหน่วยงานราชการแนะนำมาประยุกต์ทดลองใช้และมีวิธีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความหลากหลายในการใช้งาน โดยศึกษาประเภทของพืชที่มีความต้องการสารอาหารประเภทไหนก็นำเศษวัสดุที่เป็นผลผลิตทางการเกษตรเหลือใช้น่ากลับมาใช้ให้เป็นประโยชน์

นางสมพิศ ขวัญปลอด คุณสมบัติของ Smart Farmer

จะมีการบริหารจัดการโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของแต่ละประเภทก่อนว่าสามารถนำมาใช้กับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมได้อย่างไร เช่น การกำจัดศัตรูพืช มีวิธีการอย่างไร จากการที่เราได้ไปศึกษาดูงานตามที่ต่าง ๆ ของผู้สำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์เขาจะมีกระบวนการ นำพืชที่มีสรรพคุณในการป้องกันศัตรูพืชมาใช้ในการป้องกัน

นางอารายา อินสว่าง คุณสมบัติของ Smart Farmer

การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรอินทรีย์ก็จะคำนึงสภาพแวดล้อมโดยการใช้ธรรมชาติบำบัด เช่น การกำจัดศัตรูพืชก็จะพืชสมุนไพรมาช่วยในการป้องกันพวกแมลง ถ้าเป็นการบำรุงดินก็จะมีพืชมะเขือเทศมาปล่อยบริเวณพื้นที่เพื่อให้เกิดการย่อยสลายของเศษวัสดุหรือผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนั้นก็ยังมีการไถกลบและพักฟื้นดินเพื่อให้ดินฟื้นตัวโดยการนำปุ๋ยหมักไปบำรุงและน้ำหมักจุลินทรีย์ช่วยย่อยสลายประเภทหญ้าหรือเศษผลผลิตทางการเกษตรแล้วจัดการป้องกันบริเวณที่พืชมะเขือเทศโดยการล้อมไม่ให้เข้ามาพื้นที่โดยการปลูกดอกไม้กันบริเวณที่ทำเกษตร

นายอลงกรณ์ ขุนสังข์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

มีความห่วงหาพันธุกรรมชาติเพราะตนเองได้สัมผัสลงมือปฏิบัติแล้วได้เห็นการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะด้านสุขภาพ ด้านความเป็นอยู่ อากาศที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศในพื้นที่รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพด้วย โดยการใช้วัสดุธรรมชาติซึ่งหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี ซึ่งการบริหารจัดการพื้นที่ตนเองจะใช้ความเป็นธรรมชาติมากที่สุดไม่ว่าจะเป็นการกำจัดศัตรูพืช การปรับปรุงดิน การรักษาดูแลพื้นที่ โดยส่วนใหญ่จะใช้น้ำหมักชีวภาพ จุลินทรีย์ ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก เพื่อไม่เกิดผลกระทบต่อชีวภาพในระบบนิเวศวิทยาว่าเป็นปู ปลา สัตว์ต่าง ๆ ที่อยู่บริเวณพื้นที่ไม่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีววิทยา ตรงนี้สำคัญมากที่สุดเพราะหากเกิดผลกระทบก็จะทำสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่พืชมะเขือเทศเปลี่ยนแปลงสภาพไป

นางสมใจ พรวิศนกุล (ป.ตรี) คุณสมบัติของ Smart Farmer

เกษตรอินทรีย์จึงปฏิเสธการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและปุ๋ยเคมี เนื่องจากสารเคมี การเกษตรเหล่านี้มีผลกระทบต่อกลไกและกระบวนการของระบบนิเวศ นอกเหนือจากการปฏิเสธการใช้สารเคมีการเกษตรแล้ว เกษตรอินทรีย์ยังให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลของวงจรของธาตุอาหาร, การประหยัดพลังงาน, การอนุรักษ์ระบบนิเวศการเกษตร และการฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งถือได้ว่าเกษตรอินทรีย์เป็นการบริหารจัดการฟาร์มเชิงบวก เพื่อให้พื้นที่เกิดผลกระทบเป็นศูนย์ เนื่องสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์การจัดการเชิงบวกนี้เองที่ทำให้เกษตรอินทรีย์แตกต่างอย่างสำคัญจากการ เกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีแบบปล่อยปะละเลย ในส่วนของตนก็จะใช้หลักการทางธรรมชาติบำบัด ไม่ว่านำพืชสมุนไพรมาช่วยในการกำจัดศัตรูพืชไม่ให้เข้ามารบกวน

เรียนรู้ในการดัดแปลงการผลิตของตนให้เข้ากับวิถีธรรมชาติ อาศัยกลไกธรรมชาติเพื่อทำการเกษตร เพื่อรักษาไว้ซึ่งสภาพความคงเดิมของธรรมชาติมากที่สุด

๖) มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

นางสาวสุนัน พลเจริญ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ตนในฐานะลูกเกษตรกรมีความภาคภูมิใจที่ได้สืบทอดเจตนารมณ์ของบรรพบุรุษในการสืบทอดการทำเกษตรนอกจากนั้นก็เป็นเรื่องของสุขภาพ การมีเวลาอยู่กับครอบครัว มีรายได้ที่มั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิต มีภูมิต้านทานทางสังคม จุดนี้แหละทำให้ตนมีความสุขและวางแผนความเป็นเกษตรโดยเฉพาะเกษตรอินทรีย์ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของตนเองมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ การใช้จ่าย กระบวนการคิดวิเคราะห์ การบริหารจัดการ ล้วนแล้วมาจากการลงมือทำของเรา มีอิสระในการวางแผนคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ได้เห็นสภาพความเป็นจริงของการทำงานทำให้เห็นเป้าหมายในการใช้ชีวิต มีวิถีชีวิตที่เราต้องการได้จากการลงมือปฏิบัติและเรียนรู้ควบคู่กัน

นายไพโรจน์ ขาวโต คุณสมบัติของ Smart Farmer

มีความภูมิใจที่ตนได้มาเป็นเกษตรกรเพราะเกษตรกรทำให้ตนได้ใช้ความคิดการลงมือทำ ได้มีการวางแผน ได้มีการเรียนรู้และได้ประสบการณ์ต่าง ๆ มากมายจากปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการ นักการเกษตร หลายท่านทำให้เราได้เห็นวิธีการทำเกษตรที่หลากหลายและสามารถสร้างรายได้ยั่งยืน แท้จริง ตรงที่มีความวางแผนการทำเกษตรมากขึ้น โดยเฉพาะเกษตรอินทรีย์ที่มีผลดีต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของตนเองได้ นอกจากนั้นยังได้เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกหลานได้เห็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีของการเกษตรเพื่อที่จะได้ให้เขาสามารถเข้าใจและสืบทอดเจตนารมณ์ของเราได้ในอนาคต

นางสาวเจลิยว ศรีวิเชียร คุณสมบัติของ Smart Farmer

ความภูมิใจในความเป็นเกษตรกรตนในฐานะได้ผ่านการศึกษาระดับอุดมศึกษามาแล้วได้เห็นปัจจัยหลายๆ ด้านที่เคยทำงานผ่านทำให้เกิดความคิดที่อยากจะใช้ความรู้ของตนมาบริหารจัดการตามความต้องการของตนเอง ซึ่งมองหามองเรื่องการเกษตรการเกษตรไม่ต้องใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก โดยเฉพาะเกษตรอินทรีย์จึงเป็นเหตุให้เกิดความท้าทายในการทำงานเพราะเราเป็นผู้กำหนดเป้าหมายด้วยตนเอง อยากจะให้เป็นตามที่เราต้องการได้ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องสุขภาพ อาหารการกิน สิ่งแวดล้อมที่เราสามารถเลือกเองได้ จากการทำเกษตร อีกอย่างหนึ่งการทำเกษตรทำให้เราได้เห็นมุมมองที่กว้างขึ้นได้ลงมือปฏิบัติปรับเปลี่ยนวิธีการตลอดเวลาและได้มีเวลาวิเคราะห์ปัญหาไม่เหมือนงานประเภทอื่นจะต้องแก้ไขปัญหาทันทีทันใดทำให้เสียสุขภาพจิต สุขภาพกายเคร่งเครียดกับงานที่ไม่ได้สร้างความสุขให้กับตนเอง

นายสินวน เสงตระกูล คุณสมบัติของ Smart Farmer

ความเป็นเกษตรกรนั้นมันยากมากถ้าหากไม่มีใจรักแล้วจะทำให้ไม่ต่อเนื่องและต้องอดทนอย่างมากเพราะการทำเกษตรต้องอาศัยระยะเวลาและความอดทนเป็นอย่างมากที่ผ่านมารองมือปฏิบัติอย่างจริงจังทำให้เราเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกรเพราะผลที่เราได้จากการทำเกษตรเป็นผลผลิตที่เป็นรูปธรรมโดยเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อมและสุขภาพตามมาคือการทำเกษตรอินทรีย์ เวลา ครอบครัว ความเป็นอิสระทางความคิดในการบริหารจัดการตามความต้องการของเราที่อยากจะให้เป็นไปตามเป้าหมายที่เราวางไว้ถึงแม้จะต้องใช้ระยะเวลาแต่เมื่อเกิดผลสำเร็จแล้วระบบก็จะดำเนินไปตามขั้นตอนของมันเพียงแต่เราคอยดูแลและปรับปรุงผลพลอยจากตรงนี้ก็จะมีปรากฏผลอย่างยั่งยืนและมั่นคง

นายสุชาติ ตรีเข้ม คุณสมบัติของ Smart Farmer

คือสิ่งที่ได้รับและได้ลงมือทำให้เราเห็นคุณค่าของความเป็นเกษตรกรที่ทำให้สังคมมีความปลอดภัยด้านสุขภาพมีความสุขกับการทำงานที่ไม่ต้องใช้เวลาที่กำหนดหรือมีใครมาสั่งหรือชี้นำตัวเราเป็นผู้กำหนดเวลาและการวางแผนเอง นอกจากนั้นเวลาในการอยู่กับครอบครัวมีมากขึ้น การทำการเกษตรทำให้เราเกิดความหวงแหนทรัพยากรมากขึ้นโดยเฉพาะการทำเกษตรอินทรีย์จะทำให้เราเห็นการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่ตามมาหลังจากเราได้ทำอะไรเปลี่ยนแปลงมากมายไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัยทางด้านอาหาร ดิน น้ำ สุขภาพ สิ่งเหล่านี้เข้ามามีกระทบและสัมผัสกับเราได้ ตนมีความภาคภูมิใจอย่างมากที่สามารถเปลี่ยนแปลงพื้นที่ให้กลับมา มีความสมบูรณ์ได้ด้วยการลงมือทำของเราเอง

นายอนันท์ กรอบรูป(ป.โท) คุณสมบัติของ Smart Farmer

ในฐานะเป็นเกษตรกรอินทรีย์มีความภาคภูมิใจอย่างมากที่ตนเองได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการทำเกษตรอินทรีย์ ได้รับองค์ความรู้หลายๆ ได้ที่ไม่ได้มาจากการเรียนแต่ได้มาจากการลงมือปฏิบัติ เกิดความหวงแหนทรัพยากรมากขึ้นโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราทำให้เราเห็นการเปลี่ยนแปลง อยากเป็นต้นแบบให้เกษตรกรรุ่นต่อไปนำไปต่อยอดพัฒนา เพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์เห็นเป็นรูปธรรมขยายความคิดเหล่านี้ให้กระจายออกไปภาคส่วนต่าง ๆ ได้เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

นางสมพิศ ขวัญปลอด คุณสมบัติของ Smart Farmer

ตัวเราเป็นผู้กำหนดเวลาและการวางแผนเอง นอกจากนั้นเวลาในการอยู่กับครอบครัวมีมากขึ้น การทำการเกษตรทำให้เราเกิดความหวงแหนเห็นการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่ตามมาหลังจากเราได้ลงมือทำ ตนมีความภาคภูมิใจอย่างมากที่สามารถเปลี่ยนแปลงพื้นที่ให้กลับมา มีความสมบูรณ์ได้ด้วยการลงมือทำของเราเอง

นางอารายา อินสว่าง คุณสมบัติของ Smart Farmer

คือได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการและมีความสุขกับครอบครัวได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและอยากให้คนทั่วไปได้รับความปลอดภัยในการบริโภคผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัย มีความห่วงใยห่วงหาทรพยากรธรรมชาติเพราะตนเองได้สัมผัสลงมือปฏิบัติแล้วได้เห็นการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะด้านสุขภาพ ด้านความเป็นอยู่ อากาศที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศในพื้นที่รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพด้วย โดยการใช้วัฒนธรรมชาติซึ่งหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี

นายอลงกรณ์ ขุนสังข์ คุณสมบัติของ Smart Farmer

ตนเองทำเกษตรอยู่จากการเปลี่ยนเกษตรเคมีมาสู่เกษตรอินทรีย์หรือเกษตรปลอดสารพิษแล้วแต่จะเรียกกัน แต่เหตุผลที่ภูมิใจคือเราได้ลงมือทำและเห็นผลกับตัวเอง เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต สุขภาพ ครอบครัว เวลา รายได้ จึงเกิดความห่วงหาทรพยากรที่อยู่รอบตัวเราไม่ขอให้สิ่งปนเปื้อนโดยเฉพาะสารเคมีที่เข้ามาทำลายสิ่งแวดล้อมทำให้ภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ความหลากหลายทางระบบนิเวศศูนย์หายไปส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ทั้งสุขภาพ สิ่งแวดล้อม อย่างมากด้วยเหตุนี้จึงมีความรู้สึกรักในอาชีพนี้มากเพราะเราสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมให้กลับมาดีได้โดยการลงมือทำด้วยตนเอง

นางสมใจ พรวิศนกุล (ป.ตรี) คุณสมบัติของ Smart Farmer

จากการไปศึกษาดูงานเห็นถึงประโยชน์ของการทำเกษตรอินทรีย์อย่างมากไม่ว่าจะเป็นผลดีต่อสิ่งแวดล้อม การใช้ธรรมชาติบำบัด การเพาะปลูกแบบผสมผสาน การเกื้อกูลกันในแปลงเกษตรกรรมช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยไม่ให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อยู่ภายใต้กรอบ “คิดแล้วทำ” ทำให้ตนเองเกิดความประทับใจในกระบวนการบริหารจัดการที่มีความเอื้อเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันของกลุ่มเกษตรกร ถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาในการแก้ไขปัญหาไม่ว่าจะเป็นความรู้ในการป้องกัน เช่น สารชีวภาพ ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยใช้สารจากธรรมชาตินำมาบำบัดแก้ไข สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่เกิดจากการลงมือทำของกลุ่มเกษตรอินทรีย์แล้วนำมาถ่ายทอดเทคนิคการป้องกันการบริหารจัดการ จึงทำให้ตนเห็นภาพของความเป็นไปได้ที่จะสืบทอดความเป็นเกษตรกรโดยเฉพาะเกษตรอินทรีย์ ที่มีช่องทางสดใสตอบรับกับความต้องการของผู้บริโภคส่วนใหญ่และความมั่นคงทางอาหารด้วย ตรงนี้แหละถือเป็นหัวใจสำคัญที่ตนมีความประทับใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสุขภาวะให้กับคนทั่วไปได้รับประโยชน์จากการส่งมอบสิ่งดี ๆ ให้เขาได้รับและมีคุณค่า นอกจากนั้นยังเกิดความห่วงหาทรพยากรธรรมชาติซึ่งนับวันจะถูกทำลายมากยิ่งขึ้นจะเป็นแบบอย่างที่ได้คนรุ่นหลังได้นำไปเป็นต้นแบบของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรักษาความสมบูรณ์ของผืนแผ่นดินที่เคยมีมาก่อนให้กลับมาเป็นสภาพเหมือนเดิม

สรุป การจัดการ Smart Farmer ของเกษตรกรทั้ง ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรตำบล ตามกรอบคุณสมบัติ ๖ ด้าน พบว่าส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานความรู้ตรงกับเกณฑ์ Smart Farmer ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คือ

๑. ด้านความรู้เรื่องที่ทำอยู่ พบว่าส่วนมากมาทำเกษตรอินทรีย์ เพราะมีพื้นฐานการทำเกษตรมาก่อนมีการผสมผสานการใช้เคมีเข้ามาช่วยก่อนจะหันมาทำเกษตรอินทรีย์เต็มตัวสิ่งที่ทำให้หันมาทำเกษตรอินทรีย์ก็เพราะว่าได้ไปศึกษาดูงานและได้เห็นตัวอย่างความสำเร็จแนวทางของคนทำเกษตรอินทรีย์โดยมีเพื่อนสมาชิกที่มีความรู้ในเรื่องนี้ช่วยแนะวิธีการทำเกษตรอินทรีย์บวกกับมีความรู้ด้านการเกษตรอยู่แล้วจึงทำให้สามารถปรับวิธีการทำเกษตรจากการพึ่งพาสารเคมีมาทำเกษตรอินทรีย์อย่างเต็มตัวได้เร็วขึ้น

๒. ด้านข้อมูลประกอบการตัดสินใจ พบว่าส่วนใหญ่มีข้อมูลจากการไปศึกษาดูงานและการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐที่เข้ามาส่งเสริมนอกและการไปเรียนรู้จากคนที่สำเร็จเป็นแบบอย่างในการทำเกษตรอินทรีย์ทั้งวิธีการและขั้นตอนที่ถูกต้อง จึงทำให้เห็นช่องทางและแนวทางที่สามารถปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรที่พึ่งพาสารเคมีไปเป็นเกษตรอินทรีย์ได้เร็วขึ้น และยังมีช่องทางการตลาดที่ให้เห็นโอกาสในการสร้างได้จากตัวอย่างของคนประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์

๓. การบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีการทำการตลาดแบบออฟไลน์คือนำผลผลิตไปจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มเครือข่ายได้เปิดตลาดไว้จากการสนับสนุนของหน่วยงานรัฐและเอกชนส่วนออนไลน์นั้นก็มีควบคู่ไปโดยจากสมาชิกที่มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำมาช่วยทำการตลาด เช่น ใช้ระบบไลน์ในการติดต่อกับลูกค้าเพราะง่ายและเข้าถึงลูกค้าได้ไวกว่าระบบอื่น ๆ สามารถประสานงานได้เร็วและให้ข้อมูลผลผลิตได้ทันที ส่วนการบริหารผลผลิตส่วนมากจะมีการรวมกลุ่มกันจำหน่ายและบริหารจัดการตามตลาดต้องการโดยให้สมาชิกบริหารจัดการผลผลิตตามความต้องการของตลาดจะมีผู้ประสานงานกลุ่มแจ้งความต้องการผลผลิตไว้ล่วงหน้าเพื่อเตรียมบริหารจัดการผลผลิตให้ทันกับความต้องการของตลาด

๔. ด้านความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยผู้บริโภคและด้านที่ ๕ ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยมาเป็นอันดับแรกเพราะเกิดจากผลที่เกษตรกรได้รับจากการบริโภคเองทำให้ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องนี้ซึ่งส่วนใหญ่จะมีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกันจึงทำให้สามารถยืนยันและให้ข้อมูลขั้นตอนการผลิตสินค้าเกษตรให้กับผู้บริโภคได้ชัดเจน ส่วนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเกษตรกรมีประสบการณ์ผ่านการประเมินมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มาแล้วจึงทำให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ผ่านการประเมินคุณภาพของผลผลิตเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะการประเมินจากสมาชิกด้วยกัน

และจากหน่วยงานราชการที่เข้ามาประเมินร่วมอีกเกษตรกรส่วนใหญ่สามารถอธิบายกระบวนการได้อย่างชัดเจนเรื่องมาตรการรักษาสีเขียว

๖. ด้านความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร ส่วนมากจะเป็นอาชีพเกษตรกรอยู่แล้วมีความห่วงใยในเรื่องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจึงทำให้เกิดความภูมิใจที่ตนเองได้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยรักษาทรัพยากรให้ฟื้นกลับคืนมา เนื่องจากผลของการใช้สารเคมีทำให้ดินและน้ำมีปัญหาเมื่อหันมาใช้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นเกิดความห่วงใยและภูมิใจในตนเองที่เป็นส่วนหนึ่งทำให้ธรรมชาติดั้งเดิมกลับคืนมา

๔.๒ พัฒนาระบบการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นำไปสู่รายได้ที่ยั่งยืน

การพัฒนาระบบการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer เป็นการศึกษาวิเคราะห์พัฒนาระบบการค้นหาคำจริงในสถานะของสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ความต้องการของเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer โดยได้วางกระบวนการพัฒนาไว้ดังนี้

๑. การจัดการความรู้

๑.๑ ส่วนบุคคล

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกของตัวแทนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ยังมีประเด็นในเรื่องการให้ความรู้กับเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ ยังพึ่งพาการศึกษาจากหน่วยงานอื่นหรือจากกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่จะดูจากตัวอย่างในกลุ่มตนเองและยังไม่มีจัดการความรู้ที่เป็นรูปธรรมภายในกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่เพียงแต่มีการจัดอบรมให้ความรู้เบื้องต้นเพื่อเป็นพื้นฐานการทำเกษตรอินทรีย์ โดยทางคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานราชการในพื้นที่คือ เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินมาให้ความรู้ในเรื่องการปรับปรุงดินให้มีคุณภาพที่พืชต้องการและวิธีการตรวจคุณภาพดินโดยมีกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการนำดินมาตรวจ เกษตรกรมีแนวทางในการศึกษาและปรับปรุงคุณภาพดินให้สอดคล้องกับความต้องการของพืชลดต้นทุนในการเกษตรได้ จากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้าใจในเรื่องคุณภาพดินเนื่องจากที่ผ่านมาจะเน้นการบำรุงดินเป็นหลักไม่ได้ทราบค่าระดับคุณภาพดินความเป็นกรด เป็นด่าง เพราะไม่มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่จะมาตรวจสอบ ดังนั้นการที่ทำให้เกษตรกรได้เห็นถึงกระบวนการวิธีการตรวจสอบคุณภาพดิน การถ่ายทอดทักษะการพัฒนาดินให้มีคุณภาพ พืชประเภทไหนเหมาะสมกับสภาพดินแบบไหน เพื่อนำไปพัฒนาพื้นที่เกษตรอินทรีย์ให้เหมาะสมกับ

สภาพความต้องการของพืชที่จะนำมาปลูกหรือพัฒนาดินที่เหมาะสมกับพืชตัวอื่นที่เป็นความต้องการของตลาดในการพัฒนาต่อยอดผลผลิตทางการเกษตรให้มีมูลค่านอกจากนั้นเพื่อให้เกษตรกรมีช่องทางในการติดต่อประสานงานขอความรู้ในการพัฒนาต่อยอดและเทคนิคต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำปุ๋ย การปรับปรุงดินที่ใช้วัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่นำมาใช้ประโยชน์ที่สามารถนำมาพัฒนาได้ด้วยตนเอง เกษตรกรเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้รับเทคนิควิธีการทำปุ๋ยไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ ส่วนผสม ระยะเวลา เทคนิคการสังเกตต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้กับพืชได้และการป้องกันศัตรูพืชเป็นต้นกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการถ่ายทอดความรู้เหล่านี้สามารถประสานงานและขอความร่วมมือกันโดยตรงกับกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

๑.๒ กระบวนการจัดการความรู้ process KM

ยึดแนวทางแนวทางการพัฒนาเกษตรปราดเปรื่อง Smart Farmer มีแนวคิดที่สำคัญคือต้องการให้เกษตรกรให้ม้องค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การตลาด เทคโนโลยีการผลิต การจัดการต้นทุนและช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรอินทรีย์จะต้องมีกลไกที่ดำเนินการให้มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยพัฒนาเกษตรกรให้สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

๑. ควรจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเกษตรกรอินทรีย์ภายในกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์อำเภอศรีประจันต์ เพื่อช่วยในการบริหารจัดการข้อมูลให้มีประสิทธิภาพกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์เป็น

กลไกสำคัญให้กลุ่มมีการขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน โดยประกอบไปด้วยข้อมูลแหล่งเพาะปลูก ผลผลิตสินค้าเกษตร ฤดูกาลที่ผลผลิตพืชแต่ละประเภทออกปริมาณของผลผลิต สภาพอากาศที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก ราคาสินค้า ตลาดและปัจจัยการผลิตการเตือนภัยและการเชื่อมโยงยังกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ ภายในประเทศ เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาแนะนำเกษตรกรอินทรีย์ในพื้นที่โดยการสร้างเครือข่ายภายในอำเภอและจังหวัดเพื่อจะได้เชื่อมโยงข้อมูลในการจัดการความรู้ให้เกษตรกรกรโดยการจัดทำทะเบียนเกษตรกรในพื้นที่ก่อนเพื่อเป็นต้นแบบและปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์เป็นปัจจุบันให้ได้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นที่ตั้ง แหล่งรวบรวมผลผลิต ช่องทางการตลาด การกระจายสินค้า ทั้งตลาดภายในและนอกพื้นที่ ตลอดจนแหล่งแปรรูปสินค้า ราคา ตลาด การบริหารจัดการน้ำ รวมทั้งการปรับปรุงวิธีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์รุ่นใหม่ได้มีข้อมูลประกอบในการศึกษาและลงมือทำ แล้วนำไปสู่การจัดทำแผนเชิงลึกในการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเครือข่ายในอำเภอศรีประจันต์ โดยมีข้อมูลทางการตลาดและการผลิตเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

๒. ควรจัดตั้งสำนักงาน Smart Officer คือ มีบุคลากรของกลุ่มเครือข่ายที่มีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความเข้าใจในกฎระเบียบข้อบังคับ มาตรฐานการทำเกษตรอินทรีย์ ทั้งความรู้ทางด้านวิชาการ นโยบายของจังหวัดและของรัฐ การบริหารจัดการ มีเทคนิคในการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ดี สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน มีความรักในเกษตรอินทรีย์และทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาด้านต่าง ๆ ให้กับเกษตรกรได้หรือเชื่อมโยงกับหน่วยงานของราชการที่อยู่ในพื้นที่เพื่อขอพื้นที่จัดตั้งของกลุ่มเครือข่ายโดยให้รัฐช่วยสนับสนุนเบื้องต้นเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้การพัฒนาการจัดตั้งสำนักงาน Smart Officer ดำเนินการในส่วนของกลุ่มเครือข่าย โดยยึดหลักการในการพัฒนา คือ ๑) กำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรที่เป็นเกษตรกรอินทรีย์ ๒) ประเมินคุณสมบัติและคัดเลือกต้นแบบเกษตรกรอินทรีย์ ๓) เสนอแนวทางในการพัฒนาหรือโครงการฯ ๔) ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรที่ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่ม ๕) ติดตามประเมินจากกลุ่ม

๓. ควรจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนของกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ Smart Farmer และ Smart Officer ช่วยในการพิจารณา การกำหนดแผน โครงการ กิจกรรม เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายโดยการจัดทำงบประมาณเชื่อมโยงกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาทำการสนับสนุนส่งเสริมให้คำแนะนำติดตามการปฏิบัติงานของกลุ่มเครือข่ายตามแผน โครงการ กิจกรรม โดยนำเสนอผลงานการดำเนินการให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ข้อมูลของการพัฒนา

จากกรอบการดำเนินการเบื้องต้นนั้นเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมในการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ในพื้นที่อำเภอศรีประจันต์นำไปสู่ต้นแบบการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

ในจังหวัดสุพรรณบุรีให้เกิดการขับเคลื่อนการทำงานของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ โดยยึดแนวทางของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๔. การพัฒนาทักษะของกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์อำเภอศรีประจันต์ จากแนวคิดว่าความเป็นผู้ประกอบการเกษตรปราดเปรื่อง จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายงานวิจัย และจากหน่วยงาน สามารถแบ่งการพัฒนาออกเป็น ๑๐ ทักษะ ประกอบด้วย ทักษะด้านการจัดการ (Management skill) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking skill) ทักษะผู้นำความคิด (Thought leadership skill) ทักษะการประสานงาน (Coordination skill) ทักษะความไว้วางใจ (Trust skill) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology skill) ทักษะสุขภาวะ (Well being) ทักษะความรับผิดชอบ (Accountability) การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) และความเสี่ยง (Risk taking) เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์โดยการวิเคราะห์แต่ละทักษะมีองค์ประกอบดังนี้

๔.๑ ทักษะด้านการจัดการ ประกอบไปด้วยมีความรู้ความสามารถในการคัดเลือกพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่เพาะปลูก สอดคล้องกับแนวโน้มทางการตลาด มีการวางแผนเพื่อลดต้นทุนการผลิต จัดทำปฏิทินการเพาะปลูกพืชตามอายุการเก็บเกี่ยว มีการสร้างแบรนด์จากพืชที่ปลูก โดยสามารถวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า และการบริหารจัดการเกษตรโดยคำนึงถึงความยั่งยืน โดยการงดใช้สารเคมี

๔.๒ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่มีความแปลกใหม่แตกต่างจากท้องตลาดและเป็นที่สนใจของผู้บริโภค ทั้งรูปแบบสัญลักษณ์หรือ แบนด์ มีการจัดกิจกรรมให้ผู้บริโภคมีส่วนร่วมในการผลิตพืชทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นทางด้านข้อเสนอแนะหรือผ่านทางไลน์ช่องทางสารสนเทศเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถติดตามขั้นตอนการผลิตสินค้าเกษตรตั้งแต่ต้นจนถึงการเก็บเกี่ยวและคิดสร้างสรรค์ต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น

๔.๓ ทักษะผู้นำความคิด ประกอบด้วยการสร้างความมั่นใจผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรโดยการเชื่อมโยงกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์อื่น ๆ แสวงหาการทำงานร่วมกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรเพื่อเกิดช่องทางใหม่ ๆ ในการนำมาปรับปรุงผลผลิตให้มีคุณภาพมากกว่าเดิมและร่วมรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเครือข่ายกับผู้บริโภค จะได้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๔.๔ ทักษะการประสานงาน สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ จากผู้ที่มีประสบการณ์แล้วนำมาต่อยอดพัฒนาปรับปรุงตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความหลากหลายในการผลผลิตเกษตรกรอินทรีย์และได้แนวทางใหม่ ๆ นำมาปรับปรุงพื้นที่การทำเกษตรของตนทำให้เห็นทางเลือกหลายวิธีในการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งภาคเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๔.๕ ทักษะความไว้วางใจ มีความเอาใจใส่ในคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์สร้างความเชื่อมั่นให้ตนเอง มีความซื่อสัตย์ในการดำเนินการทั้งผลิตและจำหน่ายให้กับลูกค้าหรือผู้บริโภคให้ได้รับประโยชน์สูงสุด เป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกรอื่นในเรื่องความมีมาตรฐานและจิตอาสาในการช่วยเหลือชุมชนหรือเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์พร้อมที่จะเข้ามาช่วยพัฒนาให้มีความเป็นรูปธรรมต่อเนื่องและยั่งยืน

๔.๖ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตรงนี้ถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก ในยุค ๔.๐ ตามนโยบายของรัฐบาล เกษตรกรจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ในเรื่องนี้ด้วยเพราะสภาพสังคมและการเปลี่ยนแปลงของสังคมมีความรวดเร็วต้องปรับตัวให้ทัน ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อประสานงานหรือช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์จำจะต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยสนับสนุนอีกแรงในการแบ่งเบาภาระกับการประสานงานกับผู้บริโภคโดยตรงโดยผ่านระบบออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์ผลผลิตทางการเกษตรให้ผู้บริโภคได้เข้าถึงผู้ผลิตโดยตรงเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในผลผลิต และการศึกษาค้นคว้าแหล่งความรู้เกี่ยวกับพันธุ์พืชที่มีความต้องการของตลาดและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมแบบไหน ความรู้ของพืชที่จะนำมาปลูกและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายอื่น การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มเครือข่ายด้วยกันและการติดตามข่าวสารทั้งหมดนี้มีความจำเป็นอย่างมากในสถานการณ์ปัจจุบันสำหรับเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์

๔.๗ ทักษะด้านสุขภาวะ มีแนวคิดเชิงบวก การรักษาสุขภาพร่างกายในการทำงานมีการบริหารจัดการการกินอยู่ของตนเองให้เป็นแบบอย่างของเรื่องสุขภาวะสะท้อนให้เห็นคุณภาพของต้นแบบการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของผู้บริโภค ฝึกสร้างความเชื่อมั่นในตนเองมุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์

๔.๘ ความรับผิดชอบ เน้นในเรื่องความเอาใจใส่เรื่องคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานการผลิต ตรวจสอบคุณภาพและความปลอดภัยของพืชทางการเกษตร ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและชุมชนด้วยการไม่ปล่อยสารเคมีของเสียจากการผลิต และการให้ข้อมูลแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการผลิตและผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นความจริงเพื่อให้เกิดความเป็นเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ที่มีความเป็นปึกแผ่นในการรวมกลุ่มและเป็นแบบมาตรฐานให้กับเครือข่ายเกษตรกรอื่นๆ

๔.๙ การเสริมสร้างพลังอำนาจ เพื่อให้เกษตรกรสามารถแสวงหาความรู้และเผยแพร่ทักษะและความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์เปิดกว้างให้สังคมรับรู้มากขึ้น โดยการบริหารงานบุคคลแบบแนวราบทั้งประธานกลุ่มและสมาชิกสามารถติดต่อประสานงานกันตลอดเวลาเมื่อมีการปรับเปลี่ยนหรือมีองค์ความรู้ใหม่ ๆ สามารถถ่ายทอดซึ่งกันและกันได้ยอมรับฟังความคิดเห็น สร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนการเข้าถึงข้อมูลและให้ข้อมูลเพื่อบริการลูกค้าหรือผู้บริโภคสามารถสอบถามหรือให้การช่วยเหลือปัญหาผลผลิตทางการเกษตรได้

๔.๑๐ ความกล้าเสี่ยง ปรับเปลี่ยนแปลงพืชเพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่บริเวณชุมชนโดยการนำพืชใหม่ ๆ มาทดลองปลูกให้เกิดทางเลือก การเปลี่ยนวิธีคิดภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมือนเดิม การคิดและลงมือทำในสิ่งที่แปลกใหม่เป็นเอกลักษณ์ของแบรนด์ที่ตนคิดขึ้นเพื่อให้เกิดการต่อยอดพัฒนาความคิดและลงมือทำให้เป็นเป็นต้นแบบในการปรับวิธีคิดในการทำงานท่าเกษตร นอกจากฝึกให้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้มีความหลากหลายมากขึ้นในการพัฒนาผลผลิตที่มีอยู่เดิมกล้าเสี่ยงที่จะเปลี่ยนแปลงและมุ่งหวังผลในเชิงบวก^{๒๕}

สรุปการพัฒนากระบวนการจัดการความรู้ของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์อำเภอศรีประจันต์ จำเป็นจะต้องมีศูนย์กลางในการบริหารจัดการฐานข้อมูลองค์ความรู้ของการทำเกษตรอินทรีย์โดยมีการจัดตั้งสำนักงานและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านเกษตรอินทรีย์โดยจากการคัดเลือกของกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ทั้งเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์และเป็นคณะกรรมการผู้ประสานงานกลุ่มเครือข่ายเพื่อให้เครือข่ายเกษตรอินทรีย์มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมมีทิศทางในการรวมกลุ่มที่เป็นระบบสร้างความเชื่อมั่นกับผู้บริโภค นอกจากนั้นควรพัฒนาทักษะ ๑๐ ทักษะที่ได้กล่าวมาเบื้องต้นนั้นเพื่อให้เกษตรกรมีการบริหารจัดการที่ดีในการทำเกษตรอินทรีย์เพื่อยกระดับการเป็นผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์และมีความมั่นคงทางรายได้

^{๒๕} บดินทร์ วิจารณ์, การจัดการความรู้สู่ปัญญาปฏิบัติ, (กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, ๒๕๔๗).

๓ การจัดการความรู้ระดับองค์กรหรือกลุ่มเครือข่าย organization KM

ยึดแนวทางการจัดการความรู้ของเครือข่ายเกษตรอินทรีย์อำเภอศรีประจันต์ตามกรอบของการจัดการความรู้ของ สำนักงาน ก.พ.ร. ประกอบด้วยกระบวนการจัดการความรู้ภายในกลุ่มเครือข่าย ที่จะช่วยเกิดการพัฒนาความรู้ภายในกลุ่ม ประกอบไปด้วย ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ การบ่งชี้ความรู้ เป็นการระบุความรู้ที่จำเป็นต้องมีของกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์อำเภอศรีประจันต์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและพันธกิจของกลุ่มเครือข่าย ได้แก่ ความรู้ในเรื่องอะไรบ้างเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ความรู้อะไรที่มีอยู่แล้วในกลุ่มเครือข่าย อยู่ในรูปแบบใด ใครเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ผ่านมากลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ทั้ง ๒ กลุ่มได้มีการนำพาสมาชิกในเครือข่ายเข้าร่วมฝึกอบรม ทั้งเทคนิค กระบวนการและมาตรฐานความเป็นเกษตรอินทรีย์ กฎระเบียบข้อบังคับที่เป็นเกณฑ์เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับความเป็นเกษตรอินทรีย์ตามเกณฑ์การรับรองของสมาชิกและของหน่วยงานราชการ

๓.๒ การสร้างและการแสวงหาความรู้ คือการสร้างความรู้ใหม่ ๆ แสวงหาความรู้จากภายนอก รักษาความรู้เดิม แยกความรู้ที่ใช้ไม่ได้ออกไป มีหลายแนวทาง เช่น ใช้ SECI model นำบุคลากรที่เป็นสมาชิกเครือข่ายที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในด้านเกษตรอินทรีย์ที่แตกต่างกันและหลากหลายมาประชุมทำงานร่วมกัน เชิญวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้านในเรื่องของเกษตรอินทรีย์มาถ่ายทอดหรือให้คำปรึกษาในการพัฒนากลุ่มเครือข่ายไม่ว่าจะเป็นการไปดูตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านมากลุ่มเครือข่ายทั้ง ๒ กลุ่มก็ได้ดำเนินกิจกรรมในเรื่องนี้มาตลอด เพื่อนำมาปรับปรุงมาตรฐานการทำเกษตรอินทรีย์ให้มีการพัฒนาต่อยอดต่อไป

๓.๓ การจัดการความรู้ใหม่ให้เป็นระบบ การวางโครงสร้าง แบ่งประเภทความรู้ เช่น จัดลำดับการจัดการความรู้ ขั้นตอนการเรียนรู้ มีการจัดเก็บหรือและค้นคืน เพื่อให้สมาชิกได้นำข้อมูลเหล่านี้ไปศึกษาเพิ่มเติม อาจเป็นในรูปแบบคู่มือ สามารถนำไปใช้ได้สะดวกไม่ยุ่งยาก แยกตามประเภทของการทำเกษตรของสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายแล้วนำไปใช้ได้สะดวก เรียกกลับคืนเพื่อพัฒนารุ่นต่อไปของกลุ่มเครือข่ายซึ่งการจากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเชิงลึกกระบวนการเหล่านี้ยังไม่เป็นรูปธรรมจำเป็นจะต้องปรับกระบวนการนี้ให้มีความชัดเจนเพื่อให้ทิศทางการทำงานของเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ทั้ง ๒ กลุ่ม มีมาตรฐานและมีการพัฒนาขยายสมาชิกได้เพิ่มมากขึ้นนำไปสู่ต้นแบบการทำเกษตรอินทรีย์ที่มีการบริหารจัดการที่ดี

๓.๔ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ คือการกลั่นกรองความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ครบถ้วน ทันสมัยใช้งานได้และสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกกลุ่มเครือข่าย มีการปรับปรุงแก้ไขเอกสารให้เป็นมาตรฐาน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ปรับปรุงข้อมูลให้สมบูรณ์เป็นปัจจุบันกลุ่มเกษตรทั้ง ๒ กลุ่มก็ได้มีการดำเนินการโดยผ่านวิทยากรผู้มาให้ความรู้ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการและผู้มีประสบการณ์ที่เป็นสมาชิกภายในกลุ่มเองมีการสร้างมาตรฐานความเป็นเกษตรอินทรีย์มีการจัดตั้ง

คณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ว่าเป็นไปตามกรอบของความเป็นเกษตรอินทรีย์หรือไม่ แต่ยังไม่มีการรวบรวมเอกสารเก็บไว้ในเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ทั้ง ๒ กลุ่ม จึงจำเป็นจะต้องมีแหล่งหรือพื้นที่สำหรับเก็บข้อมูลเหล่านี้ให้เป็นเอกเทศเพื่อให้สมาชิกได้มาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้

๓.๕ การเข้าถึงความรู้ เป็นการให้ สมาชิกกลุ่มเครือข่ายสามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่าย สะดวกในการนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาการดำเนินการทางเกษตรอินทรีย์ ที่ต้องการได้ง่ายสะดวก เช่น ข้อมูลเบื้องต้นของการทำเกษตรอินทรีย์ ช่องทางรายได้จากการทำเกษตรอินทรีย์ เทคโนโลยีประเภทไหนช่วยสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์และสารสนเทศต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนและสืบค้นข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจและลงมือทำเกษตรอินทรีย์ เช่น Web board บอร์ดประชาสัมพันธ์ กิจกรรมข่าวสารต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงและเกี่ยวข้องกับการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

๓.๖ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ การนำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติของบุคลากรกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ที่ประสบความสำเร็จมาแลกเปลี่ยนเคล็ดลับ เทคนิคการทำงาน เทคนิคการแก้ปัญหา หรือการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน สำหรับความรู้ที่แจ่มชัด อาจจะเป็นรูปแบบเอกสาร ฐานความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศที่สมาชิกในกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์สามารถเข้าถึงได้ง่ายสะดวก รวดเร็ว ส่วนความรู้ที่ฝังในตัวคนอาจทำในรูปแบบศึกษาเป็นทีม กิจกรรมกลุ่ม นวัตกรรม ชุมชนนักปฏิบัติ ระบบพี่เลี้ยง การแลกเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติ การขอคำปรึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

๓.๗. การเรียนรู้ ให้สมาชิกสามารถนำความรู้ที่ได้แบ่งปันแลกเปลี่ยนกับสมาชิกที่เริ่มทำเกษตรอินทรีย์เป็นประโยชน์ในการทำเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้องตรงตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ข้อบังคับเพื่อไม่ให้หลงทิศทาง แล้วเกิดความรู้ใหม่แล้วมีการรวบรวมมาจัดเก็บเป็นข้อมูลในการศึกษาเพิ่มเติมหรือต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมให้มีการพัฒนาและได้มาตรฐาน ควรให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานของเกษตรกร เช่น เกิดการเรียนรู้จาก วงจร “สร้างองค์ความรู้” นำความรู้ไปใช้ เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ มีการหมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง

๔.๒.๒ การสื่อสารระหว่างกลุ่ม

การสื่อสารระหว่างกลุ่มเป็นหัวใจสำคัญของการประสานงานเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงของยุคให้เป็นไปตามเป้าหมาย มุ่งเน้นถึงปัจจัยแวดล้อมภายในกลุ่มเครือข่ายที่จะเกิดผลกระทบต่อการจัดการความรู้ การสื่อสารระหว่างกลุ่มทำให้สมาชิกในกลุ่มเครือข่ายเกิดความเข้าใจร่วมกันในการจัดการความรู้ว่าจะดำเนินการไปเพื่อวัตถุประสงค์อะไร ได้ประโยชน์อะไรกับสมาชิก ทำเมื่อใด อย่างไร และทำอย่างไร แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างไร โดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ๓ ประการ คือ

๑) เนื้อหาสาระที่จะสื่อสาร

จากการสัมภาษณ์และสังเกตกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทั้ง ๒ กลุ่ม การให้ความรู้ในด้านเกษตรกรในประเด็นของการให้ความรู้จะเน้นเนื้อหาที่สามารถเข้าใจง่ายไม่มีหลักวิชาการมากเกินไปเพื่อให้เข้าใจกระบวนการการดำเนินการไม่ว่าจะเป็นเรื่องของพืช ดิน และขั้นตอนต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีเอกสารประกอบให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น รูปภาพ คู่มือที่เป็นแผ่นพับต่าง ๆ ที่เกษตรกรได้ไปศึกษาดูงานโดยมีเพื่อสมาชิกในกลุ่มที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในด้านเกษตรกรอินทรีย์จะเป็นผู้ให้ข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ ในเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ที่ใช้ภาษาให้เข้าใจง่ายโดยไม่เป็นภาษาที่ศัพท์ทางวิชาการมากนักเพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางการเกษตรมาก่อนแล้วจากการเปลี่ยนผ่านจากเกษตรที่พึ่งพาสารเคมีมาเป็นเกษตรอินทรีย์ โดยจะเน้นเทคนิคหรือขั้นตอนการลงมือทำเกษตรอินทรีย์ที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จและเป็นมาตรฐานการทำเกษตรอินทรีย์ตามกรอบการประเมินของกลุ่มและหน่วยงานของราชการที่เข้ามารับรอง ดังนั้นเนื้อหาสาระส่วนใหญ่จะเน้นในด้านวิธีการและเทคนิคที่ทำให้เกษตรกรที่มีพื้นฐานทางการเกษตรอยู่แล้วหันมาทำเกษตรอินทรีย์ให้เข้าใจง่ายที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องสารอาหารของพืชที่สามารถหาได้จากวัตถุดิบทางธรรมชาติในพื้นที่นำมาผลิตเป็นสารอาหารของพืชและการป้องกันศัตรูพืช ไม่ว่าจะเป็นการทำปุ๋ย การทำน้ำหมัก การดูแลการบำรุงดิน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายจะมีประธานกลุ่มเป็นผู้ประสานงานในการจัดกิจกรรมให้ความรู้ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมจากหน่วยงานและจากการไปศึกษาดูงานแล้วนำมาถ่ายทอดกับสมาชิก

๒) กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสื่อสาร

จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกที่เป็นเกษตรกรอินทรีย์ที่ยังเริ่มต้นและให้ความสนใจเข้ามาทำเกษตรอินทรีย์เพื่อให้สมาชิกมีความรู้พื้นฐานและเกณฑ์การประเมินความเป็นเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของกลุ่มและของหน่วยงานราชการที่เข้ามากำกับดูแลส่วนเกษตรกรที่มีทักษะและองค์ความรู้ที่ผ่านการประเมินจากกลุ่มสมาชิกและทางราชการแล้วนั้นจะคอยช่วยเหลือแนะนำอีกทางหนึ่งไม่ว่าจะเป็นเทคนิคหรือกระบวนการที่ตนเองทำและผ่านการประเมินเพื่อให้การรวมกลุ่มและการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์มีความพร้อมไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนั้นเป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้บริโภคของสมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ที่มีมาตรฐานในการดำเนินกิจกรรมและการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกลุ่มซึ่งจะนำไปสู่การรับรองความเกษตรอินทรีย์ของสมาชิกที่จะก้าวผ่านการประเมินของสมาชิกด้วยกันและของหน่วยงานราชการจำเป็นจะต้องให้องค์ความรู้แก่สมาชิกที่เริ่มต้นและหันมาทำเกษตรอินทรีย์เป็นกลุ่มเป้าหมายแรกในการสื่อสารเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับรองมาตรฐานของตนเอง นอกจากนั้นทางประธานกลุ่มจะมีการประกาศแจ้งไปยังสมาชิกเข้าร่วมอบรมความรู้เพิ่มเติมไม่ว่าจะเป็นเทคนิคการทำเกษตรอินทรีย์ที่ประสบผลสำเร็จจากผู้มีประสบการณ์และการจัดอบรมของหน่วยงานราชการในด้านการประเมินมาตรฐานเกษตรอินทรีย์โดยจะเน้นไปยัง

สมาชิกเกษตรกรอินทรีย์ที่เริ่มต้นในการทำเกษตรอินทรีย์เป็นอันดับแรกก่อน พอมีพื้นฐานและความเข้าใจในด้านเกษตรอินทรีย์แล้วก็จะมีการไปศึกษาดูงานเพิ่มเติมนอกสถานที่เพื่อให้มีความรู้และทักษะใหม่ ๆ มาพัฒนาการทำเกษตรอินทรีย์ของตนเอง

๓) ช่องทางการสื่อสาร

การสื่อสารที่บกพร่องอาจเกิดความล้มเหลวของช่องทางที่จะทำให้สมาชิกได้รับการสื่อสารได้อย่างทั่วถึง เช่น การจัดประชุม ทั้งแบบในห้องประชุม หรือผ่านระบบออนไลน์ การแจ้งประชาสัมพันธ์ ผ่านระบบไลน์ ควรจะเน้นการสื่อสารสองทางควบคู่กันไปในการประสานงานเพื่อลดการผิดพลาดในการดำเนินการข้อมูลข่าวสาร จำเป็นจะต้องมีผู้ประสานงานในกลุ่มเครือข่ายเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องการสื่อสารระหว่างกลุ่ม อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๓ คน เพื่อให้การสื่อสารระหว่างกลุ่มมีความรวดเร็วมากขึ้นในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ทั้งสองกลุ่มฉะนั้นกลุ่มเกษตรอินทรีย์จะต้องมีช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อให้การประสานงานมีความรวดเร็วมากขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารทางใดทางหนึ่งเป็นหลัก โดยสามารถมีทางเลือกให้เครือข่ายมีช่องทางในการสื่อสารระหว่างกลุ่มได้สะดวก จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มเกษตรกรใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านระบบไลน์โดยการสร้างกลุ่มไลน์ขึ้นมาเพราะการสื่อสารผ่านระบบไลน์มีความสะดวกสามารถติดตามข่าวสารได้สะดวกกว่าช่องทางการสื่อสารแบบอื่น ๆ จากการสอบถามส่วนใหญ่จะนิยมใช้ไลน์ในการประสานงาน นอกจากนั้นก็ผ่านระบบเว็บไซต์ของกลุ่มสมาชิกแต่ก็ยังมีน้อยที่สมาชิกเข้าไปดู เนื่องจากไม่สะดวกในการเข้าใช้

๔.๒.๓ การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการความรู้ในกลุ่มเครือข่ายสมาชิกเกษตรอินทรีย์ เป็นการดำเนินการเพื่อลดผลกระทบในการจัดการความรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยน จัดเก็บ และนำมาใช้ ให้เกิดการปรับตัวและการยอมรับ พร้อมทั้งสร้างศักยภาพใหม่ ๆ เพื่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงการจัดการความรู้ของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ โดยมุ่งเน้นปัจจัยภายในกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ที่จะมีผลกระทบต่อการจัดการความรู้ โดยคำนึงถึง ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

๑) การเตรียมการและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ปรับเปลี่ยนค่านิยม พฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม ทั้งประธาน รองประธานและสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มเครือข่ายเดียวกัน ได้ยึดแนวทางการเปิดรับและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง สร้างสรรค์งานใหม่ ๆ พร้อมทั้งจะแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน มีมุมมองในการปฏิบัติงานเชิงบวก ปลูกฝังแนวคิดที่เอื้อต่อการทำงานเกษตรอินทรีย์ เช่น ความตั้งใจ การเอาชนะอุปสรรค มีแนวคิดเชิงบวกในการปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดีกับสมาชิก การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเป้าหมายของกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ การเตรียมโครงสร้างพื้นฐานของกลุ่ม การกำหนดทีมงาน/ และสมาชิกรับผิดชอบร่วมกัน มีการติดตามและประเมินผล กำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จให้ชัดเจน

๒) การสื่อสาร ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ทั้งโครงการ วัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงปัจจัย ๓ ประการ ๑) เนื้อหาสาระ ๒) เป้าหมายในการสื่อสาร ๓) ช่องทางในการสื่อสาร

๓) กระบวนการและเครื่องมือในการจัดการความรู้ เป็นการช่วยในการค้นหา เข้าถึง ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้สะดวกรวดเร็ว การเลือกใช้กระบวนการและเครื่องมือขึ้นอยู่กับชนิดขององค์ความรู้ ลักษณะกลุ่มเครือข่าย ลักษณะการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร ทรัพยากร ฯลฯ โดยมีองค์ประกอบกระบวนการและเครื่องมือในการจัดการความรู้ ประกอบด้วย

-ฐานข้อมูล (Knowledge Bases) เก็บข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ที่จำเป็นใช้ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เป็นระบบ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ต้องการข้อมูล เข้ารู้ต่าง ๆ ของเกษตรอินทรีย์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว โดยการจัดเก็บข้อมูลสามารถทำได้ ๒ วิธี คือ จัดในรูปแบบเอกสาร คู่มือประกอบการเรียนรู้ และจัดเก็บในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สมาชิกทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

- การจัดเก็บความรู้และวิธีปฏิบัติ จัดเก็บข้อมูลความรู้ในรูปแบบง่าย ๆ เพื่อความสะดวกของสมาชิกในการค้นหาและนำไปใช้ เช่น คู่มือประกอบการปฏิบัติ การจัดฝึกอบรมเบื้องต้น คู่มือการประเมินมาตรฐานการทำเกษตรอินทรีย์ คู่มือเทคนิควิธีการทำเกษตรอินทรีย์ โดยใช้หลักการ ๕ ส ในการบริหารจัดการจัดเก็บ

- การใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง จากผู้มีประสบการณ์ทั้งความสำเร็จและล้มเหลวเพื่อเผยแพร่สิ่งที่ผู้มีประสบการณ์ได้ถ่ายทอดให้สมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ได้รับรู้และผู้ที่สนใจศึกษา โดยการสร้างบรรยากาศให้เกิดความน่าสนใจและเป็นไปได้ เช่น ผลสัมฤทธิ์ที่ตามมาได้รับจากการลงมือปฏิบัติ จากการเล่าเรื่องราวให้มีความน่าใจ ตลอดจนเทคนิคและวิธีการปรับเปลี่ยนจนนำมาสู่องค์ความรู้ที่ได้รับการปฏิบัตินำมาสู่ผลสำเร็จ สร้างแรงบันดาลใจกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ด้วยกันได้องค์ความรู้ที่ดีไว้ใช้ประโยชน์ในการทำเกษตรอินทรีย์

- การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน การอภิปรายเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากการทำเกษตรอินทรีย์ ให้สมาชิกกลุ่มเครือข่ายแต่ละคนได้สะท้อนความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อการทำเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านมา มี จุดเด่น จุดด้อย และข้อควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรให้ดีขึ้น ถ้ามีการปฏิบัติงานอีกครั้งจะทำให้สมาชิกได้เห็นข้อบกพร่องจากการระดมความคิดของสมาชิกมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาซึ่งจะทำให้สมาชิกในทีมได้เรียนรู้ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาข้อผิดพลาดและสิ่งที่ควรปรับปรุงในการทำเกษตรอินทรีย์ครั้งต่อไปอย่างไร

- ระบบพี่เลี้ยง เป็น การถ่ายทอดความรู้ตัวต่อตัว จากผู้มีประสบการณ์มากกว่าทางด้านเกษตรอินทรีย์ไปยังเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ยังไม่มีทักษะพื้นฐานความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะสอนและแนะนำวิธีการทำเกษตรอินทรีย์ วิธีการแบบนี้ค่อนข้างใช้ระยะเวลา

จำเป็นจะต้องให้ทั้งสองฝ่ายสร้างความคุ้นเคยความสัมพันธ์และความเข้าใจกัน ผู้เป็นพี่เลี้ยงต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการให้คำปรึกษาเพื่อให้เขาสามารถเดินต่อได้และต้องสร้างกำลังใจให้คิดเชิงบวก มีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายเพื่อให้เป็นทางเลือกในการปฏิบัติลงมือการทำเกษตรอินทรีย์

- การจัดตั้งทีมเครือข่ายเพื่อทำงานร่วมกัน เป็นการจัดตั้งทีมงานร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ภายใต้ความเชื่อที่ว่าทำงานในแต่ละเรื่องต้องอาศัยผู้มีประสบการณ์ด้านเกษตรอินทรีย์จากหลาย ๆ ด้านจากกลุ่มเครือข่ายมาแลกเปลี่ยนและทำงานร่วมกัน จึงจะประสบความสำเร็จ

- การประชุมระดมสมอง เป็นเครื่องช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปรึกษาหารือระหว่างกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในการกำหนดแนวทางแก้ไขหรือตัดสินใจในการดำเนินการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านประสบการณ์และมุมมองจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์

- ชุมชนนักปฏิบัติ การรวมตัวกลุ่มสมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ทั้งในส่วนวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ เป็นประสบการณ์นำไปสู่ความสำเร็จและมีการสรุปบทเรียนซึ่งเป็นความผิดพลาดในการทำเกษตรอินทรีย์ที่ไม่ตอบโจทย์ทั้งผลผลิตและรายได้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์นำไปใช้แก้ไขปัญหาและพัฒนางานเกษตรของตนให้ดีขึ้นสามารถเกิดขึ้นที่เป็นรูปแบบกายภาพคือการพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มหรือผ่านระบบออนไลน์

๔) การเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ให้สมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ โดยมีหลักการจัดการความรู้ให้สมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ได้บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการถ่ายทอด เนื้อหาที่จะฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมาย วิธีการ การประเมินผล และปรับปรุง เช่น เนื้อหาในการอบรม ที่เชื่อมโยงไปยังองค์ความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยเสริมให้เรียนรู้ได้ตามเวลาที่กลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์สะดวก

๕) การจัดวัดผล ต้องการทราบว่าจัดการความรู้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ แล้วนำผลที่วัดมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการให้ดีขึ้นในการนำไปใช้สื่อสารระหว่างกลุ่มสมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อให้สมาชิกได้เห็นประโยชน์และความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาว่าวัดผลที่ขั้นตอนไหน เช่น วัดจากการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ ความถี่จำนวนผู้เข้าร่วมแต่ละครั้ง วัดผลผลิต คือ ความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ที่เข้าไปใช้ฐานข้อมูลในการจัดการความรู้ตนเอง จำนวนปัญหาที่ได้รับการแก้ไข หรือผลลัพธ์ เช่น ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ที่เกิดจากการนำไปปฏิบัติส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ ฯลฯ

๔.๓ การเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

การเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกรมุ่งเน้นเป้าหมายของปัจเจกบุคคล ระหว่างสังคมที่อยู่ในเครือข่ายที่ส่งผลต่อพฤติกรรมซึ่งกันและกันที่ต้องอาศัยปัจจัยหรือรูปแบบเพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรที่จะส่งผลให้สามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่วางไว้โดยการประสานผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทั้งบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ตลอดจนกิจกรรมในการเสริมสร้างเครือข่ายบนพื้นฐานการรับรู้และการตัดสินใจแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนากลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ไม่ว่าจะด้านองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเครือข่ายแต่ละกลุ่ม ซึ่งการเสริมสร้างเครือข่ายนั้นจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในลักษณะร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะทำให้ทำกลุ่มมีความเข้มแข็งส่งผลต่อสมาชิกเกษตรกรอินทรีย์สามารถดำเนินการพัฒนาการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ให้ดีขึ้น นำไปสู่ความยั่งยืนทั้งทางรายได้และคุณภาพชีวิต

๔.๓.๑ บทบาทของฝ่ายต่าง ๆ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี สถานที่ตั้ง : บ้านท่าคอย หมู่ที่ 4 ตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

แนวทางการพัฒนาของศูนย์เรียนรู้ฯ : ลดต้นทุนการผลิตข้าวและเพิ่มมูลค่าผลผลิต

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ฐานการเรียนรู้ของศูนย์มี ๔ ฐาน ได้แก่ ฐานที่ ๑ การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ฐานที่ ๒ การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชในนาข้าว ฐานที่ ๓ การลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ ฐานที่ ๔ การผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือนดิน

เครือข่ายของกลุ่มศูนย์เรียนรู้

๑. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน
๒. ศูนย์ส่งเสริมผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน
๓. ศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตำบลมดแดง
๔. ศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ธกส.บ้านท่าคอย
๕. กลุ่มผู้ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ล้อม
๖. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
๗. วิสาหกิจชุมชนเกษตรเพชรพิน
๘. กลุ่มเกษตรพอเพียงตำบลปลายนา
๙. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน
๑๐. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

๑๑. ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงคนวังยาง

๑๒. ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง

สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี

สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นหน่วยงานส่งเสริมการเกษตรในส่วนภูมิภาคภายใต้การบริหารงาน ของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้สถาปนาอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม๒๕๑๐ โดยการรวมเอา ๓ หน่วยงาน คืองานส่งเสริมการเกษตรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กรมกสิกรรม และกรมการข้าว ซึ่งทั้ง ๓ หน่วยงานต่างก็มีผู้บริหารหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคที่เรียกว่า หัวหน้าสำนักงานส่งเสริมการเกษตรเขตกสิกรรมจังหวัด ข้าวจังหวัด กสิกรรมอำเภอ ข้าวอำเภอ ทำให้เกิดความสับสน และยากแก่ความเข้าใจของเกษตรกร และประชาชนทั่วไป ในการติดต่อขอรับคำแนะนำ และส่งเสริม จึงได้นำหน่วยงานทั้ง ๓ หน่วย มารวมกันและเรียกว่า เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ

บทบาทและหน้าที่

-ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจเกษตรของชุมชน
-ส่งเสริมและประสานถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การจัดการผลผลิตพืช ประมงและปศุสัตว์

-กำกับ ดูแล และสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานเกษตรอำเภอ
-ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

การแบ่งงานภายในออกเป็น 1 ฝ่าย 4 กลุ่ม ดังนี้

๑. ฝ่ายบริหารทั่วไป มีหน้าที่

รับผิดชอบการปฏิบัติงานบริหารทั่วไปได้แก่งานธุรการงานสารบรรณงานการเงินและบัญชีงานพัสดุและยานพาหนะ การจัดทำและบริหารงบประมาณงานพิมพ์และแจกจ่ายเอกสารงานการเจ้าหน้าที่งานประชุมและงานประสานราชการทั่วไปของสำนักงานแจกจ่ายเอกสาร งานการเจ้าหน้าที่ งานประชุมและงานประสานราชการทั่วไปของสำนักงาน

๒. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต มีหน้าที่

๑) ศึกษา พัฒนาและวางแผนการส่งเสริมการผลิตและจัดการผลผลิตการเกษตร

๒) ศึกษา พัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และจัดการผลผลิตที่เหมาะสมกับ

ท้องถิ่น

๓) ดำเนินการส่งเสริม และประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตและจัดการผลผลิต การให้บริการทางการเกษตร

๔) ดำเนินการตามแผนงาน โครงการ และมาตรการด้านการส่งเสริมการผลิต การจัดการผลผลิต และการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร และประสานการแก้ไขปัญหาการผลิตของเกษตรกร ได้แก่ ภัยธรรมชาติ การระบาดของศัตรูพืช

๕) ประสานการดำเนินโครงการพระราชดำริ และโครงการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่เฉพาะ

๖) สนับสนุนการดำเนินงานและพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอในการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการผลิตและจัดการผลผลิต

๗) ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการส่งเสริมการผลิตและจัดการผลผลิตในจังหวัด

๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร มีหน้าที่

๑) ศึกษา พัฒนาและวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนของชุมชน องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจเกษตรของชุมชน

๓) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และเครือข่าย

๔) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานการผลิต และพัฒนาผลิตภัณฑ์ขององค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

๕) สนับสนุนการดำเนินงานและพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอในการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรองค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน

๖) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน

๗) ประสานและดำเนินงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ

๘) ปฏิบัติงานหน้าที่อื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ มีหน้าที่

๑) ศึกษา วิเคราะห์และดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตรด้านการผลิตพืชการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร และส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพื่อผนวกเป็นแผนพัฒนาจังหวัดของผู้ว่าราชการจังหวัด

๒) ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตรในจังหวัด

๓) พัฒนาสารสนเทศระดับจังหวัด รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์การปลูกพืชผลผลิตการเกษตร วิสาหกิจชุมชน และข้อมูลมือสองอื่น ๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์งานส่งเสริมการเกษตรในระบบสารสนเทศ

๔) ประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร งานวิจัยและพัฒนาในจังหวัด

๕) สนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนของชุมชน

๖) สนับสนุนสำนักงานเกษตรอำเภอในการจัดทำแผนงาน/โครงการส่งเสริมการเกษตร และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศระดับอำเภอ

๗) ติดตาม ประเมินผล รวบรวมและรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของสำนักงานเกษตรจังหวัด

๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๕. กลุ่มอารักขาพืช มีหน้าที่

๑) ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาและวางแผนการดำเนินงานด้านการอารักขาพืชในจังหวัด

๒) ควบคุม กำกับ และติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และมาตรการด้านการอารักขาพืช

๓) ศึกษา พัฒนา รูปแบบและวิธีการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

๔) ส่งเสริม สนับสนุน และถ่ายทอดเทคโนโลยีการอารักขาพืชให้กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

๕) สนับสนุนการดำเนินงานและพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอในการปฏิบัติงานด้านการอารักขาพืช

๖) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการสำรวจติดตามเฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืชการป้องกันและแก้ไขปัญหาการระบาดของศัตรูพืช

๗) ให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แจง และแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่

๘) ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานสภาเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี

องค์กรที่ขึ้นทะเบียนกับสภาเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรีมีทั้งหมด จำนวน ๕๒ องค์กร โดยแบ่งออกดังนี้

๑. สหกรณ์การเกษตร ๒๕ องค์กร

๒. กลุ่มเกษตรกร ๑๕ องค์กร

๓. สมาคมจำนวน ๑ สมาคม

๔. คณะเกษตรศาสตร์จำนวน ๑๑ คณะ

บทบาทหน้าที่

อำนาจหน้าที่ของสภาเกษตรกรจังหวัดพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ มาตรา ๓๓ สภาเกษตรกรจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรภายในจังหวัด
- (๒) ประสานนโยบายและการดำเนินงานระหว่างองค์กรเกษตรกร สถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา และหน่วยงานของรัฐ
- (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มขององค์กรเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและยุวเกษตรกร ในจังหวัด ในรูปแบบต่าง ๆ
- (๔) เสนอแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับจังหวัดต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติเพื่อบูรณาการเป็นแผนแม่บทเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ต่อไป
- (๕) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา การฝึกอบรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร และยุวเกษตรกร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างครบวงจรและยั่งยืน
- (๖) เสนอนโยบายและแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรกรรมรวมทั้ง ราคาผลผลิตทางเกษตรกรรมที่ไม่เป็นธรรมต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติ
- (๗) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกร
- (๘) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการใดๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัตินี้
- (๙) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด

พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ มาตรา ๓๘ ให้จัดตั้งสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “สจจ.” มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (๑) รับผิดชอบงานด้านธุรการ และทำหน้าที่เป็นเลขานุการของสภาเกษตรกรจังหวัด
- (๒) รวบรวม ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาเกษตรกรจังหวัด

(๓) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร และองค์กรเกษตรกร ได้ทราบถึงนโยบาย แผนพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัด และการดำเนินงานของสภาเกษตรกรจังหวัด

(๔) จัดให้มีระบบฐานข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผลงานการวิจัย และองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิต ผลผลิต การแปรรูป ผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม รวมทั้ง การตลาด ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

(๕) ประสานการดำเนินงานกับเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๖) จัดทำรายงานประจำปีของสภาเกษตรกรจังหวัด

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัด มอบหมาย

๔.๓.๒ กิจกรรมของการเสริมสร้างเครือข่าย

แนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ผู้วิจัยได้นำแนวทางกิจกรรมเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานในจังหวัดสุพรรณเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนากลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ช่วยผลักดันให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระยะยาวทั้งการพัฒนาและกระบวนการบริหารจัดการเครือข่ายในการเชื่อมโยงข้อมูลไปสู่ช่องทางการตลาดในอนาคตโดยมีแนวทางในการเสริมสร้างเครือข่ายด้านเกษตรอินทรีย์ตามหลักการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มชนโดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างเครือข่ายไว้ ๔ แนวทาง ดังต่อไปนี้

๑) การเตรียมการหรือเตรียมความพร้อม

การวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรอินทรีย์และปลูกจิตสำนึกให้เกษตรกรอินทรีย์ให้อยากจะแก้ไขปัญหาของตน โดยให้หน่วยงานของรัฐและภาคประชาชนที่เป็นกลุ่มเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมพูดคุยและตั้งปัญหาความต้องการของเกษตรกรออกมา และจะทำให้สมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ตระหนักและรับรู้ถึงปัญหาของตนเองที่มีอยู่ทั้งที่เป็นปัญหาของตนเองและเป็นปัญหาของสมาชิกในกลุ่มเกิดความสนใจที่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างเครือข่ายกับผู้ที่มีปัญหาคือ ๑) กัน จากนั้นก็นำปัญหาและความต้องการของสมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์มาเป็นฐานในการจำแนกจะมีจำนวนกี่กลุ่ม แล้วแยกประเภทกลุ่มเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการแก้ไขปัญหโดยมีหน่วยงานของรัฐและเครือข่ายภาคประชาชนที่เป็นกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ด้วยกันเข้ามามีส่วนร่วมจะมีกี่กลุ่มก็ได้ที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกพืชอินทรีย์ เช่น กลุ่มผักสด กลุ่มผลไม้ กลุ่มข้าว กลุ่มที่มีปัญหาเรื่องดิน เป็นต้น

๒) การสร้างกลุ่มเรียนรู้และเสริมแนวคิด

เริ่มจากการได้ข้อมูลจากการแยกแยะกลุ่มที่มีปัญหาแต่ละประเภทและกลุ่มที่มีปัญหาประเภทเดียวกัน หรือมีการประกอบอาชีพในกลุ่มเดียวกันจากการแยกปัญหาประเภทกลุ่มขั้นตอนที่แรก พัฒนาให้เป็นกลุ่มการเรียนรู้โดยจัดให้มีการประชุมระหว่างกลุ่มที่มีปัญหาเดียวกันที่ไม่เป็นทางการมากนัก อาจมีการสอบถามความคิดเห็นจากคนที่น่าจะเป็นแกนนำกลุ่มที่สามารถเข้าใจและรู้ปัญหาของกลุ่มได้ โดยนัดมาปรึกษาหารือกับหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านเกษตร เนื้อหาสาระควรจะแจ้งวัตถุประสงค์และชี้ให้เห็นความสำคัญของปัญหาของกลุ่ม จากนั้นมีการประชุมครั้งต่อไปกับหน่วยงานของรัฐที่รับหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมช่วยแก้ไขปัญหาก็ให้ผู้รู้และเข้าใจในรายละเอียดของปัญหาของกลุ่มเป็นตัวแทนมาร่วมประชุมลักษณะที่เป็นทางการมากขึ้น โดยการประชุมแต่ละครั้งจะมีเนื้อหาสาระและมีรายละเอียดปลีกย่อยในเชิงลึกเพื่อที่จะได้หาทางแก้ไขปัญหาก็สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม ในส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางภาคเกษตรจะต้องสร้างความเข้าใจกลุ่มเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐว่ามีอำนาจหน้าที่อะไรบ้างที่สามารถให้การสนับสนุนส่งเสริมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ แนวทางในการแก้ไขปัญหาก็ไม่ควรจะความหวังในเรื่องที่ผิด เช่น จะจัดหางบประมาณมาสนับสนุน แต่จะชี้ให้เห็นวิธีการแก้ไขปัญหาและความสำคัญของการปรับเปลี่ยนวิธีคิดตลอดจนการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการแก้ไขและพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ให้ดีขึ้นของแต่ละกลุ่ม การให้ความรู้ดังกล่าวต้องไม่ใช่เพียงรู้ผิวเผินเท่านั้นแต่จะต้องนำไปปฏิบัติรวมทั้งต้องระดมความคิดจากสมาชิกในกลุ่มให้ได้ว่าต้องการความรู้ใดมาแก้ไขปัญหาก็ตอบสนองความต้องการของกลุ่ม ที่สำคัญต้องกระตุ้นให้เกิดความต้องการในการเรียนรู้เพิ่มเติมและกระตุ้นให้มีการพบปะพูดคุยกลุ่มกันอย่างแน่นแฟ้นโดยมีการประชุมปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอตลอดจนเกณฑ์การประเมินมาตรฐานความเป็น Smart Farmer ตามกรอบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓) การสร้างกลุ่มกิจกรรมและความเข้มแข็ง

เป็นขั้นตอนพัฒนากลุ่มให้เป็นกลุ่มกิจกรรมโดยสร้างความต่อเนื่องของกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จากการสร้างกลุ่มเรียนรู้และเสริมสร้างแนวคิด ผลลัพธ์จากการเสริมสร้างกลุ่มเรียนรู้และเสริมแนวคิดจะทำให้สมาชิกในกลุ่มมีความผูกพันกันพอสมควร ขั้นตอนนี้เป็นการเสริมพลังให้มีความเข้มแข็งของสมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ จะเริ่มมีการขยายกิจกรรมและการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชนที่เป็นกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ เริ่มนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้และการเสริมแนวคิดมาใช้ประโยชน์จริง อาจจะมีการรวมกลุ่มปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์เป็นระยะๆ หรือมีกิจกรรมทางพาณิชย์ด้วยกันในการจัดหาช่องทางการตลาด ไม่ว่าจะเป็นการรวมกลุ่มหรือจัดจำหน่ายเป็นต้น เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องคอยเป็นพี่เลี้ยงกลุ่มในการให้คำปรึกษาแนะนำอยู่ห่าง ๆ เกี่ยวกับการ

จัดทำแผน การบริหารจัดการกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยการผลิต การสร้างกฎระเบียบภายในกลุ่มเพื่อเป็นกติกายึดถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันและสามารถแยกแยะวิเคราะห์วิธีการทำงานที่ได้จากการสร้างการเรียนรู้และเสริมแนวคิดมาใช้ประโยชน์ได้ การสร้างกิจกรรมกลุ่มที่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ สร้างรายได้เพิ่มกับสมาชิกในกลุ่ม หรือการสร้างศักยภาพที่มีอยู่ภายในกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จะทำให้กลุ่มมีความผูกพันเพราะมีผลประโยชน์เป็นเครื่องยึดโยง “ธุรกิจของกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์” ที่สามารถรวมกลุ่มกันจัดตั้งได้ ที่ก่อให้เกิดรายได้จากการจัดตั้งเพราะก่อให้เกิดรายได้จากการรวมกลุ่มผลิต ไม่ว่าจะเป็นแปรรูป การจัดจำหน่าย หรือการให้บริการ ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดไม่ต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเองแต่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานของสมาชิกในกลุ่มเกษตรอินทรีย์แต่ละคนได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔) ขยายผลหรือสร้างเครือข่าย

เป็นการขยายหรือเพิ่มจำนวนสมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ สร้างพันธมิตรโดยการเชื่อมโยงหรือส่งเสริมและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ซึ่งไม่ใช่เฉพาะกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เท่านั้น แต่ยังรวมกลุ่มอื่นทั้งภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ให้การสนับสนุน สิ่งที่เกิดจากการขยายเครือข่ายมีหลายประการ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์และกิจกรรมของกลุ่มที่ดำเนินการอยู่ สรุปได้ดังนี้

๑. ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ เครื่องมือ ฯลฯ เหล่านี้ทำให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก

๒. ทำให้มองเห็นปัญหาและประเด็นการพัฒนาที่บางที่อาจมองข้ามหรือมีความซับซ้อน

๓. ทำให้การพัฒนาสามารถดำเนินไปได้ก้าวหน้าช่วยลดช่องว่างในการทำงาน การใช้ทรัพยากรไม่ซ้ำซ้อน ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนการทำเกษตรอินทรีย์ เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ

๔. ทำให้ทราบถึงกลุ่มสมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์หรือกลุ่มเกษตรอื่น ๆ ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันและประสบปัญหาเหมือนกัน

๕. ช่วยให้กลุ่มเกษตรอินทรีย์ได้รับความช่วยเหลือตรงตามความต้องการ สร้างขวัญและกำลังใจ มีแรงจูงใจที่มุ่งทำกิจกรรมในการวางแผนเป้าหมายผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นเกษตรอินทรีย์

๖. ทำให้สังคมหรือกลุ่มเครือข่ายตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ที่ได้นำมาปฏิบัติ และเกิดผลสัมฤทธิ์นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน รวมกลุ่มถึงตระหนักถึงการรักษาสีเขียว

๗. ทำให้เกิดการเชื่อมโยงการรวมตัวของกลุ่ม องค์กร เครือข่ายที่อาศัยในพื้นที่เดียวกันที่มีปัจจัยหลักในการทำงานร่วมกันเชื่อมต่อกระบวนการพัฒนากิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นการพัฒนาแบบบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่มีลักษณะโครงสร้างของเครือข่ายเดียวกัน

๔.๓.๓ ผลการรวมเครือข่าย

ผลของการรวมเครือข่ายจะก่อให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงที่เกิดประโยชน์กับกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์นำไปสู่การเชื่อมโยงของกลุ่มเครือข่ายเกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเป็นการแลกเปลี่ยนมากกว่าจะเป็นผู้ให้หรือรับอย่างเดียว มีการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายก่อให้เกิดการเชื่อมโยงของเครือข่ายดังต่อไปนี้

๑) เกิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ เกิดการรวมกลุ่ม องค์กร เครือข่ายที่มีปัจจัยหลักการทำงานร่วมกันโดยอาศัยกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นเป้าหมายในการนำทางและพัฒนาแบบบูรณาการโดยยึดเอาพื้นที่เป็นที่ตั้งหรือต้นแบบแห่งความสำเร็จในการทำงานรวมกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์

๒) เกิดเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม การจัดกิจกรรมใช้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มโดยมองข้ามมิติเชิงพื้นที่ จัดกิจกรรมในประเด็นนั้น ๆ อย่างจริงจังเกิดความร่วมมือกับภาคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและความสนใจที่เกิดขึ้นกับฝ่ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนโดยไม่ยึดติดพื้นที่ดำเนินการ เช่น เครือข่ายภูมิปัญญาชาวบ้าน เครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค เครือข่ายสุขภาพ เป็นต้น

๓) เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน ครอบคลุมทั้งประโยชน์ที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินที่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกเครือข่ายได้ไม่ว่าจะเป็นช่องทางการตลาด โอกาสแล้วความก้าวหน้าทั้งทางรายได้ ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๔) เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย เป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เป็นเงื่อนไขที่ให้เกิดการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือกระทำสมาชิกในเครือข่ายจะต้องมีความเท่าเทียมกัน ทุกคนอยู่ในฐานะหุ้นส่วน มีความสัมพันธ์แบบแนบราบมากกว่าความสัมพันธ์แนวดิ่ง เปลี่ยนกรอบความคิดของสมาชิกให้มีความรักและเป้าหมายเดียวกัน โดยสร้างบริบทแวดล้อมอื่น ๆ ให้เกิดความสัมพันธ์อันดีเข้ามาประกอบจะทำให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งมากขึ้น

๕) มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน จากการนำจุดแข็ง จุดอ่อนแต่ละกลุ่มเครือข่ายไปช่วยกันแก้ไขทำให้เกิดผลลัพธ์ที่มากขึ้น มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ถูกต้องมีการต่อยอดองค์ความรู้ วิเคราะห์และนำไปใช้สร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ที่สามารถบริหารจัดการกลุ่มของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖) เกิดการเกื้อหนุนพึ่งพากัน เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เครือข่ายช่วยเหลือสมาชิกที่ตกในสภาวะจำกัดทั้งทางด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน ทักษะ ที่ไม่สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้ด้วยตนเอง โดยปราศจากเครือข่าย เครือข่ายจึงเป็นที่พึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกเกิดความยึดโยงกันอย่างเหนียวแน่นไม่ต้องการให้สมาชิกใดสมาชิกหนึ่งต้องหลุดออกจากกลุ่มโดยการเกื้อหนุน

สนับสนุนส่งเสริมสิ่งที่สมาชิกบางคนขาด สิ่งที่เกื้อหนุนพึ่งพากันในลักษณะนี้จะส่งผลให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ

๗) เกิดการปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน มีกิจกรรมร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันของกลุ่มเครือข่าย ไม่ว่าจะเป็นการพบปะพูดคุย หรือการเขียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ของแต่ละกลุ่มมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนากลุ่มเครือข่ายของตนโดยผลของการปฏิสัมพันธ์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเครือข่ายตามมาไม่ว่าจะเป็นแนวคิด การเสริมสร้างความรู้ การนำความรู้ไปแก้ไขปัญหาและเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ จากการแลกเปลี่ยนนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดของกลุ่มเครือข่ายของตนต่อไป

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร Smart Farmer เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลจากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ได้แนวทางในการพัฒนาดังนี้

๔.๔.๑ รูปแบบการจัดการ Smart Farmer โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาเกษตรกรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำไปสู่ปัจจัยแห่งความสำเร็จโดยใช้หลักการประเมินดังนี้

๑. มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่
๒. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ
๓. มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด
๔. มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค
๕. มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม/สังคม
๖. มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

๔.๔.๒ การพัฒนากระบวนการผู้ประกอบการเกษตร Smart Farmer มีการดำเนินการดังนี้

๑.การจัดการความรู้ แบ่งออก ๓ แบบ

๑.๑ การจัดการความรู้ส่วนบุคคล ใช้รูปแบบการจัดการ Smart Farmer ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาเกษตรกร

๑.๒ กระบวนการจัดการความรู้

- จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเกษตรอินทรีย์
- จัดตั้งสำนักงาน Smart officer

- จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์

- พัฒนาทักษะที่นำไปสู่ความสำเร็จของ Smart farmer แบ่งการพัฒนาออก
ทักษะเป็น ๑๐ ด้าน ได้แก่

๑. การจัดการ
๒. คิดสร้างสรรค์
๓. ผู้นำความคิด
๔. ประสานงาน
๕. ความไว้วางใจ
๖. เทคโนโลยีสารสนเทศ
๗. สุขภาวะ
๘. ความรับผิดชอบ
๙. เสริมสร้างพลังอำนาจ
๑๐. กล้าเสี่ยง

๑.๓ การจัดการความรู้เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ประกอบด้วยกระบวนการจัดการ
ความรู้ภายในกลุ่มเครือข่าย ที่จะช่วยเกิดการพัฒนาความรู้ภายในกลุ่ม ประกอบไปด้วย ๗ ขั้นตอน

- ๑) การบ่งชี้ความรู้
- ๒) การสร้างและแสวงหาความรู้
- ๓) การจัดความรู้ใหม่ให้เป็นระบบ
- ๔) การประมวลและกลั่นกรองความรู้
- ๕) การเข้าถึงความรู้
- ๖) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ๗) การเรียนรู้

๒. การสื่อสารระหว่างกลุ่ม โดยมีองค์ประกอบดังนี้

- ๒.๑ เนื้อหาสาระที่สื่อสาร
- ๒.๒ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสื่อสาร
- ๒.๓ ช่องทางการสื่อสาร

๓. การบริหารจัดการ ที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้

มุ่งเน้นปัจจัยภายในกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ที่จะมีผลกระทบต่อการจัดการ
ความรู้ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ

- ๑) การเตรียมการและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- ๒) การสื่อสาร

๓) กระบวนการและเครื่องมือในการจัดการความรู้ ประกอบไปด้วย

- ฐานข้อมูล (Knowledge Bases)
- การจัดเก็บความรู้และวิธีปฏิบัติ
- การใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง
- การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน
- ระบบพี่เลี้ยง
- การจัดตั้งทีมเครือข่ายเพื่อทำงานร่วมกัน
- การประชุมระดมสมอง
- ชุมชนนักปฏิบัติ

๔) การเรียนรู้

๕) การจัดวัดผล

๔.๔.๓ การเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยแบ่งออกดังนี้

๑. บทบาทของฝ่ายต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาและเสริมสร้างเครือข่ายแบ่งออกดังนี้

๑.๑ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่ายของกลุ่มศูนย์เรียนรู้เกษตรในพื้นที่อำเภอศรีประจันต์

๑.๒ เกษตรจังหวัด

๑.๓ สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด

๒. กิจกรรมของการเสริมสร้างเครือข่าย

ตามหลักการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มชนโดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างเครือข่ายไว้ ๔ แนวทาง

๒.๑ การเตรียมการหรือเตรียมความพร้อม

๒.๒ การสร้างกลุ่มเรียนรู้และเสริมแนวคิด

๒.๓ การสร้างกลุ่มกิจกรรมและความเข้มแข็ง

๒.๔ ขยายผลหรือสร้างเครือข่าย มีผลต่อกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ดังนี้

- ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสาร
- ทำให้มองเห็นปัญหาและประเด็นการพัฒนา
- ทำให้การพัฒนาสามารถดำเนินไปได้ก้าวหน้าช่วยลดช่องว่างในการทำงาน
- ทำให้ทราบถึงกลุ่มสมาชิกเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์หรือกลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ
- ช่วยให้กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ได้รับความช่วยเหลือตรงตามความต้องการ
- ทำให้สังคมหรือกลุ่มเครือข่ายตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ที่ได้นำมา

ปฏิบัติ

- ทำให้เกิดการเชื่อมโยงการรวมตัวของกลุ่ม องค์กร เครือข่ายที่อาศัยในพื้นที่เดียวกัน

๓. ผลของการรวมเครือข่าย

สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายก่อให้เกิดการเชื่อมโยงของเครือข่ายดังต่อไปนี้

๓.๑ เครือข่ายเชิงพื้นที่ เกิดการรวมกลุ่ม องค์กร

๓.๒ เกิดเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม

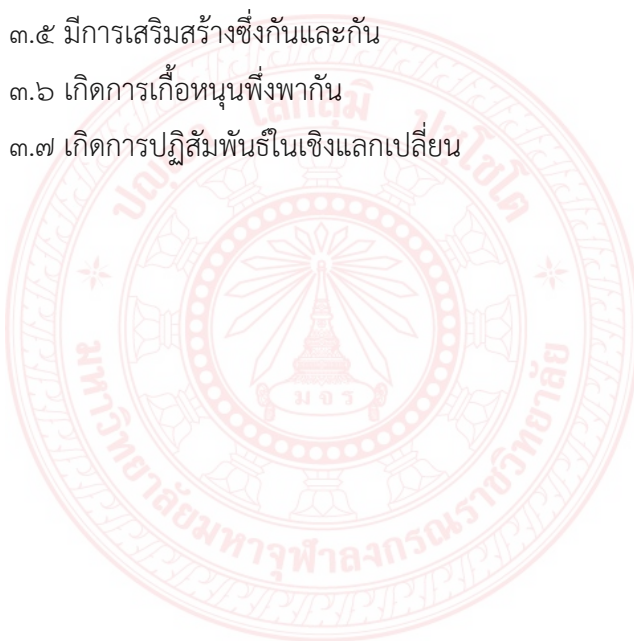
๓.๓ เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน

๓.๔ เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย

๓.๕ มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน

๓.๖ เกิดการเกื้อหนุนพึ่งพากัน

๓.๗ เกิดการปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน

๔.๕ ผังแนวคิดที่ได้จากการวิจัย

ภาพที่ ๔.๑ ผังแนวคิดที่ได้จากการวิจัย

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ Smart Farmer เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการ Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
- ๒) เพื่อพัฒนาระบบการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นำไปสู่รายได้ที่ยั่งยืน
- ๓) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

โดยการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ ใช้การศึกษาข้อมูลจากเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน Smart Farmer ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และแบบสัมภาษณ์แล้วนำข้อมูลมาแปลความหมายโดยเสนอเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ และวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแปลความหมายนำเสนอรูปเชิงแบบพรรณนาเป็นกระบวนการพัฒนาและการเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ เพื่อเป็นคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละหัวข้อนี้ จากการที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มเกษตรกรทั้งสองกลุ่มในเขตอำเภอศรีประจันต์ ที่เป็นเกษตรกรอินทรีย์ ได้แก่ เกษตรกรตำบลวังห้วและตำบลบางงาม กลุ่มละ ๑๐ คน รวมเป็น ๒๐ คน โดยสรุปผลการวิจัยดังนี้

๕.๑.๑ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ ศึกษาแบบการจัดการ Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

สรุปผลการศึกษารูปแบบการจัดการ Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ทั้งตำบลวังห้วและตำบลบางงาม ตามองค์ประกอบของการประเมินกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) ความรู้เรื่องที่ทำอยู่

ส่วนมากจะยังไม่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้จากการทำเกษตรอินทรีย์ให้กับผู้มีความสนใจมีเพียงแต่กระบวนการชักจูงหรือนำพาไปดูงานและศึกษาข้อมูลเบื้องต้นให้เข้าใจระบบของเกษตรอินทรีย์ก่อนแนะนำให้เห็นความสำคัญของเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะในเรื่องสุขภาพ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ มีเวลาที่อยู่กับครอบครัวแต่ยังขาดทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่จะให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ตามเนื่องจากส่วนใหญ่จะได้รับการถ่ายทอดจากการไปศึกษาดูงานและพื้นที่ที่เป็นตัวอย่างแห่งความสำเร็จของการทำเกษตรอินทรีย์ยังขาดทักษะการนำเสนอและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีในตนและที่ได้รับการถ่ายทอดจากผู้ประสบความสำเร็จในด้านนี้

๒) มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

ส่วนมากจะได้ข้อมูลจากการไปอบรมเข้ากิจกรรมเกษตรอินทรีย์ได้เห็นกระบวนการและการเปลี่ยนแปลงของการทำเกษตรอินทรีย์จึงตัดสินใจหันมาทำเกษตรอินทรีย์และเข้าร่วมกับกลุ่มเครือข่ายส่วนข้อมูลเชิงลึกไม่ว่าจะเป็นกระบวนการ หรือช่องทางการตลาด เกณฑ์การประเมิน ตลอดจนมาตรฐานกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะไม่ได้นำข้อมูลเหล่านี้มาประกอบในการตัดสินใจเกษตรอินทรีย์จะเน้นไปด้านสุขภาพมากกว่า จึงจำเป็นจะต้องสร้างความเข้าใจให้เห็นความสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์ที่มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจเพื่อที่จะได้ทำเกษตรไปในทิศทางที่ถูกต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการรับรองความเป็นเกษตรอินทรีย์ ฉะนั้นข้อนี้ส่วนใหญ่ยังขาดการศึกษาข้อมูลเชิงลึกของการทำเกษตรอินทรีย์ เพียงแต่ได้ผ่านการอบรมหรือเข้าร่วมอบรมเกิดความสนใจอยากจะทำหรือเข้าร่วมกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อจะได้เป็นช่องทางหนึ่งในการเพิ่มรายได้ของตนเอง จำเป็นจะต้องให้เกษตรอินทรีย์การศึกษาข้อมูลให้เพียงพอได้นำไปประกอบการตัดสินใจเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมกับการดำเนินการเกษตรอินทรีย์ซึ่งตรงนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอกระบวนการพัฒนาเกษตรกรที่เป็นเกษตรอินทรีย์ไว้ในวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ และ ๓

๓) มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด

จากการสัมภาษณ์การบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด การบริหารจัดการผลผลิตส่วนมากจะมีเข้าใจในระบบการจัดการพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นด้านวัสดุ เศษพืชที่หลงเหลือจากการผลผลิตนำมาบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์ส่วนการบรรจุภัณฑ์ผลผลิตยังไม่เป็นรูปแบบเดียวกันขาดการออกการออกแบบการบรรจุภัณฑ์อาจเป็นเพราะว่าเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้เพราะส่วนมากไม่ได้ผ่านการศึกษาเรียนรู้ในเรื่องนี้เพียงแต่ใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีในธรรมชาติมาประกอบในการหีบห่อไม่

ว่าจะเป็นใบตองหรือแต่ก็ยังมีพลาสติกใช้ในการบรรจุผลผลิตให้กับลูกค้า ส่วนด้านการตลาดยังอาศัยกลุ่มเครือข่ายเป็นช่องทางทางการตลาดในการจัดจำหน่าย ส่วนช่องทางการตลาดอื่นก็จะมีกลุ่มบริษัทที่เข้ารับซื้อผลผลิตนำไปจัดจำหน่าย แต่เป็นช่องทางการตลาดออนไลน์หรือผ่านระบบเครือข่ายช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ ยังไม่มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเท่าที่ควร จึงมีแนวทางในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ อยู่วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ และ ๓

๔) มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่เป็นเกษตรกรอินทรีย์ส่วนน้อยมีความเข้าใจในระบบในมาตรฐานการรับรองผลผลิตสินค้าปลอดภัย แต่ส่วนใหญ่ก็จะปฏิบัติตามกลุ่มเครือข่ายที่เป็นประธานกลุ่มได้รับการรับรองมาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ส่วนเกณฑ์ความปลอดภัยของผู้บริโภคนั้นส่วนมากจะเข้าใจระบบการตรวจประเมินเพราะทุกคนที่เข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จะต้องถูกตรวจประเมินทุกคนทำให้มีความเข้าใจมาตรฐานตรงนี้ส่วนมากจะผ่านการอบรมข้อมูลอยู่ตลอดเป็นช่วง ๆ เมื่อมีเกณฑ์ใหม่เข้าเสริมหรือเพิ่มเติมและจากการสังเกตพบว่าทุกคนที่เป็นเกษตรกรอินทรีย์จะตระหนักถึงความปลอดภัยมาเป็นอันดับหนึ่งในการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นกับผู้บริโภคและมีความมุ่งมั่นที่จะผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย

๕) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

จากการสัมภาษณ์ในเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเกษตรกรจะคำนึงถึงพื้นที่เป็นหลักที่ทำการเกษตรอินทรีย์โดยยึดกรอบการประเมินความเป็นเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะการนำวัสดุจากธรรมชาติที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นผลผลิตที่หลงเหลือจากการเกษตรไม่ได้ผ่านการคัดสรรค่านำมาผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์หรือการทำแนวกันชนเพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารเคมี การจัดการล่อน้ำในพื้นที่เพื่อหลีกเลี่ยงการปนเปื้อน ส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามเกณฑ์ที่เขามาตรวจสอบและการสร้างความสมดุลให้กับดินไม่ว่าจะเป็นการพรวนดินการปลูกพืชบำรุงดินเพื่อให้ปรับสภาพดินมีความสมบูรณ์เหมือนเดิม และพืชสมุนไพรที่มีสรรพคุณกำจัดแมลง ชับไล่แมลงที่เป็นศัตรูพืชนำมาประยุกต์ใช้จากการที่ได้ไปศึกษาดูงานกับกลุ่มเครือข่ายแต่ก็ยังขาดการเรียนรู้เพิ่มเติมในเรื่องการป้องกัน ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการพัฒนาไว้ ณ วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ และ ๓ เพื่อสร้างสรรค์ทางความคิดและเสริมสร้างองค์ความรู้ในการต่อยอดพัฒนาป้องกันในเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

๖) มีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่มีความภาคภูมิใจในการทำเกษตรอินทรีย์เนื่องจากได้ลงมือทำและปฏิบัติด้วยตนเองจนทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำเกษตรอินทรีย์และได้เรียนรู้วิธีการที่ทำให้ประสบความสำเร็จนอกจากนั้นได้เกิดความหวงแหนและรักในสิ่งแวดล้อมจากการที่ได้เข้าไปสัมผัสทุกคนจะมีความรู้สึกดีกับการเปลี่ยนจากเกษตรเคมีมาเป็นเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะเรื่องต้นทุน สุขภาพ ปลอดภัยในชีวิต และภูมิคุ้มกันทางสังคมเกิดความหวงแหนอยากจะทำให้สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวมีความเป็นธรรมชาติมากที่สุด เพราะเกิดจากได้รับผลของการทำเกษตรอินทรีย์ทำให้เห็นคุณค่าของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ส่งผลไปทางที่ดีต่อการใช้วิถีชีวิตของตน ไม่ว่าจะด้านการบริโภค อุปโภค สุขภาพ ทำให้คนรอบข้างเห็นการเปลี่ยนแปลงและเป็นต้นแบบให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ หวงแหน เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๕.๑.๒ ตามวัตถุประสงค์ข้อ ๒ เพื่อพัฒนากระบวนการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นำไปสู่รายได้ที่ยั่งยืน

๑. การจัดการความรู้

การพัฒนากระบวนการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นำไปสู่รายได้ที่ยั่งยืน ยึดหลักการจัดการความรู้ที่เกษตรกรสามารถนำมาถ่ายทอดแบ่งปันการเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ให้กับบุคคลภายนอกหรือในพื้นที่ที่มีความสนใจการทำเกษตรอินทรีย์จากประสบการณ์และการได้รับการอบรมเทคนิควิธีการจัดการความรู้ที่มีอยู่ตน ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเพิ่มเติมทั้งการถ่ายทอดทักษะที่เป็นความรู้ประเภทเทคนิควิธีการ โดยแบ่งการจัดการความรู้ออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่

๑.๑ การจัดการความรู้ตัวบุคคล (Personal :KM) ทั้งความเชื่อ ค่านิยม ทักษะ ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การวางแผน เทคนิคความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการทำเกษตร การจัดการความรู้ตัวบุคคล ต้องสอดคล้องกับความเป็น Smart Farmer ของหน่วยงานราชการที่ดำเนินการส่งเสริมและมีกรอบการประเมินตามมาตรฐานของ Smart Farmer โดยแบ่งออกดังนี้

๑.๑.๑ ต้องให้เกษตรกรมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องที่ทำ เช่น การคัดเลือกสายพันธุ์ การศึกษาแนวโน้มทางการตลาด สภาพแวดล้อมพื้นที่ ความเข้าใจสารอาหารของพืช ดิน

องค์ประกอบของความเป็นอินทรีย์ตามระเบียบข้อบังคับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เทคนิคการ พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ เพื่อให้ผลผลิตสามารถทันต่อความต้องการตลาด

๑.๑.๒ เกษตรกรต้องมีข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจในการผลิต เช่น ความ ต้องการผู้บริโภคและตลาด การเพาะปลูก แหล่งที่มาของความต้องการผลผลิต ช่องทางในการบริหาร จัดการพื้นที่ การวางแผนเพาะปลูก การลดต้นทุน นำมาเป็นข้อมูลทางเลือกในการผลิตสินค้าเกษตร ในแต่ละช่วงฤดูกาลเพื่อให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตได้อย่างถูกต้อง

๑.๑.๓ ต้องให้เกษตรกรรู้จักการวางแผนการผลิต เช่น การจัดทำปฏิทินการ เพาะปลูกตามอายุการเก็บเกี่ยว วิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าในแต่ละฤดูการเพาะปลูก บริหาร จัดการผลผลิตตรงตามช่วงอายุของพืช การจัดการเกษตรที่คำนึงถึงความยั่งยืน การสร้างแบรนด์ สินค้าเป็นของตนเอง ความสามารถในการเชื่อมต่อจากภายนอกให้ได้เข้าถึงผลผลิตของตนเอง โดย การแสวงหาความร่วมมือกับกลุ่มเครือข่ายอื่น ๆ ประเภทเดียวกัน

๑.๑.๔ ต้องให้เกษตรกรทำความเข้าใจถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของ ผู้บริโภค เช่น นำข้อมูลที่เป็นกรณีศึกษามาเสนอให้เกษตรกรให้ความสนใจของคุณภาพสินค้าและ ความต้องการของตลาดในปัจจุบันที่มีความเติบโตสูงขึ้น จะต้องให้ความรู้ในเรื่องการวางกรอบ มาตรฐานสินค้า การผลิต การแปรรูป การแสดงฉลาก การจำหน่าย ข้อกำหนด การจัดการ การเก็บ รักษา การขนส่ง และการบรรจุหีบห่อ ต้องให้เน้นในเรื่องคุณภาพเป็นหลักซึ่งจะนำไปสู่การรับรอง มาตรฐานสินค้าก่อให้เกิดความไว้วางใจกับลูกค้าและผู้บริโภคทั่วไปที่หันมาสนใจเกษตรอินทรีย์เพิ่ม มากขึ้น

๑.๑.๕ ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม เน้นในเรื่องการบริหารจัดการ การป้องกัน การให้เทคนิค และถ่ายทอดความรู้ที่เป็นทางเลือก กลวิธีทางกายภาพ ชีวภาพ ที่สามารถ เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ทั้งกระบวนการ การปูพื้นฐานความเข้าใจสอดคล้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ข้อ ปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันตลอดจนทั้งกฎระเบียบข้อบังคับของ ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรอินทรีย์

๑.๒ กระบวนการจัดการความรู้ (Process KM) โดยเฉพาะแนวคิดที่สำคัญเพื่อให้ เกษตรกรมีองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การตลาด เทคโนโลยี การจัดการต้นทุน ช่องทางการเข้าถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร โดยมีกลไกที่ดำเนินการให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล เพื่อช่วยให้เกษตรกรเข้าถึง องค์ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยผ่านกระบวนการดังต่อไปนี้

๑.๒.๑ การตั้งศูนย์ข้อมูลเกษตรอินทรีย์ภายในกลุ่มเครือข่าย โดยให้เป็นแหล่งข้อมูลให้เกษตรกรเข้าถึง ข้อมูลแหล่งเพาะปลูก ผลผลิตที่ตลาดต้องการตามฤดูกาล ปริมาณความต้องการผลผลิต ช่องทางการตลาด การกระจายสินค้า ทั้งตลาดภายในพื้นที่และภายในประเทศ และแหล่งแปรรูปสินค้าเพื่อให้เกิดเกษตรกรมีข้อมูลเพียงพอให้การเตรียมการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริหารจัดการต้นทุน

๑.๒.๒ จัดตั้งสำนักงาน Smart Officer นำบุคลากรในกลุ่มเครือข่ายที่มีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ มีความพร้อมและเข้าใจกฎระเบียบข้อบังคับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ทั้งความรู้ด้านวิชาการ การบริหารจัดการ เทคนิคการถ่ายทอด การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการปฏิบัติ โดยให้ช่วยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาด้านต่าง ๆ กับกลุ่มเกษตรอินทรีย์หรือเชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐ การจัดตั้งสำนักงาน Smart Officer โดยยึดหลักการพัฒนา คือ ๑) การกำหนดคุณสมบัติของเกษตรกรที่เป็นเกษตรอินทรีย์ ๒) ประเมินและคัดเลือกต้นแบบเกษตรอินทรีย์ ๓) เสนอแนวทางในการพัฒนาโครงการฯ ๔) ส่งเสริมบุคลากรที่ได้รับการคัดเลือกจากกลุ่ม ๕) ติดตามประเมินผลจากกลุ่ม

๑.๒.๓ จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการทำงานของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ช่วยทำหน้าที่ พิจารณากำหนดแผน โครงการ กิจกรรม เป้าหมาย โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐในการของบสนับสนุน โดยนำผลงานให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ร่วมกัน

๑.๒.๔ พัฒนาทักษะของกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เพื่อนำไปสู่ความเป็นผู้ประกอบการเกษตร ตามกรอบของผู้ประกอบการเกษตรปราดเปรื่อง มีองค์ประกอบดังนี้

๑) ทักษะด้านการจัดการ ได้แก่ การเพาะปลูก การวางแผน การศึกษา แนวโน้มทางการตลาด การจัดทำปฏิทินการเพาะปลูก การสร้างแบรนด์ เป็นต้น

๒) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ การออกแบบผลผลิต การบรรจุภัณฑ์ ที่แตกต่างจากท้องตลาด การจัดกิจกรรมให้ผู้บริโภคมีส่วนร่วม การนำเสนอผลผลิตผ่านช่องทางสารสนเทศออนไลน์ เป็นต้น

๓) ทักษะผู้นำความคิด ได้แก่ การสร้างความมั่นใจผลผลิตทางการเกษตร เชื่อมโยงกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์อื่น ๆ แสวงหาการทำงานร่วม ปรับปรุงผลผลิตให้มีคุณภาพ ร่วมรับฟังความคิดเห็นของผู้บริโภค

๔) ทักษะการประสานงาน ได้แก่ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ กับผู้มีประสบการณ์ ต่อยอดการพัฒนาการเกษตรที่มีอยู่ เพื่อนำมาปรับปรุงพื้นที่ทำการเกษตรให้มีความหลากหลายมากขึ้น

๕) ทักษะความไว้วางใจ ได้แก่ การเอาใจใส่ในคุณภาพ มีความซื่อสัตย์ทั้งการผลิตและจำหน่าย เป็นต้นแบบให้เกษตรกรอื่นและมีจิตอาสาในการช่วยเหลือเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ในการพัฒนาสมาชิกในกลุ่มให้มีความยั่งยืน

๖) ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีในการติดต่อประสานงาน ช่องทางการตลาด ใช้เทคโนโลยีช่วยแบ่งเบาในการติดต่อประสานงานกับผู้บริโภคทั้งผ่านระบบออนไลน์ การประชาสัมพันธ์ สร้างความเชื่อมั่นกับผู้บริโภคและนำไปสู่การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพันธุ์พืช ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์อื่น ๆ

๗) ทักษะด้านสุขภาวะ ได้แก่ ส่งเสริมแนวคิดทางบวก ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ การบริหารจัดการ การเป็นต้นแบบของสุขภาพ ความเชื่อมั่นในผลผลิต และการมุ่งเป้าหมายความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์

๘) ความรับผิดชอบ ได้แก่ เน้นเรื่องความเอาใจใส่คุณภาพผลผลิต มาตรฐานการผลิต ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำเกษตรที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมกับกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์อื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้มีมาตรฐานการผลิต

๙) เสริมสร้างพลังอำนาจ ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การเสริมสร้างทักษะ และการถ่ายทอดความรู้ การปรับเปลี่ยนวิธีการใหม่ ๆ การรับฟังความคิดเห็นผู้บริโภคในการให้ข้อมูลผลผลิตสินค้าเกษตร

๑๐) ความกล้าเสี่ยง ได้แก่ ปรับเปลี่ยนพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ นำพืชใหม่ ๆ มาทดลองเพื่อให้เกิดทางเลือกผู้บริโภค การเปลี่ยนวิถีชีวิตภายใต้สิ่งแวดล้อมเหมือนเดิม การคิดและลงมือในสิ่งที่แปลกใหม่ ฝึกให้เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้มีความหลากหลายมากขึ้น

๑.๓ การจัดการความรู้ระดับองค์กรหรือกลุ่มเครือข่าย (organization KM) ยึด
แนวทางตามกรอบของการจัดการความรู้ของ สำนักงาน ก.พ.ร. ช่วยในการพัฒนาความรู้ภายในกลุ่มเครือข่ายประกอบได้ด้วย ๗ ขั้นตอน ได้แก่

๑.๓.๑ การบ่งชี้ความรู้ คือความรู้ที่จำเป็นต่อกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ทั้งที่มีอยู่และความรู้อะไรบ้างที่สำคัญต่อเกษตรกร อยู่ในรูปแบบใด ใครเป็นผู้ถ่ายทอด

๑.๓.๒ การสร้างและการแสวงหาความรู้ คือ การแสวงหาความรู้จากภายนอก การรักษาความรู้เดิม การนำผู้มีประสบการณ์ในกลุ่มเครือข่ายด้านเกษตรอินทรีย์ที่มีความรู้หลากหลายมาระดมความคิดร่วมกัน ในการพัฒนากลุ่มเครือข่ายและเชิญวิทยากรที่มีความรู้เกษตรอินทรีย์โดยตรงมาถ่ายทอดหรือให้คำปรึกษา

๑.๓.๓ การจัดการความรู้ใหม่ให้เป็นระบบ คือ การวางโครงสร้าง การแบ่งประเภทความรู้ เช่น จัดลำดับความรู้ ขั้นตอนการเรียนรู้ของกลุ่มเครือข่าย การจัดเก็บ เพื่อให้สมาชิกสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบคู่มือ การแยกประเภท นำไปใช้ได้ไม่ยุ่งยาก

๑.๓.๔ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ คือ ความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก ปรับปรุงแก้ไขเอกสารให้มีมาตรฐานกับสถานการณ์ปัจจุบัน และใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

๑.๓.๕ การเข้าถึงความรู้ คือ ความสะดวกในการเข้าถึงความรู้ของสมาชิกในการดำเนินการทำเกษตรอินทรีย์ เช่น ข้อมูลเบื้องต้น ช่องทางรายได้จากการทำเกษตรอินทรีย์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้การสนับสนุนและสืบค้น นำมาประกอบเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นประชาสัมพันธ์ กิจกรรม ข่าวสาร เป็นต้น

๑.๓.๖ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ คือ นำผู้ที่ประสบความสำเร็จด้านเกษตรอินทรีย์มาถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเคล็ดลับ เทคนิคการปฏิบัติ ทั้งรูปแบบเอกสาร ฐานความรู้ หรือผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สมาชิกกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์สามารถเข้าถึงได้สะดวก

๑.๓.๗ การเรียนรู้ คือ สมาชิกนำความรู้มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันในการทำเกษตรอินทรีย์ที่ถูกต้อง แล้วนำมาจัดเก็บเป็นข้อมูลในการศึกษาเพิ่มเติมต่อยอดองค์ความรู้ให้กับสมาชิกที่สนใจไปสู่การปฏิบัติ เช่น เกิดการเรียนรู้จาก วงจร “สร้างองค์ความรู้” ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ

๒. การสื่อสารระหว่างกลุ่ม

การสื่อสารระหว่างกลุ่มเป็นหัวใจสำคัญของการประสานงานเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ทำให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดความเข้าใจร่วมกันในการจัดการความรู้ โดยคำนึงถึงปัจจัย ๓ ประการ คือ

๒.๑ เนื้อหาที่จะสื่อสาร

การให้ความรู้จะเน้นเนื้อหาที่สามารถเข้าใจง่ายไม่มีหลักวิชาการมากเกินไปเพื่อให้เข้าใจกระบวนการการดำเนินการไม่ว่าจะเป็นเรื่องของพืช ดิน และขั้นตอนต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีเอกสารประกอบให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น รูปภาพ คู่มือที่เป็นแผ่นพับต่าง ๆ ที่เกษตรกรได้ไปศึกษาดูงานโดยมีเพื่อสมาชิกในกลุ่มที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในด้านเกษตรอินทรีย์เนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งเน้นในด้านวิธีการและเทคนิคที่ทำให้เกษตรกรที่มีพื้นฐานทางการเกษตรอยู่แล้วหันมาทำเกษตรอินทรีย์ให้เข้าใจง่ายที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องสารอาหารของพืชที่สามารถหาได้จากวัตถุดิบทางธรรมชาติในพื้นที่นำมาผลิตเป็นสารอาหารของพืชและการป้องกันศัตรูพืช ไม่ว่าจะเป็นการทำปุ๋ย การทำน้ำหมัก การดูแล การบำรุงดิน เป็นต้น

๒.๒ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสื่อสาร

ส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกที่เป็นเกษตรกรอินทรีย์ที่ยังเริ่มต้นและให้ความสนใจเข้ามาทำเกษตรอินทรีย์เพื่อให้สมาชิกมีความรู้พื้นฐานและเกณฑ์การประเมินความเป็นเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของกลุ่มและของหน่วยงานราชการที่เข้ามากำกับดูแลเพื่อให้การรวมกลุ่มและการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์มีความพร้อมไปในทิศทางเดียวกัน

๒.๓ ช่องทางในการสื่อสาร

เน้นการสื่อสารสองทางควบคู่กันไปในการประสานงานเพื่อลดการผิดพลาดในการดำเนินการข้อมูลข่าวสาร จำเป็นจะต้องมีผู้ประสานงานในกลุ่มเครือข่ายเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องการสื่อสารระหว่างกลุ่ม อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๓ คน เพื่อให้การสื่อสารระหว่างกลุ่มมีความรวดเร็วมากขึ้นในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเกษตรอินทรีย์ทั้งสองกลุ่มกลุ่มเกษตรกรใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านระบบไลน์โดยการสร้างกลุ่มไลน์ขึ้นมาเพราะการสื่อสารผ่านระบบไลน์มีความสะดวกสามารถติดตามข่าวสารได้สะดวกกว่าช่องทางการสื่อสารแบบอื่น ๆ

๓. การบริหารจัดการ

เป็นการลดผลกระทบในการจัดการความรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยน จัดเก็บ และนำมาใช้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในการจัดการความรู้ของกลุ่มเกษตรอินทรีย์โดยมุ่งปัจจัยภายในกลุ่มจะมีผลกระทบต่อการจัดการความรู้ อะไรบ้างโดยมีองค์ประกอบของการบริหารจัดการดังนี้

๓.๑ การเตรียมการและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ได้แก่ ค่านิยม พฤติกรรมสมาชิก ทั้งประธาน รองประธาน และสมาชิก ยึดแนวทางการเปิดรับและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง สรรค์สร้างงานใหม่ ๆ มีมุมมองเชิงบวก ปลุกฝังแนวคิดที่เอื้อต่อการทำเกษตรอินทรีย์ ทั้งความตั้งใจ คัดบวก

เป็นแบบอย่างที่ดีกับสมาชิก การมีส่วนร่วม การขับเคลื่อนเป้าหมาย การทำงานเป็นทีม การติดตาม ประเมินผล กำหนดปัจจัยความสำเร็จให้ชัดเจน

๓.๒ การสื่อสาร สมาชิกมีส่วนร่วมในการรับรู้ โดยคำนึงถึง ปัจจัย ๓ ประการคือ ๑) เนื้อหาสาร ๒) เป้าหมายในการสื่อสาร ๓) ช่องทางในการสื่อสาร

๓.๓ กระบวนการและเครื่องมือในการจัดการความรู้ ประกอบด้วย

- ๑) ฐานข้อมูล
- ๒) การจัดเก็บความรู้และวิธีปฏิบัติ
- ๓) การใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง
- ๔) การทบทวนหลังปฏิบัติงาน
- ๕) ระบบพี่เลี้ยง
- ๖) การจัดตั้งทีมเครือข่ายเพื่อทำงานร่วมกัน
- ๗) การประชุมระดมสมอง
- ๘) ชุมชนนักปฏิบัติ

๓.๔ การเรียนรู้ สร้างความเข้าใจและตระหนักถึงการเรียนรู้ โดยมีหลักการจัดการ ความรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีประสบการณ์ เนื้อหาฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมาย วิธีการ การประเมินและ ปรับปรุง

๓.๕ การวัดผล นำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและดำเนินการให้ดีขึ้น โดยพิจารณาจาก กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ความถี่จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผลผลิต ความพึงพอใจ จำนวนปัญหาที่ได้รับการแก้ไข

๕.๑.๓ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ การเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

การเสริมสร้างเครือข่ายมุ่งเน้นเป้าหมายปัจเจกบุคคล ระหว่างสังคมที่อยู่ในเครือข่ายที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของสมาชิกที่อาศัยการแลกเปลี่ยนทรัพยากรที่ทำให้สู่เป้าหมายโดยการประสานผลประโยชน์ซึ่งกันและกันนำไปใช้พัฒนาไม่ว่าจะด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสม การเสริมสร้างเครือข่ายจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในลักษณะร่วมมือและการแลกเปลี่ยนทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง โดยเชื่อมโยงกันดังนี้

๑. บทบาทของฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่

๑) ศูนย์การเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่ายกลุ่มศูนย์การเรียนรู้ ๑๒ กลุ่ม ช่วยในการแลกเปลี่ยนเทคนิค และวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาเกษตร ไม่ว่าจะเป็นการผลิต ต้นทุน และการเพิ่มมูลค่า

๒) สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี

- ส่งเสริมและพัฒนาเกษตร ทั้งองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจเกษตรของชุมชน
- การถ่ายทอดความรู้การผลิต การจัดการผลผลิต

แบ่งออกเป็น ๑ ฝ่าย ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ๒) กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต ๓) กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ๔) กลุ่มยุทธศาสตร์สารสนเทศ ๕) กลุ่มอารักขาพืช

บทบาทหน้าที่

(๑) พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรภายในจังหวัด

(๒) ประสานนโยบายและการดำเนินงานระหว่างองค์กรเกษตรกร สถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา และหน่วยงานของรัฐ

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มขององค์กรเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และยุวเกษตรกร ในจังหวัด ในรูปแบบต่าง ๆ

(๔) เสนอแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับจังหวัดต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติเพื่อบูรณาการเป็นแผนแม่บทเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ต่อไป

(๕) สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา การฝึกอบรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร และยุวเกษตรกร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างครบวงจรและยั่งยืน

(๖) เสนอนโยบายและแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรกรรมรวมทั้ง ราคาผลผลิตทางเกษตรกรรมที่ไม่เป็นธรรมต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติ

(๗) ให้คำปรึกษาและข้อแนะนำแก่เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกร

(๘) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการใดๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติ

นี้

(๙) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากสภาเกษตรกรแห่งชาติ

๓) สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสุพรรณบุรี

พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ มาตรา ๓๘ ให้จัดตั้งสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “สจจ.” มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) รับผิดชอบงานด้านธุรการ และทำหน้าที่เป็นเลขานุการของสภาเกษตรกรจังหวัด

(๒) รวบรวม ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาเกษตรกรจังหวัด

(๓) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร และองค์กรเกษตรกร ได้ทราบถึงนโยบาย แผนพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัด และการดำเนินงานของสภาเกษตรกรจังหวัด

(๔) จัดให้มีระบบฐานข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผลงานการวิจัย และองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิต ผลผลิต การแปรรูป ผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม รวมทั้ง การตลาด ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

(๕) ประสานการดำเนินงานกับเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๖) จัดทำรายงานประจำปีของสภาเกษตรกรจังหวัด

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่สภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัดมอบหมาย

ทั้ง ๓ องค์กรนี้จะช่วยสนับสนุนข้อมูลกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ในการนำมาปรับปรุงแก้ไขและต่อยอดผลผลิตทั้งทักษะ ความรู้ วิธีการ และช่องทางการตลาด โดยนำข้อมูลทั้ง 3 องค์กร มาเชื่อมโยงประกอบการบริหารจัดการเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์นำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาและการเสริมสร้างรายได้ให้ยั่งยืน

๒. กิจกรรมของการเสริมสร้างเครือข่าย

แนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายตามหลักการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มชนในการจัดกิจกรรมโดยวางไว้ ๔ แนวทาง ได้แก่

๑) การเตรียมการหรือการเตรียมความพร้อม วิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกร หน่วยงานรัฐเข้ามามีส่วนร่วมพูดคุยและตั้งปัญหาความต้องการเกษตรกรออกมา จำทำให้สมาชิก

ตระหนักและรับรู้ปัญหาของตนที่มีอยู่ทั้งปัญหาของกลุ่ม และแยกประเภทกลุ่มเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการแก้ไขปัญหาล้วนนำปัญหามาจำแนกออกเป็นแต่ละกลุ่มโดยมีเครือข่ายภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญห

๒) การสร้างกลุ่มเรียนรู้และเสริมแนวคิด

เมื่อได้รับทราบปัญหาแล้วและแยกประเภทปัญหาแต่ละกลุ่ม ขั้นตอนแรก พัฒนาให้เป็นกลุ่มการเรียนรู้ประชุมระหว่างกลุ่มแบบไม่เป็นทางการแล้วนำตัวแทนกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดเป็นตัวแทนเข้าร่วมปรึกษากับหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยนำสาระและรายละเอียดเชิงลึกเพื่อจะให้เห็นช่องทางในการแก้ไขปัญหานั้น ปรับเปลี่ยนวิธีคิดและกระตุ้นความต้องการในการเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยีมาช่วยเสริมในการแก้ไขปัญหากลุ่มได้ถูกคัดแยกออกมาและระดมความคิดในสมาชิกให้ได้ทราบถึงความต้องการความรู้ที่นำมาแก้ไขปัญหาก็จะนำองค์ความรู้ที่นำมาเสริมสร้างแนวคิดในการแก้ไขปัญหาก็ได้ตรงตามความต้องการ

๓) การสร้างกลุ่มกิจกรรมและความเข้มแข็ง

เกิดจากการสร้างกลุ่มเรียนรู้และเสริมแนวคิดต่อยอดจากการขยายกิจกรรมและการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชนที่เป็นกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนรู้และเสริมสร้างแนวคิดนำไปสู่การรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาไม่ว่าจะเป็นกระบวนการผลิต หรือกิจกรรมทางพาณิชย์ การติดต่อระหว่างกลุ่ม โดยมีเจ้าหน้าที่รัฐคอยเป็นพี่เลี้ยงในกลุ่มให้คำปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำแผน การบริหารกลุ่ม การผลิต และกฎระเบียบกติกาที่สร้างขึ้นมามีภายในกลุ่มเพื่อให้ถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อเกิดศักยภาพแล้วจะทำให้กลุ่มมีความผูกพันมีผลประโยชน์เป็นเครื่องยึดโยง นำไปสู่ธุรกิจเครือข่ายอินทรีย์ได้

๔) ขยายผลหรือสร้างเครือข่าย

เกิดจากการสร้างกลุ่มและความเข้มแข็งของเครือข่ายไปสู่การเชื่อมโยงหรือส่งเสริมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่มและไม่ใช่เฉพาะกลุ่มอินทรีย์เท่านั้นยังรวมถึงภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐ สิ่งที่จะเกิดการขยายผลหรือสร้างเครือข่าย ซึ่งจะส่งผลดังนี้

๑. ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสาร
๒. ทำให้มองเห็นปัญหาและประเด็นการพัฒนา
๓. ช่วยลดช่องว่างในการทำงานและใช้ทรัพยากรไม่ซ้ำซ้อน

๔. ทำให้ทราบถึงกลุ่มสมาชิกเกษตรอินทรีย์และกลุ่มอื่น ๆ มีความสนใจปัญหาเดียวกัน

๕. ช่วยให้เกษตรอินทรีย์ได้รับความช่วยเหลือตามความต้องการ

๖. ทำสังคมกลุ่มเครือข่ายตระหนักถึงการเรียนรู้

๓. ผลของการรวมเครือข่าย

เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกมีการแลกเปลี่ยนกันมากขึ้น มีการเรียนรู้ระหว่างกัน สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายก่อให้เกิดการเชื่อมโยงของเครือข่ายดังนี้

- ๑) เครือข่ายเชิงพื้นที่
- ๒) เกิดเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม
- ๓) เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน
- ๔) เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย
- ๕) มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน
- ๖) เกิดการเกื้อหนุนพึ่งพากัน
- ๗) เกิดการปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน

๕.๒ อภิปรายผล

จากผลสรุปการวิจัยการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ Smart Farmer เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรีที่ได้สรุปไว้เบื้องต้นนั้นผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็น ประเด็นสำคัญที่นำมาประกอบการพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ Smart Farmer ที่น่าสนใจมาอภิปรายให้เห็นความชัดเจนของผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

๕.๒.๑ ศึกษารูปแบบการจัดการ Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ตามเกณฑ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการวางกรอบการประเมินความเป็น Smart Farmer ไว้ ๖ ข้อ พบว่า

๑. ความรู้เรื่องที่ทำอยู่

เกษตรกรจะได้รับการถ่ายทอดจากการไปศึกษาดูงานที่เป็นแบบอย่างของความสำเร็จแต่ยังขาดทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ตนมีอยู่น้อยในกลุ่มที่มีทักษะในการถ่ายทอดไปยังบุคคลที่สนใจศึกษาการทำเกษตรอินทรีย์

๒. ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

ก่อนจะตัดสินใจทำเกษตรได้ผ่านการอบรมและรับฟังการบรรยายจากการไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่นำมาประกอบการตัดสินใจส่วนข้อมูลเชิงลึกในเรื่องกฎระเบียบ ช่องทางการตลาดมาศึกษาเรียนรู้ที่หลัง

๓. การบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด

ขาดการออกแบบบรรจุภัณฑ์อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีองค์ความรู้ในเรื่องนี้ และช่องทางการตลาดยังต่ออาศัยกลุ่มเครือข่ายช่วยในการจัดจำหน่ายยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีช่วยในการบริหารจัดการตลาด

๔. ตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค

เกษตรกรมีความเข้าใจในระบบมาตรฐานคุณภาพสินค้าและเข้าใจระบบการตรวจประเมินจากการเข้ามาประเมินของกลุ่มและจากหน่วยงานราชการทำให้เกษตรกรตระหนักถึงมาตรฐานความปลอดภัยมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อรายได้ที่จะตาม

๕. มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ส่วนใหญ่เกษตรกรจะได้รับการอบรมและทำความเข้าใจในเกณฑ์การประเมินของเกษตรอินทรีย์ในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเบื้องต้น เกษตรกรทุกคนต้องผ่านการรับรองระบบ (Participatory Guarantee Systems, PGS) ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์ชุมชนตามหลักการและมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จึงทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เพราะทุกมีความตระหนักในเรื่องนี้มาเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากจะต้องผ่านการประเมินความเป็นเกษตรอินทรีย์ของ PGS

๖. ความภูมิใจในความเป็นเกษตร

ส่วนมากที่หันมาทำเกษตรอินทรีย์ให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ มีความหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำเกษตรที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทุกคนมีความภูมิใจที่ตนได้เป็นต้นแบบให้คนรุ่นต่อไปนำไปเป็นแนวทาง

ในการต่อยอดการทำเกษตรที่ไม่พึ่งพาสารเคมีและมีความยั่งยืนโดยยกให้ในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นต้นแบบในการทำเกษตรอินทรีย์ในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม

๕.๒.๒ พัฒนาระบบการผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นำไปสู่รายที่ยั่งยืน

จากการวิจัยกระบวนการพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรกรด้วยหลัก Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นำไปสู่รายที่ยั่งยืน โดยแบ่งออกดังนี้

๑. การจัดการความรู้ แบ่งออก ๓ อย่าง ได้แก่

๑.๑ การจัดการความรู้ตัวบุคคล (Personal : KM) ยึดเกณฑ์การประเมิน Smart Farmer ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๖ ด้าน ในการพัฒนาความรู้ของบุคคลของเกษตรกร

๑.๒ กระบวนการจัดการความรู้ (Process :KM) กระบวนการที่จะช่วยพัฒนาให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ๑) การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลอินทรีย์ภายในกลุ่มเครือข่าย ๒) จัดตั้งสำนักงาน Smart Officer นำบุคคลที่มีทักษะความสามารถ ประสบการณ์ทั้งวิชาการและการใช้เทคโนโลยีที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกเป็นตัวแทนในการประสานงานและถ่ายทอดความรู้ ๓) จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในการประสานงานและดำเนินกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานราชการ ๔) พัฒนาทักษะของเกษตรกรที่เป็นองค์ประกอบของเกษตรปราดเปรื่อง

๑.๓ การจัดการความรู้ระดับองค์กรหรือกลุ่มเครือข่าย (Organization : KM) ยึดกรอบการจัดการความรู้องค์กรของ สำนักงาน ก.พ.ร. นำมาประกอบการจัดการความรู้กลุ่มเครือข่ายที่จะช่วยเกิดการพัฒนาความรู้ภายในกลุ่มประกอบไปด้วย ๗ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การบ่งชี้ความรู้ ๒) การสร้างและการแสวงหาความรู้ ๓) การจัดการความรู้ใหม่ให้เป็นระบบ ๔) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ ๕) การเข้าถึงความรู้ ๖) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ๗) การเรียนรู้

๒. การสื่อสารระหว่างกลุ่ม

การสื่อสารระหว่างกลุ่มเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงของยุคให้เป็นไปตามเป้าหมาย มุ่งปัจจัยแวดล้อมภายในกลุ่มเครือข่ายที่เกิดผลกระทบต่อการจัดการความรู้ โดยคำนึงถึงปัจจัยที่สำคัญของการสื่อสารระหว่างกลุ่ม ได้แก่ ๑) เนื้อหาสาระที่จะสื่อสาร ๒) กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสื่อสาร ๓) ช่องทางในการสื่อสาร

๓. การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการเป็นการดำเนินการเพื่อลดผลกระทบในการจัดการความรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยน จัดเก็บ และนำไปใช้ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงการจัดการความรู้ของกลุ่มที่จะส่งผลกระทบต่อการจัดการความรู้ มีทั้งหมด ๖ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) การเตรียมการและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ๒) การสื่อสาร ๓) กระบวนการและเครื่องมือในการจัดการความรู้ ๔) ความรู้ ๕) การวัดผล

๕.๒.๓ การเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกร Smart Farmer ในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

การเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกรมุ่งเน้นเป้าหมายของปัจเจกบุคคลระหว่างสังคมที่อยู่ในเครือข่ายที่ส่งผลต่อพฤติกรรมซึ่งกันและกัน เพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรที่จะส่งผลให้ดำเนินการถึงเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมตรงกับความต้องการของกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร โดยแบ่งออกได้ดังนี้

๑. บทบาทของฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ ๑) ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายศูนย์การเรียนรู้มีทั้งหมด ๑๒ แห่ง ๒) สำนักงานเกษตรจังหวัด ทำหน้าที่ ส่งเสริมและพัฒนา ประสานงานถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต กำกับดูแลสนับสนุนและปฏิบัติงานร่วม ๓) สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ทำหน้าที่ รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทั้งแผนพัฒนาเกษตรกรรม ระบบฐานข้อมูล ข่าวสาร ผลงานวิจัย องค์ความรู้ ที่เกี่ยวกับการผลิต การแปรรูป รวมทั้งการตลาดภายในและภายนอกประเทศ

๒. กิจกรรมของการเสริมสร้างเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาในกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ผลักดันให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ระยะยาวโดยมีขั้นตอนในการเสริมสร้างเครือข่ายไว้ ๔ ขั้นตอนได้แก่ ๑) การเตรียมการหรือเตรียมความพร้อม ๒) การสร้างกลุ่มเรียนรู้และเสริมสร้างแนวคิด ๓) การสร้างกลุ่มกิจกรรมและความเข้มแข็ง ๔) ขยายผลหรือสร้างเครือข่าย

๓. ผลของการรวมเครือข่าย นำไปสู่การเชื่อมโยงของกลุ่มเครือข่ายเกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้นเกิดการเชื่อมโยงดังนี้ ๑) เกิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ ๒) เกิดเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม ๓) เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน ๔) เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย ๕) มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน ๖) เกิดการเกื้อหนุนพึ่งพากัน ๗) เกิดการปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบที่สำคัญหลายประการ ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะแนวทางดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

๑) ควรจัดตั้งศูนย์ข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์ให้กับกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่เกษตรกรสามารถเข้ามาศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในการทำเกษตรอินทรีย์ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลประเภทพืช เมล็ดพันธุ์ การพัฒนาสารอาหารพืช ดิน และประเภทพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ในการเพาะปลูกสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ช่วยให้เกิดการวางแผนการเพาะปลูกในแต่ละฤดู

๒) ควรจัดตั้งสำนักงาน Smart Officer ของกลุ่มเครือข่ายเพื่อคัดสรรบุคคลากรที่มีประสบการณ์และองค์ความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์ที่ประสบความสำเร็จเป็นผู้แนะนำคำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้ ทักษะในการทำเกษตรอินทรีย์ด้านต่าง ๆ อาจจะขอพื้นที่หน่วยงานราชการในพื้นที่เป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการของกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์

๓) ให้สมาชิกกลุ่มเครือข่ายคัดเลือกคณะกรรมการในการขับเคลื่อนเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ในการพัฒนาเกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดแผน การจัดทำโครงการ กิจกรรม เป้าหมาย เพื่อให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มให้มีความมั่นคงและรองรับผลผลิตการเกษตรที่จะนำไปสู่ตลาดภายในและภายนอกประเทศได้ ตลอดจนการประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายอื่น ๆ และหน่วยงานราชการเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบสามารถรองรับมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ได้ในอนาคต

๔) ควรพัฒนาทักษะและการจัดการความรู้ของเกษตรกรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล เพื่อนำมาพัฒนาทักษะการบริหารจัดการ การจัดการช่องทางการตลาดให้ได้เห็นทางเลือกของการนำเสนอสินค้าเกษตรอินทรีย์สู่ผู้บริโภคโดยตรง ในการรองรับการเปลี่ยนและการใช้ชีวิตของสังคมยุคใหม่ในอนาคต

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาการบริหารจัดการกระบวนการพัฒนาผู้ประกอบการ Smart Farmer ในการเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดสุพรรณบุรี

บรรณานุกรม

(๑) หนังสือทั่วไป

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน.**

กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน), ๒๕๕๖.

เกศินี จุฑาวิจิตร. **การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. นครปฐม. มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม, ๒๕๕๘.

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. **คู่มือแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer ตอนที่ ๑ กรอบแนวทางการดำเนินงานในระยะเริ่มต้น,** ๒๕๕๖.

ปกรณ์ ปรียากร. **ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา.** กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์, ๒๕๓๘.

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๓๘. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์. ๒๕๓๘.

พระมหาสุพร รุกขิตธมโม ดร., **พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. นครราชสีมา, หจก.มิตรภาพการพิมพ์. ๒๕๖๑.

พระราชวรมนี (ประยูรธ์ ปยุตโต). **ทางสายกลางของการศึกษาไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๐.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. **การพัฒนาชุมชน: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: บากกอกบล็อก, ๒๕๓๔.

วรัญญู เวียงอำพล. **การจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๖.

สนธยา พลศรี. **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน.** พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๗.

สามชาย ศรีสันต์. **สังคมวิทยากับการพัฒนา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

สุภางค์ จันทวานิช, วิชาณี ศิลตระกูล. **แนวคิดและเครื่องชี้วัดการพัฒนาสังคมและ คุณภาพชีวิตของประเทศไทย.** ใน อนุชาติ พวงสำลี. **การพัฒนาแนวคิดและเครื่องชี้วัดทาง สังคมและคุณภาพชีวิตในต่างประเทศ.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๓๙.

อนุชาติ พวงสำลี. **การพัฒนาแนวคิดและเครื่องชี้วัดทาง สังคมและคุณภาพชีวิตในต่างประเทศ.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย, ๒๕๓๙.

อัจฉรา โพธิยานนท์. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๓๙.

(๒) บทความต่าง ๆ

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔. (เอกสารการสอน)

นิรันดร์ ยิ่งยวด ประสงค์ ตันพิชัย สันติ ศรีสวนแดง และ วีรฉัตร สุปัญญา. กระบวนการปรับใช้ความรู้การทำเกษตรผสมผสานของชุมชนและเกษตรกร: กรณีศึกษาบ้านหนองกระโดนมน อ.หนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, ๒๕๕๙.

วรรณดี สุทธิธารกร และคณะ. แนวทางในการประสานความร่วมมือเพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกร ในภาคเกษตรกรรมตามโครงการ Smart Officer และ Smart Farmer. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑๒. เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๙.

Rosairo, H. R. , & Potts, D. J. A study on entrepreneurial attitudes of upcountryvegetable farmers in Sri Lanka. Journal of Agribusiness in Developing and Emerging Economies, ๖(๑).

(๓) รายงานการวิจัย

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. การพัฒนารูปแบบการศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

ดลพัฒน์ ยศธร. การนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

ทรงเกียรติ อิงคามระธร และคณะ. การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจังหวัดราชบุรีให้เป็น Smart Farmer โดยการเรียนรู้จาก Smart Farmer ต้นแบบ. ชุดโครงการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากจากพืชเศรษฐกิจชุมชนสับปะรดจังหวัดราชบุรี สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๖๑.

มรกต กำแพงเพชร. การพัฒนารูปแบบการสร้างผู้ประกอบการเกษตรกรปราชญ์ในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยยุค ๔.๐. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๖๑.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

นิพนธ์ ชัยวรมุขกุล. <<https://www.gotoknow.org/posts/๔๘๕๒๙๓>>, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒.

อภิพล ทองคำและคณะ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการเป็น Smart Farmer ของเกษตรกร ในพื้นที่อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ. <<http://ag๒.kku.ac.th/kaj>>, ๒๕๖๑.

FAO. SAFA (Sustainability Assessment of Food and Agriculture systems) . GUIDELINES, Version๓.๐, <<http://www.cusri.chula.ac.th/>>. ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒.

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรื่อง “การพัฒนาเกษตรกรสู่ความเป็นผู้ประกอบการ Smart Farmer เพื่อเสริมสร้างอาชีพ
และรายได้ที่ยั่งยืนในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความรู้เกษตรกรในการจัดการเกษตรอินทรีย์
ตามกระบวนการคุณสมบัติและตัวบ่งชี้ของ Smart Farmer

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ สกุล.....

ผู้สัมภาษณ์ : ผู้วิจัยบันทึกข้อมูล: (จดบันทึก)

สถานที่สัมภาษณ์วัน/เดือน/ปี.....เวลา.....น.

1. ถ้าท่านจะแนะนำให้เกษตรกรที่สนใจทำเกษตรอินทรีย์จะมีวิธีการอย่างไร (ตัวชี้วัดที่ 1)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ก่อนตัดสินใจมาทำเกษตรอินทรีย์ ท่านมีการเตรียมความพร้อมอย่างไร (ตัวชี้วัดที่ 2)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. การบริหารจัดการการผลิตและการตลาดของท่านเป็นอย่างไร(ตัวชี้วัดที่ 3)

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่ามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ต้องคำนึงถึงเรื่องอะไรบ้าง (ตัวชี้วัดที่ 4.5)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ทำไมท่านถึงสนใจมาทำเกษตรอินทรีย์ (ตัวชี้วัดที่ 6)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

****ขอขอบคุณทุกท่านสำหรับการมีส่วนร่วมในการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยครั้งนี้****

นายปณณวิชญ์ แสงหล้า และคณะ
วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รูปภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม

รูปภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม

รูปภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม

รูปภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม

รูปภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม

ประวัติผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

๑. ชื่อ-นามสกุล

ภาษาไทย	นายปณณวิชญ์ แสงหล้า
ภาษาอังกฤษ	Pannawich Sanglar

๒. ตำแหน่งทางวิชาการ -

๓. ตำแหน่งงานและที่ทำงานปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี

๔. ส่วนงานและที่อยู่ซึ่งสามารถติดต่อได้

วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐

๕. ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี	พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ) สาขาวิชารัฐศาสตร์
ปริญญาโท	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ประวัติผู้วิจัย

ผู้ร่วมวิจัย

๑. ชื่อ-นามสกุล

ภาษาไทย	นายเสริมศักดิ์ สุขสุขะโน
ภาษาอังกฤษ	Sermsak Suksuchano

๒. ตำแหน่งทางวิชาการ -

๓. ตำแหน่งงานและที่ทำงานปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี

๔. ส่วนงานและที่อยู่ซึ่งสามารถติดต่อได้

วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐

๕. ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี	การศึกษบัณฑิต (กศ.บ.) วิทยาลัยการศึกษาประสานมิตร กรุงเทพมหานคร รัฐศาสตรบัณฑิต(ร.บ.เกียรตินิยมอันดับ ๒ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี
ปริญญาโท	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนิวัฒนา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดสุพรรณบุรี